

ΕΛΛΟΠΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

*«Λάμπουν τα χιόνια στα βουνά
κι ο ήλιος στα λαγκάδια,
λάμπουν και τ' αλαφρά σπαθιά
των Κολοκοτρωναίων,
που 'χουν τ' ασήμια τα πολλά,
τις ασημένιες πάλες...»*

- Κρυπτοχριστιανοί
- Παιδομάζωμα - Παιδοφύλαγμα
- Όψεις της Ρωσικής Κοινωνίας
- Επιβολή Διαπραγμάτευσης
- Η Πρωτογενής Ελληνική Γλώσσα
- Ο Θρυλικός Γέρος του Μωριά
- Μνήμη Θεόφιλου, Φράγμα στη Λήθη
- Τουρκία και Αφγανιστάν

Τεύχος 59^ο (36^ο) Περίοδος Β'
ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2002
4,40 € - Κύπρος: 3,0 Λίρες

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑΣ ΕΙΔΩΝ

«ΚΟΚΚΙΝΗ ΜΗΛΙΑ»

25ης Μαρτίου 1 και Άναστασεως
στά όρια τών Δήμων Χολαργού - Παπάγου
τηλ. 010-65.19.728

Ή ελληνική σημαία-θύλος με ιστό τό σώμα επαναστάτη, κατά τόν βομβαρδισμό της στό Άκρωτήρι τό 1897.

- Έλληνικές Σημαϊες άνεξίτηλες από ύφασμα έξαιρετικῆς ύφανσης
- Ιστοί ξύλινοι, βαμμένοι μέ ρίγες μπλέ-άσπρο καί Σταυρό ἢ άνευ, δικῆς μας έπιμελημένης κατασκευῆς.

ΕΞΩΦΥΛΛΟ 59ου ΤΕΥΧΟΥΣ

“Η γέννηση του Θεωφράκη Κολοκοτρώνη”

Ζωγραφική σε ξύλο 103X62 εκ., 1986

Έργο του Θέμη Τσιρώνη, τον οποίο ευχαριστούμε

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	3
ΘΕΣΕΙΣ & ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ	
Η Ελλάδα σε κρίση	5
Επιβολή διαπραγμάτευσης (του Χριστόδουλου Γιαλλουρίδη)	6
Βιβλίο και ιστορική μνήμη (του Βλάση Αγτζίδη)	8
Τα κίνητρα και οι στόχοι των τουρκικών διεκδικήσεων (του Κωνσταντίνου Χολέβα)	10
Μια γραμματολογική υπόδειξις (του Γιώργου Πετρόπουλου)	12
ΒΟΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΣ	
Βορειοηπειρωτικός Ελληνισμός, Αγώνας για επιβίωση	13
ΚΥΠΡΟΣ	
Μνήμη Θεόφιλου, φράγμα στη λήθη (του Πάμπου Γεωργιάδη)	17
Μάρτυρες του Κυπριακού Αγώνα (του Σταύρου Καρκαλέτση)	20
ΠΟΝΤΙΑΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ	
Ο Μικρασιατικός και Ποντιακός Ελληνισμός κατά την Τουρκοκρατία (1050-1922) και οι Κρυπτοχριστιανοί (του Βασιλείου Αναστασιάδη)	25
ΑΜΥΝΑ	
«Νέα Τάξη» στα Βαλκάνια Β΄ Μέρος (του Δημήτριου Μανίκα).....	28
Πού οδηγούν οι επιλογές της πολιτικής μας ηγεσίας τις ένοπλες δυνάμεις της χώρας (του Βασίλη Γ. Βαβουράκη)	31
ΙΣΤΟΡΙΑ	
Ο θρυλικός Γέρος του Μωριά (του Αντώνη Ξεπαπαδάκου).....	36
Απόψεις για το παιδομάζωμα - παιδοφύλαγμα (του Γεωργίου Παπαδημητρίου)	41
ΕΥΡΩΠΗ	
Όψεις της σημερινής ρωσικής κοινωνίας (του Φάνη Μαλικίδη)	47
ΚΟΙΝΩΝΙΑ	
Αμπελάκια, η Κοινοτική Πολιτεία της Κοκκινιάδικης Τέχνης Γ΄ Μέρος (του Διονύση Μαυρόγιαννη).....	53
ΔΙΕΘΝΗ	
Τουρκία και Αφγανιστάν (του Μάνου Καραγιάννη)	56
ΓΛΩΣΣΑ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	
Η αρχαία ελληνική πρωτογενής γλώσσα - Ανατροπή των μύθων (του Ανδρέα Μακρίδη)	58
ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ	62
ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΤΥΠΟ	67
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	70

**«Ζεῦ ἄνα, Δωδωναίε Πελασγικέ...»
(Ίλιάς Π, 233)**

ΕΛΛΟΠΙΑ = «ἀρχαία ὀνομασία τῆς κοιλάδας τῶν Ἰωαννίνων, ὅπου κατοικοῦσαν οἱ Ἑλλοπες, Ἑλλοί ἢ Σελλοί, ἱερεῖς τοῦ Δωδωναίου Δία.

Ἡ Δωδώνη τῆς Ἑλλοπίας ἦταν ἡ χώρα τῶν Μολοσσῶν*, ἔδρα τοῦ ἀρχαιότερου ἑλληνικοῦ μαντείου ποῦ προφητεύει ἐρμηνεύοντας τὸ θρόϊσμα τῶν φύλλων τῆς βελανιδιάς. Ἑλλοπι, γῆς τοῦ Ἰωνος, ἐγγονός τοῦ Ἑλληνος.

* πατρίδα τῆς Ὀλυμπιάδας, μητέρας τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

	6 τεύχη	12 τεύχη
ΕΛΛΑΔΑ*	23,50	47,00 εὐρωδραχμές
ΚΥΠΡΟΣ	15,00	30,00 Λίρες Κύπρου
ΕΥΡΩΠΗ	35,00	70,00 εὐρωδραχμές
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ	41,00	82,00 εὐρωδραχμές
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	36,50	73,00 εὐρωδραχμές
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	50,00	εὐρωδραχμές

*Φοιτητές, πολύτεκνοι, στρατιῶτες, χαμηλοσυνταξιῶχοι,
15,00 30,00 εὐρωδραχμές.

ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Τίς συνδρομές σας μπορείτε νά τίς στείλετε μέ ταχυδρομική ἐπιταγή στή Διεύθυνση Ἀλληλογραφίας ἢ νά τίς καταθέτετε στόν λογαριασμό τῆς **ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ** 099-51510230, γράφοντας τὸ ὄνομά σας στό ἔντυπο κατάθεσης.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

Βιβλιοπωλεῖα Ἀθηνῶν:

«ΚΟΚΚΙΝΗ ΜΗΛΙΑ»

25ης Μαρτίου 1 & Ἀναστάσεως
155 61 ΧΟΛΑΡΓΟΣ, τηλ. 010-65.19.728

Βιβλιοπωλεῖα Θεσσαλονίκης:

Βασίλειος Χρήστου

Ἐκδόσεις «ΚΥΡΟΜΑΝΟΣ»

Πρ. Κορομηλά 42 - Θεσ/νίκη, τηλ. 0310-282.427

ΔΙΑΝΟΜΗ

- Στίς παροικίες τοῦ Ἑλληνισμοῦ
 - Στήν Κύπρο καί στίς ἐπαρχιακές πόλεις
 - Στούς ἐφημεριδοπώλες τῆς Ἀθήνας
- Ἀπό τὸ πρακτορεῖο Ἐφημερίδων «Εὐρώπη» Α.Ε.
Ἀμφιαράου 15-17, 104 42 ΑΘΗΝΑ

ΕΛΛΟΠΙΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τεύχος 59^ο (36^ο), Περίοδος Β'
ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2002

*

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ

Ἑλλάδα 4,40€

Κύπρος 3,0 λίρες

Ἐκδότης - Ὑπεύθυνος σύμφωνα μέ τόν νόμο

Μπινηχάκης Θεόδωρος

25ης Μαρτίου 1 & Ἀναστάσεως

155 61 Χολαργός, τηλ. 010-65.19.728

ISSN 1107 - 1923

Γλωσσική Ἐπιμέλεια

Δημήτριος Πάντος

Διεύθυνση Ἀλληλογραφίας

Ταχ. Θυρίδα 78035

173 10 Ἁγ. Δημήτριος.

Τηλεομοιότυπο (Τ.Ο.Τ.): 010-65.19.728

e-mail: hadjip@otenet.gr

Σέ αὐτό τό τεύχος συνεργάστηκαν:

- Βλάσης Ἀγτζίδης
- Βασίλης Ἀναστασιάδης
- Βασίλης Βαβουράκης
- Μιχαήλ Βικέντιος
- Πάμπος Γεωργιάδης
- Χριστόδουλος Παλλουριδής
- Θωμάς Καλογρίτσας
- Μάνος Καραγιάννης
- Βασίλειος Καρβουνιάρης
- Σταῦρος Καρκαλέτσος
- Βασίλης Κρομμύδας
- Ἀνδρέας Μακρίδης
- Φάνης Μαλκίδης
- Δημήτριος Μανίνας
- Πολύβιος Μαργιάς
- Διονύσιος Μαυρόγιαννης
- Θεόδωρος Μπινηχάκης
- Ἀντώνης Ξεπαπαδάκος
- Δημήτριος Πάντος
- Γιώργος Παπαδημητρίου
- Γιώργος Πετρόπουλος
- Φώτης Πλατανίδης
- Νικόλαος Τεμίρ
- Κωνσταντῖνος Χολέβας

- Ἡ ἐπιμέλεια τῆς ἴλης γίνεται ἀπό Συντακτική Ὁμάδα.
- Τά ἐνυπόγραφα κείμενα δέν ἐκφράζουν κατ' ἀνάγκη τήν ἀποψη τοῦ συνόλου τῆς Συντακτικῆς Ὁμάδας.
- Χειρόγραφα δέν ἐπιστρέφονται.
- Οἱ προβολές βιβλίων, περιοδικῶν καί δραστηριοτήτων τοῦ πατριωτικοῦ χώρου δέν ἔχουν ἐμπορικό χαρακτήρα.

Εισαγωγικό Σημείωμα

Τά όσα συμβαίνουν εσχάτως στην πολιτική και κοινωνική ζωή του τόπου, που κατακλύζεται από τις δυσώδεις αποκαλύψεις περί παράνομου τζόγου και ύφιστάται τις επιπτώσεις ενός ανελέητου πολιτικο-επιχειρηματικού πολέμου, δημιουργούν όλες εκείνες τις ζοφερές συνθήκες μιάς άνευ προηγουμένου κατάστασης διαφθοράς και σήψης, άκυβερνησίας και τέλματος. Τη στιγμή που η χώρα μας διέρχεται μιά τόσο σοβαρή περίοδο σε επίπεδο διεθνών σχέσεων, αλλά έχει ν' αντιμετωπίσει και τεράστιας σημασίας εσωτερικά προβλήματα, οδηγούμεθα σε μία φάση πλήρους πολιτικής άπαξίας.

Είναι σαφές ότι τά περιφέρμα διαπλεκόμενα πολιτικο-οικονομικά συμφέροντα έχουν παίξει σημαντικό ρόλο για νά φθάσουμε μέχρις εδώ. Τό φαινόμενο, όμως, αυτό έχει τή λογική του εξήγηση. Τά 17 τρίς δοχ. του Γ' ΚΠΣ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή πίτα των Όλυμπιακών έργων, ή άπελευθέρωση της αγοράς ενέργειας και τηλεπικοινωνιών και οι γενικότερες οικονομικές ανακατατάξεις σ' έλληνικό και διεθνές επίπεδο, σπρώχνουν τά όργανωμένα συμφέροντα σε συγκρούσεις ανατόφρευτες. Αυτό που λείπει αϊτή τή χρονική περίοδο, από τή χώρα μας, είναι ή σταβαρή, φωτισμένη, διάφανη και πάνω άπ' όλα πατριωτική πολιτική διακυβέρνηση. Τό κυβερνόν κόμμα έχει τή διακυβέρνηση τής χώρας συνεχώς από τόν Όκτώδη του 1993. Ο πρωθυπουργός τής χώρας κατέχει τό άξίωμα του από τόν Ιανουάριο του 1996. Ποίος άλλος, λοιπόν, μπορεί νά φταίει ούσιαστικά για τό ότι όλόκληρη ή χώρα κατάντησε ένα άπέραντο καζίνο, μέ στοιχήματα, ιππόδρομους, φρουτάκια και κουλχερήδες; Ποίος έδειξε στον Έλληνα πολίτη τόν δρόμο του εύκολου και κουτοπόνηρου κέρδους, μέ άποτέλεσμα τή φρενίτιδα του Χρηματιστηρίου του 1999, όπου λίγοι επιτήδειοι συγκέντρωσαν τά δίς, ή μάλλον τά τρίς των άφελών; Ποίος ευθύνεται για τήν άπονέκρωση των πολιτικών αισθητηρίων του λαού μας; Ποίος τόν άπονάρκωσε και τόν άνάγκασε νά κινείται μεταξύ άπραξίας και ιδιοτέλειας, μεταξύ τζόγου και «Big Brother»; Ποίος ευθύνεται που ή μόνη διέξοδος για τόν πολίτη είναι νά προσπαθήσει νά ένταχθεί στους σάπιους μηχανισμούς του συστήματος, άν δέν θέλει νά παραμείνει θεατής του κατήφορου; Η κοινωνική καταξίωση σήμερα, που οι άξίες αποκαθιλώνονται, δέν έγκειται στην ύπεράσπιση ιδεών και όραμάτων, αλλά στην μέ κάθε τρόπο άναρχήρηση, επαγγελματική, οικονομική, πολιτική. Η ανέλιξη δέν προϋποθέτει έντιμότητα και άμλλα, αλλά «δεξιοτεχνίες», «γνωριμίες» και προσβάσεις σε κυβερνητικά - κομματικά παράκεντρα.

Είναι σαφές ότι για όλα τά παραπάνω οι ευθύνες των κυβερνώντων είναι καθοριστικές. Οι ευθύνες άγγίζουν, όμως, όλη τήν πολιτική έλίτ τής χώρας. Δέν είναι τυχαίο που οι διάφοροι τοπικοί νομοί του τζόγου, Νικολεταίοι, Τεκτερίδηδες κ.ά. έξυπηρετούσαν βουλευτές και των δύο μεγάλων κομμάτων. Δέν είναι, επίσης, τυχαίο ότι τά μεγάλα διαπλεκόμενα συμφέροντα έχουν δικούς τους ανθρώπους μέσα σε όλα τά κόμματα. Τό πολιτικό σύστημα τής χώρας νοσει βαρύτατα. Μαζί τους νοσει και κινδυνεύει ή κοινωνία μας και άπειλείται ή συνοχή της.

Η παρούσα κυβέρνηση δείχνει άνίκανη νά κυβερνήσει. Η δέ άντιπολίτευση άδυνατεί νά προβάλλει πεισιτική έναλλακτική πρόταση, περιμένοντας νά δροψη τήν έξουσία ως ώριμο φρούτο, έπωφελομένη μιάς κυβερνητικής κατάρρευσης. Ο πρωθυπουργός τής χώρας σε αϊτήν τήν κρίσιμη περίοδο, παρουσιάζεται δυστυχώς, άνακόλουθος και μάλλον πανικόβλητος. Οι έκονγχρονιστικές φλυαρίες περί ίσχυρης Ελλάδος, περί Ελλάδος που συμμετέχει στη ζώνη τής ΟΝΕ, ύποχώρησαν πολύ γρήγορα μπροστά στο βάρος των προβλημάτων τής χώρας. Έφθανε μόνο μία δημοσιογραφική έρευνα περί παράνομου τζόγου, για νά καταδειχθή περιττερα πώς «ό βασιλιάς είναι γυμνός». Πώς οι βάσεις του πολιτικού μας συστήματος είναι σαθρές. Έτσι, πολύ γρήγορα, ξαναγυρίσαμε στην πρό του Συνεδρίου του κυβερνώντος κόμματος κατάσταση. Ήρθε δέ και ή δικαστική δίωξη ενάντιον κορυφαίου οικονομικού παράγοντα τής χώρας, μέ βαρύτατες κατηγορίες (κατασκοπεία, άπάτη, ξεπλύμα βρώμικου χρήματος κ.λπ.), για νά έπιφέρει και σημαντικές οικονομικές άναταράξεις. Μαζί μέ όλα αϊτά, τά προβλήματα στην Υγεία και στην Παιδεία οξύνονται. Οι αγρότες πείστηκαν ν' άναστείλουν τίσ κινητοποιήσεις τους για φέτος, αλλά τά προβλήματά τους δέν λύθηκαν ούσιαστικά. Τά κονδύλια από τό Γ' ΚΠΣ άπορροφώνται μέ καθυστερήσεις, ενώ τά Όλυμπιακά έργα προχωρούν μέ άργούς ρυθμούς, πολλά από αϊτά θρίσκονται στο «κόκκινο» από πλευράς χρόνου, ενώ τό κόστος τής Όλυμπιάδος έχει έκτιναχθεί άνέπιστα στα 3,5 τρίς δοχ. Η χώρα στο σημείο αυτό, πληρώνει ένα βαρύ αντίτιμο για τά τρία χρόνια (1997-2000) τής άπαραδέκτης και έργληματικής κυβερνητικής άπραξίας στα θέματα Όλυμπιακής προετοιμασίας. Τό όλο σκηνικό συμπληρώνει τέλεια, ή πλήρης άπαξίωση τής «Όλυμπιακής Άεροπορίας», όπου ή κυβέρνηση μετά τήν άποτυχία τής ιδιωτικοποίησης, σκέπτεται τόν τεμαχισμό της. Τά ναυπηγεία Σαρομαγιακά ιδιωτικοποιούνται και καταλήγουν στη γερμανική κοινοπραξία HDW-Ferrostal, μέ τό έλληνικό Δημόσιο νά καταβάλει ούσιαστικά τό τίμημα, άφου οι Γερμανοί πέτυχαν ν' αύξηθούν οι κρατικές παραγγελίες από 500 δίς σ' ένα 1 τρίς (κατασκευές τριών ύποδρυχίων). Τό Υπουργείο Έθνικής Άμύνης προχωρεί άκάθεκτο στη δημιουργία ενός Έλληνικού Στρατού «λάιτ». Ενός στρατού ικανού νά παρελαύνει, ν' άποδίδει τιμές στους κυβερνώντες, νά φέρει εις πέρας προσχεδιασμένες άσκήσεις, νά συμμετέχει σε ειρηνευτικές άποστολές (εί δυνατόν άνάνδυνες). Τό πενταετές έξοπλιστικό έχει γίνει όκταετές, ενώ τά βασικά του προγράμματα έχουν άνασταλεί. Τελευταίο κρούσμα, οι κρίσεις των άνωτάτων άξιωματικών στις 18.2.2002, όπου έπρυτάνευσε ή λογική τής προαγωγής των κομματικά προσκεϊμένων, μέ άποκορύφωμα τήν τοποθέτηση στη θέση του Άρχηγού Τακτικής Άεροπορίας του συμβούλου του πρωθυπουργού επί στρατιωτικών θεμάτων, ύποπτεράρχου Γεωργίου. Έκει που τά πράγματα ξεφυγαν από κάθε έλεγχο, ήταν στις κρίσεις των άνωτάτων άξι/κών του Ναυτικού. Η παρέμβαση του ύπουργού και των συνεργατών του ήταν τόσο άπροκάλυπτα κομματική, που άνάγκασε τόν άρχηγό ή τόν ύπαρχηγό ΓΕΝ, Άντιναύαρχο Θεόδωρουλάκη

καί Υποναύαρχο Μανουσογιαννάκη αντίστοιχα, σέ παραιτήση. Μέ τήν τακτική αὐτή τῆς πολιτικῆς ἡγεσίας, οὐσιαστικά καταργεῖται ἡ λειτουργία τοῦ Συμβουλίου Ἀρχηγῶν Γενικῶν Ἐπιτελείων (Σ.Α.Γ.Ε.). Κατ' ἔθμον ἡ πολιτεία ὀρίζει τοὺς ἀρχηγούς ἐπιτελείων καί κατόπιν αὐτοὶ συνεδριάζουν νά προάγουν τοὺς ἀνώτατους ἀξι/κούς τῶν τριῶν ὄπλων. Τοῦτο τόν κανόνα παραβίασε θάνασα ἡ νῦν πολιτική ἡγεσία τοῦ Ὑπ. Ἐθν. Ἀμύνης, μέ ἀποτέλεσμα τήν κρίση στό Ναυτικό, ἐνῶ ὑπῆρξαν ἀνάλογα προβλήματα καί στόν Στρατό Ξηρᾶς καί στήν Ἀεροπορία, πού εὐτυχῶς ξεπεράστηκαν. Μέ τίς μεθοδεύσεις αὐτές, βέβαια, τό ἔλλειμμα στρατιωτικῆς ἰσχύος εἰς βάρος τῆς χώρας μας καί ὑπέρ τῆς Τουρκίας, διευρύνεται. Τό πάθημα τῶν Ἰμίων δέν ἔγινε μάθημα στοὺς κυβερνῶντες. Οἱ Ἐνοπλίες μας Δυνάμεις κομματικοποιοῦνται, κακοποιοῦνται καί συρρικνώνονται. Στό Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν τώρα, ὁ ἐπίδοξος ἀρχηγός τοῦ ΠΑΣΟΚ καί νῦν ὑπουργός πασχίζει νά βάλει σέ πύο στέρεες βάσεις τήν ἐλληνοτουρκική προσέγγιση. Προετοιμάζεται ὁ ἐλληνοτουρκικός πολιτικός διάλογος γιά τό Αἴγαῖο. Ἦταν ἄλλωστε σαφεῖς οἱ ἀμερικανικές παραιτήσεις (οὐχί πιέσεις) πρὸς τόν πρωθυπουργό τῆς χώρας κατά τήν ἐπίσκεψή του στήν Οὐάσιγκτον. Τώρα, ἂν κινδυνεύουμε μέ τή στάση μας καί τήν ἐγκληματικά ἐπιτόλαιη ἐνδοτικότητά μας νά νομιμοποιήσουμε τίς τουρκικές διεκδικήσεις, αὐτό θά τό δεῖξει ἡ Ἱστορία. Κατά τ' ἄλλα, οἱ Τούρκοι συνεχίζουν τίς παραβιάσεις στό Αἴγαῖο, παραμένουν δέ ἀνυποχώρητοι στό Κυπριακό, ὅπου οἱ διακοινοτικές συνομιλίες ἐξελισσονται, ὅπως ἦταν ἀναμενόμενο, χωρίς νά ὑπάρχει ἀξία λόγου πρόοδος. Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Βουλῆς κ. Χριστόφιας δηλώνει ὀργανμένα ἀπό τηλεοράσεως, ὅτι νοιώθει πῶς «οἱ περισσότεροι ξένοι μεσολαθητές μᾶς δουλεύουν», προσπαθώντας νά συγκαλύψουν τήν τουρκική ἀδιαισχυσία, ἐνῶ ὁ πρωθυπουργός κ. Σημίτης δηλώνει ἀπό τήν Ἐδεσσα, ὅτι «ἡ ἔνταξη τῆς Κύπρου στήν Ε.Ε. δέν θά πάει ἀπολύτως ὁμαλά», σημειώνοντας ὅτι «καί ἡ Τουρκία μέ τή στάση της διαδραματίζει κάποιον ρόλο». Ὅλα αὐτά ἀπαιτοῦν ἀπό τή διπλωματία μας νά θροισκεται σέ διαρκή ἐγρήγορηση.

Μέσα σέ αὐτήν τή ζοφερή πραγματικότητα, τό μόνο πράγμα πού δείχνει νά λειτουργεῖ μέ συνέπεια καί ζήλο, εἶναι ἡ προσπάθεια τῶν κυβερνητικῶν ἐκπροσώπων καί τῶν συνεργατῶν τους ὁ ἔντυπο καί ἠλεκτρονικό Τύπο νά σπλωθεῖ, νά ἐξουδετερωθεῖ καί νά λασπωθεῖ κάθε ἀντιτιθέμενη καί ἀνθιστάμενη φωνή, ἀπ' ὅπου καί ἂν προέρχεται. Ἔτσι ἐξηγεῖται ὁ πόλεμος λάσπης πού κατά καιροῦς ἐξαπολύεται κατά τῆς Ἐκκλησίας καί ἡ περιφρόνηση ἐναντί ἑνός μεγάλου τμήματος τοῦ λαοῦ πού ἐκφράζεται μέσα ἀπό αὐτήν. Χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι τά συμβαίνοντα στό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας δέν πρέπει νά μᾶς ἀνησυχοῦν σοβαρά. Στό ἴδιο μήκος κύματος θροισκονται καί οἱ κατά καιροῦς ἐπιθέσεις εἰς βάρος δικαστικῶν λειτουργῶν, τῶν ὁποίων τά πορίσματα συχνά ἐνοχλοῦν.

Ἐνῶ αὐτά συμβαίνουν στή χώρα μας, στή διεθνή πολιτική σκηνή, τό Μεσανατολικό καί τό ἀδιέξοδό του συνεχίζουν νά μονοπωλοῦν τό ἐνδιαφέρον. Οἱ Ἰσραηλινοί συνεχίζουν τή σκληρή πολιτική Σαρὸν. Οἱ στρατιωτικές ὁμάδες τῶν Παλαιστινίων (Χαμάς, Τζιχάντ, Φατάχ) ἔχουν αὐξήσει τά κτυπήματα ἐναντίον ἐβραϊκῶν στόχων καί οἱ Ἰσραηλινοὶ ἀπαντοῦν μέ φοβερή σκληρότητα. Κάποιες ἐλπίδες γιά μιά εἰρηνική

διευθέτηση, γεννᾶ τό εἰρηνευτικό σχέδιο πού πρόκειται νά ὑποβάλει ἡ Σαουδική Ἀραβία, ἐνῶ ὁ πρόεδρος τοῦ Ἰσραὴλ Μοσέ Κατσαβ δηλώνει ἔτοιμος νά ταξιδέψει στό Ριάντ. Οἱ Ἀμερικανοὶ τώρα, συνεχίζουν τήν προσπάθειά τους νά διατηρηθεῖ ἡ ἀντιπρομοκρατική συμμαχία, ἀλλά οἱ φωνές ἀμφισβήτησης τῆς πολιτικῆς τους πυκνώνουν. Οἱ Εὐρωπαῖοι μέ τίς δηλώσεις τους ἀντιδρῶν στήν προοπτική ἐπίθεσης στό Ἰράκ, ὁ Γάλλος ὙΠΕΞ Ἰμπέρ Βεντρίν χαρακτηρίζει «ἀπλοϊκή» τήν ἀμερικανική πολιτική, ὁ Γερμανός ὙΠΕΞ Γιόσκα Φίσερ, ὁ Ἰσπανός καί ὁ Ἀγγλος ὁμολογός του, Πικέ καί Στρό, θέλουν μεγαλύτερη εὐρωπαϊκή συμμετοχή στή λήψη τῶν ἀποφάσεων. Μέχρι καί ἀπό τόν Καναδά ἀκούστηκαν ἐσχάτως φωνές διαμαρτυρίας. Στήν τελευταία ἐπίσκεψη Μπούς σέ Ἰαπωνία, Νότ. Κορέα καί Κίνα, ἡ ἀμερικανική διοίκηση προσπάθησε νά διασκεδάσει φόβους καί ἀντιρρήσεις, ἀλλά καί ἐδῶ ὁ Πρόεδρος τῆς Νοτ. Κορέας Κίμ-Ντάε-Γιούγκ δήλωνε προβληματισμένος πού ἡ πολιτική προσέγγις ΗΠΑ - Βορ. Κορέας ἔχει παραμεριστεῖ καί ἡ Βορ. Κορέα ἔχει τοποθετηθεῖ στόν «ἄξονα τοῦ Κακοῦ» μαζί μέ Ἰράκ καί Ἰράν καί ἀπειλεῖται μέ ἐπιθετικές ἐνέργειες.

Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, οἱ Ρῶσοι ἐτοιμάζονται νά ἀποκτήσουν καί θεσμική θέση στή νατοϊκή συμμαχία, χωρίς βέβαια νά ἔχουν δικαίωμα βέτο, ἐνῶ οἱ Ἀμερικανοὶ ἐτοιμάζονται νά στείλουν στρατεύματα στή Γεωργία.

Τά σχέδια γιά ἀμερικανική ἐπίθεση στό Ἰράκ μᾶλλον προωθοῦνται, χωρίς ν' ἀποκλείεται πρῶτα, προσπάθεια ἀνατροπῆς μέ πραξικοπήματα, τοῦ Ἰρακίνοῦ Προέδρου. Σέ αὐτές τίς περιπτώσεις, ἡ γεωπολιτική σημασία τῆς Τουρκίας ἀναβαθμίζεται πολύ, κάτι πού πρέπει νά καθιστᾶ ιδιαίτερα προσεκτική, χώρα μας.

Στή Χάγη, συνεχίζεται ἡ δίχη Μιλόσεβιτς ἀπό τό ἀμερικανονατοϊκῆς ἐμπνεύσεως Διεθνές Δικαστήριο γιά τή Γιουγκοσλαβία, ὅπου οἱ δικαστές καί ἡ γνωστή εισαγγελεὺς Κάρολα Ντέλ Πόντε φαίνεται ν' ἀρχίζουν νά χάνουν τή μάχη τῶν ἐντυπώσεων ἀπό ἕναν ἀποφασισμένο νά ὑπερασπίσει τόν ἑαυτό του Μιλόσεβιτς.

Κλείνοντας καί ἐπανερχόμενοι στά δικά μας, θά πρέπει νά τονισθεῖ ὅτι εἶναι παραδεκτό ἀπ' ὅλους σχεδόν, ὅτι ἡ χώρα ἔχει εἰσελθεῖ σέ μιά περίοδο κρίσιμων πολιτικῶν ἐξελίξεων. Τά ἀποτελέσματα τῶν δημοτικῶν καί νομαρχιακῶν ἐκλογῶν τοῦ φθινοπώρου ἴσως κορυφώσουν τήν κρίση. Ἀρχίζει, ἐπίσης, νά διαφαίνεται ὅτι ἡ ὑπάρχουσα θαθεῖα πολιτική καί κοινωνική κρίση εἶναι ἀδύνατο ν' ἀντιμετωπισθεῖ ἀπό τό ὑπάρχον πολιτικό σκηνικό. Εἶναι ἐπιτακτική ἀνάγκη γιά τόν τόπο, ἡ ἀνασύνθεση τῶν πολιτικῶν δυνάμεων καί ἡ εἴσοδος στόν πολιτικό στίβο νέων, ὑγιῶν πολιτικῶν, ἀφθαρτων, μὴ ἐξαρτημένων καί ἱκανῶν νά προσφέρουν στόν τόπο. Στή βάση αὐτή, κάθε προσπάθεια πού θά ὀδηγεῖ σέ τέτοιους δρόμους καί κατευθύνσεις, πού θά φέρνει κοντά δυνάμεις, φορεῖς καί πολῖτες μέ ἀληθινή ἀγωνία γιά τό μέλλον τοῦ τόπου, μέ εἰλικρινή καί ἀνιδιοτελή διάθεση πατριωτικῆς προσφορᾶς, ἐπιτελεῖ πράγματι ἐθνικό ἔργο. Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι σέ αὐτήν τήν κατεύθυνση θά στρατευτοῦν πολλοὶ καί ὅτι σύντομα, θά ὑπάρξουν ἀποτελέσματα. Πατι οἱ καιροὶ γιά τόν τόπο μας «οὐ μενετοί».

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΚΡΙΣΗ

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στις 20/2/2002, η εκδήλωση του «Πολιτικού Ομίλου για τη Δημοκρατία και την Πατρίδα», στην κατάμεστη μεγάλη αίθουσα του ξενοδοχείου Λήδρα Μάρριος. Ακολούθησε ψήφισμα και συγκέντρωση υπογραφών για την κρίση που πλήττει την Ελλάδα. Ο Πρόεδρος του «Πολιτικού Ομίλου» και Βουλευτής, κ. Στυλιανός Παπαθεμελής, μίλησε για την εκτεταμένη κρίση που έχει πλήξει το πολιτικό σύστημα, την οικονομία, αλλά και την κοινωνία. Ακόμη, στη συζήτηση συμμετείχαν ως ομιλητές, οι Ιωάννης Χατζηφώτης, Κώστας Ζουράρις, Βασιλική Τζότζολα, Χριστόδουλος Γιαλλουρίδης και η Μαρία Δεληβάνη. Την όλη συζήτηση συντόνισε ο δημοσιογράφος Γιάννης Τριάντης. Στα πλαίσια της εκδήλωσης, έγινε η πρώτη επίσημη παρουσίαση της ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ του «Ομίλου» από τον οικονομολόγο και δημοσιογράφο Χρύσανθο Λαζαρίδη. Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν πλήθος κόσμου και εκλεκτά μέλη από τον πολιτικό και δημοσιογραφικό κόσμο, καθώς και στρατιωτικοί, δικαστές, εισαγγελείς, κληρικοί και πανεπιστημιακοί. Μεταξύ αυτών, ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Σαρτζετάκης, ο καθηγητής κ. Γιανναράς, οι κ.κ. Αρσένης, Πεπονής, Κρητικός, Δρεττάκης, Βασιλκόπουλος, Νικήτας Κακλαμάνης, ο Σεβασμιώτατος Καλύμνου κ. Νεκτάριος, ο Αρχιμανδρίτης Ιερόθεος Καλογερόπουλος και άλλοι...

ΨΗΦΙΣΜΑ

Η χώρα βρίσκεται προδήλως σε κρίση. Η κρίση δεν είναι συγκυριακή, δεν είναι στιγμιαία, ούτε και μονοδιάστατη. Η κρίση δεν είναι επιφανειακή, δεν παραπέμπει απλά σε προβλήματα ή δυσκολίες εφαρμογής ή υλοποίησης ενός εθνικού προγράμματος ή μιας συγκροτημένης συνολικής πολιτικής, που θα μπορούσε να οδηγήσει τη χώρα σε ανάκαμψη. Η κρίση είναι βαθιά, η κρίση είναι πολύπλευρη και δομική. Αγγίζει τους θεσμούς, τα πρόσωπα και τις δομές εξουσίας.

Η κρίση στους ζωτικούς τομείς της υγείας, της παιδείας, της εργασίας, της γεωργίας, της εξαφάνισης της υπαίθρου και του υδροκεφαλισμού των πόλεων, στην εξωτερική πολιτική και στην άμυνα της χώρας, είναι έκδηλη και εμφανής σήμερα, α-

Άποψη του ακροατηρίου από τις ομιλίες

κόμα και δια γυμνού οφθαλμού. Η διαφθορά και η διαπλοκή είναι διάχυτη όχι στους πολίτες και την κοινωνία που παρακολουθεί άφωνη και ανήμπορη ν' αντιδράσει, αλλά στις δομές και στους θεσμούς εξουσίας, ενώ η ευθύνη αγγίζει τους πολιτικούς ηγετικούς κύκλους της χώρας.

Επειδή εμείς οι πολίτες αυτής της χώρας, μέλη και φίλοι του «**ΟΜΙΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**», έχουμε συνείδηση της ευθύνης του καθενός μας, για την πορεία της χώρας και το μέλλον του έθνους,

Επειδή είμαστε ελεύθεροι, δημοκρατικοί και προοδευτικοί άνθρωποι ενεργοί πολίτες,

Επειδή η διάχυτη στο πολιτικό σύστημα διαφθορά και η διαπλοκή προσβάλλουν όλους εμάς, τον πολιτισμό μας, αλλά και την ιστορία και τις παραδόσεις τούτης της χώρας, και

Επειδή η αποδυνάμωση της αποτρεπτικής ισχύος του Ελληνισμού τόσο στο Αιγαίο, όσο και στη Κύπρο, μας ανησυχεί για το μέλλον του τόπου, αφού αυτή η αποδυνάμωση ενισχύει τους στρατοκράτες της Άγκυρας και τον τουρκικό επεκτατισμό,

Καλούμε τους απανταχού Έλληνες να ενισχύσουν τις τάξεις του «**Ομίλου**» και την προσπάθειά του για την προβολή και την ανάδειξη μιας **νέας πολιτικής** για την υπεράσπιση του **εθνικού και κοινού συμφέροντος**, της αξιοπρέπειας και της ιστορίας, κυρίως του μέλλοντος της χώρας.

κ υ κ λ ο φ ο ρ ο ύ ν

ΝΙΚΟΣ ΨΥΡΟΥΚΗΣ

ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ
ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΣΗΨΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΙΓΑΙΟΝ • ΚΟΥΚΙΔΑ

ΝΙΚΟΣ ΨΥΡΟΥΚΗΣ

ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ
ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΣΗΨΗ

Ο Νίκος Ψυρούκης στο νέο του βιβλίο, ανατέμνει τον 20ό αιώνα μέσα από την ιστορία της πάλης ανάμεσα στην ιμπεριαλιστική αντεπανάσταση και την αντιιμπεριαλιστική επανάσταση, που μέσα από τους μαϊνάνδρους της οδήγησε στο σημερινό παγκοσμιοποιημένο χάος.

ΝΙΚΟΣ ΨΥΡΟΥΚΗΣ

Η ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΙΓΑΙΟΝ • ΚΟΥΚΙΔΑ

ΝΙΚΟΣ ΨΥΡΟΥΚΗΣ

Η ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ
Δ' ΕΚΔΟΣΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
Θεμιστοκλέους 37
τηλ. 010 380 2644

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΙΓΑΙΟΝ
Έκτορος 40, Λευκωσία
τηλ. 433 297

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΟΥΚΙΔΑ
Τροίας 4, Νέα Σμύρνη
τηλ. 010 934 0543

ΕΠΙΒΟΛΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ

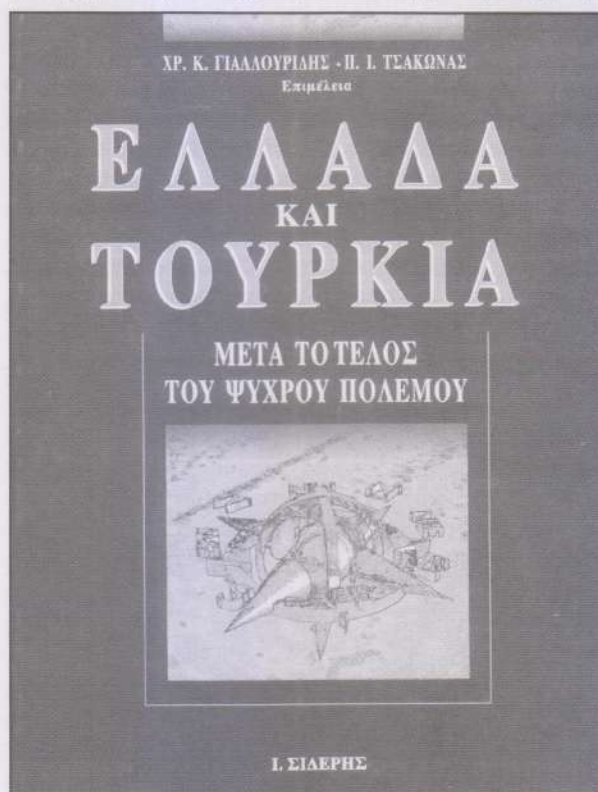
Ενώ άρχισε και συνεχίζεται ο διάλογος «ανάμεσα στους δύο ηγέτες», εξακολουθούμε να θεωρούμε λάθος την αποδοχή της πρόσκλησης Ντενκτάς για την έναρξη ενός διαλόγου πάνω σε νέα βάση, που να μη στηρίζεται στα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Ταυτόχρονα διαπιστώνουμε ένα κλίμα παραίτησης και ηττοπαθούς αδιαφορίας για το μέλλον του τόπου και παράδοσης της ηγεσίας στην τουρκοαμερικανική στρατηγική. Έστω και τώρα, οφείλουμε ν' αντιδράσουμε, να θέσουμε πλαίσιο όρων και χρονοδιάγραμμα στον διάλογο, στοχεύοντας στην ομαλή απεμπλοκή από το σημερινό επαχθές πλαίσιο, να ενταχθούμε χωρίς λύση στην Ε.Ε. και να επιδιώξουμε από θέση ισχύος, όντας μέλος της Ε.Ε., μια νέα διαπραγμάτευση για την ενσωμάτωση των κατεχομένων στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Το δεδομένο ότι ένα κράτος ή ένα έθνος, όπως αποτελούν εν προκειμένω η Κύπρος και η Ελλάδα μαζί, οφείλουν για να επιβιώσουν, να διαθέτουν στρατηγική, πράγμα που σημαίνει ή που περιλαμβάνει το σύνολο των μέσων που χρησιμοποιεί ένα κράτος για την προώθηση των εξωτερικών του στόχων, προϋποθέτει πως Ελλάδα και Κύπρος έχουν στόχους, δηλαδή ξέρουν τι θέλουν και χρησιμοποιούν εν προκειμένω, στα μέσα που διαθέτουν και τη διαπραγμάτευση, τον διάλογο, τη διπλωματία, για να επιτύχουν τους στόχους τους. Με βάση αυτόν τον ορισμό, θα πρέπει ν' απαντήσουμε τώρα, προτού μπούμε στην ουσία του «διαλόγου των δύο ηγετών», σε τρία βασικά ερωτήματα:

Ερώτημα πρώτον: Ποιο είναι το περιεχόμενο, το χρονοδιάγραμμα, το πλαίσιο και οι όροι της διαδικασίας της διαπραγμάτευσης και γιατί συμμετέχουμε σε αυτήν τη διαδικασία τώρα; Αυτό σημαίνει πως έχουμε πλήρη εικόνα της ατζέντας, όχι μόνο όπως την παρουσιάζουν σε εμάς οι μεσολαβητές, αλλά και όπως την παρουσιάζουν και την ερμηνεύουν οι ίδιοι στην άλλη πλευρά. Με αυτό συναρτάται και το κεντρικό ζήτημα της διαπραγμάτευσης, που αναφέρεται στο ποιο μπορεί να είναι το όφελος και το κέρδος της δικής μας πλευράς από τη συμμετοχή μας σε αυτή τη διαδικασία. Επιπλέον, πρέπει ν' απαντήσουμε και στα ερωτήματα σε συνάρτηση με το τι θέλει η άλλη πλευρά, ποια η τακτική της ή οι στόχοι της, ποια σενάρια διαθέτουμε για ν' αντιμετωπίσουμε τα διάφορα ενδεχόμενα που θα προκύψουν, ποιο μπορεί να είναι δηλαδή το κόστος για τη δική μας πλευρά από την πορεία και την έκβαση της διαπραγμάτευσης, και φυσικά, ποιες θα είναι οι επιπτώσεις αυτού του κόστους στους εθνικούς στόχους που έχουμε θέσει (βλ. ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση).

Ερώτημα δεύτερον: Τι επιδιώκουν από τη διαπραγμάτευση σε αυτή τη φάση οι Τούρκοι, δηλαδή η Άγκυρα και ο Ντενκτάς; Αυτό το ζήτημα είναι κορυφαίο και πρέπει ν' απαντηθεί από τη δική μας πλευρά οπωσδήποτε, πριν ή στη διάρκεια της διαπραγμάτευσης. Εκείνο το οποίο συνέβη μέχρι τώρα, ήταν ότι θεωρώντας από τη δική μας πλευρά ότι η διαπραγμάτευση είναι μια υποχρεωτική διαδικασία για

την εξεύρεση λύσης του Κυπριακού, συρόμεθα ως πρόβατα επί σφαγή από τον διεθνή παράγοντα, χωρίς να γνωρίζουμε ούτε τι θέλουμε εμείς, ούτε τι θέλει ο αντίπαλος. Η διαδικασία καθιερώθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο ως «διαπραγμάτευση επιβολής», αφού εμείς προσερχόμεσταν απροετοίμαστοι και χωρίς να γνωρίζουμε τι θέλουμε, ενώ η άλλη πλευρά γνώριζε επακριβώς τι επεδίωκε να κερδίσει κάθε φορά. Αυτό το οποίο συμβαίνει με τη δική μας πλευρά μέχρι τώρα, φέρνει στη σκέψη μας την περίφημη ρήση του μεγάλου Κινέζου θεωρητικού του πολέμου, Σουν Τσου, που ταιριάζει γάντι στους ερασιτεχνικούς χειρισμούς μας: «Εάν γνωρίζεις τον εχθρό σου και τον εαυτό σου, δεν έχεις ανάγκη να φοβάσαι το αποτέλεσμα ακόμα και εκατό μαχών. Εάν γνωρίζεις τον εαυτό σου, αλλά όχι τον εχθρό, για κάθε νίκη που κερδίζεις θα έχεις και μία ήττα. Εάν δεν γνωρίζεις ούτε τον εαυτό σου ούτε τον εχθρό σου, θα νικηθείς σε κάθε μάχη». Τι επιδιώκουν δηλαδή οι Τούρκοι από αυτή τη φάση της διαπραγμάτευσης; Το πρώτο που επιδιώκει η Άγκυρα, είναι να συνεχιστεί το ροκάνισμα νομιμότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας, μείωση του διεθνούς κύρους και απονομιμοποίηση του ως του μοναδικού διεθνούς αναγνωρισμένου κράτους της Κύπρου, η εδραίωση της «κρατικής τουρκικής οντότητας» στα κατεχόμενα και η ενίσχυση της περαιτέρω πολιτικής της αναγνώρισης. Ο δεύτερος στόχος της τουρκικής πλευράς είναι, προφανώς, να καλλιεργηθεί η εικόνα στον δυτικό παράγοντα και ειδικότερα στους Αμερικανούς και στους Ευρωπαίους, ότι η διαπραγμάτευση για τη λύση του Κυπριακού συνεχίζεται, με στόχο την επίτευξη αναβολής της

ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέλος, ο τουρκικός παράγων επιδιώκει ή θ' αποδεχόταν και την ένταξη στην Ε.Ε. ενός πολιτειακού μορφώματος δύο κρατικών οντοτήτων με μία εκπροσώπηση, δεδομένου ότι το «Τουρκικό Κράτος της Κύπρου» θα εκπροσωπούσε (βλ. εκ περιτροπής προεδρία) και τα τουρκικά συμφέροντα στην Ε.Ε. Αυτό θα ήταν και μια καλοδεχούμενη εξέλιξη για ορισμένους ευρωπαϊκούς κύκλους, που διόλου δεν επιθυμούν την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε., χωρίς την επίλυση του προβλήματός της.

Ερώτημα τρίτον: *Τι επιδιώκει ο διεθνής παράγων και εν προκειμένω οι Αμερικανοί, φορώντας ενίοτε και το «καπέλο» του ΟΗΕ; Ξεκαθαρίζουμε ευθύς εξαρχής ότι ο διεθνής παράγων, όπως συμβαίνει και σε άλλες διεθνείς κρίσεις (βλ. Βοσνία, Κοσσυφοπέδιο, Σκόπια), ουδόλως ενδιαφέρεται για «τη σωτηρία της ψυχής του», δεν ενδιαφέρεται δηλαδή για την επίτευξη δίκαιης και βιώσιμης λύσης στο πρόβλημά μας. Αυτή τη στιγμή, όπως και στα προηγούμενα χρόνια, επιδιώκει τη νομιμοποίηση των τετελεσμένων της εισβολής και τη δημιουργία δύο «περίπου κυρίαρχων» κρατικών οντοτήτων, που να συνδέονται δια των δεσμών της «χαλαρής ομοσπονδίας». Το τελευταίο ουδόλως διαφέρει από τη συνομοσπονδία κρατών. Και φυσικά, οι Αμερικανοί ιδιαίτερα, επιδιώκουν να μας εγκλωβίσουν σε μια διαπραγμάτευση δύο οντοτήτων, που να οδηγεί αφενός μεν στην εδραίωση ή την εμπέδωση της «συνειδητής δικαίου» περί της ύπαρξης δύο οντοτήτων εν δυνάμει κρατών, που «ιδρύουν» σε μια διαδικασία εξελισσόμενη το ομοσπονδιακό κράτος, και αφετέρου στην ενίσχυση της τουρκικής θέσης περί αναβολής της ένταξης εν όψει της «επερχόμενης» επίλυσης του προβλήματος. Φυσικά, την αμερικανική και τουρκική θέση περί «δύο οντοτήτων» (βλ. κυρίαρχων), την έχει υποβοηθήσει ακούσια και η δική μας πλευρά, η οποία την ιδέα της διζωνικότητας και της ομοσπονδιοποίησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, την μετέτρεψε από ενδεχόμενο αρχικό τακτικό ελιγμό, σε στρατηγικό στόχο και σημαία του αγώνα!!!*

Εν όψει των ανωτέρω ερωτημάτων, και με βάση την πεποίθηση που δημιουργείται σε κάθε καλόπιστο αναλυτή, πως η μέχρι τούδε πορεία των λεγόμενων «διακοινοτικών συνομιλιών» οδήγησε συνολικά, σε μία διολίσθηση της δικής μας πλευράς στη στρατηγική του αντιπάλου, όπου όχι μόνο δεν είχαμε όφελος, αλλά είχαμε μόνο κόστος από τη διαδικασία που ακολουθήθηκε, όπου διαπιστώνεται ότι περαιτέρω συμμετοχή μας στο πλαίσιο των ιδίων όρων και προϋποθέσεων που ετίθεντο μέχρι τώρα, μπορεί ν' αποβεί και μοιραία για την υπόθεση της Κύπρου. Κατόπιν τούτου, θεωρούμε υποχρέωσή μας ν' αξιώσουμε την αναθεώρηση ή τον επαναπροσδιορισμό του πλαισίου διαπραγμάτευσης, προκειμένου να συμμετάσχουμε, διαφορετικά δεν έχουμε κανένα λόγο, καμία υποχρέωση να συμπράττουμε σε μία διαδικασία που νομοτελειακά αποβαίνει σε βάρος μας. Δεν είναι τυχαίες και ανεξάρτητες της ανυπαρξίας ή της λάθος πολιτικής μας να εξαγνίζουμε και ν' αποενοχοποιούμε την Τουρκία, την κατοχή και τον Ντενκτάς, οι θλιβερές εξελίξεις στο Συμβούλιο της Ευρώπης, ή η ανα-

Ο διεθνής παράγων ουδόλως ενδιαφέρεται για τη «σωτηρία της ψυχής του», δεν ενδιαφέρεται δηλαδή για την επίτευξη δίκαιης και βιώσιμης λύσης στο πρόβλημά μας.

βάθμιση της παρουσίας των ΗΠΑ στα κατεχόμενα κ.λπ. Το επιχείρημα που προβάλλουν ορισμένοι ιθύνοντες στη Λευκωσία και την Αθήνα, ότι δεν μπορούμε ν' αλλάξουμε την πολιτική που ακολουθήθηκε μέχρι τώρα από τους Αμερικανούς, αποδεικνύεται από τη θεωρία των διεθνών σχέσεων, αλλά και από τη διεθνή εμπειρία, ακόμα και την πολύ πρόσφατη, ως τουλάχιστον αφελές. Αν κοιτάξουμε λίγο στα βόρεια σύνορα της Ελλάδος, θα διαπιστώσουμε π.χ., πως το κράτος των Σκοπίων βρίσκεται σε διαδικασία διάλυσης, ένα κράτος το οποίο ίδρυσαν οι Αμερικανοί και οι Ευρωπαίοι, το προστάτευαν ως κόρην οφθαλμού, ενώ σήμερα στηρίζουν εμμέσως πλην σαφώς, τον αλβανικό αλυτρωτισμό και οδηγούν το αγαπημένο τους μόρφωμα, αλληθωρίζοντας προς Αλβανία και Βουλγαρία, σε διάλυση. Ποιος είπε ότι ο διεθνής παράγων δεν αλλάζει πολιτική και στάση στα διεθνή προβλήματα; Υπάρχουν δεκάδες παρόμοια παραδείγματα που επιβεβαιώνουν το αντίθετο.

Τι πρέπει ή τι μπορούμε να κάνουμε εμείς; Φυσικά και δεν πρέπει να διακηρύξουμε πως αρνούμαστε τον διάλογο και τη διαπραγμάτευση. Αφού όμως διαπιστώσουμε τι θέλουμε, δηλαδή τι είδος κράτους επιδιώκουμε να οικοδομήσουμε, πρέπει να θέσουμε τους δικούς μας όρους και προϋποθέσεις για την όποια διαπραγμάτευση. Η διαπραγμάτευση πρέπει να διεξαχθεί πάνω σ' ένα εξ υπαρχής αποδεκτό πλαίσιο αρχών. Οι αρχές αυτές πρέπει ν' αποσκοπούν στη δημιουργία ενός σύγχρονου δημοκρατικού κράτους δικαίου, που να σέβεται όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες του, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις ατομικές τους ελευθερίες. Αυτό σημαίνει ότι ανεξάρτητα από τον τύπο του πολιτεύματος, πρέπει να προηγηθεί στο προστάδιο του διαλόγου ή της διαπραγμάτευσης, η αποδοχή των αρχών ενός σύγχρονου ευρωπαϊκού κράτους στην Κύπρο και από τους Τούρκους. Η απόφαση του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης, την οποία, ειρήσθω εν παρόδω, πολύ γρήγορα ξέχασαν Αθήνα και Λευκωσία, αποτελεί ένα ισχυρό όπλο, μοχλό πίεσης για τη δική μας πλευρά προς τον διεθνή παράγοντα στο διαπραγματευτικό στάδιο, πριν από την κύρια διαπραγμάτευση. Εμείς πρέπει ν' απαιτήσουμε τη συναίνεση της άλλης πλευράς, ότι θα εφαρμόσει τις πρόνοιες της απόφασης και πάνω σε αυτή τη θέση θα επιμένουμε ως *conditio sine qua non* για ν' αποδεχτούμε τη συμμετοχή μας σε μια διαπραγμάτευση «αμοιβαίου οφέλους». Διαφορετικά, η ηγεσία μας γνωρίζει ότι αποδέχεται να συμπράξει σε μια «διαπραγμάτευση επιβολής», της οποίας η έκβαση και οι επιπτώσεις για τον τόπο είναι από τώρα προβλέψιμες.

Χριστόδουλος Γιαλλουρίδης

ΒΙΒΛΙΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΝΗΜΗ

Οι Έλληνες που προέρχονται από προσφυγικούς πληθυσμούς, οι οποίοι δεν κατάφεραν ν' απελευθερώσουν τις ιδιαίτερες πατρίδες τους (Πόντος, Ιωνία, Καππαδοκία, Ανατολική Θράκη, Ίμβρος, Τένεδος, Ανατολική Ρωμυλία, Άνω Μακεδονία, Βόρειος Ήπειρος) ή να τις ενσωματώσουν στο εθνικό μας κράτος, αποτελούν ένα μεγάλο κομμάτι του σύγχρονου ελληνικού έθνους. Σε σχέση με τους υπόλοιπους συμπολίτες τους, εμφανίζονται ιδιαίτέρως εκτεθειμένοι στην αλλοτρίωση της ιστορικής τους μνήμης, εφόσον δεν διαθέτουν γεωγραφικό χώρο ο οποίος θα μπορούσε να εξασφαλίσει τη διατήρηση και αναπαραγωγή αυτής της μνήμης. Αυτό που έχει υπάρξει στο παρελθόν, δεν εντάσσεται πάντα στην παρούσα συνείδηση του κοινωνικού σώματος. Ειδικά όταν αναλογιστεί κάποιος, ότι η διαδικασία της λήθης, στην περίπτωση των προσφυγικών πληθυσμών, καλλιεργήθηκε συστηματικά από την εξουσία.

Η εξουσία επέβαλε με τον τρόπο της στους θεματοφύλακες της συλλογικής μνήμης, στους ιστορικούς και τους δημοσιογράφους, να επιλέξουν τη σιωπή και την παράλειψη. Όμως, παρά τις επίσημες αποσιωπήσεις των ιστορικών και τις λογοκρισίες της εξουσίας, η συλλογική μνήμη επιβιώνει. Επιβιώνει, εξαιτίας της αντοχής των προσφυγικών πληθυσμών με θεσμούς και μορφές έκφρασης, όπως εθνικοί και τοπικοί σύλλογοι, συναθροίσεις, πολιτιστικές εκδηλώσεις, καθώς και έντυπες εκδόσεις.

Ιδιαίτερο ρόλο στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και στη διάχυσή της στην υπόλοιπη κοινωνία –λαμβάνοντας υπόψη τη συμμετοχή του έντυπου λόγου στη διαμόρφωση των σύγχρονων τάσεων, καθώς και στην εδραίωση της γνώσης– έχει το προσφυγικό βιβλίο. Το βιβλίο διατήρησε τη μνήμη του παρελθόντος και επέτρεψε την επανεμφάνιση των ιδιαίτερων ταυτοτήτων, τη στιγμή που το ιστορικό πλαίσιο άρχισε να ευνοεί την ποικιλία.

Η σημασία των βιβλίων

Πεντακόσια χρόνια πριν, ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος δημιούργησε ένα νέο τρόπο καταγραφής και διάδοσης της ανθρώπινης γνώσης. Ο έντυπος λόγος αποτελεί μια από τις πρώτες μορφές επικοινωνιακής διαδικασίας, η οποία ανέτρεψε τον παραδοσιακό διαπροσωπικό χαρακτήρα της πληροφόρησης, που βασιζόταν στον άμεσο λόγο. Επέκτεινε κατά πολύ τα όρια της διάδοσης της μνήμης, της γνώσης και της πληροφορίας, πολύ πέρα από τα όρια της ομάδας μέσα στην οποία είχαν δημιουργηθεί.

Τα βιβλία και ο Τύπος, λειτουργούν ως μέσα διάχυσης πληροφοριών στη κοινωνία, αναπλάθοντας και αναπαριστώντας την πραγματικότητα. Ερμηνεύουν τη ζωή, τα ιστορικά γεγονότα, τις εμπειρίες των πολιτών. Επιλέγουν τις πληροφορίες και αποφασίζουν για τη χρήση τους. Συμβάλλουν με αυτόν τον τρόπο, στη δημιουργία ή τον μετασχηματισμό παραδεδεγμένων αληθειών. Συμβάλλουν, δηλαδή, στην «κοινωνική συγκρότηση της πραγματικότητας», όπως ονομάστηκε αυτή η διαδικασία.

Τα έντυπα και τα υπόλοιπα μέσα επικοινωνίας, γίνονται αποδεκτά από τον πολίτη-αναγνώστη, λόγω της ανάγκης κατανόησης του περιβάλλοντος χώρου, για συναισθηματική στήριξη και ασφάλεια, και για φυγή από την άμεση πραγματικότητα και τα προβλήματα της καθημερινότητας. Κατά συνέπεια, τα έντυπα επηρεάζουν τους «πολιτιστικούς κανόνες», μέσω των οποίων ο πολίτης αντιλαμβάνεται την πραγματικότητα. Αυτοί οι κανόνες με-

ταβάλλονται συνεχώς και μαζί τους μεταβάλλεται και η εικόνα που διαμορφώνει κάθε κοινωνία για τον εαυτό της και τον έξω κόσμο. Η επιρροή των εντύπων και των άλλων μέσων πάνω σε αυτούς τους «πολιτιστικούς κανόνες», οδηγεί στο να πείθει τους πολίτες μιας κοινωνίας να υιοθετήσουν στάσεις ζωής και πρότυπα συμπεριφοράς, τους προμηθεύει με νέες ταυτότητες, νέες αξίες και φιλοδοξίες, νέους πολιτικούς στόχους.

Η ελληνική τυπογραφία

Η ελληνική τυπογραφία εμφανίζεται αρκετά νωρίς στον χώρο των ελληνικών παροικιών, που είχαν δημιουργηθεί στη Δύση μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης. Στα τέλη του 15ου αιώνα, ιδρύεται στη Βενετία, το πρώτο ελληνικό τυπογραφείο. Εμπνευστής της προσπάθειας είναι η Άννα Νοταρά, η οποία καλλιεργεί συστηματικά τις αλυτρωτικές ιδέες. Το τυπογραφείο αναδεικνύεται σε κέντρο της ελληνικής διασποράς. Κατά την κρισιμότερη περίοδο της ελληνικής ιστορίας που ακολουθεί την Άλωση της Κωνσταντινούπολης και τη σταδιακή υποδούλωση του ελληνικού χώρου έως την πτώση του Μυστρά και της Τραπεζούντας, είναι αμφίβολο κατά πόσο θα μπορούσε να διατηρήσει ο Ελληνισμός την ταυτότητά του και τη συνοχή του, χωρίς την απρόσκοπτη παραγωγή και διακίνηση του ελληνικού βιβλίου στη Δύση και την Ανατολή.

Περισσότεροι από επτά χιλιάδες τίτλοι βιβλίων, φυλλαδίων, μονόφυλλων, εφημερίδων και περιοδικών, κυκλοφόρησαν από τα τέλη του 15ου αιώνα έως τις αρχές του 19ου. Μια σχετικά πλήρης ιστορία των ελληνικών εντύπων και της ελληνικής τυπογραφίας, παρουσιάστηκε πρόσφατα από τη Βουλή των Ελλήνων σε μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα έκθεση υπό τον τίτλο «Πεντακόσια χρόνια έντυπης παράδοσης του Νέου Ελληνισμού». Στο εισαγωγικό κείμενο σημειωνόταν: «Σε αντίθεση με τους άλλους ευρωπαϊκούς λαούς και τις εθνότητες, το ελληνικό στοιχείο κατόρθωσε μέσα από το έντυπο βιβλίο, όχι μόνο να διατηρήσει παράλληλη πορεία στην εκπαίδευση και στον διαφωτισμό του Γένους, με πρωτότυπα βιβλία και μεταφράσεις, αλλά και να υποστηρίξει αποφασιστικά, ιδιαίτερα κατά τους πρώτους αιώνες, την οικουμενικότητα του ελληνικού πνεύματος, με τη διάδοση της κλασικής και βυζαντινής (θεολογικής και κοσμικής) γραμματείας».

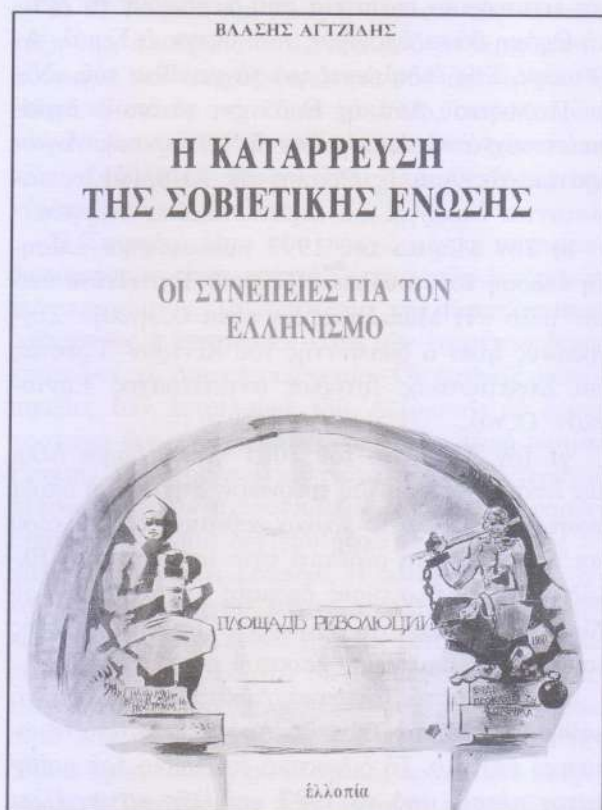
Τα ελληνικά τυπογραφεία εμφανίστηκαν τόσο στον ελληνικό χώρο (Κωνσταντινούπολη, Μοσχόπολη, Σμύρ-

νη, Άγιο Όρος, Κέρκυρα, Ζάκυνθος, Χίος, Αϊβαλί-Κυδωνίες), όσο και στη Διασπορά (Βενετία, Ρώμη, Βιέννη, Πέστη, Παρίσι, Βουκουρεστί, Ιάσιο, Μόσχα, Πετρούπολη κ.α.) Δυόμισι μήνες μετά την κήρυξη της επανάστασης του 1821, εισάγεται στην Ελλάδα, το πρώτο ξύλινο πιεστήριο. Το φέρνει από την Τεργέστη, ο Πόντιος Δημήτριος Υψηλάντης. Η πρώτη έντυπη εφημερίδα εκδίδεται στις 2 Αυγούστου 1821, στην Καλαμάτα, μ' εκδότη τον Θεόκλητο Φαρμακίδη και τυπογράφο τον Κωνσταντίνο Τόμπρα από τις Κυδωνίες (Αϊβαλί) της Μικράς Ασίας. Το 1824, το Φιλελληνικό Κομιτάτο του Λονδίνου δωρίζει τρία σιδερένια πιεστήρια στην Ελλάδα, δίνοντας μεγάλη ώθηση στη διάδοση της τυπογραφίας.

Ελληνικά έντυπα στη Μαύρη Θάλασσα

Μια από τις πλέον ενδιαφέρουσες σελίδες της ιστορίας των ελληνικών εκδόσεων, είναι αυτή που γράφτηκε στις ακτές της Μαύρης Θάλασσας. Ένας ολόκληρος ελληνικός κόσμος –που ιστορικά διεκδίκησε τον ρόλο του εθνικού κέντρου– προβάλλει μέσα από τις σελίδες του, όπως και οι μεγάλοι σταθμοί της νεοελληνικής πορείας, καθώς και τα κοσμοϊστορικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν σ' εκείνες τις περιοχές. Ο ελληνικός εθνικός Τύπος στον Εύξεινο Πόντο, πρωτοεμφανίστηκε στα τέλη του 19ου αιώνα. Την περίοδο 1880 έως 1920, εκδόθηκαν εικοσιεννέα εφημερίδες, επτά περιοδικά και μερικά ετήσια ημερολόγια. Δύο ήταν τα κέντρα στα οποία αναπτύχθηκε. Το πρώτο και σημαντικότερο κέντρο βρισκόταν στον μικρασιατικό Πόντο, ενώ το δεύτερο στις παραδουναβίες χώρες.

Τα ελληνικά έντυπα στον Εύξεινο Πόντο, βιβλία, περιοδικά και εφημερίδες, αγωνίστηκαν μέχρι το τέλος, για απελευθέρωση του Πόντου από την τουρκική κατοχή και την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των Ελλήνων στη Ρωσία. Η ήττα του ελληνικού εθνικού κινήματος στον Πόντο, ακολουθήθηκε από την παύση λειτουργίας όλων των ελληνικών εντύπων.

Οι επιβιώσαντες Έλληνες του Πόντου, μαζί με τους υπόλοιπους Μικρασιότες –πρόσφυγες πλέον– εγκαινίασαν άλλη μια μεγάλη σελίδα του σύγχρονου ελληνικού Τύπου: Τα προσφυγικά έντυπα στην Ελλάδα και τη Διασπορά. Η παράλληλη επικράτηση των μπολσεβίκων στον ρωσικό χώρο, έβαλε οριστικό τέλος στην ελληνική τυπογραφία της Μαύρης Θάλασσας. Τη θέση των παλιών ελληνικών εφημερίδων και περιοδικών, πήραν βαθμιαία νέα ελληνικά έντυπα, τα οποία ελέγχονταν απόλυτα από τη νέα σοβιετική εξουσία και εξέφραζαν την καθεστωτική ελληνική διανόηση.

Στον χώρο των προσφύγων, στην Ελλάδα και στη διασπορά, οι επιβιώσαντες της Γενοκτονίας, καταγράφουν τις ιστορικές τους μνήμες, προσπαθώντας να διατηρήσουν άσβεστη τη φλόγα της γνώσης. Ελπίζουν στη μελλοντική δικαίωση, που θα ξεπηδήσει μέσα από τη γνώση και από την αξιολόγηση των λαθών που διαπράχθηκαν. Γι' αυτούς, τους πρώτους συγγραφείς στην προσφυγιά, το βιβλίο είναι όπλο αυτογνωσίας και αναδημιουργίας. Ο Γεώργιος Βαλαβάνης στη «Σύγχρονο Γενική Ιστορία του Πόντου», θα γράψει, το 1925: «Ας παύσωμεν όμως θρηνηνόντες ματαίως, ως άλλοι Ιουδαίοι, περί τα τείχη της ηρρειπωμένης Ιερουσαλήμ. Δεν ωφελούν αι θρηνωδίαί επί τετελεσμένων, εμψή μόνον δι' εξιλασμόν. Δια την επανόρθωσιν της οδυνηράς καταστροφής δεν έχουν επιδρασιν καμμίαν. Θα έλθη όντως η επανόρθωσις αφεύκτως, όταν συναισθανθώμεν τα σφάλματα τα οποία διεπράχθησαν και των οποίων, με τον θάνατον εις την καρδίαν, βλέπομεν σήμερα τα τραγικά αποτελέσματα. Και εις τα σφάλματα ταύτα, σφάλματα συνολικά και μερικά, εθνικά και ατομικά, έχομεν παχύ μερίδιον και ημείς οι παθόντες. Η εξέτασις και επίγνωσις αυτών ας φρονηματίση την επί θύραις νέαν γενεάν και ας δημιουργήσει ταχέως τους Ποντίους Επιγόνους, αντιγράφοντας την Ιστορίαν της φυλής μας».

Εν κατακλείδι

Η σημασία του βιβλίου για τον προσφυγικό Ελληνισμό παραμένει τεράστια, αν αναλογιστεί κανείς την πολιτική λήθη που ακολουθήθηκε συνειδητά μετά το 1922, από το σύνολο των κυβερνήσεων. Η αποκοπή των Ελλήνων από την ανατολική τους μήτρα και η ολοκληρωτική μετατροπή τους σε αποκλειστικά βαλκάνιους Ελλαδίτες, υπήρξε η μεγαλύτερη ύβρις για τον Ελληνισμό. Γιατί ο Ελληνισμός από πάντα ήταν πολυδιάστατος. Ήταν βαλκάνιος, μικρασιάτης, ευξεινοπόντιος και ανατολικομεσογειακός.

Για να επιτευχθεί η πνευματική συρρίκνωση, επιχειρήθηκε το «μπλοκάρισμα» της ιστορικής μνήμης, ειδικά στις νεότερες γενιές. Η γνώση, όμως, όπως διατηρήθηκε και διαδόθηκε μέσα από το βιβλίο και τα υπόλοιπα έντυπα, επέτρεψε στις γενιές που γεννήθηκαν μετά το '22, ν' αποκαταστήσουν τη σχέση τους με το ιστορικό παρελθόν και να προτείνουν στη σύγχρονη Ελλάδα την πνευματική επανασύνδεση με τον Ελληνισμό της καθ' ημάς Ανατολής. Οι νέες γενιές των προσφύγων συνειδητοποίησαν ότι η μνήμη του παρελθόντος είναι αυτή που ερμηνεύει αυτό που είμαστε σήμερα. Ότι η αποστέρηση από τη μνήμη αντιπροσωπεύει μια κλοπή, ένα τραύμα, ένα πλήγμα, που εντείνει την ιστορική απόρριψη και τα αποτελέσματα της ήττας. Γι' αυτό, όπως έγραψε ο Ουμπέρτο Έκο, «η μνήμη μας θα πρέπει να είναι ακόρεστη, να καταβροχθίζει τα πάντα για ν' ανασυγκροτεί την ταυτότητά μας». Και το βιβλίο αποτελεί το καλύτερο μέσο «για να θυμόμαστε αυτό που ποτέ δεν έχουμε μάθει...».

Βλάσης Αγτζίδης

ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ

Με ιδιαίτερη άνησυχία παρατηρούμε κατά τις τελευταίες εβδομάδες να γίνεται λόγος για επανέναρξη του διαλόγου μεταξύ Ελλάδος - Τουρκίας, έστω και σέ επίπεδο τεχνοκρατών. Η άνησυχία μας έγκειται στο γεγονός ότι ουσιαστικά εγκαταλείπουμε την πάγια θέση ότι μόνο μία διαφορά αναγνωρίζουμε, δηλαδή τό θέμα τής ύφαλοκρηπίδος. Φαίνεται ότι συρόμαστε σ' έναν διάλογο έφ' όλης τής ύλης, όποτε ή Τουρκία θά θέσει στό τραπέζι κάθε άπίθανη διεκδίκησή της και έμεις θά δίδουμε διεθνώς τήν εικόνα ότι είμαστε έτοιμοι νά φέρουμε ένώπιον διεθνούς διαιτησίας ή Διεθνών Δικαστηρίων, ζητήματα πού άφορούν τήν έδαφική μας άκεραιότητα και τήν έθνική μας κυριαρχία.

Επειδή δέ πολύ λόγος γίνεται περί προσφυγής στό Δικαστήριο Διεθνούς Δικαίου τής Χάγης, καλό είναι νά θυμόμαστε και τά έξής: α) Στή Χάγη οι δικαστές κρίνουν μέ κριτήρια κυρίως πολιτικά και όχι νομικά, άναζητούν δέ τή μέση λύση, πράγμα πού μπορεί ν' άποβή άρνητικό για τά έλληνικά συμφέροντα β) Η Χάγη μέχρι σήμερα έχει εκδώσει αποφάσεις περί θεμάτων ύφαλοκρηπίδος, πού δημιουργούν νομολογία άρνητική για τίς έλληνικές θέσεις γ) Όρθότερο κατά τή γνώμη τών ειδικών, θά ήταν εάν ή Ελλάς προσέφευγε στή δικαιοδοσία του νέου Διεθνούς Δικαστηρίου του Άμβούργου, τό όποιο άσχολείται αποκλειστικά μέ τό Δίκαιο τής Θαλάσσης.

Όμως τά πράγματα δέν είναι μόνο νομικά και τεχνικά. Άλλωστε ή τουρκική ήγεσία μās πληροφορεί δημοσίως ότι θεωρεί τό ζήτημα του Αιγαίου πολιτικό και όχι νομικό. Γι' αυτό θά πρέπει νά δοϋμε τήν όλη τουρκική πολιτική βαθύτερα και ειρύτερα. Τι διεκδικεί από τήν Ελλάδα και γιατί; Φυσικά, είναι καλό νά έχεις μαζί σου τό Διεθνές Δίκαιο και νά τό επικαλεΐσαι. Όμως τό τουρκικό όπλοστάσιο επιχειρημάτων βασίζεται σέ παράγοντες ιστορικούς και ψυχολογικούς. Η Τουρκία θεωρούσα έαυτήν διάδοχο τής Όθωμανικής Αυτοκρατορίας (για σκεφθείτε νά θεωρήσουμε και έμεις τήν Ελλάδα διάδοχο τής Βυζαντινής Αυτοκρατορίας/Ρωμανίας, μέ ό,τι σημαίνει αυτό νομικά, έδαφικά κλπ.), άποδέχεται ως νόμιμα σύνορα τής Ελλάδος, μόνον εκείνα του 1881. Δηλαδή τά έδάφη πού παρεχώρησε «ή γενναιοψυχία του Σουλτάνου στους έξεγερμένους Έλληνες» τό 1830 σύν τά Έπτάνησα του 1864, τά όποια οϋδέποτε κατείχαν οι Όθωμανοί, και τή Θεσσαλία μέ τήν Άρτα (προσάρτηση 1881). Όλα τά άλλα έδάφη, πέραν τής Ελλάδισας

του 19ου αιώνας, ή επίσημη τουρκική άποψη τά θεωρεί διαίως και παρανόμως κατακτημένα, άρπαγμένα από τους Έλληνες, οι όποιοι εκμεταλλεύθηκαν περιστασιακές τουρκικές άδυναμίες. Η Τουρκία δέν άμφισβητεί μόνο τό καθεστώς μερικών νησίδων ή ζωνών στο Αιγαίο. Άμφισβητεί τήν έλληνική κυριαρχία σέ όλα τά νησιά του Αιγαίου, στήν Κρήτη, στή Μακεδονία, στή Θράκη. Θέλετε άποδείξεις; Ίδου μερικές:

α) Μέ κρατικά κονδύλια κυκλοφορούν περιοδικά και λειτουργούν σωματεία πού διεκδικούν τή Δυτική Θράκη βάσει ύποθήκης πού άφησε ό Κεμάλ Άτατούρκ. Στίς εκδηλώσεις για τά γενέθλια του «Νέου Περιοδικού Δυτικής Θράκης», τό όποιο δημοσιεύει συχνά τή Διακήρυξη τής «Τουρκικής Δημοκρατίας τής Δυτικής Θράκης τής 31/8/1913», παρίστανται ύπουργοί και στρατιωτικοί έν ενεργεία.

β) Τόν Μάρτιο του 1993 κυκλοφόρησε επίσημη έκδοση του τουρκικού Γενικού Έπιτελείου υπό τόν τίτλο «Η Μακεδονία δέν είναι έλληνική». Συγγραφέας ήταν ό διευθυντής του Κέντρου Έρευνας και Στρατιωτικής Ίστορίας άντιπύραρχος Έρντογκάν Όξνάλ.

γ) Τόν Αύγουστο του 2001 κυκλοφόρησε άλλη μία επίσημη έκδοση του τουρκικού Στρατού, ή όποία διαστρεβλώνει όλο τό νομικό καθεστώς του Αιγαίου και ίσχυρίζεται ότι οϋδέποτε στήν ιστορία τής ή Ελλάδα είχε έθνολογικούς δεσμούς μέ τά νησιά του Αιγαίου. Τόν πρόλογο συνέταξε ό Τούρκος άρχηγός του Γενικού Έπιτελείου Στρατού, Άτίλα Άπτιές.

δ) Σέ όλα τά τουρκικά Λύκεια διδάσκεται τό μάθημα «Στοιχεία Έθνικής Άσφαλείας» από άξιωματικό ένστολο. Τό διδακτικό έγχειρίδιο του μαθήματος αυτού, από τό 1987 και έξής καταγγέλλει

τήν Ελλάδα ότι παρανόμως κατέχει τὰ νησιά του Αιγαίου και τήν Κρήτη.

ε) Στην αμερικανική εφημερίδα **INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE**, στις 8/7/1975, δημοσιεύθηκαν και τὰ ἑξῆς περί τῶν ἑλληνοτουρκικῶν: «Όταν ὁ πρωθυπουργός Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ ἐρωτήθηκε προσφάτως περί τῶν ἀπέναντι εὐρισκομένων ἑλληνικῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου, ἀναπήδησε ἀπὸ τὴν καρέκλα του, ἔδειξε μὲ τὸ δάκτυλό του ἕναν μεγάλο χάρτη στὸν τοῖχο καὶ ἀνεφώνησε: "Ἐκεῖνα τὰ νησιά οὐδέποτε στὴν ἱστορία ἀνήκαν στὴν Ἑλλάδα! Οὐδέποτε εἶχαν οἱ Ἕλληνες ἐκεῖνα τὰ νησιά. Ἐκεῖνα τὰ νησιά, ὅλα, ἀνήκαν στὴν Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρατορία μέχρι τὸ 1912". Ἦλθαν αὐτοὶ καὶ πήραν ἐκεῖνα τὰ νησιά!».

στ) Ἦδη ἀπὸ τὸ 1982 ἡ Τουρκία ἔχει ὑποβάλει στὸν Διεθνή Ναυτιλιακὸ Ὄργανισμό (I.M.O.), χάρτη διχοτομήσεως τοῦ Αἰγαίου. Τὸ βασικὸ ἐπιχείρημα εἶναι ὅτι τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου ἀποτελοῦν γεωφυσικὴ καὶ γεωπολιτικὴ προέκταση τῆς Τουρκίας.

Γιατί, ὅμως, στίς ἡμέρες μας ἀυξάνονται οἱ δηλώσεις καὶ οἱ ἐκδηλώσεις τοῦ τουρκικοῦ ἐπεκτατισμοῦ; Ἡ ἀπλουστευτικὴ ἀπάντηση, ἡ ὁποία συνήθως δίδεται, εἶναι ὅτι τὸ στρατιωτικὸ καὶ πολιτικὸ κατεστημένο θέλει νὰ στρέψει ἄλλοῦ τὴν προσοχὴ τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος δυσφορεῖ λόγῳ τῶν κοινωνικῶν καὶ οικονομικῶν προβλημάτων. Λογικοφανές τὸ ἐπιχείρημα. Ἀλλὰ ἴσχυε καὶ παλαιότερα. Δέν δικαιολογεῖ τὴν ὑπερβολικὰ ἀυξημένη σήμερα τουρκικὴ προκλητικότητα. Θὰ προσκομίσουμε στὸν προβληματισμὸ δύο ἀκόμη πιθανὰ αἷτια:

1) Ἡ Τουρκία καὶ ἰδίως ἡ ἄρχουσα στρατιωτικὴ τάξη της, ἀποθρασύνεται εὐκόλα, ὅταν διαπιστώνει ἀδυναμία καὶ ὑποχωρητικότητα τοῦ ἀντιπάλου. Ἡ ἑλληνικὴ στάση στὰ Ὑμια τὸ 1996, στὴ Μαδρίτη τὸν Ἰούλιο τοῦ 1997 καὶ στὰ γνωστά ζεϊμπέκικα μὲ τὸν «ἀδελφὸ» Ἰσμαήλ Τζεμ Ἰπεκτοῖ, ἔδωσε μηνύματα ὑποχωρητικότητας.

2) Σημανικὸ αἷτιο τῶν συνεχιζομένων τουρκικῶν διεκδικήσεων εἶναι καὶ τὸ ζήτημα τῶν διαδρομῶν τοῦ πετρελαίου. Τὰ πετρέλαια τῆς Κασπίας θεωροῦνται ὡς ἡ ἐνεργειακὴ λύση τῶν ἐπομένων δεκαετιῶν γιὰ τὴ δυτικὴ οἰκονομία. Οἱ διεθνεῖς κοινοπραξίες τῶν πετρελαίων τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν ἔχουν προτείνει δύο πιθανές διαδρομές. Μία μέσω Νοτίου Ρωσίας, Εὐξείνου καὶ πιθανότα μέσω τοῦ ἀγωγοῦ Μπουργκάς-Ἀλεξανδρουπόλεως, ἂν κατασκευασθεῖ ἐγκαίρως. Καὶ μία δευτέρη μέσω Γεωργίας πρὸς τὸ παρευξείνιο λιμάνι Σούψα. Ἡ διαδρομὴ αὐτὴ ἔχει καὶ μία πρόβλεψη γιὰ πιθανὴ προέκταση μέσω Τουρκίας πρὸς τὸν τερματικὸ σταθμὸ Τσεϊχάν καὶ τὸ λιμάνι Πουμουρταλίκ στὴ Ν.Α. ἀκτὴ τῆς Τουρκίας. Γιὰ νὰ ὠθήσει τοὺς ξένους ἐπενδυτὲς πρὸς τὸ σχέδιο αὐτὸ πού τὴ συμφέρει καὶ γιὰ νὰ ὑπονομεύσει τὸν δόρειο (ρωσο-βουλγαρο-ἑλληνικὸ) δρόμο τῶν πετρελαίων, ἡ Τουρκία ἔχει κάθε λόγῳ νὰ καταδείξει ὅτι

ἡ Θράκη καὶ τὸ Αἶγαίο εἶναι ἐπισηφαλεῖς καὶ ὑποπτες θερμῶν ἐπείσοδιων περιοχές. Διότι ἀπὸ τὸ Αἶγαίο θὰ διέρχονται τὰ πετρελαιοφόρα πλοῖα πρὸς τὶς ἀνεπτυγμένες οικονομικὰ χῶρες.

Ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ἂν δέν κατασκευασθεῖ ὁ ἀγωγὸς μέσω Τουρκίας, μία διεύρυνση τῶν τουρκικῶν χωρικῶν ὑδάτων στὸ Αἶγαίο, θὰ προσέδιδε στὴ γείτονα χώρα μεγαλύτερη δυνατότητα ἐλέγχου τῶν πετρελαϊκῶν διαδρομῶν. Ὅσο γιὰ τὸ πετρέλαιο πού ἴσως ὑπάρχει σὲ αὐτὸ τὸ ἴδιο τὸ Αἶγαίο, τίποτε δέν ἔχει ἀποδειχθεῖ. Ἀλλὰ καὶ τίποτε δέν ἀποκλείεται. Ὅποτε τὸ τουρκικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν ἐλεγχὸ ὅσο τὸ δυνατόν μεγαλυτέρας θαλασσίας ἐκτάσεως, αὐξάνεται.

Τὸ πρόβλημα σήμερα, εἶναι ὅτι προσερχόμεθα ἢ ὠθούμεθα σ' ἕναν διάλογο, χωρὶς νὰ θέτουμε τὴν παραμικρὴ ἑλληνικὴ διεκδίκηση στὸ τραπέζι. Καὶ τέτοιες νομιμότητες διεκδικήσεις θὰ μπορούσαν νὰ εἶναι:

- Ἡ ἀπόσυρση τῆς ἀποφάσεως τῆς τουρκικῆς Ἐθνοσυνελεύσεως περί κηρύξεως πολέμου, ἂν ἐπεκτείνουμε τὰ χωρικά μας ὕδατα στὰ 12 μίλια.
- Ἡ ἐπαναλειτουργία τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης καὶ ἡ ἄρση τῶν περιορισμῶν εἰς βάρος τοῦ Πατριαρχείου.
- Ἡ διάλυση τῆς Στρατιᾶς τοῦ Αἰγαίου, πού ἐδρεῖει στὴ Σμύρνη.
- Ἡ καταβολὴ ἀποζημιώσεων στὰ θύματα τῶν τουρκικῶν βανδαλισμῶν τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1955, στὴν Κωνσταντινούπολη.
- Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ καθεστῶτος αὐτονομίας στὴν Ἰμβρο καὶ στὴν Τένεδο, ὅπως προβλέπει ἡ Συνθήκη τῆς Λωζάνης. Ἐάν συζητοῦμε μόνον ἐπὶ τῆ βάσει τῶν τουρκικῶν ἀπαιτήσεων καὶ διεκδικήσεων, τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι ὀδυνηρὰ γιὰ τὰ ἔθνη μας συμφέροντα καὶ γιὰ τὰ κυριαρχικὰ μας δικαιώματα.

Κωνσταντῖνος Χολέβας

ΠΟΝΤΟΣ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΝΤΙΑΚΟ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ

ΜΕ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

**ΤΕΡΤΣΕΤΗ 6 Τ.Κ. 546 30
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 0310 537 290**

Μιά γραμματολογική υπόδειξις

Εάν η Κύπρος στὸν γεωγραφικὸ χάρτη τῆς Ἑλλάδος εὐρίσκεται σ' ἓνα θλιβερό πλαίσιο στὸ κάτω δεξιό μέρος του, οἱ λογοτέχνες τῆς Κύπρου εὐρίσκονται στὸ περιθώριο τῶν νεοελληνικῶν γραμμάτων. Τοῦλάχιστον γιὰ τοὺς Ἑλλαδίτες ιστορικούς τῆς λογοτεχνίας καὶ τοὺς ἀνθολόγους. Οἱ ἐλάχιστες τιμητικές ἐξαιρέσεις πού συναντᾶμε, ἀναφέρονται στὴ μεσαιωνικὴ κυπριακὴ ποίηση καὶ σὲ λογοτέχνες μεμωμένους καί, πάντως, ἀκμάσαντες πρὸ τοῦ 1974.

Στὸν προβληματισμὸ μου γιὰ τὴ μὴ συνεξέταση τῆς κυπριακῆς λογοτεχνίας μαζί μὲ τὴν ἑλλαδική, προσετέθη καὶ αὐτὸς τῆς φίλης λογοτέχνης κυρίας Ρούλας Ἰωαννίδου-Σταύρου, πού ἐν δικαίᾳ ἀγανάκτησει διαμαρτύρεται γιὰ τὴν ἀχαρακτῆστη αὐτὴ ἀντιμετώπιση τῶν Κυπρίων δημιουργῶν ἀπὸ τοὺς περινούστατους γραμματολόγους μας.

Πραγματικά, δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω εἴαν ὁ Μαχαιρᾶς καὶ ὁ Βουστρώνιος ἦταν περισσότερο Ἑλληνες ἀπὸ τὸν Κύπριο Χρυσάνθη, τὸν Κώστα Μόντη, τὸν Μιχαλάκη Μαραθεύτη ἢ τὴν Κλαίρη Ἀγγελίδου. Ἡ γιὰ νὰ συμπεριλαμβάνονται στὶς ἱστορίες τῆς λογοτεχνίας μας ὁ Λουκιῆς Ἀκριτάς, ὁ Τεῦκρος Ἀνθίας καὶ ὁ Μελῆς Νικολαΐδης καὶ ὄχι ὁ Πέτρος Στυλιανοῦ, ὁ Γ. Χατζηκωστής, ἡ Ρούλα Ἰωαννίδου - Σταύρου καὶ ἡ Ἀνδρεανὴ Ἡλιοφώτου. Πατὶ δύο μέτρα καὶ δύο σταθμά;

Βεβαίως ἡ πρόχειρη ἀπάντησις πού μπορεῖ νὰ δοθῆ, εἶναι ὅτι ἡ Κύπρος ἀπὸ τὸ 1959 ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητο κράτος πού διαγράφει τὴ δική του ἀνεξάρτητη λογοτεχνικὴ πορεία καὶ ὡς ἐκ τούτου παρέλκει σὲ μᾶς ἡ καταγραφή της. Αὐτὸ ὡς ἐπιχείρημα ἔχει κάποια «λογικὴ». Ὅμως μὲ αὐτὴν τὴ «λογικὴ» ὁ Κ. Π. Καβάφης πρέπει νὰ ἐνταχθῆ στὴν αἰγυπτιακὴ λογοτεχνία, ὁ Ἡλίας Τανταλίδης στὴν τουρκικὴ καὶ πάει λέγοντας.

Εἶναι καιρὸς νὰ συσταθοῦν διακρατικές ἐπιτροπές γιὰ νὰ περάσῃ ἡ κυπριακὴ λογοτεχνία, ἀπὸ τὸ 1974 καὶ μετὰ, στὴ δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση καί, γιὰτί ὄχι, στὸ Πανεπιστήμιο.

Κάποιοι θὰ μπορούσαν νὰ ποῦν ὅτι ἡ ἀπόσταση Ἀθηνῶν - Λευκωσίας εἶναι ἀπαγορευτικὴ γιὰ τὴν παρακολούθησι τῆς λογοτεχνικῆς ζωῆς τῆς Κύπρου. Καὶ αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα εἶναι σαθρὸ, ἀφοῦ οἱ ἀποστάσεις ἔχουν πιά μηδενιστεῖ καὶ τὸ διαδίκτυο παρέχει κάθε ἀπαραίτητη εὐκολία. Ἄρα καὶ αὐτὴ ἡ ἄποψη καταπίπτει ἀπὸ μόνη της, χωρὶς νὰ νύ συζητεῖται.

Τάχα οἱ Κύπριοι, ἔστω καὶ μὲ αὐτὸ τὸ ἡμικατεχόμενο κράτος, ἔπαψαν νὰ εἶναι Ἑλληνες καὶ νὰ διατυπώνουν τὰ διανοήματά τους ἑλληνικά; Πρέπει νὰ εἶναι κανεῖς ἀφάνταστα ἠλίθιος γιὰ νὰ πιστεῦῃ κάτι τέτοιο. Ἐνῶ οὔτε ἡ δημιουργία τοῦ Κυπριακοῦ Πανεπιστημίου ἀναιρεῖ τοὺς πνευματικούς δεσμούς Ἑλλάδος καὶ Κύπρου.

Εἶναι καιρὸς ν' ἀφήσουμε κατὰ μέρος τὸ ἐθνικὸ μας κόμπλεξ περὶ «ἀπόγυοι στάσεως» μήπως καὶ δυσαρεστήσουμε κάποιους «φίλους» πού θέλουν τὴν πνευματικὴ παραγωγή τῆς Κύπρου ἀνεξάρτητη τῆς Ἑλλάδος, ἔστω καὶ ἂν ἡ λογοτεχνικὴ παραγωγή ἀμφοτέρων βοᾷ ἀπὸ μόνη της περὶ τοῦ ἀντιθέτου.

Εἶναι καιρὸς νὰ θάψουμε ὀριστικά καὶ ἀμετάκλητα τὸ μαῦρο 1974 καὶ νὰ προσεγγίσουμε μ' ἐμπιστοσύνη τὰ ἔργα τῶν συγχρόνων Κυπρίων δημιουργῶν.

Εἶναι καιρὸς οἱ καρεκλοκένταυροι τῶν κομμικῶν λογοτεχνικῶν στεκιῶν τοῦ Κολωνακίου νὰ καταλάβουν ὅτι Ἑλλάδα δὲν εἶναι μόνον ἡ Ἀθήνα καί, ἄντε κατὰ παραχώρησι, ἡ Θεσσαλονίκη. Ἑλλάδα εἶναι ὁλόκληρος ὁ ἐθνικός κορμὸς καὶ ἡ Κύπρος.

Εἶναι καιρὸς νὰ συσταθοῦν διακρατικές (τώρα ἐδῶ κλαίνε ἢ γελᾶνε) ἐπιτροπές γιὰ νὰ περάσῃ ἡ κυπριακὴ λογοτεχνία, ἀπὸ τὸ 1974 καὶ μετὰ, στὴ δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση καί, γιὰτί ὄχι, στὸ Πανεπιστήμιο.

Εἶναι καιρὸς νὰ ξαναγραφῆ ἡ Ἱστορία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας πού θὰ περιέχῃ καὶ τὴν κυπριακὴ, ἀπὸ ἀνθρώπους μὲ ἀνοιχτὰ μυαλά, πού δὲν θὰ φοβοῦνται τὸν ψόγο κάποιων «δῆθεν» προοδευτικῶν καὶ ψευτοκοινοπολιτιστικῶν, ὅτι εἶναι τάχα πατριῶτες (ἂν αὐτὸ, βέβαια, ἀποτελεῖ ψόγο), σωδινιστές καὶ πολεμοκάπηλοι(!).

Εἶναι καιρὸς νὰ καταλάβουμε ὅλοι ὅτι δὲν φταῖνε γιὰ ὅλα οἱ ξένοι, ὅταν ἐμεῖς, ὡς Ἑλληνες, θγάζουμε τὰ μάτια μας μόνον μας. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐνταξὴ τῆς κυπριακῆς λογοτεχνίας μέσα στὴν ἑλλαδικὴ εἶναι ἐθνικῶς ἀπαραίτητη καὶ ἐπιβεβλημένη, προκειμένου νὰ εἴμαστε σὲ θέση νὰ παρακολουθοῦμε τὸ πανόραμα τῆς λογοτεχνικῆς παραγωγῆς τοῦ ἔθνους μας. Κάθε ἀντίθετη ἄποψις εἶναι ἐκ τοῦ πονηροῦ, γιὰ νὰ μὴ γράψω πεμπτοφαλαγγίτικη. Νομίζω ὅτι ἀρκετοὶ μὲ ἀντιλαμβάνονται καὶ δῶ καὶ στὴν Κύπρῳ...

Πρὸς τὸ παρόν ἡ Κύπρος εὐρίσκεται σ' ἓνα θλιβερό πλαίσιο στὸ κάτω δεξιό μέρος τοῦ χάρτη τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ λογοτέχνες της στὸ περιθώριο τῶν νεοελληνικῶν γραμμάτων. **Γεώργιος Πετρόπουλος**

ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Αγώνας για επιβίωση

Επιμέλεια: Θεόδωρος Μπινιχάκης

Επιτυχία σημείωσε η ημερίδα «ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ: Αγώνας για Επιβίωση», που διοργανώσε η Σ.Φ.Ε.Β.Α. σε συνεργασία με τον ΠΑ.ΣΥ.Β.Α. την Κυριακή 3/3/2002, στο Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, μπροστά σ' εκατοντάδες άτομα όλων των ηλικιών.

Συντονιστής των δύο εισηγητικών ενότητων και των συζητήσεων ήταν ο κ. **Κων/νος Χολέβας**, πολιτικός επιστήμων-συγγραφέας και εισηγητές οι κ.κ. **Αχιλλέας Λαζάρου**, Ρωμανιστής- Βαλκανολόγος, **Απόστολος Παπαθεοδώρου**, Φιλολόγος-Συγγραφέας, **Μιχαήλ Μαρτσέκης**, Δικηγόρος, **Ζήσης Δρούβης**, πρώην στέλεχος Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Παρέμβαση έκανε ο κ. **Θεόδωρος Τζώνος**, καθηγ. Συνταγματικού Δικαίου και Αντιπρύτανης του Παντείου Πανεπιστημίου.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κοιτίσης κ.κ. **Ανδρέας**, κλείνοντας τις εργασίες της ημερίδας, έθεσε το εθνικό μας θέμα πέρα και πάνω από σκοπιμότητες τονίζοντας την ανάγκη χάραξης κοινής εξωτερικής πολιτικής.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον προκάλεσε η προβολή πεντάλεπτου αφιερώματος για τους εικοσάχρονους αγώνες (1982-2002) της Συντονιστικής Φοιτητικής Ενώσεως Βορειοηπειρωτικού Αγώνα (Σ.Φ.Ε.Β.Α.).

Ο Κων/νος Χολέβας επισήμανε και ανακοίνωσε τα πορίσματα της ημερίδας, τα οποία αναφέρονται: στην ελληνικότητα της Β. Ηπείρου, στην αλβανική προπαγάνδα των τσάμηδων, στις μειονοτικές ζώνες, στο πρωτόκολλο της Κέρκυρας, στον λόγο της Εκκλησίας για τα εθνικά θέματα και στη στήριξη του ελληνοβλαχικού στοιχείου. Η σωστή πολιτική του ελληνικού κράτους προς την Αλβανία, πρέπει απαραίτητως να συνδέεται με τη δέσμευση εκ μέρους τους για την παραχώρηση της αυτονομίας στη Βόρειο Ήπειρο.

Οι εισηγήσεις καταγράφονται περιληπτικά, στις επόμενες σελίδες.

Η Νέα Χιλιετία είναι Εποχή των Ελλήνων. Οι Έλληνες Ορφικοί συνάντησαν τους Αρχαίους Προγόνους μας.

Ο Ελληνικός Πολιτισμός συνεχίζει να διαδίδεται ειρηνικά από άκρη σε άκρη του Πλανήτη Γη και ίσως πιο πέρα προς το Γαλαξιακό Σύμπαν.

Κυκλοφόρησε σε Β' και Γ' έκδοση το νέο βιβλίο του

Δημήτρη Βαρδίκου

«**ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ**»

40.000 Χρόνια Πολιτισμός και Ιστορία στην Αιγαία Γη

ΤΟΜΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ:

Από γενέσεως Κόσμου έως 2.776 Προ Εποχής μας (ή 776 π.Χ.).

Σχήμα 25X17 εκ., σελίδες 512.

Σε 24 κεφάλαια όλη η Πρωτο-ιστορία (η λεγόμενη Ελληνική Μυθολογία) ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΜΕΝΗ.

Τα κείμενα είναι εμπλουτισμένα με 140 εικόνες και 20 ολοσέλιδα σχεδιαγράμματα -χάρτες- με τα Πρωτο-ιστορικά Δρώμενα των Ελλήνων στην Αρχαία Γη.

Α' Έκδοση αρχές Δεκεμβρίου 2001

Β' Έκδοση (χρυσό-χαρτόδετος τόμος) Ιανουάριος 2002

Γ' Έκδοση (τόμος χρυσό-κάλυμα) Φεβρουάριος 2002

Τα βασικά κεφάλαια - περιεχόμενα:

Κεφ. 1. Το όνομα Έλλην - Ελλάς
Κεφ. 2. Ο Μύθος των Ινδοευρωπαϊών
Κεφ. 3. Ο Πρωτο-αιγαιακός Ελληνικός πολιτισμός
Κεφ. 4. Η διαχρονική εξέλιξη των Ελλήνων
Κεφ. 5. Ελληνική Κοσμογονία-Θεογονία
Κεφ. 6. Οι γενεαλογικοί ιστοί των Ελλήνων
Κεφ. 7. Τα Ελληνικά Φύλα
Κεφ. 8. Τα Ελληνικά Μυστήρια
Κεφ. 9. Μουσεία και Μούσες
Κεφ. 10. Μαντεία και Μάντιες
Κεφ. 11. Ναοί και Βωμοί
Κεφ. 12. Ορφεύς και Ορφικά
Κεφ. 13. Ατλαντίς
Κεφ. 14. Οι μεγάλοι κατακλυσμοί-Σεισμοί
Κεφ. 15. Ο Κρητο-Μινωικός Πολιτισμός
Κεφ. 16. Ο Μυκηναϊκός Πολιτισμός
Κεφ. 17. Οι εμφύλιοι πόλεμοι της Θήβας
Κεφ. 18. Η Αργοναυτική Εκστρατεία
Κεφ. 19. Ο πόλεμος της Τροίας
Κεφ. 20. Αίγυπτος (Τράπεζα του Ελ. Πολιτισμού)
Κεφ. 21. Ερμής ο Τρισμέγιστος
Κεφ. 22. Οι Πυραμίδες
Κεφ. 23. Οι πανάρχαιες πολιτιστικές Εκστρατείες
Κεφ. 24. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες

Το βιβλίο «ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ» εξεδόθη για να λύσει το αίνιγμα της πρωτο-ιστορίας των Ελλήνων, που σκόπιμα έχουν συρρικνώσει και παραχαράξει οι κάθε Μισέλληνες εδώ και 2.000 χρόνια.

Χρυσόδετος τόμος (τιμή με ΦΠΑ: Ευρώ=24,42)

Γ' έκδοση (τόμος χρυσό-κάλυμα) τιμή με ΦΠΑ: Ευρώ=30,52).

ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ «ΑΤΤΙΚΑ» Ε. ΒΑΡΔΙΚΟΥ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Δαβάκη 34 Καλλιθέα, τηλ. & τ/ο: (010) 956.48.48 - 956.43.54

ΑΧΙΛΛΕΑ Γ. ΛΑΖΑΡΟΥ

«ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ»

Ο ομιλητής αφορμάται από τη συλλογική συγγραφή της *Ιστορία της Αλβανίας*, στην οποία όχι μόνον η Βόρειος Ήπειρος, αλλά και ολόκληρη, έως την Αμφιλοχία, ελεύθερη Ήπειρος ανήκει στην αρχαία Ιλλυρία. Επί πλέον, με χάρτη εκτός κειμένου, φέρονται να ιλλυρίζουν επίσης, η περιοχή μέχρι Ναυπάκτου και τα δυτικά τμήματα Στερεάς Ελλάδος, Θεσσαλίας, Μακεδονίας!

Έπειτα, εξηγεί την ιλλυρομανία των γειτόνων, η οποία φθάνει να θεωρείται και ο ομηρικός ήρωας Αχιλλεύς σαν Ιλλυριός, μολοντί ομολογείται ότι ο Όμηρος δεν χρησιμοποιεί το όνομα τούτο και δεν το γνωρίζει διόλου.

Ταυτόχρονα, βασιζόμενος στην εγκυρότερη επιστημονική τεκμηρίωση, ανασκευάζει τον ισχυρισμό των Αλβανών, κατά τον οποίο κατάγονται από Ιλλυριούς, και αποκλείει κάθοδο Ιλλυριών κάτω της γραμμής Αυλώνος-Πρέσπας. Επικαλούμενος δε αρχαίες πηγές και έγκριτα συγγράμματα, ορίζει ως

σύνορο του Ηπειρωτικού Ελληνισμού και των Ιλλυριών την πανάρχαια Εγνατία οδό, αλλά ιχνηλατεί τους Έλληνες ως το βορειότερο σημείο του Αδρία. Ειδικά για την ελληνικότητα της Βορείου Ηπείρου, προσκομίζει τα πορίσματα ερευνών διαπρεπών επιστημόνων, π.χ. Hammond, Papazoglou, Masson, Georgiev, Cabanes.

Παράλληλα, επισημαίνει τις επιπτώσεις των ελληνορωμαϊκών επαφών, της μεταγενέστερης βαθμιαίας παρουσίας στα παραμεθόρια Άρβανα επήλυδων, που αυτοαποκαλούνται Σκυππάρ, και της εξαπλώσεως του ισλαμισμού στη Βόρειο Ήπειρο. Εν τέλει, υπενθυμίζει μαρτυρίες διαχρονικής υπεροχής των Βορειοηπειρωτών, π.χ. Canini, Magrini, Riaux, με κατακλείδα τον εθνικιστή Αλβανό ηγέτη Basci-bey, κατά τον οποίο ο χαρακτήρας της νότιας Αλβανίας είναι ελληνικός, οπότε καταγγέλλει την αδιαφορία της επίσημης Ελλάδος με την ανοχή όσων διαπράττονται στη Χιμάρα.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

«ΤΟ ΕΠΙΠΛΑΣΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΤΣΑΜΗΔΩΝ»

1. *Η πρόσφατη αναβίωση.* Το θέμα είναι, ουσιαστικά πολύ παλιό. Θεωρείται, όμως, τελεσίδικο με την εθελουσία, αλλά και αναπόφευκτη αποχώρηση των Μουσουλμάνων Τσάμηδων, από κοινού με τους Γερμανούς κατακτητές και συνεργάτες τους (1944), και καταφυγή τους στην Αλβανία, λόγω των προηγηθέντων εγκλημάτων τους στη Θεσπρωτία (1940-1944).

Ακούοντο κατά καιρούς διάφορες εκείθεν φωνές «διεκδικήσεων» κ.λπ. Αλλά το θέμα ανακινήθηκε εντόνως πρόσφατα, με τις πληροφορίες για ίδρυση του «Απελευθερωτικού Στρατού Τσαμουριάς» (U.C.C.) και με τις σχετικές προκλήσεις της Τουρκίας δια της οικείας ιστοσελίδας του ΥΠΕΞ στο Διαδίκτυο.

2. *Γεωγραφική και ιστορική τοποθέτηση.* Οι Μουσουλμάνοι Τσάμηδες κατοικούσαν στη σημερινή περίπου Θεσπρωτία και προ της αποχωρήσεως τους εκείθεν, αποτελούσαν μειονότητα θρησκευτική, που αριθμούσε μόλις περί τις 18.000, έναντι του συνολικού σε αυτήν τότε πληθυσμού των 60.000 και πλέον. Σημειώνεται ότι η Θεσπρωτία μαζί και με τη Δωδώνη, που κατά περιόδους ανήκε και σε αυτήν, αποτελεί από τους αρχαιότερους χρόνους, την αρχική γνωστή κοιτίδα του Ελληνισμού, αφετηρία και αυτών των εθνικών ονομάτων μας ΕΛΛΗΝ-ΕΛΛΑΣ και ΓΡΑΙΚΟΙ-ΓΡΑΙΚΙΑ κ.λπ.

3. *Τσαμουριά-Τσάμηδες.* Η ιστορική και ετυμολογική γένεση και εξέλιξη προέρχεται βασικά, από το ποταμυνύμιο Θύαμης (ν.Καλαμάς)-Θυάμης Τα(ι)άμης = α) ο κάτοικος περί τον Θύαμι ποταμό, β) Θυαμυρίς-Θυαμυρία-Θυαμουριά, Τα(ι)αμουριά, σχετικό τοπωνύμιο, εξειδικευμένο και στην εύφορη πεδιάδα περί τις εκβολές του Θυάμιδος.

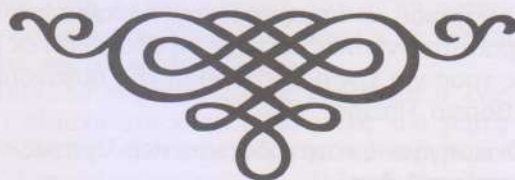
Μέρος των γηγενών εκεί Χριστιανών κατοίκων εξισλαμίσθηκε από νωρίς κατά την Τουρκοκρατία, για διάφορους λόγους (οικονομικούς, φιλοδοξιών, δειλίας, μειωμένης εθνικής και θρησκευτικής συνειδήσεως κ.ά).

Αυτοί αποτέλεσαν την αντίστοιχη θρησκευτική μειονότητα των Μουσουλμάνων Τσάμηδων, έναντι της πλειονότητας των Χριστιανών Τσάμηδων της Θεσπρωτίας. Κυρίως δε, λόγω γεινιάσεως και συνδιαλλαγών με τους Αλβανούς, επεκράτησε και το τοπικό γλωσσικό αρβανίτικο ιδίωμα.

Με την πάροδο, όμως, του χρόνου, διάφορες προπαγάνδες για ιδιοτελή, ιδίως, εκείνων, συμφέροντα, συνέδεσαν τη μειονότητα αυτή περισσότερο με τους ομόθρησκους και σχεδόν ομόγλωσσους Αλβανούς.

Τούτο προκάλεσε και διάφορες διενέξεις, μέχρι και αιματηρών συγκρούσεων, μεταξύ των Χριστιανών και Μουσουλμάνων Τσάμηδων.

Αποκορύφωμα αυτών ήσαν τα εγκλήματα, που διέπραξαν οι Μουσουλμάνοι Τσάμηδες, με τη συνεργασία και των κατακτητών, κατά την τελευταία Κατοχή. Αυτό τους οδήγησε και στην αναπόφευκτη πλέον, αποχώρησή τους από τη Θεσπρωτία, με όλα τα συνεπακόλουθα.

ΖΗΣΗ ΔΡΟΥΒΗ

«ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ: ΜΙΑ ΑΠΟΨΗ- ΣΥΜΒΟΛΗ ΓΙΑ ΚΑΛΕΣ ΕΛΛΗΝΟΑΛΒΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ»

Έχουν γραφεί πάρα πολλά και από πολλούς, πάνω στο θέμα της αυτονομίας, έχουν γίνει διαλέξεις, δημόσιες συζητήσεις και λοιπά, και έτσι έχουν ακουσθεί απόψεις που καλύπτουν ένα μεγάλο φάσμα, από «άκρως υπέρ» μέχρι «άκρως κατά» μιας αυτόνομης Βορείου Ηπείρου.

Στους νεώτερους χρόνους και με τη δημιουργία της επιστήμης του Διεθνούς Δικαίου, η έννοια της αυτονομίας παρέμεινε αρκετά ελαστική και έχει διάφορες σημασίες, μια από τις οποίες είναι και το καθορισμός ορισμένων περιοχών ενός κυρίαρχου κράτους, να κυβερνάται και να διοικείται με δικά του τοπικά όργανα. Η αυτονομία αυτού του είδους δίνεται είτε με τη μορφή παραχώρησης από την επικυρίαρχη Πολιτεία, είτε με τη μορφή σύμβασης μεταξύ της επικυρίαρχης Πολιτείας και άλλων κρατών.

Εδώ πρέπει να συμπληρώσουμε ότι η αυτονομία είναι από τα ελάχιστα των πολιτικών δικαιωμάτων, από αυτά που προβλέπονται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, αν λάβουμε υπ' όψη μας ότι εκεί συμπεριλαμβάνεται ακόμα και η αυτοδιάθεση σαν αναφαίρετο δικαίωμα των λαών.

Η αυτονομία δεν είναι μια τυποποιημένη συνταγή, που χρησιμοποιείται η ίδια πάντα, όταν αποφασισθεί η εφαρμογή της σε μια περιοχή κάποιας χώρας. Είναι η κατάληξη διαπραγματεύσεων, που στο τέλος, δίνουν τους κανόνες που θα ισχύουν για την εφαρμογή της στη συγκεκριμένη περίπτωση. Έτσι λοιπόν, σε πολλές χώρες σε όλον τον κόσμο, υπάρχουν σήμερα, ποικίλες περιπτώσεις αυτονομιακής διακυβέρνησης περιοχών, που σε καμία από αυτές δεν βρίσκουμε ακριβώς τις ίδιες συμφωνίες που να ισχύουν και σε κάποια άλλη. Αν κοιτάξουμε στην Ευρώπη και μόνο, οι αυτόνομες περιοχές μετρώνται σε διψήφιο αριθμό.

Υπάρχουν, λοιπόν, πάμπολλα παραδείγματα ομαλότατης λειτουργίας του θεσμού της αυτονομίας και αξίζει ν' αναφερθούν μερικά μόνο από αυτά.

1. Αυτόνομες έχουν κηρυχθεί με το Ιταλικό Σύνταγμα της 1ης Ιανουαρίου 1948, οι περιοχές Σικελία, Σαρδηνία, Τρεντίνο Άνω Αδίγης και η κοιλάδα της Αόστης. Εκτός των άλλων, λοιπόν, υπάρχουν και γερμανόφωνα σχολεία στις βόρειες περιοχές, που βέβαια λειτουργούν και αυτά κάτω από την ιταλική νομοθεσία περί παιδείας.

2. Μετά την επαναφορά της Κοιν. Δημοκρατίας στην Ισπανία και από το 1987, υπάρχουν πολλές αυτόνομες περιοχές, από τις οποίες τρεις (επονομαζόμενες ιστορικές) ξεχωρίζουν ιδιαίτερα. Αυτές είναι η Καταλονία, η Γαλικία και η χώρα των Βάσκων, όπου οι γλώσσες τους μαζί με τα καθαρά ισπανικά, αναγνωρίζονται από το Σύνταγμα, σαν οι τέσσερις επίσημες γλώσσες της Ισπανίας. Τους έχουν, επίσης, παραχωρηθεί εξουσίες στους τομείς πολιτισμού, υποδομών, περιβάλλοντος, υγείας, εμπορίου και άλλες.

3. Στη Φινλανδία, η σουηδική κοινότητα-μειονότητα αριθμεί 300.000 άτομα, σ' ένα σύνολο πληθυσμού πέντε εκατομμυρίων. Η κοινότητα αυτή απολαμβάνει όλα της τα δικαιώματα, οι επίσημες γλώσσες της Φινλανδίας είναι τα φινλανδικά και τα σουηδικά, όλες οι επιγραφές και τα πάντα είναι γραμμένα και στις δύο γλώσσες και το σπουδαιότερο: Στις επαναληπτικές εκλογές για τον νέο Πρόεδρο της χώρας, το Φεβρουάριο του 1994, ήταν δυο υποψήφιοι στη δεύτερη φάση, από τους οποίους η κα Ελίζαμπεθ Ρεν της σουηδικής μειονότητας, που ήταν μάλιστα Υπουργός Αμύνης της Φινλανδίας από το 1990.

Ο κύκλος των παραδειγμάτων αυτών για να κλείσει, θα χρειασθούν ακόμα πολλά να γραφούν. Εξάλλου όλες σχεδόν οι εγκυκλοπαίδειες αναφέρουν πάρα πολλά, πάντα κάτω από τη λέξη *αυτονομία*. Η λέξη, λοιπόν, αυτή δεν είναι ταμπού, όπως έχουν αφήσει πολλοί να εννοηθεί. Είναι συνήθως η αυτονομία, η μόνη λύση σε προβλήματα μεταξύ περιοχών και λαών, που πραγματικά αμβλύνει τις διαφορές τους.

ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΧΙΜΑΡΑ ΤΟ ΑΠΑΡΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΔΙΟΡΑΣΙΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΡΤΣΕΚΗ

«ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΑΛΒΑΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ»

«...εκείνο πάντως το οποίο οφείλουν οι ελληνικάί κυβερνήσεις να γνωρίζουν, είναι ότι το θέμα (το Βορειοηπειρωτικό) υφίσταται. Και εκείνο το οποίο απαγορεύεται εις τον αιώνα, είναι η δι' οποιονδήποτε λόγον απάρνησις του ιερού αιτήματος. Η διεκδίκησις είναι ιερή και απαράγραπτος, αλλ' εκτός της εθνικής διεκδικήσεως, υπάρχει και κάτι άλλο, καθημερινόν, επείγον θέμα, η προστασία της ζωής, της τιμής, της ελευθερίας του».

(Γεώργιος Παπανδρέου, Αγόρευση στη Βουλή, 31.5.1960).

Πάγιο εθνικό, ιστορικό αίτημα του Ελληνισμού, αυτής της διαχρονικής εθνικής έννοιας, είναι και πρέπει να είναι:

- α) Η ενσωμάτωση με τον εθνικό κορμό, όταν οι διεθνείς συνθήκες θα είναι κατάλληλες και
- β) Η αυτονομία.

Οι Βορειοηπειρώτες, εγκαταλελειμμένοι από την Ελλάδα, κηρύσσουν την αυτονομία της Πολιτείας της Βορείου Ηπείρου, στις 17 Φεβρουαρίου 1914.

Ο αυτονομιακός αγώνας, νικηφόρος, χάρη στην πανεθνική συνδρομή, κατέληξε σε συμφωνία Συνθήκης στις 17 Μαΐου του 1914, στην Κέρκυρα, όπου υπογράφηκε το πρωτόκολλο της Κέρκυρας, το οποίο ανέτρεπε σχεδόν το πρωτόκολλο της Φλωρεντίας.

Παρούσα θέση του Βορειοηπειρωτικού - Ελληνοαλβανικές σχέσεις

30.8.1946: Εγγραφή βορειοηπειρωτικού θέματος, ήτοι καθορισμός νέων συνόρων Ελλάδος - Αλβανίας, στη Διεθνή Διάσκεψη των 21 εθνών. Η ελληνική αίτηση αποσύρθηκε (28.9.1946), μετά από υπόδειξη του Μολότωφ, και επαναφέρθηκε τον Νοέμβριο του 1946, στο Συμβούλιο των Υπουργών Εξωτερικών, όπου εκκρεμεί μέχρι σήμερα.

Δεν καταρτίστηκε Συνθήκη Ειρήνης με την Αλβανία, για την άρση της εμπλοκής καταστάσεως και συνεπώς δεν απώλεσε την ισχύ και την αξία της η ελληνική αίτηση, που εκκρεμεί στο Συμβούλιο των τεσσάρων (4) Υπουργών Εξωτερικών.

Άρση της εμποδίου καταστάσεως

Το γεγονός ότι για την άρση της εμπόλεμης κατάστασης δεν συνήφθη Συνθήκη Ειρήνης, ούτε την περίοδο που κυριαρχούσε στην Αλβανία το κομμουνιστικό καθεστώς, ούτε μετά, φανερώνει ότι για την επίσημη πολιτική της χώρας μας δεν υπήρχε βορειοηπειρωτικό ζήτημα: Η μονομερής άρση, που έγινε και πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (1987), το επιβεβαιώνει, αφού άφησε όλα τα θέματα ανοικτά.

Αναφέρομαι ειδικότερα στο Σύμφωνο φιλίας, συνεργασίας, καλής γειτονίας και ασφαλείας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημο-

κρατίας της Αλβανίας, το οποίο κυρώθηκε από την Ελληνική Βουλή (νόμος 2568/98) και έχει την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο καθορίζει το πλαίσιο των ελληνοαλβανικών σχέσεων.

Το σύμφωνο αυτό το οποίο κυρώθηκε από τη Βουλή των Ελλήνων, η οποία όμως προηγουμένως δεν είχε απαιτήσει την κατάρτιση του Συμφώνου Ειρήνης, ώστε ν' αρθεί η εμπόλεμη κατάσταση, που η ίδια με απόφασή της είχε κηρύξει, χαρακτηρίστηκε από πολλούς ταφόπετρα του Βορειοηπειρωτικού και εγκατάλειψη του Ελληνισμού της Βορείου Ηπείρου.

Όμως, από νομικής απόψεως, δεν θίγει το κύρος της πολυμερούς διεθνούς συνθήκης το πρωτόκολλο της Κέρκυρας, για δύο λόγους:

α) Διότι το πρωτόκολλο της Κέρκυρας είναι πολυμελής συμφωνία και η κατάργησή της γίνεται μόνο από τα συμβληθέντα μέρη και

β) Διότι η Ελλάδα δεν ήταν συμβαλλόμενη στο πρωτόκολλο της Κέρκυρας, αφού αυτό το υπέγραψαν οι εκπρόσωποι της Αυτόνομης Πολιτείας της Βορείου Ηπείρου (Γ. Ζωγράφος - Αλ. Καραπάνος) και οι εκπρόσωποι των έξι (6) Μεγάλων Δυνάμεων, οι οποίοι γνωστοποίησαν το πρωτόκολλο στην ελληνική κυβέρνηση.

Επομένως, στις ελληνοαλβανικές σχέσεις, που ρυθμίζονται κυρίως από την παραπάνω Συνθήκη φιλίας και συνεργασίας, εξακολουθεί να υπάρχει:

α) Το θέμα της ισχύος του πρωτοκόλλου της Κέρκυρας και άρα είναι νομικά κατοχυρωμένο το αίτημα της Αυτονομίας της Βορείου Ηπείρου και

β) Το θέμα του επανακαθορισμού των συνόρων, αφού εκκρεμεί σε διεθνές δικαιοδοτικό όργανο (Συμβούλιο των Υπουργών Εξωτερικών).

Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις του Ελληνισμού, μη εξαρτώμενες, έχουν χρέος να τηρούν τις υποθήκες που στην αρχή του κειμένου αυτού γράφονται.

ΧΕΙΜΑΡΡΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΧΕΙΜΑΡΡΙΩΤΩΝ

Γ' Σεπτεμβρίου 18, 141 22 Αθήνα,
τηλ. 010 52.35.819,
τ.ο. 010 36.17.329

Μνήμη Θεόφιλου, φράγμα στη λήθη

Του Πάμπου Γεωργιάδη*

«...Εναπόκειται στον ίδιο τον Ελληνισμό, στους προοδευτικούς και δημοκρατικούς πατριώτες, ν' αντιδράσουν ενάντια σε αυτή τη διαδικασία του «ρεαλιστικού» ξεπουλήματος και της παράδοσης της Κύπρου στους Τούρκους. Γιατί ο τουρκικός επεκτατισμός είναι τέρας ακόρταγο. Όλοι γνωρίζουν ότι ταΐζοντάς το ανοίγει περισσότερο η όρεξή του...».

Έχει και η Ιστορία τους Αγγέλους της: Μας χτυπούν την πόρτα, μας ξυπνούν από τον λήθαργο και μετά γίνονται Σιωπή, Συνείδηση, Όραμα, Φλόγα... Στους τέσσερις τοίχους της καρδιάς μας καταλήγουν τα πάντα. Αμείλικτη και εξουθενωτική είναι η ανάγκη της καθημερινής βιοπάλης, «η λοιμική της πολιτείας»... Οι Άγγελοι, όμως, βρίσκουν ολόισια τον δρόμο, μέχρι τα πιο κρυφά, τα ασάλευτα φύλλα της καρδιάς μας... Αυτοί ξέρουν το μονοπάτι και τα μυστικά περάσματα... Πολύ μας αγάπησαν. Και αναρωτιέμαι αν αξίζαμε τόση πολλή αγάπη, τέτοια θυσία...

Γράφοντας σήμερα (Φεβρουάριος 2002) για τον Θεόφιλο, το βλέμμα πέφτει πότε στο παρελθόν και πότε στο παρόν. Και αυτό είναι κάτι σαν θεία εξομολόγηση. Κάτι σαν αναφορά απέναντι στην προσωπική και τη συλλογική Ιστορία. Σκληρή και πικρή η απόπειρα. Οι πιο πολλοί προτιμούν την εφήμερη και γλυκιά λήθη των Λωτοφάγων: τζόγος, μάππα (το ποδόσφαιρο στα κυπριακά), καμμιά Ρουμάνια «καλλιτέχινδα», πολλή δουλειά και overdraft... Το τίποτα πάνω στο τίποτα, το μάταιο χάριν του ματαίου. «Κάνε εσύ ό,τι θέλεις, να κάνω και εγώ ό,τι θέλω...» Κάπως έτσι δεν σβήνει η ψυχή του ανθρώπου και το αυτοκίνητο αποκτά περισσότερη αξία από τον οδηγό του;

Η μεγαλύτερη νίκη του Θεόφιλου ήταν ότι ξέφυγε από αυτή τη μάταιη φθορά της ιδιοτελούς καθημερινότητας.

Πέταξε πάνω από το άθλιο «εγώ» στο ένδοξο «εμείς». Δεν δέχτηκε μοιρολατρικά ούτε την κατοχή, ούτε τα τετελεσμένα της τουρκικής εισβολής.

Δεν συμβιβάστηκε με την απατηλή ευμάρεια της νεοκυπριακής κοινωνίας, του εύκολου κέρδους και του life-style.

Ίσως η μεγαλύτερη νίκη, ο πρώτος και μεγαλύτερος άθλος του Θεόφιλου, να ήταν ότι ξέφυγε από αυτή τη μάταιη φθορά της ιδιοτελούς καθημερινότητας και άνοιξε την καρδιά και το νου του σε μια μεγαλόπνοη πτήση: Πέταξε πάνω από το άθλιο «εγώ» στο ένδοξο «εμείς». Δεν δέχτηκε μοιρολατρικά ούτε την κατοχή, ούτε τα τετελεσμένα της τουρκικής εισβολής. Δεν συμβιβάστηκε με την απατηλή ευμάρεια της νεοκυπριακής κοινωνίας, του εύκολου κέρδους και του life-style.

Ασυμβίβαστος αγωνιστής, έδειξε απεριόριστη ευαισθησία, όχι μόνο απέναντι στο δράμα του Κυπριακού Ελληνισμού, αλλά και απέναντι στα πάθη όλων των λαών του κόσμου, των οποίων διαχρονικά καταπατήθηκαν και συνεχίζονται να καταπατούνται τα φυσικά και αναφαίρετα ανθρώπινα δικαιώματα και οι ελευθερίες. Σχολιάζοντας το 1992, τη σκιαγραφούμενη από τις συμφωνίες Μακαρίου - Ντενκτάς (1977) ομοσπονδιακή «λύση» του Κυπριακού, ο Θεόφιλος θα γράψει: «Πάνω στη βάση της εκδίωξης των 200.000 νομίμων κατοίκων της περιοχής, των ομαδικών τάφων των χιλιάδων σφαιγιασθέντων ή πεσόντων της εισβολής και 1619 αγνοουμένων (83 Ελλαδίτες) στηρίζεται τόσο το δίκαιο όσο και η βιωσιμότητα της λύσης αυτής!».

Με το στίγμα της αθανασίας εκ γενετής χαραγμένο στο βλέμμα, ο Θεόφιλος Γεωργιάδης φωτίζει τα παρελθόντα, ανατέμνει τα παρόντα και σημαίνει τα μέλλοντα: «Η ελληνική διπλωματία, εγκλωβισμένη ακόμα στα κόμπλεξ του ψυχρού πολέμου, αλλά ειδικότερα, αδυνατώντας ν' αποβάλει το κόμπλεξ του 1922, που ανανεώθηκε με την τραγωδία της Κύπρου το 1974, συνεχίζει να βλέπει τον τουρκικό γίγαντα με τα πήλινα πόδια σαν τον "γίγαντα με τα ασάλινα πόδια"».

Φυσικά ο Θεόφιλος γνώριζε σε άριστο βαθμό τους διεθνείς μηχανισμούς εξουσίας, δηλαδή πώς οι λαοί αλώνονται εκ των ένδον: «Ο Κυπριακός Ελληνισμός δεν έχει ρωτηθεί για τη λύση ομοσπονδίας, την οποία το Εθνικό Συμβούλιο αποδέχθηκε καθ' υπόδειξη των ξένων κέντρων αποφάσεων και αδυνατώντας ν' αντιταχθεί σε αυτήν την απαίτηση. Αντίθετα, αντιτάχθηκε στη λαϊκή θέληση, που το εξου-

* Πατέρας του Θεόφιλου

«Πάνω στη Βάση της εκδίωξης των 200.000 νομίμων κατοίκων της περιοχής, των ομαδικών τάφων των χιλιάδων σφραγιασθέντων ή πεσόντων της εισβολής και 1619 αγνοουμένων στηρίζεται τόσο το δίκαιο, όσο και η βιωσιμότητα της ομοσπονδιακής "λύσης"!».

σιοδοτούσε για απελευθέρωση και επιστροφή, σε βαθμό που οι παραχωρήσεις αυτών των τελευταίων 18 χρόνων να εγείρουν το ερώτημα: Ποιον εκπροσωπεί το Εθνικό Συμβούλιο, τη διεθνή κοινωνία, τις επιταγές της οποίας μεταφέρει στον λαό, ή τον λαό, την εντολή του οποίου έχει εκτροχιάσει;»

Ο Θεόφιλος έκαμε στο ακέραιο το χρέος του προς την Πατρίδα. Σήμερα σκεπτόμαστε αν το χρέος είναι υπόθεση λίγων αγωνιστών. Μπορούν ποτέ οι δυο ή τρεις ν' αναλάβουν το χρέος ενός ολόκληρου λαού; Και εμείς, οι πολλοί, οι αφανείς, είμαστε αξιόχρεοι; Αποδεικνυόμαστε εμπράκτως ότι αξίζουμε τέτοια θυσία, τέτοια τιμή αίματος εκ μέρους ηρώων; Αναρωτιέται κανείς σήμερα, γιατί αδιαφορούμε μπροστά σε αυτά που μας αφορούν άμεσα και ζωτικά, ενώ αφασιακά στρουθοκαμηλίζοντες, ενδιαφερόμαστε για τα εποσιώδη. Τα παιδιά μας αλληλοεπιδεικνύονται για τα κινητά τους τηλέφωνα και τα ακριβά τους ρούχα. Ποια από αυτά τολμούν να επιδεικνύουν τις μελέτες και τα αθλητικά μετάλλιά τους ή τις αντικατοχικές τους ενέργειες; Πόσο τα ενθαρρύνουμε εμείς;

*"Ο Θεόφιλος Γεωργιάδης υπήρξε υπόδειγμα μαχητού για έναν αγώνα που δεν έχει ακόμα δικαιωθεί"
(Γιαννάκης Ομήρου)*

Σε μια κοινωνία της ανοχής και της απάθειας, εμείς κρύβουμε τα χάλια του Χρηματιστηρίου, άφωνα θύματα της χίμαιρας του εύκολου πλουτισμού, που κατακυριεύει τα πάντα. Μα είναι το ιδανικό μας να σβήσουμε πλούσιοι; Δεν καταλάβαμε ακόμη ότι ακέραιο τμήμα του σχεδίου «Αττίλας '74», που επινόησαν οι Αγγλοαμερικάνοι και εκτέλεσαν οι Τούρκοι, είναι και η «Ευμάρεια 1974 – 2004»;

Για ξενοδοχοϋπάλληλοι, κοστίζουμε πολύ ακριβά στους μεγαλέμπορους των εθνών... Βλέπετε, όλοι μας θέλουμε επαύλεις, πισίνες και διπλά αυτοκίνητα, όλα με θέα τα κατοχικά στρατιωτικά φυλάκια του Αττίλα. Και αν μας τάϊσαν καλά, για να μας κλείσουν το στόμα (μπουκωμένο στόμα δεν φωνάζει ούτε για δίκαιο, ούτε για λευτεριά), αυτό ήταν αποτελεσματικό σαν μέσο επιβολής των τετελεσμένων της εισβολής και της κατοχής. Τώρα το μέσο του πλουτισμού αποσύρεται ως αντιοικονομικό. Ήδη πρέπει να έχουν βρει τους υποψήφιους αντικαταστάτες μας επί της Κύπρου. Νομίζετε ότι δεν υπάρχουν φτηνοί υπάλληλοι ξενοδοχείων στις Φιλιππίνες ή την Ινδία; Όποιος ταξίδεψε πρόσφατα στην Αγγλία, το γνωρίζει πολύ καλά... Θα κρατήσουν εδώ λίγους και εκλεκτούς συνεργάτες τους (κυρίως για να κρατήσουν τα προσχήματα) και οι υπόλοιποι... Νέα Λευκωσία, Νέα Λεμεσός, Νέο Παραλίμνι... Όπως Νέα Σμύρνη, Νέα Ερυθραία, Νέα Σάντα, Νέα Φιλαδέλφεια...

Ας μη μας απασχολεί από πού μπήκε ο Ντενκτάς και ποια διαδρομή ακολούθησε για να περάσει στις «ελεύθερες» περιοχές στις πρόσφατες συναντήσεις του με τον Κληρίδη. Να μας απασχολεί καλύτερα από πού θα φύγει ο κατοχικός Αττίλας και από πού δραπετεύσει η αξιοπρέπειά μας.

Ο Θεόφιλος πίστευε βάσιμα και ακράδαντα ότι μπορεί να εκδιωχθεί ο Αττίλας από την Κύπρο. Είχε βρει και τη λύση: ένοπλος αγώνας και συμμαχία μαζί με όλους τους καταπιεσμένους λαούς της περιοχής, Κούρδους, Σύριους, Αρμενίους... Και επειδή υλοποιούσε τη λύση, διαφωτιζοντας και πολεμώντας, ήταν επικίνδυνος για τα παιχνίδια των μεγαλεμπόρων των εθνών. Ένας αυτός, ο πλέον επικίνδυνος. Το μαρτυρικό του αίμα, στις 20 Μαρτίου του 1994, ώρα 10 μ.μ., σφράγισε απόλυτα το δίκιο του.

Ο Θεόφιλος έφερνε συχνά το παράδειγμα της κατάρρευσης του Σάχη στην Περσία, κάτω από την πίεση του περσικού λαού και αντίθετα με τη θέληση

«Η ελληνική διπλωματία, εγκλωβισμένη ακόμα στα κόμπλεξ του ψυχρού πολέμου, αλλά ειδικότερα, αδυνατώντας ν' αποβάλλει το κόμπλεξ του 1922, που ανανεώθηκε με την τραγωδία της Κύπρου το 1974, συνεχίζει να βλέπει τον τουρκικό γίγαντα με τα πήλινα πόδια σαν τον "γίγαντα με τα ατσάλινα πόδια"».

**Για ξενοδοχοϋπάλληλοι,
κοστίζουμε πολύ ακριβά στους
μεγαλέμπορους των εθνών...
Βλέπετε, όλοι μας θέλουμε
επαύλεις, πισίνες και διπλά
αυτοκίνητα, όλα με θέα τα
κατοχικά στρατιωτικά φυλάκια του
Αττίλα.**

των Αμερικανών. Εμείς σήμερα, δεν διδαχθήκαμε τίποτε από την κατάρρευση των διδύμων πύργων; Τα πάντα καταρρέουν... Γιατί όχι και η Τουρκία; Πόσο εκμεταλλευτήκαμε το κύμα αγανάκτησης των Τουρκοκυπρίων εναντίον του κατοχικού καθεστώτος και της οικονομικής εξαθλίωσης;

Αλλά γιατί να μην καταρρέει και η ευμάρειά μας και ο υπερκαταναλωτισμός μας, η ψευδαίσθηση της ασφάλειας και το δήθεν ευρωπαϊκό μας όραμα για «πορεία προς την Ενωμένη Ευρώπη»; Λες και θα έρθουν οι απόγονοι των σταυροφόρων να μας ελευθερώσουν από την κατοχή... Τη στιγμή που, δυστυχώς, τίποτα σχεδόν δεν χωρίζει τη μπότα του Αττίλα απ' όλες αυτές τις χιμαιρικές απαιτήσεις και όλα μα όλα αυτά βρίσκονται στη διακριτική του ευχέρεια, ως υπόθεση λίγων ριπών αυτομάτου όπλου στην «πράσινη γραμμή»...

Επιτέλους, **χάσαμε ακόμη και τα πιο στοιχειώδη ανακλαστικά επιβίωσης σε τούτο τον τόπο;** Τόση λήθη και παρακμή; Νέες παραλαβές αμερικανικών αρμάτων από τον Αττίλα, κατά παράβαση αμερικανικών νόμων... Ενώ εγκαινιάζεται η Αμερικανική Πρεσβεία (ελαφρώς μασκαρεμένη σε «παράρτημα») στην Κατεχόμενη Λευκωσία, παρουσία του Τούρκου κατοχικού στρατηγού. Οι Αμερικανοί σε όλο το μεγαλείο του κυνισμού τους, στηρίζουν εμπράκτως τον κατοχικό τους τοποτηρητή... Δεν θα μπορούσαν (εντελώς ειρηνικά) 10.000 αυτοκίνητα Ελληνοκύπριων προσφύγων να περιφέρονται γύρω από την Αμερικανική Πρεσβεία στην «ελεύθερη» Λευκωσία την ημέρα των εγκαινίων; Γιατί δεν βρέθηκε ούτε ένα οργανωμένο σύνολο να προβεί σε κάποιου είδους υπολογίσιμη αντίδραση;

Τι είπε ο Θεόφιλος; Είπε ότι το Τμήμα Ειδικού Πολέμου ελέγχει τα πάντα στην Τουρκία (από την άμυνα και την οικονομία μέχρι και την εξωτερική πο-

**Ο Θεόφιλος πίστευε Βάσιμα και
ακράδαντα ότι μπορεί να εκδιωχθεί
ο Αττίλας από την Κύπρο. Είχε
βρει και τη λύση: ένοπλος αγώνας
και συμμαχία μαζί με όλους τους
καταπιεσμένους πλαούς της
περιοχής, Κούρδους, Σύριους,
Αρμενίους...**

**Ο Θεόφιλος Γεωργιάδης σε στρατόπεδο στο
ελεύθερο Κουρδιστάν**

λιτική) και χρηματοδοτείται άμεσα από το ταμείο αμερικανικής βοήθειας προς την Τουρκία (Δηλαδή η Τουρκία είναι το ένα από τα δύο χέρια των μεγαλεμπόρων των εθνών στην περιοχή. Το άλλο είναι το Ισραήλ). Όπως αναφέρει αλλού ο ίδιος: «Θα μπορούσα ν' αναφερθώ σε πληθώρα δημοσιευμάτων που αναφέρονται στα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και στα επιτεύγματα των Τούρκων λόγω της αμερικανικής παρέμβασης και ανάμειξης, που εμείς την αποκαλούμε "ο αμερικανικός παράγοντας που θα πιέσει τον Ντενκτάς και την Άγκυρα". Πριν 15 χρόνια, η Αριστερά στην Κύπρο αποκαλούσε τον παράγοντα αυτόν "ΝΑΤΟ - ΣΙΑ - ΠΡΟΔΟΣΙΑ". Σήμερα τον χειροκροτεί... ».

Ο ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΦΕΔΡΩΝ ΚΑΤΑΔΡΟΜΕΩΝ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΠΕΣΟΝΤΟΣ

Σας προσκαλούμε στο 8ο ετήσιο μνημόσυνο του αείμνηστου Θεόφιλου Γεωργιάδη, ήρωα της ελευθερίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την Κυριακή 17 Μαρτίου 2002 και ώρα 9.00 π.μ., στον Ι. Ναό Αποστόλου Ανδρέα, στο Πλατύ Αγλατζιάς, χοροστατώντος του Θεοφιλεστάτου Χωρεπισκόπου Τριμυθούντος κ. Βασιλείου.

Επιμνημόσυνο λόγο θα εκφωνήσει ο έντιμος Υπουργός Αμύνης κ. Σωκράτης Χάσικος. Θα ακολουθήσει τρισάγιο και κατάθεση στεφάνων στην Προτομή που έχει ανεγερθεί στον χώρο θυσίας του ήρωα.

Γιώργος Φεραίος
Πρόεδρος

Μάκης Οικονομίδης
Γενικός Γραμματέας

ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΑΓΩΝΑ

Του Σταύρου Καρκαλέτση*

ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΑΤΑΤΣΟΣ

Από τον Καραβά Κυρηναίας, Οργανωμένος στην ΟΧΕΝ Λευκωσίας, απετέλεσε ένα από τα πρώτα στελέχη της ΕΟΚΑ. Έδρασε στην περιοχή της πρωτεύουσας, σχεδιάζοντας και εκτελώντας πληθώρα επιχειρήσεων. Ο Ι. Πατάτσος είχε συμμετάσχει στο εγχείρημα δολοφονίας του Χάρντιγκ, όταν η ΕΟΚΑ τοποθέτησε ωρολογιακή βόμβα στο σπίτι του.

Συνελήφθη στις 23 Απριλίου 1956, στον τουρκικό τομέα της Λευκωσίας, για τον φόνο του Τούρκου αστυνομικού Νιχάτ Βασίφ. Τρεις μήνες αργότερα, καταδικάστηκε σε θάνατο, χωρίς ποτέ ν' αποδειχθεί η ενοχή του, αφού δεν υπήρχαν αποδείξεις. Η ψυχική δύναμη του ήρωα, φαίνεται από τα γραπτά του, όταν γνώριζε ήδη ότι θα εκτελούνταν. Στις 24 Ιουλίου 1956, γράφει: «Αίσχος στους Άγγλους!!! Αίσχος!!! Οι Άγγλοι είναι αιμοχαρείς δυνάσται. Οι Άγγλοι είναι κτήνη. Θα τολμήσουν τα τέρατα να βάψουν ακόμη μίαν φοράν τα χέρια τους με αίμα αθών... Όπως φαίνεται, πολύ σύντομα θα αρχίσουν οι εκτελέσεις... Ήρθε ο Ζάκος μαζί με τον Χαρίλαον! Τότε αρχίσαμε να τους χειροκροτούμε και να ζητωκραυγάζομεν υπέρ της ΕΟΚΑ... Τέλος, όλοι μαζί εψάλλαμε τον Εθνικόν Ύμνον».

Ο Ιάκωβος Πατάτσος, σαν γνήσιος Έλληνας της Κύπρου, βάδισε προς τον θάνατο με το κεφάλι ψηλά. Κοινώνησε από τα χέρα του ιερέα Αντώνιου Ερωτοκρίτου και έψαλε, ενώ του περνούσαν τη θηλειά στο λαιμό (όπως βεβαιώνει ο συγκαταρούμενός του Χρυσ. Παναγής), το «Τη Υπερμάχω Στρατηγώ». Ήταν 22 χρονών...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΑΚΟΣ

Από τη Λινού Σολέας. Νέος με πλούσια και πολυσχιδή δραστηριότητα. Από τους πρώτους που εντάχθηκαν στην ΕΟΚΑ και από τα σημαντικά στελέχη της οργάνωσης στην περιοχή Σολέας. Απαγχονίστηκε μαζί με τον Ιάκωβο Πατάτσο, στις 9 Αυγούστου του 1956. Στην τελευταία του επιστολή, απευθύνεται στον αδελφό του Γεώργιο, παραμονή της εκτέλεσής του: «*Η ώρα του θανάτου πλησιάζει, μα στην ψυχή μας φωλιάζει η ηρεμία... Μόνο με την εκτέλεση θα μπορέσω να μείνω πάντα νέος και αθάνατος... Πρώτα, ή ύστερα, έπρεπε να διαθέσω την ζωή μου*». Τα σχόλια φαντάζουν περιττά μπροστά σε τέτοιες καταθέσεις. Ο Ανδρέας Ζάκος έδωσε τη ζωή του για Ένωση και λευτεριά. Ήταν 25 ετών...

* Ιστορικός - Συγγραφέας

Κλείνουν αυτές τις μέρες 47 χρόνια από την έναρξη του εθνικοαπελευθερωτικού - ενωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ, του προδομένου, όπως εύστοχα χαρακτηρίστηκε, αγώνα, αφού άλλος ήταν ο σκοπός και το ευκταίον και αλλού κατέληξε η υπόθεση της αυτοδιάθεσης του Κυπριακού Ελληνισμού, όταν ξένα συμφέροντα και εγχώριοι τοποτηρητές φρόντισαν για την εκτροπή και αλλαγή πλεύσης.

Το κίνημα της ΕΟΚΑ, απόλυτα συμβατό προς τις αρχές της αυτοδιάθεσης και των δικαιωμάτων των λαών, είχε όλα τα γνωρίσματα που σηματοδότησαν τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα ανά την υφήλιο, στις δεκαετίες του '50 και του '60:

- Ήταν αντιιμπεριαλιστικός, διότι στρεφόταν ενάντια σε μία Αυτοκρατορία, τη Βρετανική, που εννοούσε να συμπεριφέρεται στους Κυπρίους ως αν ήταν κάποια φυλή στα βάθη της Αφρικής, την ίδια στιγμή που δεκάδες λαοί διεκδικούσαν και πετύχαιναν την ανεξαρτησία τους.

- Ήταν εθνικοαπελευθερωτικός, διότι απέβλεπε στην αποτίναξη του ζυγού, μετά από δουλεία αιώνων και όριζε μία πορεία εθνικής ολοκλήρωσης, μέσω της αναφαίρετης διατήρησης του δικαιώματος στην αυτοδιάθεση.

- Ήταν ενωτικός, διότι εξοφλούσε το γραμμάτιο του Δημοψηφίσματος του 1950, διά του οποίου το 97% του κυπριακού λαού, τάχθηκε υπέρ της Ένωσης με την Ελλάδα.

Αυτή η αλήθεια θάβεται σήμερα, από τις επιταγές του αθηναϊσμού, αφήνοντας κενά και εμφανίζοντας τον αγώνα της ΕΟΚΑ αποβλέποντα σε μία θολή ανεξαρτησία. Η λέξη «ΕΝΩΣΗ» έχει διαγραφεί από τα ιστορικά κείμενα, τη βιβλιογραφία και τα σχολικά εγχειρίδια, ώστε να μην ενοχλείται η αφασία του αυτοαποκαλούμενου «Εθνικού Κέντρου» και να μην υπενθυμίζονται οι ευθύνες του έναντι του κυπριακού Ελληνισμού.

Σήμερα, οι νέοι μας αγνοούν τις ηρωικές μορφές που προστέθηκαν στο πάνθεον της Ιστορίας μας, την περίοδο 1955-59. Δεν διδάσκονται για τις θυσίες του Γρηγόρη Αυξεντίου, του Μάρκου Δράκου, του Ευαγόρα Παλληκαρίδη, του Μιχαήλ Καραολή και τόσων άλλων. **Ούτε για ποιο λόγο και ποιο ιδανικό**, προσέφεραν αυτοί τη ζωή τους.

Η μνήμη, όμως, οφείλει να κατανικήσει τη λήθη, να την εξοβελίσει. Λαός χωρίς μνήμες είναι λαός χωρίς μέλλον. Ας θυμηθούμε, σε μία λιτή αναφορά, κάποιους από τους νέους της Κύπρου, που **συνειδητά** έγιναν μάρτυρες και ολοκαύτωμα, όταν, 47 χρόνια πριν, ξέσπασε ο αγώνας της ΕΟΚΑ και κατά τη διάρκεια αυτού, θυσιάσαν ό,τι πολυτιμότερο, τη ζωή τους, στον βωμό της Ένωσης, του προαιώνιου πόθου, και όχι για «ανεξαρτησία», διχοτόμηση, συνομοσπονδία και ό,τι άλλο κατά καιρούς, μας «προσφέρεται» σαν χάπι ευθανασίας του κυπριακού Ελληνισμού. Ας τους θυμηθούμε λοιπόν:

ΜΑΡΚΟΣ ΔΡΑΚΟΣ

Από τη Λεύκα της βορειοδυτικής Κύπρου. Στην ενεργό δράση από την πρώτη μέρα της εξέγερσης, ανατίναξε το ραδιοφωνικό σταθμό Λευκωσίας, όργανα προπαγάνδας των δυναστών. Πιάστηκε μετά από τέσσερις μήνες, αιχμάλωτος (30 Ιουλίου 1955) και κλείστηκε στο μεσαιωνικό φρούριο Κυρηνείας. Έμεινε εκεί αυστηρά φρουρούμενος, για σχεδόν δύο μήνες και δραπέτευσε με μυθιστορηματικό τρόπο, μαζί με 15 συγκαταρούμενους.

Αναπτύσσει ένοπλη δραστηριότητα στους ορεινούς όγκους του Τροόδους και συνεργάζεται άμεσα με τον Γ. Γρίβα. Στις 15 Δεκεμβρίου 1955, τραυματίζεται σε μάχη με τους Άγγλους, μα καταφέρνει να διαφύγει, αφήνοντας πίσω έναν σύντροφό του νεκρό και δύο αιχμαλώτους. Επικηρύσσεται με το ποσό των 5.000 λιρών, αλλά συνεχίζει να επιζητεί τη σύγκρουση με τους Άγγλους αποικιοκράτες, προκαλώντας τους σημαντικές απώλειες. Τον Ιανουάριο του 1957, σε μάχη στην περιοχή Τεμπριάς, ο Μάρκος Δράκος σκοτώθηκε από ριπή πολυβόλου. «Δεν απέθανεν όμως... Ίνδαλμα ευγενές, ζει και θα ζει πάντοτε εις την ψυχήν των Ελλήνων της Κύπρου. Αγέραστος η μορφή του, θα πλανάται από τον τόπον της θυσίας του... διά να υπενθυμίζει ότι ο αγών δεν έληξεν, ότι το χρέος θα εξακολουθήσει να υφίσταται, μέχρις ότου πραγματοποιηθούν οι ιεροί σκοποί...»².

Ο Μάρκος Δράκος ήταν 25 χρονών. Ο ανδριάντας του, στην «Πύλη Πάφου», στην Λευκωσία, θυμίζει τη θυσία του και τις υποθήκες που άφησε σε όλους μας...

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΛΕΝΑΣ

Από τα Χαντριά, χωριό σκαρφαλωμένο στις ψηλότερες βουνοκορφές του Τροόδους. Από μικρός, εγκαταστάθηκε στη Λευκωσία και το 1947, μπήκε στην ΟΧΕΝ. Στη συνέχεια, βρέθηκε για ένα χρόνο στα Δωδεκάνησα, υπότροφος της ελληνικής κυβέρνησης, στην «Τεχνική Σχολή Λέρου». Επιτρέφει και ανοίγει μηχανουργείο στη Λευκωσία, όμως ο νους και η ψυχή είναι ήδη δοσμένα στον αγώνα και την υπόθεση της Ενώσεως. Είναι από τα πρώτα 5 ιδρυτικά μέλη της ΕΟΚΑ. Μετά το ξέσπασμα του κινήματος, καταφεύγει στον κυπριακό Όλυμπο, διότι οι Άγγλοι ήδη τον καταζητούσαν, έχοντας προβεί σ' επικηρύξή του.

Ο Στυλιανός Λένας, εξ αιτίας των γνώσεων που είχε, ασχολήθηκε με την κατασκευή των βομβών που χρησιμοποιούσε η ΕΟΚΑ. Εντάσσεται στην ομάδα του Γρηγόρη Αυξεντίου και η δράση του αποκτά γρήγορα διαστάσεις. Οι βομβιστικές του ενέργειες θα κάνουν τους Άγγλους να τον αποκαλούν από ένα σημείο και μετά, «Κρούπι», ενώ ο Γ. Γρίβας του προσέδωσε το ψευδώνυμο «Γίγαντας». Τον Φεβρουάριο του 1957, στις μεγάλης έκτασης

εκαθαριστικές επιχειρήσεις των Άγγλων σε όλη την ορεινή Κύπρο, ο Στυλιανός Λένας τραυματίστηκε, αφού σκότωσε με τους μαχητές του 4 Άγγλους στρατιώτες, έξω από το χωριό Πελένδρι. Την προσπάθειά του να διαφύγει, πρόδωσαν οι κηλίδες του αίματός του, που οδηγούσαν τους διώκτες από πίσω του. Τον μετέφεραν στην αγγλική βάση Ακρωτηρίου και παρ' όλο που αιμορραγούσε ακατάσχετα, τον βασάνιζαν άγρια επί μέρες. Έτσι, σε λίγες μέρες έσβησε. Και η μητέρα του Αθηνά, θυμάται: «...τον Στυλλή μου δεν τον ξεχνώ ποτέ. Νομίζω πως κάποτε θα γυρίσει... τον φαντάζομαι να κτυπά δειλά την πόρτα μας... στέκομαι στο παραθύρι και προσμένω την ώρα την μεγάλη, που θα εκπληρωθεί ο πόθος του παιδιού μου: η Ένωση»³. Ο Στυλιανός Λένας ήταν 25 χρονών...

ΜΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΑΛΛΑΣ

Ήταν από το Μαραθόβουνο Αμμοχώστου. Από τα εφηβικά του χρόνια, ξεχώριζε για την ευγενική του μορφή και τις ελληνοκεντρικές του ιδέες. Μαθητής ακόμα, στην έκτη τάξη του Παγκύπριου Γυμνασίου, γράφει (λίγους μήνες πριν ξεσπάσει η θύελλα της ΕΟΚΑ): «Μένομεν πιστοί στην Εθναρχία μας. Εάν μας καλέσει για τον μεγάλο αγώνα, είμαστε έτοιμοι... έτοιμοι και διά θυσίας. Ζήτω η Ένωσις». Μυείται στην οργάνωση και συμμετέχει στην ομάδα κρούσης του Γρηγόρη Αυξεντίου. Έπεσε νεκρός στη μάχη της Ζωοπηγής, από εχθρικές σφαίρες, στις 31 Δεκεμβρίου 1956. Ξεψυχώντας στα χέρια του αρχηγού του, ψιθύρισε: «Μάστρε μου⁴, πεθαίνω, ζήτω η Ελλάδα». Ο Μάκης Γεωργάλλας ήταν 21 ετών.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ

Εξάδελφος του Ευαγόρα Παλληκαρίδη. Απαγχονίστηκε τον Σεπτέμβριο του 1956. Στο κύκνειο άσμα του, ένα γράμμα προς την οικογένεια του λίγες ημέρες πριν τον κρεμάσουν, λέει μεταξύ άλλων: «Δεν θέλω μοιρολόγια και θρήνους... Θέλω να ξέρετε πως ο γιος και αδελφός σας πέθανε με το χαμόγελο στα χείλη, κρατώντας μέχρι τέλους τον όρκο τον ιερό που έδωσε: να θυσιαστεί για χάρη της ελευθερίας της Κύπρου».

Ο Στέλιος Μαυρομμάτης «έφυγε» στα 23 του, δίνοντας και αυτός τη ζωή του για το σμίξιμο της μικρής του πατρίδας με τη μάνα Ελλάδα.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΥΤΣΟΦΤΑΣ

Εργάτης απλός, χωρίς μόρφωση και υψηλή παιδεία, μα με μεγάλη ψυχή. Οι επιστολές του προς τα αγαπημένα του άτομα μέσα από τη φυλακή, είναι μνημείο παρρησίας και δύναμης ψυχής. Απαγχονίστηκε τη νύχτα της 21ης Σεπτεμβρίου 1956, μαζί με τον Στέλιο Μαυρομμάτη.

Ο Μιχαήλ Κουτσόφτας ήταν μόλις 20 χρονών.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΑΓΙΔΗΣ

Εργάτης, παντρεμένος και πατέρας τριών μικρών παιδιών. Είναι συγκινητική, όσο λίγα κείμενα της περιόδου, η αποχαιρετιστήρια επιστολή του προς τη γυναίκα του και τα παιδιά του. Γι' αυτό παρατίθεται στο μεγαλύτερο μέρος της:

*«Αξιολάτρευτά μου παιδιά,
πολυαγαπημένη μου γυναίκα,
Χαίρετε.*

Αυτήν την στιγμήν που σας γράφω είναι Τρίτη, 10 η ώρα βράδυ. Ακριβώς πριν τρία λεπτά μας ειδοποίησαν ότι χαράματα της Παρασκευής 21.9.1956, θα εκτελεσθούμε. Ίσως, όταν διαβάσετε αυτό το γράμμα, εγώ να μην υπάρχω αναμεταξύ στους ζωτανούς.

Λατρευτά μου παιδιά, σας αφήνω για πάντα, στην τόσο νεαρή μου ηλικία. Στα 22 μου χρόνια πεθαίνω για χάρη μιας μεγάλης Ιδέας. Σας εύχομαι, αγαπημένα μου παιδιά, να γινήτε καλοί Χριστιανοί και καλοί Έλληνες Κύπριοι. Ακολουθήστε πάντα τον δρόμο της αρετής. Να είσθε πάντα βέβαιοι ότι σας αγάπησα τόσο θερμά και με μια απέραντη πατρική αγάπη. Αλλά δυστυχώς σας αφήνω, χωρίς να σας δω να μεγαλώνετε, όπως το ονειρευόμουν...

...Κι εσύ, πολυαγαπημένη μου Γιαννούλα, σου ζητώ για τελευταία χάρη να περνάς καλά με τα παιδιά μας. Αγάπα τα θερμά, τόσο πολύ, και για μένα. Και εγώ από ψηλά θα σας στέλλω τις πιο θερμές μου ευχές. Και να σεβαστής και το δικό μου όνομα. Βλέπεις ότι η μοίρα θέλησε να μας πικράνη στα πρώτα χρόνια του γάμου μας. Αυτή τη στιγμή που σου γράφω, ένα χαμόγελο γλυκύ στολίζει τα χείλη μου, γιατί είμαι ευτυχισμένος που αφήνω τα παιδιά μου σε μια καλή μητέρα. Η ψυχή μου είναι γεμάτη μια αληθινή χαρά, γιατί είμαι υπερήφανος για σένα. Μη δώσης καμμιά ματιά στο παρελθόν, αλλά κύτταζε το παρόν. Σου ζητώ συγγνώμην και συγχώρεσι για ό,τι σου έφταιξα Γιαννούλα.

...Έχετε γεια, μια και για πάντα, αγαπημένες μου υπάρξεις.

*Με φιλιά και αγάπη,
ο σύζυγός σου και ο αγαπητός σας πατέρας
Ανδρέας Σ. Παναγίδης»*

Στις 21 Σεπτεμβρίου, ο Ανδρέας Παναγίδης, πατέρας τριών παιδιών, απαχονιζόταν. Ήταν 22 χρονών...

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ

Ο θρυλικός τομεάρχης της ΕΟΚΑ, ο αητός του Μαχαιρά. Από την κατεχόμενη σήμερα Λύση της επαρχίας Αμμοχώστου. Από τα εφηβικά του χρόνια, εκδηλώνει με τη μαθητική του δράση την παθολογική του αγάπη προς την Ελλάδα, αφήνοντας να διαφανεί από τότε τι θα επακολουθούσε. Στα 21 του, βρίσκεται στην Αθήνα και δίνει εξετάσεις στη σχολή Ευελπίδων, χωρίς

επιτυχία. Μπαίνει τότε, στη σχολή εφέδρων αξιωματικών της Κορίνθου, αποφοιτεί και υπηρετεί ως ανθυπολοχαγός στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Το 1952, γυρίζει πίσω στο νησί. Μυείται στην ΕΟΚΑ και με το ξέσπασμα του αγώνα, παίρνει τα όπλα από τους πρώτους. Την 1η Απριλίου 1955, επιτίθεται με ομάδα κρούσης, στις πετρελαιοαποθήκες της αγγλικής βάσης Δεκέλειας. Συνεχίζει την ένοπλη δράση του, γινόμενος το δεξί χέρι του Γ. Γρίβα - Διγενή. Διωκόμενος από τους Άγγλους, κρύβεται σε βουνά και μοναστήρια. Σ' ένα από αυτά, την Αχειροποίητο (στην περιοχή του Πενταδακτύλου), νυμφεύεται κάτω από μυθιστορηματικές συνθήκες την ως τότε μνηστή του Βασιλεία Παναγή, τον Ιούνιο του 1955.

Χτυπά διαρκώς αγγλικούς στόχους στις βορεινές, αλλά και τις νότιες πλαγιές του Πενταδακτύλου. Οι μάχες διαδέχονται η μια την άλλη: Αγύρτα, Λάπηθος, Πεδουλάς, Δευτεραί. Στη μάχη των Σπηλιών, στις 11 Δεκεμβρίου 1955, οι Άγγλοι άφησαν πολλούς νεκρούς και τραυματίες. Πολλά και τα κουφάρια που οι αποικιοκράτες αναγκάστηκαν να μετρήσουν στα Χανδριά, το Μάρτιο του 1956. Εκεί έπεσε ένας από τους καλύτερους πολεμιστές του Αυξεντίου, ο Χρήστος Τσιάρτας. Το Πάσχα του 1956 βρίσκει τον ήρωα ν' αναρρώνει στο ιστορικό (ιδρύθηκε το 1148) μοναστήρι του Μαχαιρά, μετά από εγχείρηση. Εκεί συνέβη και το πρωτοφανές της εμφάνισής του ενώπιον των δικτών του, όταν πάνω από 100 Άγγλοι αξιωματικοί και στρατιώτες έζωσαν το μοναστήρι. Μεταμφιεσμένος σε καλόγερο, με γενειάδα και ράσο, ο Γρηγόρης Αυξεντίου παρουσιάστηκε και συστήθηκε στον Άγγλο επικεφαλής αξιωματικό ως ο «πάτερ-Χρύσανθος».

Στις 31 Δεκεμβρίου του 1956, παραμονή Πρωτοχρονιάς, κυκλώνεται μαζί με τα παλληκάρια του στο χωριό Ζωοπηγή και ακολουθεί σφοδρή σύγκρουση. Ο Αυξεντίου τραυματίζεται, αλλά διαφεύγει, αφήνει όμως νεκρό πίσω, τον συναγωνιστή του Μάκη Γεωργάλλα. Την 1η Μαρτίου του 1957, οι Άγγλοι ξαναεισβάλλουν στο μοναστήρι του Μαχαιρά. Υποβάλουν σ' εξαντλητική ανάκριση τον αγωγιάτη της Μονής και τον αναγκάζουν ν' αποκαλύψει ότι ο Αυξεντίου έχει κατασκευάσει καταφύγιο - κρύπτη ένα χιλιόμετρο πιο κάτω. Έτσι οι Άγγλοι, με ισχυρές δυνάμεις, οδηγούνται στο κρησφύγετο και το περικυκλώνουν. Ο άνδρας, θρούλος της ΕΟΚΑ, προαισθανόμενος το τέλος, διατάζει τους 4 μαχητές του⁵ να βγουν έξω και να παραδοθούν. Εκείνοι αρνούνται: Οι στιγμές είναι δραματικές. Ο Γρηγόρης Αυξεντίου ξαναπροσάξει: «εβγάτε έξω». Υπακούουν και μένει μόνος του. Ακολουθεί τιτανομαχία. Ένας Έλληνας μέσα σε μια σπηλιά, αμύνεται ηρωικά εναντίον ενός σχεδόν συντάγματος πεζικού με βαρύ οπλισμό. Οι Άγγλοι αρχίζουν να μετρούν νεκρούς. Ρίχνουν χειροβομβίδες και τραυματίζουν το παλικάρι. Στέλνουν τον Αυγουστή Ευσταθίου για να τον μεταπείσει και εκείνος αποφασίζει να μείνει μέσα και να πεθάνει πλάι στον αρχηγό του. Στις εκκλήσεις των Άγγλων να παραδοθεί, ο Γρηγόρης Αυξεντίου απαντά: «Μολών λαβέ». Και

ο Λεωνίδας ανασταίνονταν πάνω στα βουνά της μαρτυρικής Κύπρου... Περνούν δέκα ώρες. Οι σφαίρες πέφτουν σαν χαλάζι. Πάνω από 40 οι νεκροί Άγγλοι. Βρέχουν την περιοχή του σπηλαίου με βενζίνη και βάζουν φωτιά. Κόλαση πυρός. Ο Ευσταθίου επιχειρεί έξοδο και συλλαμβάνεται. Οι εμπρηστικές βόμβες των μισελλήνων του Λονδίνου, λαμπαδιάζουν τα πάντα. Έτσι, καιόμενος σαν λαμπάδα, έπεσε ο Γρηγόρης Αυξεντίου, άμορφη μάζα από καμένη σάρκα, πυροβολώντας ως το τέλος, Κυριακή 3 Μαρτίου 1957. Ήταν 28 χρονών...

ΜΟΔΕΣΤΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

Γεωργός, από το ηρωικό Λιοπέτρι της Αμμοχώστου. Έγγαμος και πατέρας δύο παιδιών. Συμμετείχε στην ομάδα που οργάνωσε ο Γρηγόρης Αυξεντίου και στην πρώτη επίθεση αυτής στην αγγλική βάση Δεκελείας, όπου και έπεσε. Έγινε έτσι, ο πρώτος νεκρός, ο πρώτος ήρωας του αγώνα. Ήταν 33 ετών...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΥΟΣ

Από το χωριό Αυγόρου. Αγρότης και ηγετικό στέλεχος της Π.Ε.Κ.⁶, εντάσσεται στην ΕΟΚΑ, συλλαμβάνεται και κλείνεται σε στρατόπεδο συγκέντρωσης. Δραπετεύει και επαναδραστηριοποιείται, για να έρθει τραγικό το τέλος, όταν οι Άγγλοι κατέκαυσαν τον αχυρώνα του Λιοπετρίου (Σεπτέμβριος 1958), όπου είχαν ταμπουρωθεί αυτός και οι 3 συμμαχητές του. Από τους πλέον αγνούς ιδεολόγους, ο Ανδρέας Κάρυος υπήρξε και ποιητής. Σημειώνει κάπου, ανάμεσα στα πολλά γραπτά που άφησε:

*«Είμαι αγρότης, πόσον ωραία
να πέσω με σφαίρα στα στήθια,
πολεμώντας για την αλήθεια,
για τα συμφέροντα τα εθνικά»⁷.*

Αξίζει να τονιστεί η θυσία και του αδελφού του Γεωργίου Κάρυου. Από τους πλέον δυνατούς μαχητές του αγώνα, ο τελευταίος τραυματίστηκε σε μάχη, στο χωριό Αστρομερίτης και πέθανε λίγες μέρες αργότερα. Και η οικογένεια Κάρυου, έδινε προσφορά στην πατρίδα και την ελευθερία τα δυο της παιδιά.

ΦΩΤΗΣ ΠΗΤΤΑΣ

Δάσκαλος, από το Φρέναρος Αμμοχώστου. Από την αρχή του αγώνα, προσχωρεί στην ΕΟΚΑ. Επικεφαλής ομάδας κρούσης, προσβάλλει επιτυχώς τον αστυνομικό σταθμό Άχνας. Στις αρχές του 1957, συλλαμβάνεται. Ξυλοκοπείται και βασανίζεται ανηλεώς. Τον Μάρτιο του 1958, δραπετεύει με μυθιστορηματικό τρόπο. Θα πεθάνει τον Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου, όταν θα κλειστεί στον αχυρώνα του Λιοπετρίου, μαχόμενος για ώρες μαζί με τους συντρόφους του εναντίον των Άγγλων κατακτητών. Γράφει, λίγες μέρες πριν τον θάνατό του:

«Από την ίδια ύλη είναι φτιαγμένη η καρδιά της Κύπρου, από την οποία τράφηκε και η καρδιά των παραθωνομάχων, των Σπαρτιατών, των κλεφτών του

'21 και των παλληκαριών του '40... Οι θυσίες οδηγούν προς την Λευτεριά». Γι' αυτή τη λευτεριά έδωσε τη ζωή του ο Φώτης Πήττας, στα 24 του χρόνια...

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ

Από το χωριό Λυθράγκωμη Αμμοχώστου. Περισσότερο γνωστός ως «Μακρής», γίνεται το 1957, ο φόβος και τρόμος των Άγγλων στα χωριά της Αμμοχώστου. Τον Ιούλιο του 1958, τραυματίστηκε στο πόδι, σε συμπλοκή με Άγγλους στρατιώτες, αφού φόνευσε δύο από αυτούς. Λίγο αργότερα, σκοτώθηκε στη μάχη του Λιοπετρίου. Κατόπιν πολύωρης μάχης, με δεκάδες στρατιώτες τους νεκρούς, οι Άγγλοι έριξαν από τη στέγη βενζίνη στον αχυρώνα, αναγκάζοντας τους έγκλειστους να κάνουν έξοδο θανάτου. Ο Ηλίας Παπακυριακού ήταν 22 χρονών...

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ

Αγρότης και βοσκός, από το χωριό Λιοπέτρι. Από την πρώτη στιγμή του αγώνα εντάσσεται στην ομάδα του Γρηγόρη Αυξεντίου και παίρνει μέρος σε αλληπάλληλες μάχες. Καθίσταται στόχος των οργάνων της αποικιοκρατίας, γι' αυτό, λίγους μήνες κατόπιν, εγκαταλείπει την οικογένειά του και φεύγει στο βουνό. Θυσιάστηκε και αυτός στη θρυλική μάχη του αχυρώνα του Λιοπετρίου, αντιμετωπίζοντας με τους 3 συντρόφους του πάνω από 200 Άγγλους. Ήταν 33 ετών...

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΑΤΣΗΣ

Από το Παλαιχώρι Λευκωσίας. Φοιτητής στη Γεωπονική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, αρθρογραφεί στη «Μακεδονία» για τα εθνικά δίκαια του Κυπριακού Ελληνισμού. Μπαίνει στην ΕΟΚΑ, κερδίζει την εμπιστοσύνη του Γ. Γρίβα και οργανώνει τις διαβιβάσεις. Συλλαμβάνεται και βασανίζεται άγρια, δίχως να ομολογήσει. Είναι αυτός που στην προσφορά του Χάρντιγκ (500.000 κυπριακές λίρες, ποσό τεράστιο για τότε, για ν' αποκαλύψει πού κρυβόταν ο Γρίβας), ανταπάντησε: «Ου περί χρημάτων τον αγώνα ποιούμεθα, αλλά περί αρετής». Τον Νοέμβριο του 1956, ο «Μιλτιάδης»⁸ αποδρά μαζί με 6 συναγωνιστές του από το στρατόπεδο κρατουμένων Κοκκινотριμιθιάς και αναλαμβάνει δράση στην περιοχή Κυρηνείας. Στρατολογεί νέους, ενισχύει το ηθικό του λαού και μεταλαμπαδεύει τους ενωτικούς πόθους... Στις 19 Νοεμβρίου 1958, σ' εκκαθαριστικές επιχειρήσεις των Άγγλων, εντοπίστηκε το κρησφύγετό του, κατόπιν προδοσίας. Εκεί, στις βουνοκορφές του Πενταδάκτυλου, κάτω από το μεσαιωνικό κάστρο του Αγίου Ιλαρίωνα, γράφτηκε το ηρωικό του τέλος. Πρόσταξε τους δύο άντρες του να βγουν και να παραδοθούν, ενώ ο ίδιος έμεινε και πολέμησε. Οι Άγγλοι τον σκότωσαν, ρίχνοντας στην υπόγεια κρύπτη χειροβομβίδες. Ο Κυριάκος Μάτσης ήταν 32 χρονών...

ΕΥΑΓΟΡΑΣ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΔΗΣ

Ο νεότερος σε ηλικίας μάρτυρας. Από την Τσάδα της Πάφου. Πριν ακόμα ενταχθεί στην ΕΟΚΑ, έφηβος, οργανώνει αντιβρετανικές εκδηλώσεις στην Πάφο και κινητοποιεί τους συμμαθητές του. Πλαί στον δυναμικό Ευαγόρα, διαφαίνεται και η άλλη του πλευρά, η συναισθηματική. Γράφει ακατάσχετα. Ποιήματα που αναβλύζουν μια ευγενική μελαγχολία και παράλληλα εθνική έξαρση⁹. Όταν απαγχονίστηκαν οι Μαυρομμάτης, Παναγίδης και Κουτσόφτας, ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης, χωρίς να φαντάζεται πως θα έχει το ίδιο τέλος, γράφει:

«Ποτέ δεν θα πεθάνουνε, όσοι πέθαναν σήμερα. Και της σκλαβιάς τα σίδερα, θα σπάσουν κάποια μέρα, και θ' ακουστούν ελεύθερα, τραγούδια πέρα ως πέρα, στο ελληνικό νησί...»¹⁰.

Το Νοέμβριο του 1955, φεύγει στο βουνό, καταζητούμενος από τους Άγγλους. Ενεργοποιείται στις ομάδες της ΕΟΚΑ στην ορεινή Πάφο. Συνελήφθη στα τέλη του 1956 και βασανίστηκε για να καταδώσει συντρόφους του. Ακολούθησε η δίκη του στη Λευκωσία, με τον Ευαγόρα Παλληκαρίδη ν' αποκρίνεται στον Άγγλο δικαστή, ενώπιον αυτήκων μαρτύρων:

«Γνωρίζω ότι θα καταδικαστώ σε θάνατο. Ό,τι έκαμα, το έκαμα σαν Έλληνας Κύπριος που ζητά την λευτεριά του. Εύχομαι να είμαι ο τελευταίος Κύπριος που θ' αντικρύσει την αγχόνη: Ζήτω η Ένωσις της Κύπρου με την μητέρα Ελλάδα. Τίποτε άλλο!!!»¹¹.

Οι εκκλήσεις Αθηνών και Λευκωσίας για να μην απαγχονισθεί ο νέος (προς τις δυτικές κυβερνήσεις, τον ΟΗΕ, τη βασίλισσα της Αγγλίας), μένουν αναποτελεσματικές. Έτσι, στις 13 Μαρτίου 1957, ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης οδηγήθηκε στην αγχόνη. Στα 19 του χρόνια...

Η ιστορία των νέων της Κύπρου που θυσιάστηκαν, δεν τελειώνει εδώ. Αναφέραμε κάποιους, τους -ίσως- περισσότερο γνωστούς. Δεν χωράνε στις σελίδες ενός άρθρου, είναι αδύνατο να χωρέσουν μορφές σαν αυτές του Μιχάλη Καραολή, του Ανδρέα Δημητρίου, του Χαρίλαου Μιχαήλ και δεκάδων άλλων παλληκαριών που φάνηκαν αντάξιι συνεχιστές του '21 και του '40.

Τα φυλακισμένα μνήματα

Ο αγώνας κράτησε και ο κυπριακός λαός άντεξε, χάρη στις ηρωικές θυσίες των παιδιών του. Η συνεισφορά της Εκκλησίας στην τιτάνια προσπάθεια ήταν καθοριστική. Εδώ σημειώνεται εν συντομία, ότι η ΟΧΕΝ¹² ήταν ο προθάλαμος εισόδου στην ΕΟΚΑ και πολλοί αγωνιστές ξεκίνησαν από εκεί. Η ΟΧΕΝ ξεκινώντας από τη Λεμεσό, είχε στα τέλη της δεκαετίας του '40, εξαπλωθεί παντού στην Κύπρο.

Η αγχόνη στην οποία εκτελέστηκαν οι εννέα ήρωες στον αγώνα τους για την ελευθερία

Τη μεταλαμπάδευση της εξέγερσης στις νεανικές ψυχές, είχε αναλάβει η ΑΝΕ («Αλκίμος Νεολαία ΕΟΚΑ»). Με προκηρύξεις που κυκλοφορούσαν παράνομα, χέρι με χέρι, καθώς και το έντυπο «Εγερτήριο Σάλπισμα» που εξέδιδε, η ΑΝΕ βοήθησε με τον δικό της τρόπο στην εξαίπλωση και διάδοση του ιδεολογικού υπόβαθρου και εξέγερσης.

Οι θυσίες του κυπριακού Ελληνισμού δεν ευδωθήκαν. Το νησί, εξ αιτίας των συμφερόντων των μεγάλων δυνάμεων και των λαθών των ελληνικών κυβερνήσεων, έμεινε εκτός ελληνικού κράτους. Τα διδάγματα, όμως, οι αγώνες και οι θυσίες των νέων της Ε.Ο.Κ.Α. συνέθεσαν ισχυρές και απαράγραπτες παρακαταθήκες πέρα και πάνω από το εφήμερο και το ιδιοτελές. Όπως ακριβώς το έγραψε ένας πατριώτης από τη Λευκωσία: «*Η ΕΝΩΣΗ ΘΑ ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΜΑΓΕΙΑ. ΚΑΙ ΟΙ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΙ ΕΝΩΤΙΚΟΙ, ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΠΑΝΤΑ ΗΘΙΚΑ ΩΡΑΙΟΙ, ΣΑΝ ΜΥΘΟΣ...*».

Σημειώσεις

1. Ενωσί τον Χ. Μιχαήλ, που μαζί με τον Ανδρ. Ζάκο και τον ίδιο, βάδισαν στον δρόμο της αγχόνης.
2. Από τον λόγο του Μακαρίου στα αποκαλυπτήρια της προτομής του (Οκτώβριος 1962).
3. Νικολάου Βασιλειάδη, «Εθνομάρτυρες του κυπριακού έπους», σελ. 180.
4. «Μάστρες»: κυπριακός ιδιωματοσμός που σημαίνει αρχηγός.
5. Ήταν οι Φειδίας Συμεωνίδης, Αντώνης Παπαδόπουλος, Ανδρέας Στυλιανού και Αυγουστής Ευσταθίου.
6. Π.Ε.Κ. = Παναγροτική Ένωσις Κύπρου.
7. Όπως μας το μεταφέρει ο Νικόλαος Βασιλειάδης, «Εθνομάρτυρες του κυπριακού έπους», σελ. 226.
8. Ψευδώνυμο του Κυριάκου Μάτση στην ΕΟΚΑ.
9. Το «Θα πάρω μίαν ανηφοριά, θα πάρω μονοπάτια», τραγουδιέται ως σήμερα, από τα κυπριακά νιάτα στα σχολεία του νησιού.
10. Πολλά ποιήματα του Ευαγόρα Παλληκαρίδη μελοποιήθηκαν και αποδόθησαν από κορυφαιούς ερμηνευτές, όπως τον Γιώργο Νταλάρα.
11. Για τον Ευαγόρα Παλληκαρίδη έχουν γραφτεί πολλά, όπως και για τους λοιπούς θάνατους του αγώνα του 1955-59. Μια καλή βιογραφική μελέτη είναι και αυτή του Γ. Χατζηκωστή: «Ευαγόρας Παλληκαρίδης, ο ήρωας και ο ποιητής», εκδ. «Αγρότης», Λευκωσία 1965.
12. ΟΧΕΝ = Ορθόδοξος Χριστιανική Ένωσις Νέων.

Ο Μικρασιατικός και Ποντιακός Ελληνισμός κατά την Τουρκοκρατία (1050-1922) και οι Κρυπτοχριστιανοί

Του Βασιλείου Αναστασιάδη

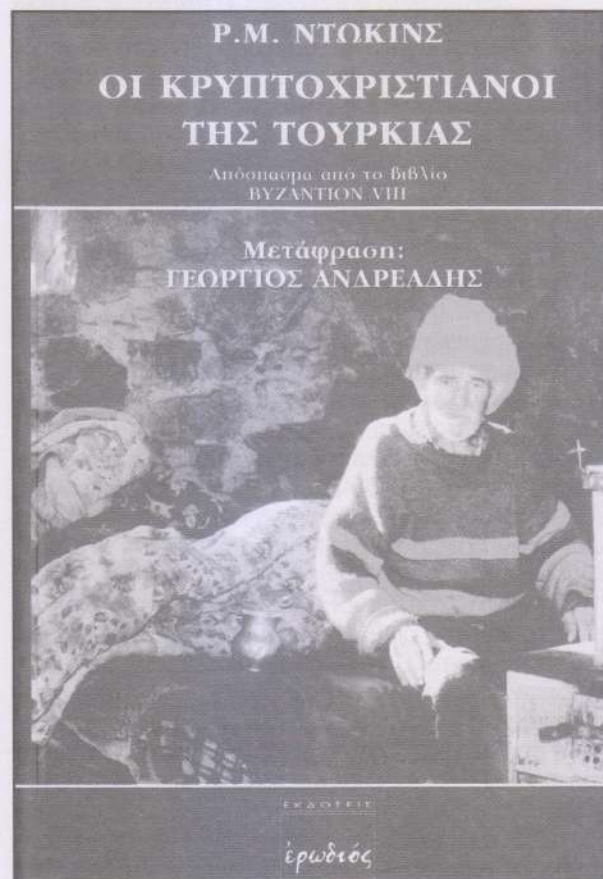
Οι Τούρκοι παρά την πολεμική υπεροχή τους, υστερούσαν σημαντικά στον πολιτιστικό τομέα σε σύγκριση με τους Έλληνες. Γι' αυτό, σε όλη τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, χρησιμοποιούσαν στην κρατική τους μηχανή Έλληνες σπουδαγμένους (διερμηνείς, γιατρούς κ.ά.). Ήδη στα πρώτα χρόνια της τουρκικής κατάκτησης τουλάχιστον, οι Σουλτάνοι των Τούρκων, όπως ο Μωάμεθ Β' και ο Βαγιαζίτ Β', «έκαναν ευρεία χρήση της ελληνικής γλώσσας στην αλληλογραφία τους με τη Δύση». Το ίδιο έκανε και ο β' Τάταρος Χάνος της Κριμαίας, ο Μεγκλής, γύρω στο 1470¹.

Οι Τούρκοι φέρθηκαν στους Μικρασιάτες Έλληνες με μεγαλύτερη σκληρότητα απ' ό,τι στους υπόλοιπους Έλληνες. Προχώρησαν σε σφαγές και σε βίαιους ομαδικούς εξισλαμισμούς του ελληνικού στοιχείου της Μικράς Ασίας πολύ νωρίτερα από το 1453. Οι εκδηλώσεις αυτές έφτασαν στο αποκορύφωμά τους το 1520 επί Σουλτάνου Σελίμ². Αν επισκεφθούμε σήμερα τη Μικρά Ασία, θα παρατηρήσουμε ότι πάρα πολλοί κάτοικοί της δεν διαφέρουν στα ανθρωπολογικά τους χαρακτηριστικά από εμάς τους Έλληνες, διότι είναι εξισλαμισμένοι Έλληνες. Από τους εξισλαμισμούς αυτούς προέρχονται και οι Κρυπτοχριστιανοί. Ομαδικοί εξισλαμισμοί έγιναν κυρίως στο β' μισό του 17ου αιώνα και στις αρχές του 18ου. Από τους εξισλαμισμούς του β' μισού του 17ου αιώνα προέρχονται και οι εξισλαμισμένοι Έλληνες της Νοτιοδυτικής Μακεδονίας (Γρεβενών και Βοΐου), οι λεγόμενοι Βαλαάδες, από τους οποίους μερικοί ως την ανταλλαγή των πληθυσμών, ήταν Κρυπτοχριστιανοί.

Πολλοί Κρυπτοχριστιανοί ζούσαν στις περιοχές της Κρώμνης, της Σάντας, της Τονγίας, της Ματζούκας, του Όφη, των Σουρμαίνων, της Αργυρούπολης, της Τσαϊκάρá, του Σταυρίν, καθώς και έξω από την Τραπεζούντα. Γύρω στους 1.650.000 και κατ' άλλους σε 2.625.000 υπολογίζονταν οι Κρυπτοχριστιανοί της Μ. Ασίας πριν από το 1922³. Από την πίεση του ντόπιου τουρκικού στοιχείου η περιοχή του Όφη του Πόντου τούρκεψε μαζί με τους ιερείς και τον Μητροπολίτη τους Αλέξανδρο. Ο Γ. Βαλαβάνης γράφει στην *Ιστορία* του ότι ολόκληρη η περιφέρεια των χωριών Ριφαγιέ, Κατήκιοϊ, Κονδύλια, Πισιούρ, Αλάτσαχαν, Μονδολάς, Μεντέμελι, Χιτζίρι, Γαμεσλί, Αναστός και Αλεκόντζ «υπέστησαν βίαιο εκτουρκισμό-εξισλαμισμό». Ομαδικοί εξισλαμισμοί έγιναν και στις περιοχές της Τόνγας (Θοανίας) νοτιοδυτικά της Τραπεζούντας και της Ριζούντας ανατολικά της Τραπεζούντας. Οι εξισλαμισμοί στον Πόντο είχαν γίνει σε τόσο μεγάλη έκταση, με αποτέλεσμα από τις 17 επισκοπές της Τραπεζούντας να μείνουν μόνο δύο. Οι ομαδικοί εξισλαμισμοί κορυφώθηκαν στα τέλη του 17ου αιώνα (1670-

1680)³. Κατά τον Μητροπολίτη της Τραπεζούντας Χρύσανθο, οι εξισλαμισμοί στον Πόντο έγιναν κατά την περίοδο 1648-1687 από τις πιέσεις των φεουδαρχών, των Ντερεμπέδων.

Εξισλαμισμοί έγιναν και στην Κρήτη, από τους οποίους έχουμε τους λεγόμενους Τουρκοκρητικούς. Οι Τουρκοκρητικοί άρχισαν να μεταναστεύουν ήδη από το 1912-'13. Αρκετοί από αυτούς εγκαταστάθηκαν στη Ρόδο, όπου μερικοί εξακολουθούν να παραμένουν εκεί και σήμερα (2001). Πολλοί από τους εξισλαμισμένους Έλληνες εξακολουθούν και σήμερα να διατηρούν την ελληνική τους συνείδηση και αρκετοί, τουλάχιστον από τον Πόντο, είναι και Κρυπτοχριστιανοί. Το 1914 ο ελληνικός πληθυσμός του Πόντου, κατά ορισμένες πηγές, ανερχόταν σε 929.495 κατοίκους (696.495 Ορθόδοξοι, 190.000 Μουσουλμάνοι, 43.000 Κρυπτοχριστιανοί). Οι εξισλαμισμένοι Έλληνες της Μακεδονίας και της Κρήτης εγκαταστάθηκαν στη Δυτική και Νότια Μ. Ασία και στην πλειονότητά τους παραμένουν ακόμα και σήμερα ελληνόφωνοι. Τέτοιους έχω συναντήσει κατά τις επισκέψεις μου στην Τουρκία (1968, 1973, 1996). Εξισλαμισμένοι Έλληνες από την Κύ-

Πορτιακός Ελληνισμός

προ βρίσκονται και σήμερα ακόμη στις περιοχές της Κιλικίας (Αττάλεια). Οι περισσότεροι εξισλαμισμένοι Έλληνες προέρχονται από τον Πόντο. Ζουν σε κλειστές κοινωνικές ομάδες και διακρίνονται για την ενδογαμία τους και τον φιλελληνισμό τους⁴.

Σύμφωνα με μια έρευνα του Πανεπιστημίου του Tübingen, αυτοί κατοικούν σε «μερικές εξάδες χωριών γύρω από την Τόνγια και 40-50 εγκαταστάσεις στις κοιλάδες του Σαλακλί (επάνω μέρος) και του Γκισούρτσαϊ νότια του Όφη, γύρω από την Τσαϊκάρά και το Κιοπρούμπασι». Υπάρχουν ακόμη και στην επαρχία Σακαριά. Ένας σύγχρονος Τραπεζούντιος, που πρόσφατα έχει μεταναστεύσει στην Ελλάδα, ο Βαχίτ Τουρσούν, υποστηρίζει ότι στα ελληνόφωνα χωριά του Πόντου η ελληνική ποντιακή διάλεκτος χρησιμοποιείται κατά 70% και ότι το 90% των ελληνόφωνων κατοίκων του Πόντου γνωρίζει και την τουρκική γλώσσα⁵.

Το μεγάλο ψυχικό δράμα του Κρυπτοχριστιανισμού, μια κατάσταση μεταβατική των Χριστιανών προς τον εξισλαμισμό, σε ορισμένες περιοχές της Μ. Ασίας κράτησε ολόκληρους αιώνες (από το β' μισό του 17ου αιώνα ως το 1856, τότε που δημοσιεύτηκε το Χάτι-Χουμαγιούν και εξασφάλισε το δικαίωμα της ανεξιθρησκείας στις εθνότητες της Τουρκίας), για μερικούς μέχρι το 1908, τότε που έγινε η ανακήρυξη του τουρκικού Συντάγματος, ενώ για άλλους μέχρι το 1922.

Στο σημείο αυτό, θ' αναφέρω το εξής συνταρακτικό γεγονός στον Πόντο από την εφαρμογή του Χάτι-Χουμαγιούν το 1856:

Στο Τσεβισλοκούκ της Μασσούκας αποφασίστηκε από τον Δήμαρχο και τον Μουλά, θρησκευτικό αρχηγό των Μωαμεθανών, να προσέρχονται για μερικές μέρες από την ανατολή του ήλιου μέχρι τη δύση, όσοι από τους Κρυπτοχριστιανούς ήθελαν να ομολογήσουν μπροστά τους δημόσια πως είναι χριστιανοί, ώστε δίπλα στα τουρκικά ονόματά τους να καταγραφούν και τα πραγματικά χριστιανικά ονόματά τους. Ήταν τελευταία μέρα της καταγραφής και είχε δύσει πλέον ο ήλιος. Ο Δήμαρχος ετοιμάζεται να υπογράψει το πρωτόκολλο και να λήξει η διαδικασία.

Τότε ο Μουλάς Βαϊτζόγλου του λέει: «Μη βιάζεσαι. Περίμενε λίγο».

«Τί να περιμένουμε; Ο ήλιος έδωσε και δεν υπάρχει κανένας», του απαντά ο Δήμαρχος.

«Συγγνώμη, υπάρχει ακόμη ένας», του λέει ο Μουλάς, «και αυτός είμαι εγώ».

Οι Τούρκοι τον βλέπουν αποσβολωμένοι ν' αποθέτει στο τραπέζι του Δημάρχου τα έγγραφα της μωαμεθανικής του θρησκείας και το σαρίκι και να λέει στον Γραμματέα: «Γράψε: Γεώργιος Κηρυτόπουλος, επάγγελμα ιερέας»⁶.

Οι Κρυπτοχριστιανοί δάκρυζαν από τον μεγάλο πόνο τους, όταν οι Έλληνες χριστιανοί τους αποκαλούσαν επικριτικά «ντονμέδες» (=αρνησίθρησκους). Αυτοί φύλαγαν τις καντήλες τους και τις άγιες εικόνες τους σε μεγάλα προγονικά σεντούκια (μπαούλα) ή σε κατακόμβες που είχαν σκάψει κάτω από τα σπίτια τους. Επίσης, πήγαιναν κρυφά τη νύχτα στην εκκλησία μεταμφιεσμένοι και ζητούσαν από τον παπά να τους μεταλάβει, φυσικά πριν από την ανταλλαγή των πληθυσμών το 1923. Ακόμη, εκτελούσαν

ομαδικά γάμους και βαπτίσεις στις μεγάλες πόλεις και προπάντων στην Κων/πολη σε άγνωστο γι' αυτούς περιβάλλον, για να μην τους αντιληφθούν οι Τούρκοι. Τέλος, έφερναν στις εκκλησίες χώμα από τα κοιμητήριά τους και ζητούσαν από τους ιερείς να διαβάσουν επάνω του τη νεκρώσιμη ακολουθία. Κατόπιν το σκόρπιζαν ευλαβικά σε κάποιον νεόσκαφτο τάφο δικού τους, που τον είχαν ανοίξει αναγκαστικά ανάμεσα στα μεζάρια (=τάφους) των Τούρκων⁷.

Κατά τον Κριμαϊκό πόλεμο το 1856 (18 Φεβρ.), εκδόθηκε το σουλτανικό διάταγμα Χάτι Χουμαγιούν, που παραχωρούσε το δικαίωμα της ανεξιθρησκείας στους υπηκόους της Τουρκίας. Τότε, πολλοί Κρυπτοχριστιανοί πήραν θάρρος και φανέρωσαν την πραγματική τους θρησκεία, τη χριστιανική. Έτσι, κατά την απογραφή του 1859, φανέρωσαν τη χριστιανική τους θρησκεία 30.000 Κρυπτοχριστιανοί και αναγνωρίστηκαν επίσημα πλέον χριστιανοί. Ο πρώτος Κρυπτοχριστιανός που αποκάλυψε την πραγματική του θρησκεία, ήταν ο Πέτρος Σιδηρόπουλος του Σάββα, κλητήρας του ιταλικού Προξενείου. Τότε, πολλοί Κρυπτοχριστιανοί πήραν θάρρος και αποκάλυψαν τη χριστιανική τους πίστη και τα χριστιανικά ονόματά τους και στις 15 Ιουλίου του 1857 αντιπρόσωποι των Κρυπτοχριστιανών της Κρώμνης της Μασσούκας, των Σουρμαίνων, της Γεμουράς και της Χαλδίας συγκεντρώθηκαν στη Μονή της Θεοσκεπάστου της Τραπεζούντας και ορκίστηκαν για την αμετάκλητη απόφασή τους⁸. Δυστυχώς, όμως, οι Τούρκοι μετάνιωσαν, διέλυσαν την ειδική επιτροπή για την εφαρμογή της ανεξιθρησκείας και άρχισαν να καταδιώκουν τους Κρυπτοχριστιανούς που φανερώθηκαν ως χριστιανοί, με αποτέλεσμα να μην τολμήσουν άλλοι Κρυπτοχριστιανοί να φανερώσουν την αληθινή τους θρησκεία.

Αργότερα, το 1930, όταν ο Βενιζέλος επισκέφθηκε την Τουρκία και έκαμε λόγο για την ανταλλαγή των υπολειμμάτων του Ελληνισμού του Πόντου, αυτή δεν πραγματοποιήθηκε, διότι από τη μία οι Τούρκοι έδειξαν παντελή απροθυμία και από την άλλη οι Κρυπτοχριστιανοί δεν τόλμησαν ν' αποκαλυφθούν και να ζητήσουν να συμπεριληφθούν στους ανταλλάξιμους, έχοντας πικρότατη πείρα των βάρβαρων διωγμών και των σκληρών βασανιστηρίων που δοκίμασαν οι Έλληνες κατά τη Μικρασιατική Καταστροφή⁹.

Και σήμερα ακόμη, όπως πριν από τον ξεριζωμό του 1922-'23, οι κάτοικοι του σημερινού Πόντου γιορτάζουν με γλέντια και χορούς κάτω από τους ήχους της ποντιακής λύρας, του ζουρνά και του νταουλίου, τη γιορτή του Δεκαπενταύγουστου στο προαύλιο του ξακουστού μοναστηριού της Παναγίας της Σουμελά, τη γιορτή του Προφήτη Ηλία τον Ιούλιο στα Παρχάρια (=εξοχές) της Τουρκίας, όπου συγκεντρώνονται γύρω στα 70 χιλιάδες άτομα από την περιοχή του Πόντου. Επίσης, πάλι τον Ιούλιο, γιορτάζουν τη γιορτή του Ξενοφώντα (τη Ξενοφών' το παίράμ) στα Παρχάρια των Πλατάνων σε ανάμνηση της άφιξης εκεί των Μυρίων του Ξενοφώντα, απ' όπου αντίκρισαν τη θάλασσα του Πόντου και φώναξαν: «θάλαττα, θάλαττα!». Και εδώ συγκεντρώνονται γύρω στα 30 χιλιάδες άτομα.

Γενικά, στην περιοχή του ορεινού Πόντου, εδώ και 25 χρόνια (ύστερα από το 1970) αναβιώνει κάθε χρόνο ο εορτασμός της παραδοσιακής γιορτής,

Χριστιανές γυναίκες στην Άγκυρα
(Σχέδιο του Γκοτόρμπ)

τα Παρχάρια. Μάλιστα, το καλοκαίρι του 1998 συγκεντρώθηκαν στο χωριό Πεντίκ-Κουρνά του Πόντου 20 χιλιάδες περίπου Πόντιοι και γιόρτασαν με ποντιακούς χορούς και γλέντια με τη συνοδεία της ποντιακής λύρας, την πατροπαράδοτη αυτή γιορτή. Επίσης, κοντά στην Παναγία Σουμελά, για να την αξιοποιήσουν τουριστικά, στο παρακείμενο εθνικό πάρκο Αλντίν Ντερέ την ίδια χρονιά οργάνωσαν οι Τούρκοι, τον Ιούλιο του 1998, επίδειξη νέων μοντέλων αυτοκινήτων παρουσία εξήντα πέντε χιλιάδων ατόμων της περιοχής, δηλαδή Ποντίων¹⁰!

Τόσο είχε προχωρήσει ο εκτουρκισμός στη Μ. Ασία, ώστε στην απέραντη ελληνική Καππαδοκία, που κατά τους βυζαντινούς χρόνους υπήρξε σπουδαιότατο κέντρο του Ελληνισμού και του Χριστιανισμού, το 1922 απέμειναν μόνο 74 ελληνικά χωριά και κωμοπόλεις. Από αυτά μόνο τα 27 ήταν ελληνόφωνα και μιλούσαν τη νεοελληνική καππαδοκική διάλεκτο, που μαζί με τη νεοελληνική ποντιακή διάλεκτο πρόερχεται από την αρχαία ελληνική ιωνική διάλεκτο. Κυρίως συμπαγής ελληνικός πληθυσμός υπήρχε ως τον Ξεριζωμό του 1922 στις περιοχές της Σμύρνης, που οι Τούρκοι την ονόμασαν Γκιαούρ Ισμίρ, της Κωνσταντινούπολης και της Προύσας και γενικά στην περιοχή της Ιωνίας και του Πόντου (Τραπεζούντας, Κερασούντας, Αργυρούπολης, Τρίπολης, Κοτυώρων και Σινώπης). Οι Έλληνες του Πόντου το 1914 υπολογίζονταν σε 700.000. Τέλος, οι Έλληνες όλης της Τουρκίας¹¹, εκτός του νομού Αδάνων που υπολογίζονταν σε 10 χιλ., σύμφωνα με την τουρκική στατιστική του 1912 ανέρχονταν σε 2.348.739. Τέλος, σύμ-

φωνα με την απογραφή που διενεργήθηκε με εντολή της κυβέρνησης του Βενιζέλου 1910-1911, οι Έλληνες του Πόντου ανέρχονταν σε 400.586 κατοίκους και ολόκληρης της Μ. Ασίας σε 1.500.000¹².

Παρ' όλα αυτά, οι Έλληνες της Μ. Ασίας δεν γονάτισαν και, αφού πέρασαν τη μεγάλη δοκιμασία, άρχισαν ν' ανορθώνονται. Συγκρότησαν χωριστές ελληνικές κοινότητες και με θεληματικές εισφορές συντηρούσαν τις εκκλησίες, τα σχολεία τους και τα φιλανθρωπικά τους ιδρύματα. Κατόρθωσαν με την πνευματική τους υπεροχή και την εργατικότητα τους, ν' αναλάβουν την ηγεσία του τόπου στην οικονομία, στην επιστήμη και στην πνευματική δραστηριότητα και ακόμη και στην πολιτική. Από το 1856 με την παραχώρηση κάποιας ελευθερίας στους υπόδουλους λαούς της Τουρκίας, αρχίζει η αλματώδης πρόοδος του μικρασιατικού ελληνισμού σε όλους τους τομείς και οι ελληνικές κοινότητες συναγωνίζονται η μία την άλλη ποια θ' αποκτήσει τα καλύτερα σχολεία και τους καλύτερους εκπαιδευτικούς. Μερικά σχολεία του Πόντου είχαν ακόμη και κεντρική θέρμανση (καλοριφέρ). Όσοι να δημιουργηθεί ελεύθερο ελληνικό κράτος και να στέλνει εκπαιδευτικούς στην Ανατολή, η παιδεία, το χρήμα και ο πολιτισμός, όπως και στη βυζαντινή εποχή, έτσι και τότε, ακτινοβόλουν από τα μεγάλα ελληνικά κέντρα της Ανατολής στη μητροπολιτική Ελλάδα¹³. Το 1821 πολλοί Μικρασιάτες Έλληνες ως την Καππαδοκία, είχαν μνηθεί στη Φιλική Εταιρεία και ιδιαίτερα οι παραλιακές πόλεις, όπως η Σμύρνη, το Αϊβαλί (Κυδωνίες), η Τραπεζούντα, η Κερασούντα βοήθησαν την Ελληνική Επανάσταση μ' εφόδια και πολεμιστές.

Σημειώσεις

1. Günther S. Henrich, *Διαλεκτολογική ανάλυση ελληνικής αποστολής Χάνου της Κριμαίας προς τους Γενουάτες (γύρω στα 1470)*, στο *Νεοελληνική Διαλεκτολογία*, τ. Β', Αθήνα 1998, σ. 101.
2. Α. Πρωτονοταρίου, *Το προσφυγικό πρόβλημα*, Αθήνα 1929, 6, 19, *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους* τ. ΙΑ', εκδ. Εκδοτική Αθηνών Α.Ε., Αθήνα 1975, σ. 124.
3. *Εγκυκλοπαίδεια του Ποντιακού Ελληνισμού* τ.Α', Θεσσαλονίκη 1988, σσ. 293-294.
4. Σχετικά βλ. Αγτσιόδη, *Οι εξισλαμισμένοι Έλληνες στη σημερινή Τουρκία*, εφ. «Ελευθεροτυπία» 26-8-1996, σ. 24.
5. Βαχίτ Τουρσούν, *Αναζητώντας μια ταυτότητα*, Ποντιακή Εστία 110 (1996), σ. 18.
6. Ν. Λαπαρίδη, *Ένα ιστορικό οδοιπορικό στη Ματσούκα*, Ποντιακή Εστία 113 (1997), σ. 101.
7. Όλγα Βατίδου, *Η χριστιανικότητα των Τούρκων και οι Έλληνες της Μικρασίας*, Αθήνα 1956, σσ. 54-55.
8. Λ. Κ. Αποστολίδη *Οι Κλωστοί της Ματσούκας*, Ποντιακό Βήμα (Ευξείνου Λέσχης Κοζάνης) 49-50 (1997), σσ. 6-15.
9. Στο ίδιο, σσ. 6-19.
10. Στον Πόντο υπάρχει αντάρτικο, *Ιστοριογνωσία*, 14 (1999), σσ. 6-34.
11. Α.Α. Πάλλη, *Φυλετικές μεταναστεύσεις στα Βαλκάνια και διωγμοί του Ελληνισμού (1912-1924)*, Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών σπουδών 1(1977), σσ. 6-80.
12. Ξανθοπούλου-Κυριάκου Αρτ., *Ο Πόντος των Ελλήνων*, στο ένθετο *Ιστορικά - Ο Πόντος των Ελλήνων*, εφ. «Ελευθεροτυπία» 15-11-2001, σ. 12.
13. Κ. Δημαρά, *Βλάσης Γαβριηλίδης*, εφ. «Το Βήμα» 3-5-1974.

«ΝΕΑ ΤΑΞΗ» στα ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Του Δημητρίου Μανίκα*

Β' Μέρος

Η Ακαδημία των ΤΙΡΑΝΩΝ

Μετά από μία περίοδο επεξεργασίας και αφού κλήθηκαν και συνέπραξαν και Αλβανοί επιστήμονες από τα Σκόπια, διαμορφώθηκε και ομοφώνως εγκρίθηκε «Σχέδιο για τη λύση του Αλβανικού Εθνικού Προβλήματος» με την ίδια περίπτωση μεθοδολογία του ΒΕΔ, αναζητώντας και προβάλλοντας στοιχεία ιστορικής θεμελιώσεως του Σχεδίου. Με ιστορική αφετηρία των εθνικών αλβανικών διεκδικήσεων, την ίδρυση του «Αλβανικού Συνδέσμου» το 1878, και ιστορική αναγωγή της εθνοφυλετικής καταγωγής τους στους Ιλλυριούς και άλλους ελθόντες και εξαλβανισθέντες.

Τελικώς αποτυπώνεται η κατά την κρίση της Ακαδημίας των Τιράνων, πρακτική επιβεβαίωση της Ιστορίας στη χωροταξική κατανομή του αλβανικού

Το όνειρο των Σκουπτάρων εθνικιστών: Η Μεγάλη Αλβανία

πληθυσμού στην Αλβανία και τον περιβάλλοντα χώρο. Αυτός ο χώρος από άδικες διεθνείς αποφάσεις και αρπακτικές πρακτικές των γειτόνων, έχει αφαιρεθεί από την Αλβανία και έτσι γεννήθηκε το «Αλβανικό Εθνικό Ζήτημα».

Γι' αυτόν τον χώρο ζητείται, ως πρώτο βήμα επίλυσης του ζητήματος, αναλόγως της καταστάσεως του πληθυσμού:

- Η ανεξαρτησία για το Κοσσυφοπέδιο.
- Η αυτονομία στην ΠΓΔΜ.
- Ειδικό καθεστώς στο Μαυροβούνιο.
- Αναγνώριση μειονότητας και μειονοτικών δικαιωμάτων στην Ελλάδα.

Αλβανική Ακαδημία Επιστημών 20.10.1998

«Σχέδιο για την επίλυση του Αλβανικού Εθνικού Προβλήματος»

- 1985: Ξένοι Γεωγράφοι υπολογίζουν σε Τσαμουριά, Φλώρινα και Καστοριά 35.000 Αλβανούς.

- Τσαμουριά ΕΚΠΛΗΞΗ!

- Αρβανίτες σε Κορινθία, Αργολίδα, Λακωνία, Αρκαδία, Μεσσηνία, Ηλεία (κύρια εγκατάσταση) Αττική, Βοιωτία, Αιτωλία, Ακαρνανία, Θεσσαλία (τριημματική εγκατάσταση) Εύβοια, Ύδρα, Σπέτσες, Πόρος, Σαλαμίνα:

• Τον 15ο αιώνα ήταν 200.000.

• Το 1983 ο άγγλος επιστήμονας D. Toudilly υπολογίζει τους αλβανόγλωσσους σε 140.000, χωρίς να περιλαμβάνει Κορινθία και Εύβοια.

- Αλβανοί μετανάστες εποχικής και μόνιμης εγκαταστάσεως, και για τους οποίους η «Αλβανική Ακαδημία» απαιτεί:

• Να λυθεί το πρόβλημα Τσαμουριάς (περιουσίες).

• Να ιδρυθούν αλβανικά σχολεία στις περιοχές Τσαμουριάς, Φλωρίνης, Καστοριάς και ν' αναγνωρισθεί αλβανική μειονότητα στην Ήπειρο, όπως η ελληνική στη Ν. Αλβανία.

• Να διδάσκεται η αλβανική σε όλες τις περιοχές που ζουν Αρβανίτες.

• Να ιδρυθούν σχολεία αλβανικά όπου ζουν Αλβανοί (μετανάστες) και να κατοχυρωθούν τα δικαιώματά τους, όπως των Ελλήνων της διασποράς.

Τώρα καιρός να έλθουμε στην έκπληξη. Αρωγός στις αλβανικές διεκδικήσεις έρχονται μ' επίσημες δημοσιεύσεις:

• Το Τουρκικό ΥΠΕΞ όπου θέτει θέμα Αλβανών στην Ελλάδα επιμένοντας στους Τσάμηδες (μέχρι το 1913 όλοι οι κάτοικοι της Ηπείρου ήταν Αλβανοί).

• Το 1936 η Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος δέχεται στην Τσαμουριά «Τσάμηδες».

- 1944-'45: 30.000 Τσάμηδες εξορίζονται βίαια.

* Στρατηγός ε.α.

- Σήμερα: 150.000 Τσάμηδες ζουν στην Αλβανία. 100.000 Τσάμηδες ζουν στην Ελλάδα.

9.6.2001: Όσοι αποδέχονται την υπεροχή του νόμου και τον σεβασμό των ανθρωπιστικών αρχών, υποστηρίζουν σε όλον τον κόσμο την κοινότητα των Αλβανών της Τσαμουριάς.

Αριθμοί:

4.000 εξοντώθηκαν.

150.000 εξορίστηκαν και στερούνται της περιουσίας τους.

100.000 παραμένουν στην Ελλάδα και δεν αναγνωρίζονται.

Και το ΥΠΕΞ του Ντενκτάς, το οποίο αποφαινεται πλέον δυναμικά: «**ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ**» Πρόβλημα του ελληνικού επεκτατισμού».

ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ στην ΕΛΛΑΔΑ

α) Μακεδονική

- Στον Εμφύλιο, αυτοί που οι «Βασιλικές Δυνάμεις» ονόμασαν «Κομμουνιστές Επαναστάτες», ήταν Μακεδόνες.

- Όταν οι «Βασιλικές Δυνάμεις» με την υποστήριξη των Αμερικανών και Βρετανών σκότωναν τους «Μακεδόνες», 30.000 Μακεδόνες, από τους οποίους 28.000 παιδιά, έφυγαν «πρόσφυγες» στις σοσιαλιστικές χώρες.

- Η «Μακεδονική» μειονότητα δεν αναγνωρίζεται στην Ελλάδα.

- Οι Έλληνες άλλαξαν τα τοπωνύμια και απαγορεύουν τη γλώσσα.

β) Βλάχικη

Στη Βόρεια Ελλάδα, στα σύνορα με Μακεδονία και Βουλγαρία, ζουν 250-300.000 Βλάχοι χωρίς αναγνώριση (γλώσσας, θρησκείας, εθνικότητας). Η Ελλάδα δεν εφαρμόζει τις συμφωνίες με τη Ρουμανία (1913).

γ) Αλβανική

Τα ίδια στοιχεία με το τουρκικό ΥΠΕΞ και ακόμη «υπάρχουν και οι Χριστιανοί Ορθόδοξοι "Αρβανίτες" που διατηρούν τη γλώσσα και τα έθιμά τους και αποτελούν την πλειοψηφία του πληθυσμού στις περιοχές Κορινθία, Βοιωτία, Εύβοια, Φωκίδα, Ύδρα, Σπέτσες, Ψαρά, όπως οι Μουσουλμάνοι Τσάμηδες, στα Ιωάννινα και την άλλη Δυτ. Ελλάδα».

Αυτές οι θέσεις εισηγμένες στο διαδίκτυο κάθουν το γύρο του κόσμου.

Άφησα τελευταία την Ακαδημία των Σκοπίων. Εδώ έχουμε μια «**Διακήρυξη του Προεδρείου της Ακαδημίας**», απάντηση στο αλβανικό σχέδιο.

Γενικώς γίνεται ένας «επιστημονικός», εντός πολλών εισαγωγικών, καυγάς για το «ποιος είναι ποι-

ος». Μπερδεύονται φυλές και εθνικότητες, αρχαίες και νέες, και τελικά επαναπροβάλλεται ο σκοπιανομακεδονικός εθνικός χώρος.

Ως αφετηρία δημιουργίας εθνικής συνειδήσεως, τοποθετείται η εξέγερση του Ίλιντεν το 1903 και της κρατικής οντότητας η «Δημοκρατία του Κρουσόβου το 1943». Σημειώνω την ταυτόσημη θέση του πρώην προέδρου Κίρο Γκλιγκόρφ, όπως την προβάλλει στα απομνημονεύματά του. Ιστορική θεμελίωση της εθνικής συνειδήσεως αναζητείται στο βουλγαρικό βασίλειο της Αχρίδας του Σαμουήλ.

Ιδιαίτερα αξιοσημείωτο είναι το γεγονός της διαγκωνιστικής διεκδικήσεως των «Βλάχων», τους οποίους οι Αλβανοί θεωρούν Αλβανόβλαχους βιαίως εξελληνισθέντες και καλύπτοντες τον ελληνικό χώρο -Δυτική Μακεδονία, Θεσσαλία και Αιτωλοακαρνανία (όπου δηλαδή δεν τοποθετούν Αλβανούς). Οι Σκοπιανοί δε ακαδημαϊκοί τους τοποθετούν στον ίδιο χώρο, και εντός της Ν. Αλβανίας, αλλά ως «σλαυοβλάχους», που μιλούσαν «σλαυοβλάχικα», αφού σε αυτή τη γλώσσα οι μαθητές του Κυρίλλου, Κλήμης και Ναούμ, κήρυξαν το Χριστιανισμό. Όποια αλβανικότητα σημειώθηκε από τότε, οφείλεται σε βίαιο εξαλβανισμό. Για παράδειγμα διαβάζω: «*Ας θυμηθούμε τη μεγάλη βλάχικη πόλη του 18ου αιώνα, τη Μοσχόπολη, που υπήρξε πολιτιστικό κέντρο ολοκλήρου της ΝΑ Ευρώπης και έπαιξε ένα λαμπρό ρόλο, του οποίου τα απομεινάρια υπάρχουν μέχρι σήμερα στην Κορυτσά. Τα σχολεία, οι βιβλιοθήκες κι οι εκκλησίες της*». Εδώ, βέβαια, η επιστημονική συνέπεια και η αντικειμενική ιστορική συνείδηση, δεν οδηγούν το χέρι των συντακτών της «**Διακήρυξης**», να γράψει σε ποια γλώσσα δίδασκαν στα σχολεία, μελετούσαν στις βιβλιοθήκες, διάβαζαν το Ευαγγέλιο και έψελναν στις εκκλησίες της Μοσχοπόλεως.

Πιστεύω ότι αυτά τα τρία βασικά κείμενα των Ακαδημιών, η συμπληρωματική και ακολουθήσασα και στις τρεις χώρες συγγραφική δραστηριότητα, απαιτούν επισταμένη μελέτη και ανάλυση από τις αρμόδιες υπηρεσίες και επιστημονικά ιδρύματα, ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα, να προκύψουν εκτιμήσεις και να χαραχθεί εθνική πολιτική.

Το ίδιο, βεβαίως, ισχύει και για τις υποστηρικτικές παρεμβάσεις της Τουρκίας και του κυπριακού ψευδοκράτους. Δεν νομίζω ότι αυτόβουλα παρεμβαίνουν. Οπωσδήποτε υπάρχει διαπραγμάτευση, συντονισμός και επιλογή του χρόνου παρεμβάσεως.

Για όποιον ισχυρισθεί ότι αυτά είναι «ακαδημαϊκά φληναφήματα», ότι τα πράγματα εξελίσσονται, ότι το χθες και το σήμερα υπερβαίνονται, απαντώ: Ναι. Αλλά το παρελθόν προσδιορίζει το παρόν και προδιαγράφει το μέλλον. Μετά την επέκταση της κρίσης του Κοσσυφοπεδίου και τη μετάσταση του UCK στα Σκόπια, η Ακαδημία των Σκοπίων ανακοίνωσε ότι είναι δυνατός ένας συγκερασμός με μια επαναχάραξη των συνόρων (όχι βεβαίως μόνο των αλβανοσκοπιανών), ώστε να ικανοποιηθούν και άλλες εκκρεμούσες αδικίες. Δηλαδή, ας πάρουν οι Αλβανοί το Τέτοβο και κάτι ακόμα, και τα Σκόπια ν' αποζημιωθούν από κάπου αλλού.

Το τουρκικό ΥΠ.ΕΞ. θέτει θέμα Αλβανών στην Ελλάδα από το διαδίκτυο.

Από τις πρόβες της θεατρικής παράστασης.
Εικονίζονται ο Τζεμ με τον Yorgo.

Ο πρωθυπουργός Γκεοργκιέφσκι αντέδρασε αρνητικά. Σε μια εβδομάδα, όμως, δήλωσε ότι οι σκέψεις της Ακαδημίας έχουν λογική και μπορούν ν' αποτελέσουν τη βάση μιας οριστικής επιλύσεως των προβλημάτων της περιοχής (όχι μόνον των αλβανοσκοπιανών). Άρα για τα Σκόπια υπάρχουν προβλήματα, όπως οι Ακαδημίες τα διατυπώνουν.

Από τις 11 Σεπτεμβρίου, ο κόσμος έχει αναταραχθεί. Το αύριο είναι αβέβαιο και επικίνδυνο. Θα μπορούσα να πω πολλά κι ενδιαφέροντα. Περιορίζομαι στη γειτονιά μας. Ό,τι είναι να μας συμβεί, απ' όπου και αν είναι η πηγή του, μέσα από τους γείτονές μας, μέσα από τις σχέσεις τους μαζί μας, μέσα από τις επιδιώξεις τους, θα περάσει. Όλοι οι γείτονες μας, ήδη έχουν επιδοθεί σ' έναν ανταγωνισμό μεταφορτώσεως ενοχής συμπράξεως με την τρομοκρατία. Π.χ.:

- Ο Γ/βος ΥΠΕΞ καταγγέλλει για συνεργασία με τους τρομοκράτες τους Βοσνίους Μουσουλμάνους, τον UCK και αλβανικούς κύκλους, επικαλούμενος υπάρχοντα αποδεικτικά στοιχεία.

- Ο Σκοπιανός ΥΠΕΞ διανέμει video ταινίες ως απόδειξη συνεργασίας UCK - Αλ-Κάιντα.

- Αλβανοί και Βούλγαροι προσφέρουν τη συνεργασία τους στον αντιτρομοκρατικό αγώνα.

- Ο Κιβρίκογλου και ο Τζεμ μας κατηγορούν ότι υποθάλπουμε το PKK (άρα εμπίπτουμε στην κατηγορία των υποστηρικτών). Η Τουρκία, συγχρόνως, προσφέρεται σε συστράτευση, αλλά και παζαρεύει τη σύμπραξη της στο Αφγανιστάν (έχει παλιούς δεσμούς), το Πακιστάν και εμφανίζεται ως πάτρωνας στηρίξεως του Ιράκ. Δεν παραλείπει, επίσης, να προβάλεται και ως στόχος της διεθνούς τρομοκρατίας και ισχυρό αντισλαμικό ανάχωμα.

- Διάφοροι πρώην και ο Ντενκτάς προβάλλουν την Κύπρο ως πλυντήριο.

- Διάφοροι πρώην ή άσχετοι, αλλά επώνυμοι, αναμασούν το 2004 και την «17η Νοέμβρη». Ένα είναι βέβαιο: Οι γείτονές μας, ακαδημαϊκοί ή πολιτικοί, θα φροντίσουν μέσα στις νέες εξελίξεις και συσχετισμούς, να βρουν χώρο και τρόπο εισχωρήσε-

ως και προβολής των εθνικών τους επιδιώξεων, όπως το πράττουν με τις διαδικασίες εντάξεως στο ΝΑΤΟ και την ΕΕ. Όλοι τους θεωρούν ότι ΕΕ σημαίνει κατάργηση συνόρων, την οποία ερμηνεύουν ως ευκαιρία επεκτάσεώς τους μέχρι εκεί που πιστεύουν ότι είναι εθνοτικός τους χώρος. Ο κ. Φάτος Νάνο είπε στη Θεσσαλονίκη: «Τι θα είναι πλέον τα σύνορα; Μια γραμμή χωρίς κανένα νόημα».

Έχω γράψει σε άρθρο μου στην Εθνική Ηχώ, για τις Ένοπλες Δυνάμεις:

«Μια νέα μορφή επομένως των δικών μας προβλημάτων, είναι η μοιραία και αναπότρεπτη ένταξη μας στο πραγματικό για το ορατό μέλλον, σύστημα παγκόσμιας επιτηρήσεως και του ρόλου μας σε αυτό. Τι θα είμαστε; Επόπτες, επιτηρητές, παρεμβαίνοντες έστω κατ' εντολήν, ή εποπτευόμενοι, επιτηρούμενοι, υφιστάμενοι παρεμβάσεις;

»Αν τελούμε υπό αμφισβήτηση, απειλή και αδυναμία αντιμετώπισεως των προβλημάτων μας, θα ενταχθούμε στο παθητικό σκέλος του συστήματος. Αν μας αισθανθούν ικανούς, ισχυρούς, χωρίς καταχρηστική διάθεση, αποτρεπτικούς με πρόδηλη σκληρή ανταποδοτική δυναμικότητα, τότε η θέση μας αλλάζει.

»Η εθνική πολιτική οφείλει να κάνει, έστω και τώρα, την επιλογή της και να προσαρμόσει ανάλογα την εθνική στρατηγική, στην οποία, πέρα των άλλων εθνικών δυνάμεων, έχει χρέος να διαθέσει και τις κατάλληλες Ένοπλες Δυνάμεις».

«Τό μέρος τής 'Αμύρας'»

Άγνες παραδοσιακές τροφές & ποτά από τήν Κρήτη

Προϊόντα Βιολογικής Γεωργίας
ΠΩΛΗΣΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ

ΔΙΑΘΕΤΟΥΜΕ:

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ ΛΑΔΙ & ΕΛΙΕΣ

ΤΣΙΚΟΥΔΙΑ & ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΚΡΑΣΙΑ

ΠΑΞΙΜΑΔΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ

ΜΕΛΙ - ΓΥΡΗ ΚΥΡΗΘΡΑ - ΒΑΣΙΛΙΚΟ
ΠΟΛΤΟ

ΟΡΕΙΝΑ ΒΟΤΑΝΑ & ΠΑΡΑ ΠΟΛΛΑ
ΜΠΑΧΑΡΙΑ

ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΑ ΑΠΟ ΤΑ ΛΕΥΚΑ ΟΡΗ
ΟΣΠΡΙΑ & ΦΥΣΤΙΚΙΑ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΓΛΥΚΑ & ΖΥΜΑΡΙΚΑ
ΣΑΣ ΤΑ ΦΕΡΝΟΥΜΕ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ
ΜΕ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ

ΧΑΛΚΗΣ 3-5, ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ
ΤΗΛ. 50.22.216

ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΟΙ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΗΓΕΣΙΑΣ ΤΙΣ ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Τού Βασίλη Γ. Βαβουράκη

Είναι ήλιου φανερότερον ότι οι επιλογές και οι νέες κατευθύνσεις που υιοθετεί ή νέα ήγησηα του Υπουργείου Έθνικης Άμύνης (ύπουργός κ. Παπαντωνίου), όπως και κάποιες επιλογές της πρώην ήγησηας (ύπουργός κ. Τσοχατζόπουλος), αντιμετωπίζονται μ' έντονο σκεπτικισμό απ' όλους σχεδόν τούς αρμόδιους φορείς. Και σ' επίπεδο έπιτελών ΓΕΕΘΑ ύπάρχουν ένστάσεις και άνησιχίες, αλλά και σ' επίπεδο στρατιωτικών άναλυτών και ειδικών δημοσιογράφων της χώρας ύπάρχουν άντιδράσεις.

Τό σχέδιο της Άμυντικης Στρατηγικης Άναθεώρησης, τό όποιο έκπνεύεται από τούς έπιτελείς του ΓΕΕΘΑ μέ βάση τις πολιτικές επιλογές και κατευθύνσεις του Υπουργείου και της Κυβέρνησης, έχει όρισμένα κομβικά χαρακτηριστικά: α) μείωση της στρατιωτικης θητείας σταδιακά σέ 12 μήνες μέ χρονικό περιθώριο τό τέλος του 2003, ή σέ έσχατη άνάγκη τό πρώτο έξάμηνο του 2004 β) μετατροπή των περισσότερων μονάδων του Στρατού Ξηράς σέ μικρότερες, ταχικίνητες, ειέλικτες και, ει δυνατόν, άερομεταφερόμενες μονάδες. Οί δύο βασικοί αυτόί άξονες της δομικης άλλαγης που επιχειρείται, φαίνονται κατ' άρχάς συζητήσιμοι και ύπηρετούντες ένα καθολικό αίτημα έκσυγχρονισμού δομών και νοστροπιών στό στράτευμα. Τό έρώτημα που τίθεται άμείλικτο είναι άν πράγματι ύπηρετούν τήν άναβάθμιση της άποτρεπτικης ικανότητας και του αξιόμαχου των Ένόπλων μας Δυνάμεων και άν βοηθούν σέ βάθος χρόνου, ώστε νά μειωθεί τό εις βάρος μας χάσμα στρατιωτικης ισχύος μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

Όσον άφορά, κατά πρώτον, τό θέμα της στρατιωτικης θητείας, πρέπει ν' άναφερθή ότι στις περιόδους δημογραφικης λειψανδρίας που διέρχεται τό στράτευμα, λογικό θά ήταν νά παραμείνει ή θητεία ως έχει ή και ν' αύξηθει. Έπιχειρήται όμως ή δραστική της μείωση από 18 μήνες σέ 12 και σέ χρονικούς ρυθμούς τέτοιους, που δημιουργούνται τεράστια προβλήματα επάνδρωσης μονάδων. Η μείωση της θητείας σέ 12 μήνες έξυπηρετεί σαφώς μικροκομματικές πολιτικές στοχεύσεις του κυβερνώτος κόμματος, εν όψει επερχόμενων εκλογικων άναμετρήσεων. Η κυβέρνηση επιχειρεί ν' άποκομίσει, μ' έναν έντελως άκαμπτο και λαϊκίστικο τρόπο, όφέλη από τό τόσο ευαίσθητο θέμα της στρατιωτικης θητείας, ενψ δέν αντιμετώπισε καμμία πολιτική πίεση από κανέναν φορέα κοινωνικό, πολιτικό, κομ-

ματικό ή από καμμία νεολαιΐστικη όργάνωση πάνω στο συγκεκριμένο θέμα.

Πέραν όμως του μικροπολιτικού χαρακτήρα του θέματος, ή κυβέρνηση φαίνεται ν' άποδέχεται πλήρως τις άμερικανονατοϊκές μεθοδεύσεις σχετικά μέ τούς ρόλους των έθνικων στρατών των νατοϊκων χωρών. Στην περιοχή της Βαλκανικης είναι σαφές ότι πρωταρχικό ρόλο άναλαμβάνουν οι τουρκικες Ένοπλες Δυνάμεις ενψ ό Έλληνικός Στρατός μάλλον περιορίζεται σέ δευτερεύοντα, συμπληρωματικό ρόλο, μέ περιορισμένη επιχειρησιακή ικανότητα, μειωμένο προσωπικό και καθαρά άστυνομικά καθήκοντα σέ διάφορες ευφλεκτες περιοχές της Βαλκανικης. Αύτη ή μεθόδευση μπορεί νά έξυπηρετεί πλήρως τις άμερικανικες και τουρκικες στοχεύσεις, δέν έξυπηρετεί καθόλου όμως τά έθνικά μας συμφέροντα.

Η όροφή του στρατεύματος μέ τις νέες ρυθμίσεις, από 120.000 άνδρες (Στρατός Ξηράς, Ναυτικό, Άεροπορία) θά κατέλθει στις 90.000 άνδρες, περί τό τέλος του 2003. Μέ τά δημογραφικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ή ελληνική κοινωνία, ύπολογίζεται ότι τό 2006-2007 ό Στρατός Ξηράς θ' αριθμεί περίπου 60.000 άνδρες άκόμη και εάν έχουν προσληφθει 25.000 επαγγελματίες όπλίτες (ΕΠ.ΟΠ.) ή όπλίτες πενταετούς ύποχρέωσης (Ο.Π.Υ.). Δηλαδή τό 2006 ό Στρατός Ξηράς θά έχει τήν αριθμητική δύναμη της Έλληνικης Άστυνομίας. Στό θέμα των επαγγελματιων όπλιτων είναι δύσκολο νά προβλεφθούν οι έξελίξεις. Στην πρώτη προκήρυξη ένδιαφέροντος του Υπουργείου Έθνικης Άμύνης για 4.500 επαγγελματίες όπλίτες, παρουσιάσθηκαν 2.500 ύποψήφιοι, οι όποιοι θά πρέπει νά περάσουν από διάφορα στάδια επιλογων. Ύπολογίζεται ότι θά προσληφθούν περίπου 1800-2000 όπλίτες. Τό Ύπουργείο προδάνει σύντομα σέ νέα προκήρυξη για 6.500 άνδρες, μ' ένισχυμένα bonus, κυρίως οικονομικού περιεχομένου. Βλέπουμε, λοιπόν, ότι μέ τις νέες ρυθμίσεις επιβαρύνεται δραστικά ό άμυντικός προϋπολογισμός (ό μισθός των άνδρων που θά προσληφθούν, θά ξεκινά από τις 240-260.000 δρχ., μέ πλήρη άσφαλιστικά δικαιώματα των ιδίων και των οικογενειων τους), σέ αντίθεση μέ τις οικονομικες περικοπες που προωθεί ό νέος ύπουργός, ενψ θά έξυπηρετείται επαρκώς και τό ποσοτικό και τό ποιοτικό κριτήριο για τήν επιλογή των επαγγελματικων όπλιτων.

Οί έπιτελείς του ΓΕΕΘΑ προσπαθώνται νά συμβάσουν τά άσυμβίβαστα, προωθούν συγχωνεύσεις

μονάδων για αύξηση της επάνδρωσής τους, κατάργηση όλοσχερή κάποιων άλλων και αύξηση των επιστρατευόμενων σχηματισμών σε σχέση με το παλαιό σχήμα (393 επιστρατευόμενοι σχηματισμοί και μονάδες παλαιά, 420 τώρα). Πολλοί αξιωματικοί παρουσιάζονται όριακά ικανοποιημένοι μ' επανδρώσεις μονάδων 50%, ενώ είναι γνωστόν ότι οι τουρκικές μονάδες προκάλυψης έχουν επάνδρωση 100-105% και είναι δυνατό να κινηθούν με προειδοποίηση μόλις 6 ωρών. Η αύξηση των επιστρατευόμενων μονάδων μειώνει την ταχεία αντίδραση των Ένόπλων μας Δυνάμεων, ενώ η προσπάθεια από μέρους μας να δοθεί βάση στην καλά εκπαιδευμένη έφεδρεία (Ο.Π.Υ.) είναι αμφιβόλου αποτελέσματος.

Ένα άλλο θέμα πού πραγματικά καίει τά χέρια των επιτελών μας, αφορά τη στελέχωση των μονάδων Ειδικών Δυνάμεων. Είναι απ' όλους παραδεκτό ότι ο χρόνος των 12 μηνών κρίνεται ανεπαρκής για την εκπαίδευση καταδρομέων, αλεξιπτωτιστών, πεζοναυτών και βατραχανθρώπων. Αν τό πρόβλημα αυτό συνδυασθί με τή λειψανδρία πού μαστίζει τόν Στρατό μας, τό πρόβλημα καθίσταται έκρηκτικό. Πρέπει νά σημειωθί έδω ότι οι τουρκικές ταξιαρχίες και τά συντάγματα είναι πλήρους συνθέσεως, με τήν ταξιαρχία πεζοναυτών νά έχει δύναμη 4.500 άνδρων και τίς ταξιαρχίες καταδρομών 2.500-3.000 άνδρες. Τά συντάγματα δέ τής τουρκικής Στρατοχωροφυλακής (συντάγματα καταδρομών) είναι πλήρως αξιόμαχα, έμπειροπόλεμα και άρτια έξοπλισμένα. Στά των Ένόπλων μας Δυνάμεων τώρα, ή 32α Ταξιαρχία Πεζοναυτών έχει δύναμη 600 άνδρων, τό 1ο Σύνταγμα Καταδρομών επίσης 600 άνδρες, τό 2ο Σύνταγμα Άλεξιπτωτιστών 400 άνδρες κ.ο.κ. Συνολικά, ή Τουρκία παρατάσσει 1 ταξιαρχία πεζοναυτών (4.500 άνδρες), 4 ταξιαρχίες καταδρομών, 1 ταξιαρχία όρεινών καταδρομών, 2 συντάγματα καταδρομών, 7 συντάγματα καταδρομών Στρατοχωροφυλακής. Συνολικά, ή Τουρκία διαθέτει μία έντυπωσιακή δύναμη 20.000 άνδρων στίς Ειδικές Δυνάμεις, οι όποιες διαθέτουν έπαρκή και σύγχρονα μέσα για άερομετακίνηση.

Οι έλληνικές Ειδικές Δυνάμεις μετά δίαις αριθμοῦν 3.500-4.000 άνδρες (είναι άγνωστη πρὸς τό παρόν ή επάνδρωση τής 71ης άερομεταφερόμενης

Τό άεροσκάφος 4ης γενιάς EUROFIGHTER EF-2000 ΤΥΡΗΟΟΝ, πού μάλλον δέν πρόκειται νά πάρουμε ποτέ.

Ταξιαρχίας). Τι σημαίνει αυτό; Αυτό σημαίνει ότι τά νησιά του Αιγαίου είναι δύσκολο νά προστατευθουν. Σε περίπτωση κρίσεως, οι δυνάμεις κάθε νησιού είναι στην πραγματικότητα απομονωμένες σε αυτό. Η Τουρκία έχει τή δυνατότητα νά δημιουργήσει κρίση με άπτότομη και γρήγορη κλιμάκωση. Οι Τούρκοι δύνανται άνετα νά ενεργήσουν σ' ελάχιστο χρόνο με δύναμη 5-6 ταγμάτων έναντίον νησιών με άεροκίνηση ακόμα και νύχτα. Με άλλα λόγια, μέσα σε λίγες ώρες, μ' ελάχιστη προειδοποίηση λόγω τής ύψηλης επανδρώσεως των μονάδων τους, οι Τούρκοι μπορούν νά κινητοποιήσουν ακόμα και νύχτα 5-6 τάγματα ειδικών δυνάμεων σε όποιοδήποτε νησί, ύποστηριζόμενο από συμβατικές και έλλιπείς δυνάμεις, απομονωμένες και έχουσες ανάγκη συμπλήρωσης από τοπικώς επιστρατευόμενο προσωπικό.

Μπορεί ή συνολική εικόνα νά είναι αρκετά άπλουστευτική, όμως μπορούν νά προκύψουν έπαρκώς συμπεράσματα. **Οι γενικώς προτεινόμενες ρυθμίσεις τής πολιτικής ήγεσίας μας μάλλον διευρύνουν τό χάσμα τής στρατιωτικής ισχύος τής Τουρκίας εις βάρος τής Ελλάδος.** Όποιαδήποτε μείωση τής θητείας κάτω των 16 μηνών λειτουργεί εις βάρος τής άποτρεπτικής ισχύος των Ένόπλων μας Δυνάμεων. Στρατός Ξηράς 60-65.000 άνδρων θ' άδυνατεί νά καλύψει σε επίπεδο ασφάλειας τήν ελληνική μεθόριο με τήν Άλβανία (άλτο τό Βορειοηπειρωτικό, θέμα Τσάμηδων, άπειλές UCK), με τά Σκόπια (σ' εξέλιξη μάλλον δυσάρεστη για μās τό θέμα του όνόματος, άπειλές από τό άλβανικό στοιχείο των Σκοπίων), με τή Βουλγαρία, ενώ οι έλληνοτουρκικές σχέσεις βρίσκονται σε φάση έντασης, με όλα τά ένδεχόμενα πιθανά. Η άκριτη και έθελόδουλη άποδοχή από μέρους μας των νατοϊκών ύποδείξεων σε θέματα άμύνης και έθνικής ασφάλειας, πρέπει κάποτε νά σταματήσει. Η δυσαρέσκεια του άεροπορικού στρατηγείου του NATO στή Νάπολη για τίς αναχαιτίσεις των τουρκικών άεροσκαφών από τήν Πολεμική μας Άεροπορία, θά πρέπει επιτέλους νά μās άφυπνίσει. Άκόμη και ή έπιλογή του νέου άρχηγού ΓΕΣ, αντιστράτηγου Παναγ. Χαρθάλα, αποτέλεσε έκπληξη και έγινε με βάση νατοϊκά κριτήρια. Ο συγκεκριμένος αξιωματικός, γεννημένος τό 1946, άρχηγός τής τάξης του '69 στή Σχολή Ευελπίδων, ήταν μέχρι τήν έπιλογή του, άρχηγός του Διακλαδικού Συμμαχικού Στρατηγείου Νοτιοκεντρικής Ευρώπης του Τυρνάδου. Κατά γενική όμολογία είναι ικανός αξιωματικός, είχε ταχύτατη εξέλιξη, έχει όμως έναντίον του τό ότι δέν έχει διοικήσει κανέναν σχηματισμό, Ταξιαρχία, Μεραρχία ή Σώμα Στρατού. Πά τήν έπιλογή του δέ, χρειάστηκε ν' άποστρατευτεί τεράστιος αριθμός ικανών αξιωματικών σ' ελάχιστο χρόνο.

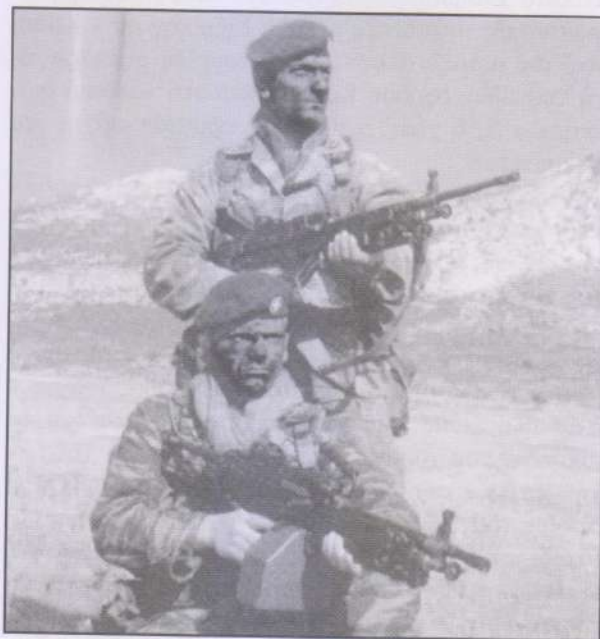
Κάτι άλλο εξ ίσου σημαντικό, τό όποιο πρέπει όπωσδήποτε νά σημειωθί, είναι ή άναντιστοιχία

μέσων και νέας δομής των Ένόπλων μας Δυνάμεων. Οι μονάδες καθίστανται μικρότερες, αλλά δεν τους εξασφαλίζονται τα μέσα για να γίνουν ευέλικτες και ταχυκίνητες. Για να εξασφαλισθεί αυτή η δυνατότητα, θα πρέπει να υλοποιηθούν κάποια εξοπλιστικά προγράμματα μέσω του πενταετούς ΕΜΠΑΕ 2000-2005, όπως αυτό του νέου μεταφορικού αεροσκάφους της Πολεμικής μας Αεροπορίας που παρουσιάζεται ως φαβορί, το C-27J Spartan της Ιταλικής Alenia και της Αμερικανικής Lockheed - Martin, με υποψήφια ακόμη αεροσκάφη το C-160 αμερικανικής προέλευσης και το ισπανικό CN-295 της CASA. Επίσης, θα πρέπει να δρομολογηθεί η προμήθεια του νέου μεταφορικού ελικοπτερου, με πρώτη επιλογή το S-92 της Sikorsky. Στην περίπτωση αυτή, εξετάζεται ως ενδιάμεση λύση και ο εκσυγχρονισμός 20-40 UH-1H (Huey) σε επίπεδο UH-1P με χαμηλό κόστος (1 εκατομ. δολλ. το σκάφος) και σε μικρό χρονικό διάστημα. Τέλος, όλα αυτά πρέπει να συμπληρωθούν με την απόκτηση επιπλέον 20 ελικοπτέρων AH-64 Apache. Τα προγράμματα αυτά έχουν χρόνο υλοποίησης 3-4 έτη από τη στιγμή της υπογραφής της συμβάσεως. Αυτήν την ώρα, όμως, η γενικότερη υλοποίηση του νέου πενταετούς εξοπλιστικού προγράμματος καθυστερεί. Το νέο ΕΜΠΑΕ 2000-2005 έχει μετατραπεί σε οκταετές. Τα σχετικά κονδύλια έχουν μειωθεί κατά 1 τρισ. δρχ. στο βωμό του παμφάγου τέρατος που λέγεται «ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ 2004». Άρκετά προγράμματα καθυστερούν άπελπιστικά (προμήθεια συστήματος ηλεκτρονικών αντιμέτρων για τα νέα F-16), άλλα αναβάλλονται και άλλα ματαιώνονται (Eurofighter). Ακόμη και αυτό το θεσμικό πλαίσιο του νέου εξοπλιστικού προγράμματος βρίσκεται στον αέρα. Η νέα πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας έχει προκρίνει τη συγχώνευση της Γενικής Διεύθυνσης Έξοπλισμών (ΓΔΕ) και της Γενικής Διεύθυνσης Άμυντικής Βιομηχανίας, Έρευνας και Τεχνολογίας (ΔΓΑΒΕΤ) σε μία υπηρεσία, την Γενική Γραμματεία Έξοπλισμών, με πρόεδρο τον Μιχ. Τραυλό, άνθρωπο της εμπιστοσύνης του νέου Υπουργού. Ο νόμος, όμως, που καθορίζει τα σχετικά οργανωτικά και λειτουργικά θέματα της νέας αυτής Γραμματείας, δεν έχει ακόμη ψηφισθεί. Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα, η νέα δομή των Ένόπλων μας Δυνάμεων, τίθεται εν αμφιβολή, τουλάχιστον μέχρι το 2005. Μέχρι τότε οι μονάδες θα έχουν καταστεί σαφώς μικρότερες σ' επίπεδο επάνδρωσης, αλλά θα ύστερούν σημαντικά σε επίπεδο ευελιξίας και αερομετακίνησης.

Προβαίνοντας σε μία γενικότερη επισκόπηση των εξοπλιστικών δεδομένων για τη χώρα μας, πρέπει να παρατηρήσουμε ότι η Ελλάδα είχε μία σημαντική ευκαιρία να μειώσει την απόσταση από την Τουρκία σε επίπεδο στρατιωτικής ισχύος. Αυτό θα συνέβαινε, αν εκμεταλλευόμεθα την τεράστια οικο-

νομική κρίση που μαστίζει το τουρκικό κράτος από το 1999 και έντευθεν, κρίση που για ν' αντιμετωπισθεί, έχει οδηγήσει το ΔΝΤ σε χορηγήσεις 31 δια. δολλαρίων μέχρι σήμερα προς τους γείτονες. Τα εξοπλιστικά προγράμματα των γειτόνων μας έχουν καθυστερήσει άρκετά, αλλά οι Τούρκοι στρατηγοί δεν έχουν απομακρυνθεί από τους στόχους τους. Αντιθέτως, η δική μας πλευρά προβαίνοντας σε άφελεις κινήσεις καλής θέλησεως και υπακούοντας ίσως σε συμμαχικές προτροπές άκρωτηρίασε έγκληματικά και άπονεύρωσε το δικό της εξοπλιστικό πρόγραμμα, χάνοντας κάθε είδους πλεονέκτημα. Ως «άνταπόδοση» η τουρκική πλευρά συνεχίζει να υποστηρίζει τις προκλητικές διεκδικήσεις στο Αιγαίο, αξιάνει σε δυσθεώρητα ύψη τις παραβιάσεις του εναερίου χώρου, εκδιάζει, προκαλεί, κωλυσιεργεί και υπεκφεύγει στην Κύπρο. Σε καθαρά στρατιωτικό επίπεδο, συνεχίζει ν' αξιάνει επικίνδυνα τις έπιθετικές της ικανότητες με κινήσεις άξιοπρόσεκτες.

Πρόσφατα έγινε γνωστό ότι η Τουρκία έχει προμηθευτεί από την Κίνα πύραυλο εδάφους-εδάφους με βεληνικές 150 χλμ. Ο πύραυλος αυτός αναφέρεται ως M7 ή CSS-8/M7 (Chinese Surface-to-surface Missile - δηλαδή κινεζικός πύραυλος έπιφανείας- έπιφανείας). Η άγορά αυτή έρχεται μετά την προμήθεια από την Κίνα μικρού άριθμού ρουκετών WS-1 με βεληνικές 80 χλμ., οι όποιες λέγεται μάλιστα ότι έχουν προωθηθεί στην Κύπρο. Η άγορά αυτή του M7 έχει συμφωνηθεί από το 1997, με τίμημα 150 εκ. δολ., προβλέπει δέ την παράδοση μιάς έτοιμης πυροβολαρχίας M7 από την Κίνα και την κατασκευή 5 ακόμη ίδιων πυροβολαρχιών στην Τουρκία με συμπαραγωγή. Η Τουρκία διαθέτει ήδη άνάλογους πυραύλους (της αμερικανικής ATACMS), γι' αυτό η άγορά αυτή

Έλληνες καταδρομείς

έχει ιδιαίζουσα σημασία και μέσω αυτής η Τουρκία προσπαθεί να θέσει τις βάσεις προγράμματος πυραυλικής τεχνολογίας. Είναι σχετικά εύκολο ό κινεζικός πύραυλος M7 ν' αναβαθμισθῆ σε CSS-7/M11 με βεληνεκές 300 χλμ. περίπου. Τά προγράμματα αυτά τά έχει υλοποιήσει ἤδη τό Πακιστάν, μέ τό ὅποιο ἡ Τουρκία έχει στρατιωτική συνεργασία. Οἱ Πακιστανοί χρησιμοποιώντας τήν τεχνολογία τῶν CSS-7/M11 ἔφτιαξαν τό δικό τους πύραυλο HATF-3 με βεληνεκές 600 χλμ. Μέ ὅλα τά ἀνωτέρω δεδομένα, εἶναι προφανές ὅτι ἡ Τουρκία παραβιάζει τή συμφωνία περί ἐλέγχου πυραυλικῆς τεχνολογίας MTCR (Missile Technology Control Regime) καί ἡ χώρα μας θά ἔπρεπε νά έχει ἤδη προβῆ σέ ἀνάλογα διαδήματα καί καταγγελίες. Ἄντ' αὐτοῦ, ἡ χώρα μας προτιμᾷ τή σιωπή. Σέ ἀνάλογη περίπτωση, θά πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι, ὅταν ἡ χώρα μας καί ἡ Κύπρος συμφώνησαν στήν προμήθεια τοῦ ἀμυντικοῦ πυραυλικῆς συστήματος S-300 ἀπό τή Ρωσία, ἡ Τουρκία προχώρησε σέ καταγγελίες καί ἀπειλές καί τελικά πέτυχε τόν στόχο της. Ἐμεῖς, τώρα πού οἱ Τούρκοι προμηθεύονται ἕνα καθαρά ἐπιθετικό πυραυλικό σύστημα, κάνουμε ὅτι δέν καταλαβαίνουμε.

Πέρα ὁμως ἀπό τή σινο-τουρκική στρατιωτική συνεργασία, οἱ Τούρκοι στρατηγοί δραστηριοποιούνται καί στό μέτωπο τῶν ρωσικῶν ὄπλων. Μέ βάση πληροφορίες ἀπό τό τουρκικό περιοδικό «Aydınlık», ἡ Ρωσία εἶναι ἔτοιμη νά προσφέρει στήν Τουρκία τήν τεχνολογία τῆς κατασκευῆς τῶν μοναδικῶν στόν κόσμο πυραύλων «Yahnot». Πρόσφατα δέ ὁ ἀρχηγός τοῦ ρωσικοῦ Ἐπιτελείου, στρατηγός Κβασνίν, πραγματοποίησε τετραήμερη ἐπίσκεψη στήν Τουρκία. Κατά τήν ἐπίσκεψη αὐτή, σύμφωνα μέ πληροφορίες καί ἀπό τό Τουρκικό Πρακτορεῖο Εἰδήσεων «Internet Haber», ὑπεγράφησαν σημαντικές συμφωνίες μεταξύ Κιβρίκογλου - Κβασνίν, πού μεταξύ ἄλλων προβλέπουν τή συμπαράγωγη τυφεκίων ἐφόδου Καλάσνικοφ στό νατοϊκό διάμετρο 5,56 χλστ., καθώς καί ἀρμάτων μάχης καί ἔλικοπτεῶν.

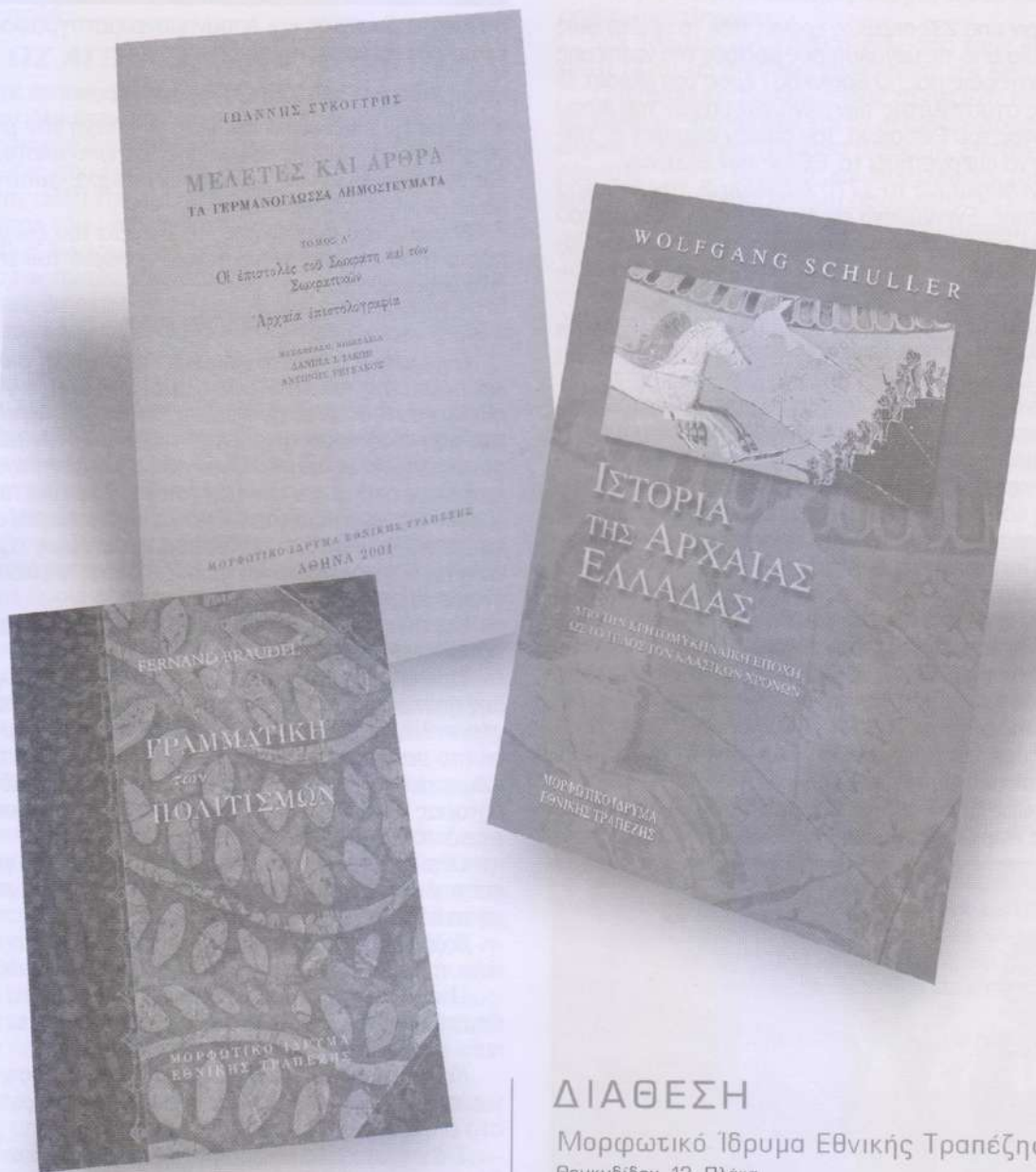
Ἄρα τά ἀνωτέρω μᾶς ὀδηγοῦν ἀδιάστα στό συμπέρασμα ὅτι οἱ ἐπιδιώξεις τῶν Τούρκων στρατηγῶν εἶναι σαφείς. Παρ' ὅλες τίς οικονομικές δυσκολίες τοῦ τουρκικοῦ κράτους, τά κοινωνικά καί πολιτικά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ Τούρκοι, ὁ τουρκικός στρατός συνεχίζει νά παραμένει ἐπικίνδυνα ἀξιόμαχος γιά μᾶς, προσπαθεῖ δέ σέ βάθος χρόνου ν' ἀναβαθμίσει τίς ἐπιθετικές του δυνατότητες καί τά ποιοτικά του χαρακτηριστικά. Ἐχοντας οἱ Τούρκοι τήν κάλυψη τῶν Ἀμερικανῶν καί τοῦ ΝΑΤΟ, οἱ ὅποιοι τοῦς ἐξοπλίζουν συνεχῶς καί ἀδιαλείπτως (ἐπίκειται ἡ παράδοση στό τουρκικό Ναυτικό δύο νέων φρεγατῶν Oliver Hazard Perry μέ νέους ἀντιαεροπορικούς πυραύλους SM-1), χρησιμοποιώντας τή στρατηγικῆς ἐπιπέδου συνεργασία μέ τό Ἰσραήλ,

κυρίως σέ θέματα ἠλεκτρονικοῦ πολέμου, πληροφοριῶν, ἀεροπορικῆς ἐκπαίδευσης, προσεγγίζοντας στρατιωτικά Ρωσία καί Κίνα καί ἔχοντας τήν παροχή τεχνολογίας σέ πυραυλικά θέματα ἀπό τοῦς Πακιστανούς, ἀρχίζουν καί ἀποκτοῦν χαρακτηριστικά περιφερειακῆς στρατιωτικῆς δύναμης. Ὅσο δέ τό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο συνεισφέρει δισεκατομμύρια δολάρια στόν βωμό τῆς διάσωσης τῆς τουρκικῆς οἰκονομίας, οἱ Τούρκοι στρατηγοί θά ἔχουν λυμένα τά χέρια νά παίξουν τά ὅποια παιχνίδια τους.

Στόν ἀντίποδα τώρα, ἡ ἑλληνική πολιτική ἡγεσία δείχνει νά λαμβάνει τά σχετικά μηνύματα μ' ἕναν ιδιαίζοντα τρόπο. Λές καί ὅλα αὐτά δέν τήν ἀφοροῦν. Ἄντί μέ κάθε τρόπο καί μέ κάθε θυσία νά ἐνισχύουμε τήν ἀποτρεπτική μας ικανότητα, προβαίνουμε σ' ἐνέργειες μέ σαφές ἀντίθετο ἀποτέλεσμα. Ὁ νέος ὑπουργός Ἀμύνης ἐφαρμόζει νέες, κολλεγιακοῦ τύπου, μεθόδους στίς Ἐνοπλες Δυνάμεις. Ἰδιωτικές ἐταιρεῖες ἀναλαμβάνουν τή οἴηση στρατιωτικῶν μονάδων, μονάδες καταργοῦνται λόγω ἐλλείψεως ἀνδρῶν, ἄλλες συγχωνεύονται, στρατόπεδα κλείνουν καί πρόκειται νά πωληθοῦν στοῦς δήμους, τά ἐξοπλιστικά προγράμματα κερκινοδοτοῦν, ἐξοπλιστικές δαπάνες περικοπτοῦν, ἡ νέα δομή τῶν Ἐνόπλων μας Δυνάμεων ὀδηγεῖ σέ μικρές μονάδες χωρίς τά ἀνάλογα μέσα ταχυκίνησης ἢ ἀεροκίνησης γιά τά ἐπόμενα τρία, ἴσως καί τέσσερα χρόνια, οἱ ρυθμίσεις γιά τήν πρόσληψη μεγάλου ἀριθμοῦ ἐπαγγελματιῶν ὀπλιτῶν δέν ἀποδίδουν.

Ἀλήθεια μπορεῖ κάποιος νά μᾶς πεῖ τί ἀκριβῶς γίνεται; Μπορεῖ νά βρεθεῖ κάποιος ἀρμόδιος τῆς πολιτικῆς ἢ τῆς στρατιωτικῆς μας ἡγεσίας νά ἐξηγήσει λογικά ὅλα τά παραπάνω καί νά μᾶς καθησυχάσει; Τό χαστούκι πού δέχθηκε ἡ χώρα μας ἀπό τοῦς Εὐρωπαίους συμμάχους της στό θέμα τοῦ εὐρωστρατοῦ, δέν συγκίνησε κανένα; Μπορεῖ ὁ κάθε Ἕλληνας πολίτης νά κοιμᾶται ἤσυχος, ὅταν ἰσχύουν τέτοια δεδομένα σέ θέματα ἐθνικῆς ἀσφαλείας; Ἐχει ἀποκλεισθεῖ μήπως τό ἐνδεχόμενο θερμοῦ ἐπείσοδου στό Αἰγαῖο; Μᾶλλον τό ἀντίθετο συμβαίνει. Τό ὅτι ἡ χώρα μας ὠθεῖται ἀπό τοῦς Ἀμερικανούς σέ πολιτικό διάλογο μέ τοῦς Τούρκους γιά τά θέματα τοῦ Αἰγαίου, δέν πρέπει νά μᾶς κρατᾷ σ' ἐγρήγορη σέ στρατιωτικό ἐπίπεδο; Εἶναι ὄντως σήμερα οἱ Ἐνοπλες Δυνάμεις στό ἐπίπεδο πού θάπρεπε; Θά ἐξακολουθοῦν νά εἶναι αὐτές πού πρέπει καί στά ἐπόμενα κρίσιμα 3-4 χρόνια; Ἡ μήπως στήν ἐπόμενη σοβαρή ἑλληνοτουρκική κρίση, ὁ Ἕλληνας πρωθυπουργός ἐκτός ἀπό τίς εὐχαριστίες πρὸς τοῦς Ἀμερικανούς θά ἐκφράσει καί τήν εὐγνωμοσύνη του πρὸς τοῦς Τούρκους στρατηγούς πού δέν ἐκμεταλλεύτηκαν τή στρατιωτική ἀδυναμία μας;

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΑΘΕΣΗ

Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (Μ.Ι.Ε.Τ.)

Θουκυδίδου 13, Πλάκα
τηλ.: (01) 0322 1335
e-mail: miet2@otenet.gr

Βιβλιοπωλείο "Το Μορφωτικό"

Στόα του Βιβλίου
Πεσμαζόγλου 5, Αθήνα
τηλ.: (01) 0321 5606

Πολιτιστικό Κέντρο Θεσσαλονίκης Μ.Ι.Ε.Τ.

Βασ. Όλγας 108, Θεσσαλονίκη
τηλ.: (031) 0295 171
e-mail: mietthes@otenet.gr

Και σε όλα τα ενημερωμένα βιβλιοπωλεία

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

<http://www.nbg.gr>

Ο ΘΡΥΛΙΚΟΣ ΓΕΡΟΣ ΤΟΥ ΜΩΡΙΑ

Ως άνθρωπος, επαναστάτης, αρχιστράτηγος λευτερωτής και σοφιστής

Του Αντώνη Ξεπαπαδάκου*

Πριν από 232 ακριβώς χρόνια, είδε το πρώτο φως μία από τις μεγαλύτερες μορφές της νεώτερης Ιστορίας μας. Ο θρυλικός Γέρος του Μωριά. Ο αήττητος στρατηλάτης των μεγάλων μαχών του Ιερού μας Αγώνος του Εικοσιένα, τον οποίον έπεμψεν ο Ύψιστος για να ευεργετήσει το Έθνος των Ελλήνων.

«Εγεννήθηκα εις τα 1770 Απριλίου 3, την Δευτέρα της Λαμπρής. Εγεννήθηκα εις ένα βουνό, εις ένα δέντρο αποκάτου, εις την παλαιάν Μεσσηνία, ονομαζόμενον Ραμοβούνι... Ο πατέρας μου ήτον αρχηγός των αρματωλών και επήγε εις την Μάνην. Έβγαινεν από την Μάνην και εκυνηγούσε τους Τούρκους...». Μόνο με αυτά τα λίγα λιτά λόγια, αναφέρεται ο ίδιος στα Απομνημονεύματά του, για τη γέννησή του.

Η μάνα του λεγόταν Ζαμπία το γένος Κωτσάκη και η γυναίκα του Αικατερίνη το γένος Καρούσου, με την οποία απέκτησε τρεις γιους. Τον Πάνο, τον Ιωάννη ή Γενναίο και τον Κων/νο ή Κολίνο. Είχε και δύο μεγαλύτερες κόρες, την Γεωργίτσα που πέθανε μικρή και την Ελένη που στα 1820 την πάντρεψε με τον αδελφό του Παπαφλέσσα, Νικήτα.

Το μέγα έργο, όμως, που μας άφησε σαν εθνική υποθήκη, ξεπερνά τα όρια του θρύλου. Γίνεται έννοια πλατιά και ταυτίζεται με αυτήν την ίδια την ιδέα και την έννοια της Πατρίδος. Μέγα μέρος της Νεώτερης Ελληνικής Ιστορίας είναι προσωπική του ιστορία και θα ήταν πάρα πολύ τολμηρό και επικίνδυνο ν' αποτολμήσουμε την παρουσίαση όλου αυτού του άθλου, στη συνοπτική αυτή αναφορά μας.

Και τώρα, η σύντομη σκιαγραφία του από στοιχεία που μας παραθέτει με άριστη δεξιοτεχνία και γλώσ-

σα λαπή, ο Δικαστής και Απομνημονευματογράφος του, Γεώργιος Τσερτσέτης:

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ

Ανάστημα κανονικό και για την εποχή του μάλλον υψηλό. Λιγνός, δέρμα μαυριδερό, μέτωπο πλατύ, φρύδια σκεπαστά, μαλλιά χοντρά και σκληρά, αυτιά μεγάλα και μύτη καμπουρωτή.

Η φωνή του βροντώδης, το βλέμμα του ζωηρό, το περπάτημα αγέρωχον και γενικά η θωριά του επιβλητική μεγάλου αρχηγού.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

Θυμωμένος φαινόταν άγριος, απότομος, σκληρός και προπέτης. Μετανοούσε όμως γρήγορα, αλλά δεν ήθελε να το δείχνει. Αγαπούσε πολύ την Πατρίδα και στο ξύπνιο του και στον ύπνο του νοιαζόταν μόνο γι' αυτήν και όλο γι' αυτήν. Όταν έδινε τον λόγο του, διακινδύνευε ακόμα και την ζωή του για να μείνει πιστός.

Δεν έκανε ποτέ απάτη. Όλα τα είχε φανερά, ακόμα και τα πολεμικά. Εις τα ιδιαίτερα του όμως είχε παουργία και αρεσκόταν να πειράζει όλους εκείνους που ήταν ευέξαπτοι και θύμωναν εύκολα.

Και ο Τερτσέτης συνεχίζοντας την περιγραφή του προσθέτει παραβολικά:

Ήρεμος και ήσυχος δεν είχε ετοιμολογία. Θορυβώδης ήταν σοφιστής. Είχε μεγάλη έμπνευση και άνετη ευχέρεια λόγου. Απαντούσε σωστά, εκ του προχείρου και σε πιο μεγάλα πράγματα. Την στρατηγική και την διπλωματία την είχε στο αίμα του και ήταν αυτοδίδακτος ρήτορας. Στις ομιλίες και ορμήνιες του χρησιμοποιούσε πάντα παραβολές και παροιμίες.

Όταν βάδιζε έφιππος ή πεζός, έβλεπε τριγύρω του και πολύ μακριά και δεν του ξέφευγε τίποτα που να μη το εδει.

Είχε πολύ μεγάλο θυμητικό. Θυμόταν τα πάντα ως την τελευταία τους λεπτομέρεια όλα όσα είχε δει ή ακούσει.

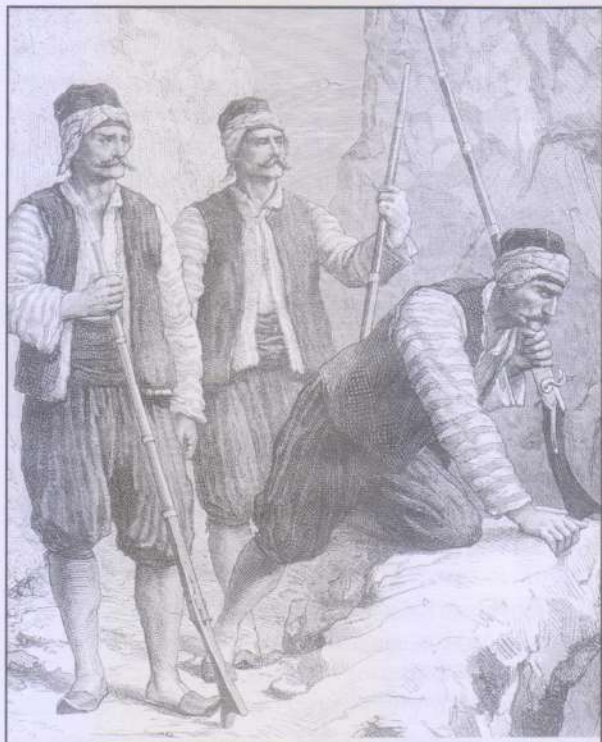
Όταν έβλεπε κανέναν να καυχείται να φοράει πολλά άρματα και να κορδώνεται, τον περιέπαιζε και τον έκανε χάζι στους άλλους.

Κοιμόταν πολύ ελαφρά. Και ο παραμικρός χτύπος γινόταν αντιληπτός ξυπνούσε και έφερε τα χέρια του στα όπλα του.

Στα στρατόπεδα και σε ώρες ανάπαυλας έκανε πολλά χωρατά στους συντρόφους του. Τους έδενε ή τους έραβε στον ύπνο τους και μετά φώναζε στα όπλα και άλλοι τραβούσαν ο ένας τον άλλον ή ήταν ραμμένα τα ρούχα τους ή τα προσκεφάλια και τα σκεπάσματά τους στις πλάτες ή στα πόδια τους.

Φυλαγότανε πάρα πολύ από το φαρμάκωμα, γι' αυτό αν του δίνανε τίποτα φαγώσιμο, ακόμα και οι δικοί του, άφηνε να το δοκμάσει με τον τρόπο του την άλλη μέρα. Λάβαινε όλα τα προφυλακτικά μέτρα για τον εαυτόν του. Είχε πίστη και εμπιστοσύνη στους φίλους του και φρόντιζε να κρατά και την δική του υπόληψη και την δική τους.

Ευχαριστιόταν να έχει πολλούς στενούς συγγενείς και φίλους πιστούς, γι' αυτό και βάφτιζε πολλά παιδιά

Ορεισίβιοι Μανιάτες σε καρπούλι (Ξυλογραφία Henri Belle)

* Ιστορικός συγγραφέας

και τα μεν αγόρια τα έβγαζε Θοδωρήδες, τα δε κορίτσια Θοδώρες.

Και είχε βαφτισμένα πάρα πολλά γι' αυτό και έλεγε στα παιδιά του και θύμιζε και στα παιδιά των αδελφών του να μην πάρουν νύφη ή γαμπρό που να τους λένε Θοδωρή ή Θοδώρα, γιατί θα παραβούν την θρησκευτική εντολή.

ΩΣ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΗΓΟΣ

Είχε εκπονήσει πολεμικό σχέδιο με τον αδελφοπότην του Αλή Φαμάκη, για την κήρυξη αυτόνομης Πελοποννησιακής Δημοκρατίας χριστιανών και οθωμανών, με σημαία που έφερε από τη μια μεριά τον σταυρό και από την άλλη την ημισέλινο, αλλά το σχέδιο αυτό εναυάγησε λόγω της ανακαταλήψεως των Ιονίων Νήσων από τους Άγγλους που εκδιώξαν τους Γάλλους.

Για την τακτική ανταρτοπολέμου που εφάρμοσε καθ' όλην την διάρκεια του Ιερού Αγώνος και κυρίως κατά του τρομερού αφανισμού της Επανάστασεως επί Ιμπραήμ Πασά, λέει ο ίδιος χαρακτηριστικά:

"Εις όλα τα μέρη, εις όλας τας επαρχίας, εκτυπώντο οι Τούρκοι και δεν έλειπε ημέρα οπού να μην εσκοτώνοντο Τούρκοι... Αυτός ήταν ο μόνος τρόπος να κτυπούμε τους Τούρκους. Επειδή διά να συστήσω γενικόν στρατόπεδον δεν ημπορούσα:

α) Διότι δεν είχα ζωτροφίας, β) πολεμοφόδια και γ) διότι ήταν αδύνατον να νικήσωμεν τους Τούρκους με παρατεταγμένη μάχη, διά το πολυάριθμον του εχθρού.

Είχα δώσει οδηγίας να κτυπούν πάντοτε τον εχθρόν από εμπρός, από οπίσω, από τα πλευρά την νύχτα, να τους πεύτουν εις το ορδί (στρατόπεδο) να καίουν οι εδικοί μας τες ζωτροφίας, όταν δεν ημπορούσαν να τες παίρνουν. Και τούτον τον τρόπον εχαλνώντο πολλοί Τούρκοι χωρίς να χάνωνται Έλληνες. Πολλοί εφώναζαν τότε και η ίδια η Κυβέρνηση με έγγραφε να στήσω γενικόν στρατόπεδον και να κάμω γενικόν πόλεμον. Αυτοί όμως δεν ήξευραν την κατάστασιν...

Έπειτα ο τόπος είχεν ερημωθεί, ο πόλεμος δεν άφηνε να καλλιεργείται. Ψωμί δεν ευρίσκαμεν. Η Κυβέρνησις ήταν μόνον διά το όνομα... Μόνον με αστάχια, ψάνη (ψημμένα) και κρέας εζούσαμεν 20 και 30 μέρες. Αν εκάναμεν γενικόν πόλεμον και εχάνοντο 4 ή 5 χιλιάδες, ήταν αδύνατον να μεταμαζέψω στρατεύμα. Ενώ αν εχάνοντο 10 ή 15 χιλιάδες παλιαραπάδες, έφερναν άλλους.

Εις αυτήν την περίστασιν οι τζοπάνηδες μάς εβοήθησαν πολύ, διότι όλο με τα ζωντανά του κόσμου εβασίετο το στρατόπεδο".

Και για το σχέδιό του ανακαταλήψεως της Τριπολιτσάς από τον Ιμπραήμ λέει:

"Το έβαλαν στες εφημερίδες και έλεγαν ότι ο Γενικός Αρχηγός εσυμφώνησε με την Κυβέρνηση... να ρεσαλτάρει (καταλάβει) την Τριπολιτσά. Και οι εφημερίδες εξεδόθησαν πριν ετοιμασθώ. Τέτοια μυστικότητα είχαν. Έδιναν είδησιν του εχθρού... Επρόδιδαν, χάριν των ειδήσεων πολεμικά σχέδια και μυστικά".

Και γι' αυτούς που δίσταζαν ή απόφευγαν να πάρουν τα άρματα, λέγει:

"Δεν έλειψα να κάμω μίαν προσταγήν και επάτησα και την βούλαν μου, όποιο χωριό δεν θέλει να ακολουθήσει την φωνήν της Πατρίδος τσεκούρι και φωτιά".

Και όταν πρέπει και τότε που πρέπει, ξέρει να τιμά και να εξυμνεί στο έπακρο τους συμπολεμιστές του. Στην περιοχή Φαναρίου Καρύταινας την 27ην Μαρτίου του '21, με 300 Μανιάτες υπό τον πρωτογιό του Πετρόμπεη Ηλία Μαυρομιχάλη, αντιμετωπίζει 1000 πάνοπλους Τούρκους.

Για την πρώτη αυτή κρίσιμη αναμέτρηση λέει στα Απομνημονεύματά του:

"Οι Μανιάται έκαμαν τότε έναν πόλεμον που εμμήθηκαν τον Λεωνίδα. 500 ψυχές Τούρκων εχάθησαν... εις εκείνον τον πόλεμον".

Και για τις γιγαντομαχίες Βέργας Διρού και Πολυάραβου συμπληρώνει:

"Οι Τούρκοι αντικρούστηκαν από τους Μανιάτας (22.6.1826) και οπισθοδρόμησαν εις την Βέργαν.

Ο Ιμπραήμης εμπαρκάρησε το πεζικόν στρατεύμα να έμβει εις την Μάνην και το εξεμπαρκάρησε εις τον Βηρόν (Διρόν) εις Τζήμοβα πλευράν. Επετάχτηκαν οι Μανιάτες και οι γυναίκες και επελάγωσαν τους Τούρκους και τους έκαμαν πολύ αφανισμόν.

Και εις τον Πολυτσάβαρον (Πολυάραβον), οι Μανιάτες έκαμαν πόλεμον δυνατόν και οπισθοδρόμησαν τους Τούρκους".

Και για τα άλλα δεινά και τις φοβερές κακουχίες και ανέχειες του πολέμου, υπενθυμίζει και για εμάς σήμερα, που είμαστε χορτάτοι και αχάριστοι σε όλα:

"Οι Τούρκοι έβαλαν 300 καρμπινιέρηδες και φύλαγαν τους πολλούς άλλους Τούρκους που εθέριζαν τους κάμπους. Διότι οι Έλληνες έκαμαν χωσίες και εσκοτώναν πολλούς Τούρκους και τους έπαιρναν 20, 30 και 40 μουλάρια... και έτσι εζούσαν... με τα παρμένα από τους Τούρκους".

Και για την πρόληψη πτώσεως του Μεσολογγίου αποκαλύπτει:

"Έγραψα εις την Κυβέρνησιν και τους έδιδα γνώμην, με δύο γράμματά μου, να μου δώσουν την άδεια να υπάγω εις την Γαστούνην ή άλλον να στείλουν διά να σηκώσουν όλες τες ζωτροφίες και να τες εμβάσουν εις το Μεσολόγγι. Και αν ήθελαν με ακούσει, ο Θεός ηξεύρει πως ήθελε γυρίσουν τα πράγματα διότι το Μεσολόγγι δεν ήθελε πέσει...".

Και κλείνοντας την πιο κρίσιμη αυτή περίοδο με την φοβερή μάλιστα του Ιμπραήμ και το τρομερό τουρκοπροσκύνημα, λέει ο πολύφημος Γέρος στα απομνημονεύματά του:

"Ο Ιμπραήμης επήρε ένα μέτρο και έστειλε τον κεχαγιά του (αρχιστράτηγό του) με χιλίους με τσεκούρια και με άρματα, εις την Μεσσηνία να βάλουν φωτιά και τσεκούρι... Με τη ζωή σου, του έλεγε, θα πληρώσεις την ζωή όποιοι φονευθεί, διότι δεν σε στέλνω να πολεμήσεις, αλλά να καύσεις...".

Διαβάζοντας την διαταγήν που ήταν τόσο σφοδρά του αποκρίθηκα:

Ο όρκος του Φιλικού Θ. Κολοκοτρώνη στον Άγιο Γεώργιο των Φιλικών, στη Ζάκυνθο (Ελαιογραφία του Διονυσίου Τσόκου, 1849)

Να σου πω γιατί νικούν, ξένε, οι Αράπηδες;... Γιατί οι Έλληνες είναι κομματιασμένοι και δεν έχουν έναν αρχηγό να διατάζει αυτό που πρέπει και να γενεί. Όλοι θέλουν να άρχουν χωρίς νάχουν την πείρα και την γνώση που χρειάζεται...

Αυτό όπου μας φοβερίζεις, να μας κόψεις και κάψεις τα καρποφόρα μας δεν είναι της πολεμικής έργον, διατί τα άψυχα δέντρα δεν εναντιώνονται εις κανέναν, μόνον οι άνθρωποι όπου εναντιώνονται, έχουνε στρατεύματα και σκλαβώνεις, και έτσι είναι το δίκαιον του πολέμου. Όχι τα κλαδιά να μας κόψεις, όχι τα δέντρα, όχι τα σπίτια που μας έκαψες, μόνον πέτρα απάνου στην πέτρα να μην μείνει, εμείς δεν προσκυνούμεν.

Τι τα δέντρα μας αν τα κόψεις και τα κάψεις, την γην μας δεν θέλει την σηκώσεις και η ίδια η γης που τα έθρεψε, αυτή η ίδια η γη μένει δική μας και τα ματακάνει. Μόνον ένας Έλληνας να μείνει, πάντα θα πολεμούμε, και μην ελπίζεις πως την γην μας θα την κάμεις δική σου, βγάλτο απ' το μυαλό σου...".

Εκείνη τη χρονιά, συμπληρώνει ο Γέρος στα απομνημονεύματά του, δεν εστεκόμουν πουθενά. Πότε εις την Καλαμάταν, πότε εις την άλλην Μεσσηνίαν, εις το Λεοντάρι, Πάτρα, Καλάβρυτα, ποτέ δεν εξεκαβάληκα. Διά έξι μήνας είχα 200 σωματοφύλακας, οι οποίοι με ακολουθούσαν παντού.

Από την πολλή καβάλλα αρρώστησα. Εφούσκωσαν τα πόδια μου και τα αχαμνά μου, όπου αν δεν είχα τον Αγαμέμνωνα, το άλογό μου, εχανόμουν. Αυτό το καλοκαίρι εχάλασα 20 ρίζια (πάκα) χαρτί εις γράμματα και διαταγάς. Η Κυβέρνηση ετραβήχτηκε εις την Αίγινα και δεν την έμελλεν εις τίποτα...

Εις αυτόν τον καιρό του προσκυνήματος εφοβήθηκα μόνον διά την Πατρίδα μου. Όχι άλλη φορά. Ούτε εις τες αρχές, ούτε εις τον καιρόν του Δράμαλη όπου ήλθε με 30.000 στρατεύματα εκλεκτό, ούτε ποτέ άλλοτε. Η Ρούμελη ήτον όλη προσκυνημένη, η Αθήνα πεσμένη, τα Ρουμελιώτικα στρατεύματα διαλυμένα. Μόνον η Πελοπόννησος μέρος η Μάνη ήτον μεινεμένη με τα νησιά Ύδρα και Σπέτσες.

Αυτές τις ανείπωτες θυσίες και αυτόν τον τρισμέγιστον και τρισάγιον αγώνα ζωής ή θανάτου του Γένους κατά του πλέον βάρβαρου δυνάστη της Οικουμένης, μερικοί επιπόλαιοι, ανιστόρητοι, κακοήθεις διαστροφείς των εθνικών μας παραδόσεων και εθελόδουλοι νέων γνωστών επιβουλών που αποβλέπουν στη συρρίκνωσή μας, τον χαρακτηρίζουν «ταξικόν». Για όλους αυτούς που υπηρετούν όλα αυτά τα κίβδηλα και κάλπικα νοθεύματα, συστήνουμε να διαβάσουν μόνον τις ακόλουθες σκηνές φρίκης και βιβλικής κολάσεως που περιγράφει ο υπασπιστής του Κολοκοτρώνη Φωτάκος, στις σελίδες 537, 560 και 561 των απομνημονευμάτων του. Λέει, λοιπόν, ο Φωτάκος:

«...Αφού εφθάσαμεν εις τον Άγιον Φλώρον προς το δρόμον της Καλαμάτας όπου βγαίνει κεφαλόβρησον και έχει μεγάλα δένδρα και ίσκιον... εκεί ηύραμε κρεμασμένα από τα δένδρα ως εξ παιδιά μικρά, βυζανιάρικα, από πέντε έως επτά μηνών το καθένα σπαργανωμένα καθώς τα είχαν αι μάναις των.

Είχαν δε αποκάμει και δεν μπορούσαν να κλάψουν. Είχαν περάσει τρεις ημέραις αφ' όπου διήλθον εκείθεν Τούρκοι Αράπηδες, οι οποίοι είχαν κυνηγήσει τες μανάδες των αι οποία δια να γλυτώσουν εγκατέλειψαν τα παιδιά των. Οι δε Αράπηδες Τούρκοι παίρνοντας από κάτω τα παιδιά, τα εβαστούσαν εις τα χέρια και δείχνοντας αυτά εφώναζον την κάθε μάνα:

“...Μαριά, Μαριά, στάσου να σου τό δώσω...”

Ήθελαν με τούτο να γελάσουν την μάνα με την ψυχολογία και να την πιάσουν, διότι ενόμιζον ότι θα την κλονίση ο πόνος του παιδιού και θα σταθή...

Αυτοί, οι Αράπηδες Τούρκοι, τα είχαν κρεμάσει εις τα δένδρα, το καθένα με την νιάκαν του... Το θέαμα ήταν λυπηρόν. Είχαν τα χέρια των εις το στόμα των και εβύζιαν τα δάκτυλά των. Τινά δε από αυτά βυζιάνοντα εμαλάκωσαν τα δάκτυλά των, τα οποία εξεπέτσωσαν, ώστε έρεε το αίμα των και το εβύζιαναν...».

Και ο υπασπιστής του Κολοκοτρώνη Φωτάκος συμπληρώνοντας τις ανατριχιαστικές αυτές περιγραφές του για τις βαρβαρότητες και ωμότητες του Ιμπραήμ στον Μωριά, προσθέτει στα απομνημονεύματά του:

«...Ο Ιμπραήμης με τα στρατεύματά του εκυνηγούσε τους Έλληνες επάνω εις τα βουνά και εις τα δάση, αρπάζοντας τα πράγματα και τα ζώα των, αλλά και οι Έλληνες κτυπούντες τους Τούρκους τα έπαιρναν πάλι και έφευγαν. Έφευγαν δε και τα γυναικόπαιδα επάνω εις τα βουνά και εκρύπτοντο μέσα εις τα δάση και εις τα σπήλαια.

Καθ' όλην την Πελοπόννησον τίποτε άλλο δεν ηκούετο και δεν εφαινετο παρά μόνον τουφεκισμοί και πυρκαϊαί. Καπνοί δε υψούντο παντού. Και καθ' εκάστην ημέραν εγίνοντο σκοτωμοί και αιχμαλωσίαι και άλλα ανήκουστα δυστυχήματα.

Ο ουρανός της Πελοποννήσου εφαινετο ότι εχαμήλωσε. Όλαι αι ειδήσεις ήσαν φόβος και απελπισία. Όστις τότε επεριπάτει εις την Πελοπόννησον, τίποτε άλλο δεν έβλεπεν, ει μη πτώματα άταφα Τούρκων και Ελλήνων, πολλά ζώα ψόφια ως και άλλα πράγματα σκορπισμένα εδώ κι εκεί... Δυσωδία δε μεγάλη και βρώμα αφόρητος έβγαινεν από τα άταφα και σηπωμένα πτώματα ανθρώπων και ζώων...

Κανείς δεν δύναται να περιγράψη τα τραγικά συμβάντα, τα οποία από τόπου εις τόπον εγίνοντο. Αι γυναίκες καταδιωκόμεναι από τους Τούρκους, έπεφταν από τους αποτόμους βράχους, τα δε παιδιά των, τα μικρά, έπνιγον αι ίδιοι εις τους ποταμούς, δια να μη φωνάζουν κλαίοντα (και προδίδουν τους άλλους), αλλά και τους πετεινούς ακόμα έσφαζον δια να μη λαλούν και ακούουν οι Τούρκοι.

Εχάθησαν, τα γόνιμα αυγά και οι σπόροι...

Εδώ δε εις αυτούς τους τόπους το ένα τραγικώτερον του άλλου εγίνετο και ούτε ομοίαζον μεταξύ των τα γινόμενα.

Όλοι οι άνθρωποι ήτον αλαφιασμένοι και κατατρομαγμένοι. Έτρεχαν άνω κάτω, εδώ κι εκεί και επλανώντο μέσα εις τα δάση και τα βαθεία ρέματα. Ετρόμαζον δε να αναγνωρισθούν μεταξύ των αν ήτον Τούρκοι ή Έλληνες. Τους εφαινετο ότι όλος ο τόπος ήτο χάος και ήθελε να τους καταπιή».

Όμοιος ήτο ο φόβος των ημέραν και νύκταν και καμμίαν ανάπαυσιν δεν είχαν άνθρωποι και ζώα και εκινούντο παντού και πάντοτε και που επήγαιναν δεν εκαταλάβαιναν και δεν εγνώριζαν...».

Οι συγκλονιστικές αυτές περιγραφές του Φωτάκου πιστοποιούν και επιβεβαιώνουν για άλλη μια φορά, και κατά τον πλέον αποδεικτικό τρόπο πως η ελληνική

Λευτεριά είναι πράγματι βγαλμένη μέσα απ' τα κόκαλα των Ελλήνων τα ιερά! Όσοι τη βλέπουν διαφορετικά, απλώς, κατά την άποψή μας ξαναβρυκολακιάζουν τους Εφιάλτες και τους Πήλιους γούσηδες και δεν έλειψαν, δυστυχώς, από κανένα πανεθνικό προσκλητήριο, ακόμα και σήμερα...

Και για να επανέλθουμε στα αρχηγικά γνωρίσματα του μεγάλου ήρωος, πρέπει να πούμε πως ήταν θεόσταλτος. Γι' αυτό και έπειθε κατά μαγικόν τρόπο τα παλληκάρια, και όλοι θέλανε να υπηρετούν υπό τις διαταγές του. Η παρουσία ή η υπογραφή του ήταν το δυνατότερο όπλο και η φράση «*το είπε ο Γέρος*» ήταν ευαγγελική περικοπή για τα παλληκάρια.

Είχα ακόμα μεγάλη τόλμη στους πολέμους και αφάνταστη ετοιμότητα στα στρατηγήματα. Δεν ήθελε να χάνονται άνθρωποι, αλλά αναγκαζόταν από τους πολέμους να παραβαίνει τη φιλοτιμία και επιθυμία του αυτή. Και όταν κάποτε ο Μπραήμης του έστειλε μήνυμα και τον «*ανάμπαξε*» (ειρωνεύτηκε) λέγοντας του:

«*Μπουλουόκ-μπαμπά, Γέρο Κολοκοτρώνη, γιατί δε στέκεσαι να κάμεις τακτική μάχη μαζί μου, παρά προτιμάς τον κλεφτοπόλεμο και τρέχεις από κορφή σε κορφή και από χαράκι σε ρέμα;...*», εκείνος του απάντησε περήφανα: «*Μη μου κάνεις εμένα τον παλληκαρά με τόσο και τέτοιο στρατό και με στρατηγούς της επιστήμης του πολέμου. Πάρε εσύ όσους νομίζεις, να πάρω κι εγώ άλλους τόσους ή έλα μοναχός σου κι εγώ μοναχός μου κι όποιος νικήσει νάναι ο νικητής και να μη φθείρωμε το στράτευμα...*» Αλλά ο Μπραήμης δεν απάντησε γιατί και στη μια και στην άλλη περίπτωση, ήξερε πως θα έβγαине ντροπιασμένος.

Ο Ιταλός περιηγητής Κ. Πέκιο σε σύγγραμμά του υπό τον τίτλο: «*ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ-VISITA AI GRICI*», διερχόμενος από την Ύδρα περί τα μέσα Μαΐου του 1825, αναφέρει ότι πήρε άδεια από τον πρώτο άρχοντα της νήσου, Δημογέροντα Λάζαρο Κουντουριώτη, για να δει τον Κολοκοτρώνη που ήταν φυλακισμένος από τους αντιπάλους του Κυβερνητικούς, Γ. Κουντουριώτη, Αλ. Μαυροκορδάτο και Ι. Κωλέττη, στο Μοναστήρι του Προφήτη Ηλία μαζί με πολλούς άλλους Μελοποννησίους οπλαρχηγούς, σε συντομογραφία, μας δίνει την ακόλουθη εικόνα για τον Γέρο του Μωριά:

«*Τα λευκά, πλούσια και άτακτα μαλλιά του πέφτανε στους πλατείς ώμους του και σμίγανε με την πυκνή γευιάδα του.*

Τα χαρακτηριστικά του τραχειά και αντρίκεια. Τα μάτια του γεμάτα φλόγα και φωτιά. Ο τρόπος του άγριος και πολεμικός.

Όλα αυτά τον κάνανε να μοιάζει με κείνους τους σταχτόχρωμους μυτερούς βράχους που είναι κατάσπαρτοι στο Αιγαίο. Του είπα για τους Αράπηδες που είχαν βγει στον Μωριά. Έκανε πως γονατίζει και ρίχνει στο σημάδι. Μ' απάντησε: Ξέρω κατατόπια που δεν μπορεί ούτε η επιστήμη τους, ούτε η καβαλλαρία τους να τα πατήσει.

Να σου πω γιατί νικούν, ξένε, οι Αράπηδες;... Γιατί οι Έλληνες είναι κομματιασμένοι και δεν έχουν έναν αρχηγό να διατάζει αυτό που πρέπει και να γενεί. Όλοι θέλουν να άρχουν χωρίς νάχουν την πείρα και την γνώση που χρειάζεται...».

Και ο Ιταλός περιηγητής σημειώνει στο βιβλίο του:

«*Καθώς κίνησε το χέρι του φάνηκε μια πληγή από σπαθί. Στ' αριστερό του χέρι είχε μια άλλη από βόλι. Κι άλλη στο στήθος και μια τέταρτη στο ποδάρι. Είχε κι άλλες στο άλλο σώμα...*

Καθώς μιλούσε έπαιζε το κομπολόι του και στριφονγύριζε τα μάτια του ζωηρά κι αγριωπά. Σηκωνότανε και

ξανακάθιζε στη θέση του με κείνη τη ανησυχία και σβελλάδα του πρωτοκλέφτη, που φοβάται μη τούχουν στήσει ξαφνικά καρτέρι. Κάθε στιγμή και κάθε κίνησή του έδειχνε πως ήταν έτοιμος για πόλεμο».

Να θυμίσουμε ότι η περιγραφή αυτή του Ιταλού περιηγητού αναφέρεται λίγο πριν την αποφυλάκιση του Γέρου και αφού έχει ξεσηκωθεί στο πόδι ο λαός της Ύδρας, γιατί, ενώ ο Ιμπραήμ Πασάς περνά διά πυρός και σιδήρου τον Μωριά, οι λεγόμενοι Κυβερνητικοί κρατούν φυλακισμένους όλους σχεδόν τους πρωτοπολέμαρχους της Λευτεριάς μας.

Και μετά την άδοξη Έξοδο του Μεσολογγίου, η ελληνική Επανάσταση κινδυνεύει να πνιγεί στο αίμα και να σβύσει από τα πάμπολλα, όπως είδαμε, και απανωτά σφάλματα και λάθη της τυφλοπολιτικής μερικών καιροσκόπων της εποχής εκείνης, που συνταιριάζει πάρα πολύ με τη δική μας σήμερα.

Επιτελώντας το ιστορικό μας χρέος, πρέπει να πούμε με παρηρησία ότι και επί των ημερών μας, το Έθνος διερχόμενο κρίσιμες στιγμές θωπεύει, περπιοιείται, τιμά και επιδαφιλεύει ηθικές και υλικές αμοιβές και απολαβές σε όλους εκείνους που συνώμοσαν και υπέσκαψαν τα θεμέλιά του και κατεσπάραξαν τις σάρκες του, ενώ κρατά πεισματικά παραγκωνισμένους μπροστάρηδες και πολεμάρχους, που πρόταξαν τα στήθη τους ως θώρακα και ασπίδα του Έθνους και το διέσωσαν από τη λαίλαπα και τον όλεθρο του εθνικού και φυλετικού μας αφανισμού. Λες και τα πρόσωπα και οι καταστάσεις αλλάζουν, ενώ η ιστορία με μαθηματική ακρίβεια επαναλαμβάνεται.

Και μετά από την επιβεβλημένη αυτή συγκριτική παρεμβολή, επανερχόμενοι στο θέμα μας πρέπει να πούμε πως η στρατιωτική μορφή του θρυλικού Γέρου ήταν τόσο μεγάλη και επιβλητική, που ο Μάρκος Μπότσαρης κοκκίνιζε μπροστά του σαν μικρό παιδί, ο Οδ. Ανδρούτσος ήταν ο μόνος που σεβόταν και αναγνώ-

Τον Γέρο του Μωριά φαίνεται να τον συνέχουν οι μεγάλες έννοιες του αγωνιζομένου υπέρ πάντων Έθνους, ενώ τα παλληκάρια χορεύουν και τραγουδούν τη νίκη τους επί του Δράμαλη.

Ιστορία

ριζε και ο Καραϊσκάκης τον θεωρούσε ως το παν για το Έθνος. Γιατί ήταν ο πρώτος που μπόρεσε να ρίξει τον επαναστατικό χείμαρρο στη σωτήρια κοίτη του.

Με λίγα λόγια, ο Γέρος του Μωριά είναι ο αυτοδίδακτος εκείνος φωτισμένος και θεόσταλτος στρατηλάτης που με την ακλόνητη πίστη του στο Έθνος και στον Αγώνα φύσηξε σε όλους τους Έλληνες την αδάμαστη φλόγα που έκαιγε στα δικά του στήθη και ξανάδωσε στο σκλαβωμένο Γένος τον Ήλιο της πολυπόθητης Λευτεριάς.

Μόνον για την περίφημη μάχη της Γράννας, που ήταν και προάγγελος της πτώσεως της Τριπολιτσάς ο λόγιος και Δικαστής μετέπειτα, Γεώρ. Τερτσέτης, λέει τα εξής χαρακτηριστικά:

«Περιδιάβαζα επί δύο ώρες τον χώρο της Μάχης των Βατερλώου. Μπροστά στην Γράννα της Τριπολιτσάς δεν είναι τίποτα. Εκεί συγκρούονταν οι μεγάλοι της Γης για κοσμοκρατορία. Εδώ μάχονταν ένας λαός για Λευτεριά...».

Και συγκρίνοντας τον θρυλικό Γέρο με δύο άλλους τροπαιοφόρους του Έθνους, λέει με την περιείρα φωτεινή του έμπνευση, ο Τερτσέτης:

«Τρεις μεγάλοι κατέγραψαν πολεμικά κατορθώματα και τρόπαια των Ελλήνων. Ο Όμηρος, ο Ηρόδοτος και ο Κολοκοτρώνης. Ο τελευταίος δεν έχει την δύναμη της πέννας των δύο πρώτων. Έχει όμως τούτο το χάρισμα. Ότι είπε, πριν το γράψει με το κοντύλι, το χάραξε πρώτα με το σπαθί του...».

Με τέτοιες περιούσιες μορφές ζει, τρέφεται και ξεδιψά ο γενναίος λαός μας. Άμποτες, λοιπόν, να μας πέμπει ο Ύψιστος τους εκλεκτούς αυτούς και θεόσταλτους ταγούς, αλλά πολύ πιο συχνότερα, για ν' ανακτήσουμε τη χαμένη και κατατραυματισμένη μας τιμή και δόξα.

Και θ' αποκαλύψωμε ακόμα, ότι ο νονός του ήταν ο Ρώσος ναύαρχος Θεόδωρος Ορλώφ, ο οποίος του έδωσε και το όνομά του και συνέβη μάλιστα και ο τελευταίος του απ' ευθείας απόγονος στρατηγός Βλαδίμηρος Θ. Κολοκοτρώνης, είχε το όνομα του κορυφαίου Ρώσου Αγίου, που του το είχε δώσει η νονά του η Όλγα η Βασίλισσα που ήταν ως γνωστόν Ρωσίδα.

Και θα κλείσωμε την αναφορά μας στον πρωταγωνιστή της Λευτεριάς μας, με το θεόπνευστο «ΟΡΑΜΑ» του, μήπως τυχόν και φρονηματίσει κάποιον από τους σε βαθύ λήθαργο ευρισκομένους ταγούς μας και τον μιμηθεί και μας σώσει από την καταράκιλα και ανειπίτη σαπίλα, που μας οδηγεί αργά μεν, αλλά σίγουρα στην παρακμή και τον καταποντισμό, ως έθνος και φυλή.

Προς ποια κατεύθυνση δείχνει στους επιγόνους του ο Μεγάλος Ελευθερωτής;

ΤΟ ΟΡΑΜΑ

Έκει κοντά στην εκκλησιά σταμάτησε ο Γέρος
Κύτταξε γύρω... έρημιά. Ήσυχο κι άγριο μέρος.
Τ' άλογο στρέφει τή ματιά στο νιόδαλτο χορτάρι,
τ' αφήνει ο Γέρος κι άκουμπά σε ριζιμό λιθάρι,
Στήν πέτρα κάθεται βαρύς, λίγη γαλήνη νάβρει
μά η έννοια πάνω του κυλά πέρα βαρεία και μαύρη.
Έρημη Πατριίδα λέει άργά. Στενάζει και δακρύζει.
Κι ύστερα... Βοήθα Παναγιά με πόνο μουρμουρίζει.
Περνά η ώρα... Σκέφτεται... κι άποσταμένος γέρνει.
Κι εκεί στην πέτρα η κούραση ύπνο κλεφτό του φέρνει.
Και τότε βλέπει τ' όραμα... Μέσ' απ' τήν εκκλησιά
προβαίνει Έκεινη ολόφωτη με άσπρη φορεσιά.
Γαλήνιο 'να τό βλέμμα Της μαζί και άυτηρό.
Και πάει κοντά στο γέροντα με ήμησση σταθερό.
Έ! Γέρο λέει μ' ήρεμη άγγελική φωνή.
Κοίμα βαρύ τή μοίρα του ο άντρας νά θηνηί.
Δέν είσαι σύ γιά νά θηνηίς... Σήνω λοιπόν και τράβα...
Κι άς γίνει ο νοῦς σου άστραπή και η ψυχή σου λάδα.
Μέγας αγώνας σε καλεί. Έμπρός λοιπόν... Προχώρα...
Και στό πλευρό σου θά σταθεί ένας λαός, μιά Χώρα...
Σαστίζει ο Γέρος... με δηλά τά μάτια τήν κυτταί.
και μες σε θάμπος ιερό... Ποιά είσαι τή ρωτάει.
Τι θές νά μάθεις; τ' άπαντά με λόγια ξεκοιμένα.
Πές με άν θέλεις Παναγιά... Πές μ' Αθηνά Παρθένα.
Είμαι τό πνεῦμα τής φυλής από χιλιάδες χρόνια
πού δέν άντέχει πιά νά ζεί στή μαύρη καταφρόνια.
Έθεθε η ώρα γέροντα δέν τόνωισες άκόμα...
Σκίψε λοιπόν και κύτταξε αυτό τό άρχαίο χώμα.
πού η άνοιξη τό εὐώδιασε... σκίψε, θά δεις καθάρια
τής Λευτεριάς πού έρχεται τά φτερωμένα χνάρια.
Άχ! Παναγιά μου βοήθα μας! ο γέροντας στενάζει,
κι είν' η ματιά του δέηση... ως τόραμα κυττάζει.
Κλέφτη παλιέ του λέει Αυτή τά τόσα πούχεις πάθει
θά έπρεπε από πολύν καιρό νά σ' έχουν μάθει,
πώς τή βοήθεια πού θές και τή ζητάς με πόνο,
μέσα σου μόνο θά τήν βρεις. Στήν πίστη σου και μόνο.
Έτσι 'να Γέρο η Λευτεριά, σ' αυτόν μονάχα άνήκει
πού θά κερδίσει μοναχός με τό αίμα του τή Νίκη.
Άν λαχταράς τή Λευτεριά, σε άλλον μίν έλπίζεις.
Μόνος σου πάρτην άν μπορείς... άλλωίως δέν τήν αξίζεις.
Μόνος μου... κάνει ο γέροντας. Πά κύτταξε Κυρά μου!...
Μ' έγκαταλείψαν όλοι τους... κανείς όλογορά μου.
Και τότε Αυτή του μίλησε στή γλώσσα άρχαίου Μάντη.
Κανείς δε σ' έγκατέλειψε άν σοῦμεινε η πίστη.
Η πίστη γιά τό δίκιο σου, αυτή μονάχα φτάνει.
Κι όλόγορά σου σύντομα θά ιδεις άνθρωπομάνι.
Κύττα μπροστά σου όλόισια... τραχύς ο δρόμος θάνα,
με πέτρες πού ξεσκίζουνε, μ' άγκάθια πού τρυπάνε.
Κι αυτόν τό δρόμο πού τραβά από κορφή σε ρέμα,
θά τόν χαράξεις σταθερά με τής καρδιάς σου τό αίμα.
Έμπρός... στό χέρι τό σπαθί και τό σταυρό στον ώμο.
Γι' άντάμωμα τής Λευτεριάς δέν έχει άλλο δρόμο.
Και πώς θ' άντέξω; τή ρωτά, στό διάβα τέτοιου δρόμου.
Δέν έχω άνθρωπο κοντά, μονάχα τ' άλογο μου.
Σου φτάνει τ' άλογο... Μ' αυτό θ' άρχίσεις τήν πορεία
Μ' αυτό θά φτάσεις... και μ' αυτό θά μεις στην ιστορία.
Φρουμάζει τ' άλογο πιά κεί, κι ο γέροντας ξυπνάει.
Τό χαλινάρι άρπάζει... κι ειτύς καβάλα ξεκινάει.
Νά τον... ψηλά στό διάσελο! Προς τό σκοπό του οδεύει,
κι ο Ήλιος όλοπόρφρος π' άγάλια βασιλεύει
πελώρια ρίχνει τή σκιά του γερο-Στρατηλάτη...
καθώς τό δρόμο τής τιμής δείχνει καβάλα σ' άτι!...
Έτσι και πάλι προόβαλε ο γέροντας μιά μέρα,
μπρούτζινος πάνω σ' άλογο, σ' ελεύτερον άέρα.
Έπροόβαλε πελώριος νά δείχνει στους αιώνες
και στους Λαούς πώς γίνονται τής Λευτεριάς οι άγώνες...
Άγνωστό

ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΟΜΑΖΩΜΑ - ΠΑΙΔΟΦΥΛΑΓΜΑ

Του Γεώργιου Άν. Παπαδημητρίου*

Σ.Σ.: Δεκαετίες πέρασαν από τον όδυνηρότατο εμφύλιο πόλεμο, που έλαβε η Ελλάδα σαν δώρο... από τους άσπονδους συμμάχους μας, για τον άφθαστο ήρωισμό της και τους ποταμούς αίματος που πρόσφερε στη συμμαχική νίκη.

Δέν έπρεπε φαίνεται τό έλληνικό έθνος να καθίσει άπερίοπαστο στην τράπεζα των νικητών και αντί να συναντήσει τον Χάρντινγκ με τίς κρεμάλες του, να δει επιτέλους την ολοκλήρωση των έθνικων του πόθων.

Σέ μία εποχή που τό έθνος μας βάλλεται από παντού, ή έθνική συμφιλίωση είναι καθήκον όλων όσων σκέπτονται και αντίστοιχονται στη «συμμαχική» ίσοπέδωση, που άπαιτεί άκριτη ύποταγή και άποδοχή όποιασδήποτε επιθυμίας της..., άκόμη και την άνατροπή ιστορικών δεδομένων, κάτι που κόστισε τόσο αίμα, καθώς και την καταπάτηση των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου.

Μία γόνιμη συζήτηση και καλοπροαίρετη ανταλλαγή άπόψεων πάνω στα καινά έρωτήματα για τη σκοπιμότητα και τίς ευθύνες για τον εμφύλιο πόλεμο, θα βοηθήσει να φωτίσουμε αυτήν την τραγική πτυχή της σύγχρονης ιστορίας μας και τά προβλήματα που άφησε πίσω της. Στα πλαίσια αυτά, ή «ΕΛΛΟΠΙΑ» δημοσιεύει πόνημα του κ. Γ. Παπαδημητρίου, άνοιγοντας τον διάλογο και καλεί κάθε γνώστη και ενδιαφερόμενο να λάβει τον λόγο και να κατέσει την άποψη του.

Η «ΕΛΛΟΠΙΑ» προσπαθώντας να συντηρήσει την ιστορική μνήμη και να ύπηρετήσει την ουσία της έθνικής συμφιλίωσης και γνώσης, είναι διατεθειμένη να φιλοξενησει κείμενα και άποψεις που μπορούν να φωτίσουν κάποιες άκόμη πτυχές αυτής της δραματικής περιόδου της σύγχρονης ιστορίας μας.

Τέτοια δράματα δέν πρέπει να ξαναζήσουν οι Έλληνες και ή άποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας συμβάλλει όχι μόνο στην ιστορική γνώση, αλλά και στην άποφυγή νέων διχασμών.

Ρρονώ ότι άποτελεί πλέον, πεποίθηση κάθε σκεπτόμενου ανθρώπου ότι οι λαοί πρέπει να διαλέγονται με τό παρελθόν τους, να συννομιούν με την ιστορία του έθνους τους και γενικά να φροντίζουν να συντηρούν την έθνική τους μνήμη. Ίδιαίτερα έμεις οι Έλληνες, που στά εκατόν έβδομηντα ένα χρόνια του ελεύθερου βίου της πα-

Ένα άλλο γεγονός της Ιστορίας, που δέν πρέπει να ξεχνιέται, είναι ότι κατά τά δύσκολα εκείνα χρόνια έγινε και ή σταδιακή μετανάστευση και υίοθεσία 10.000 βρεφών από άτεκνα ζευγάρια των ΗΠΑ, που έδίδοντο από τους φτωχούς γονεΐς για καλύτερο μέλλον, αλλά και από βρεφοκομεία, κυρίως της Βορ. Ελλάδας.

τρίδας μας είδαμε στιγμές μεγαλείου και δόξας, αλλά και έξευτελισμών και καταφρόνιας. Και καθώς ή έθνική μας μνήμη όδοιπορεί προς τό παρελθόν, θα μάς άποκαλύπτει όλα τά γεγονότα του παρελθόντος, όσον όδυνηρά και να είναι καμιά φορά. Και στην έθνική μας ιστορία, ούτε λευκές σελίδες επιτρέπεται να υπάρχουν, ούτε γκριζες, που ή μία πλευρά τίς θέλει με περισσότερο μαύρο και ή άλλη με περισσότερο άσπρο. Άλλά ή γνώση της ιστορίας του νέου έλληνισμού άποτελεί και έθνική ανάγκη, διότι επιτέλους, και αν ύποθεθεί ότι ή ιστορία δέν μάς διδάσκει τί πρέπει να κάνουμε στο μέλλον, μάς διδάσκει τουλάχιστον τί πρέπει ν' άποφύγουμε. Είναι δέ καλύτερα ν' άτενίζουμε κατά πρόσωπο την ιστορική αλήθεια και όταν άκόμα ή γεύση της είναι σκληρή και πικρή, παρά να φυτοζωούμε μέσα στην πλάνη και τίς σκοπιμότητες. Όπως, π.χ., στο θέμα του παιδομαζώματος που για λόγους έθνικής συμφιλίωσης και καλών σχέσεων με τη Γιουγκοσλαβία, παραμένει άκόμη όμιγλώδες. Έτσι, στίς γραμμές που θ' άκολουθήσουν, θα καταβληθεί προσπάθεια για μία όσο γίνεται αντικειμενικότερη προσέγγιση στο θέμα του παιδομαζώματος που πραγματοποιήθηκε κατά τά πέτρινα χρόνια (1948-49), δηλαδή κατά τη διάρκεια του εμφύλιου.

Κατά την περίοδο 1948-49, όταν είχε ήδη κριθεί τό μέλλον αυτού του τόπου, οι βόρειες επαρχίες ύπέστησαν τη δοκιμασία του παιδομαζώματος ή κατά την άλλη πλευρά, την ευεργεσία του παιδοφυλάγματος. Όταν δέ πρωτοακούσθηκε ή βία ή έστω και με τη συγκατάθεση μερίδας γονέων -κατά την άλλη πλευρά- μεταφορά των παιδιών στίς όμορες Λαϊκές Δημοκρατίες (Λ.Δ.), ένα κύμα όργης, όδύνης και άποτροπισαισμού, έξαπλώθηκε στην έλληνική κοινή γνώμη. Γιατί, εκτός των άλλων, έρχόταν στο νοΐ τό επί Τουρκοκρατίας παιδαμάζωμα και ό γενιτσαρισμός, ενώ συγχρόνως την Κυβέρνηση και

* Μελετητής Σύγχρονης Ιστορίας

Μιά τάξη με σκεπή τόν ούρανό, κάπου στην Γκιώνα. Δάσκαλος είναι ο μετέπειτα καθηγητής τού Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεώργιος Τ. Κόλιας.

τόν λαό απασχολούσε ή τύχη τών παιδιών αυτών στις ξένες χώρες, μακριά από τίς οικογένειές τους.

Όπως θά θυμούνται οι παλαιότεροι, ό στρατός, για νά διευκολύνεται στίς επιχειρήσεις κατά τών ανταρτών και για νά μήν τροφοδοτούνται οι άντάρτες μ' έμφυχο ύλικό, τρόφιμα, κτηνοτροφές κλπ. εκκένωνσε όρισμένα χωριά, μεταφέροντας τούς κατοίκους στά πλησιέστερα αστικά κέντρα, όπου θά ζούσαν μέ τή βοήθεια τού Κράτους και τής Εκκλησίας ως πρόσφυγες, μέχρι τό πέρας τών επιχειρήσεων. Είναι αιντοί πού απέκλήθησαν τότε «ανταρτόπληκτοι» ή «συμμοριόπληκτοι». Ένας αριθμός παιδιών τών παραπάνω οικογενειών, καθώς και άλλα από μη εκκενωθέντα χωριά, προωθήθηκε σέ παιδουπόλεις, πού είχαν δημιουργηθεί στά μεγάλα αστικά κέντρα, από τόν Έθνικό Όργανισμό Προνοίας. Έκει τά παιδιά έτύγχαναν μιās εθνικής άγωγής, συνέχιζαν τό σχολείο τους, μάθαιναν τέχνες και άργότερα πολλά άγόρια κατετάγησαν στά Σώματα Ασφαλείας, ή έγιναν μόνιμοι ύπαξιωματικοί στίς Ένοπλες Δυνάμεις. Οι παιδουπόλεις αυτές λόγω αύξημένων άναγκών, έφθασαν τίς 58 και ή λειτουργία τους καλύπτονταν μέ Β.Δ. 141/1947. Μέ τό τέλος τού έμφυλίου, οι ανταρτόπληκτοι έπανεπατρίσθησαν μαζί μέ τά παιδιά τους, ενώ πολλά παιδιά παρέμειναν στίς παιδουπόλεις, μέχρις ότου τελειώσουν τό σχολείο ή εκμάθουν τήν τέχνη τους. Ένα άλλο γεγονός τής Ιστορίας, πού δέν πρέπει νά ξεχνιέται, είναι ότι κατά τά δύσκολα εκείνα χρόνια, έγινε και ή σταδιακή μετανάστευση και υίοθεσία 10.000 θρεφών από άτεκνα ζευγάρια τών ΗΠΑ, πού έδίδοντο από τούς φτωχούς γονείς για καλύτερο μέλλον, αλλά και από θρεφοκομεία, κυρίως τής Βορ. Ελλάδας. Ό αριθμός τών 10.000 θά πρέπει νά ήταν πολύ μεγαλύτερος λόγω και τών παράνομων υίοθεσιών, εάν ληφθεί ύπ' όψιν ότι τό 1951, είχε γίνει ειδική τελετή στόν Λευκό Οίκο για τήν άφιξη στίς ΗΠΑ τού 10.000στου παιδιού.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, κατά τήν περίοδο 1948-49, όταν τά πράγματα άρχισαν νά δυσκολεύουν για τούς άντάρτες, άπεφάσισε ή ήγεσία τους -ή πολιτική- νά συγκεντρώσουν και νά μεταφέρουν στίς γειτονικές Λ.Δ., τόν παιδικό και εφηβικό

πληθυσμό τών περιοχών πού ήλεγχαν. Η βασική δικαιολογία -όπως άναφερόταν τότε και μεταγενέστερα- ήταν νά σωθούν τά παιδιά από τήν πείνα, τίς ασθένειες, τούς βομβαρδισμούς τών άεροπλάνων και τά «κάτεργα» τής Φρειδερίκης. Για τούς άντάρτες τού ΔΣΕ, ή πράξη τους αυτή άποτελούσε ένα «παιδοφύλαγμα». Άπεδείχθη, όμως, ότι αυτό τό παιδοφύλαγμα ή παιδοσώσιμο, άποσκοπούσε και στήν προμήθεια στρατεύσιμων νέων για τήν επάνδρωση τών μαχομένων στό Γράμμο, Βίτσι κλπ. μονάδων τους, όπως επίσης και στήν εκπαίδευση στή στρατιωτική τέχνη τών μή ακόμη στρατεύσιμων, για νά σταλούν άργότερα στήν Ελλάδα νά βοηθήσουν στήν κλονιζόμενη πλέον, προσπάθειά τους, για έγκαθίδρυση και έδω καθεστώς «Λαϊκής Δημοκρατίας».

Μεγάλος αριθμός τών 28.000 παιδιών -κατά τούς άντάρτες, ήσαν 25.000- διασκορπίσθηκε τελικά σέ νηπιαγωγεία, παιδικούς σταθμούς και παιδουπόλεις όλων τών ανατολικών χωρών και τής Σοβιετικής Ένώσεως, όπου έτυχαν περιθάλψεως, άνατροφής και εκπαιδύσεως, κατά τά σοσιαλιστικά πρότυπα τής εποχής εκείνης. Αυτά όλα, μέ τή σκέψη ότι θά έχρησιμοποιούντο έν καιρώ, σ' έναν νέο «γύρο» -ας μήν ξεχνάμε τά «όπλα παρά πόδα»- και για τήν επάνδρωση μέ στελεχιακό δυναμικό, ενός νέου κράτους, πού δέν έπαυσε νά είναι στά σχέδια τής άλλης πλευράς.

Γιά τό μέγα θέμα τής μεταφοράς τών 28.000 παιδιών στίς Λ.Δ., στίς διαμαρτυρίες για τό «μεγάλο έγκλημα κατά τής φυλής», ή ελληνική κυβέρνηση ζητούσε από τόν ΟΗΕ, τόν Διεθνή Έρυθρό Σταυρό (ΔΕΣ), τίς Ακαδημίες κλπ., τήν άμεση έπιστροφή τών παιδιών και μιλούσε πάντοτε για άρπαγή τών παιδιών από τούς γονείς τους. Η αλήθεια είναι ότι πράγματι ύπήρξαν και γονείς, άντάρτες ή μή, πού έθελουσίως παρέδωσαν τά παιδιά τους, όπως ύπήρξε και δίαια άπόσπαση τών παιδιών από τίς οικογένειές τους. Υπήρξε, όμως, και σκόπιμη άπόσπαση παιδιών από τίς οικογένειές τους, όταν ό πατέρας ήταν άντάρτης, ώστε ν' άποφευχθεί ή τυχόν αυτομόληση τού άντάρτου προς τόν εθνικό στρατό. Υπάρχουν, επίσης, μαρτυρίες ότι κατά τήν πρώτη φάση έξόδου από τή χώρα, ομάδες παιδιών συνοδεύτηκαν από εκπρόσωπο τών γονέων τους. Τό πόσο, όμως, τά παιδιά αυτά άποδέχθηκαν τό ξεκλήρι-

Μεγάλος αριθμός τών 28.000 παιδιών -κατά τούς άντάρτες, ήσαν 25.000- διασκορπίσθηκε τελικά σέ νηπιαγωγεία, παιδικούς σταθμούς και παιδουπόλεις όλων τών ανατολικών χωρών και τής Σοβιετικής Ένώσεως, όπου έτυχαν περιθάλψεως, άνατροφής και εκπαιδύσεως, κατά τά σοσιαλιστικά πρότυπα τής εποχής εκείνης.

μα από τις οικογένειές τους, φαίνεται και από τις αποδράσεις και τις απόπειρες πολλών εξ αυτών να γυρίσουν στα χωριά τους, παρά τα όσα είχαν υποστεί ζώντας κοντά σε περιοχές στρατιωτικών επιχειρήσεων και την προπαγάνδα για μία καλύτερη ζωή, πού τα περίμενε στις τότε Λαϊκές Δημοκρατίες. Και βεβαίως, όσο προχωρούσε το παιδομάζωμα από την άλλη πλευρά, τόσο μεγάλωνε και το παιδοφύλαγμα από την εδώ πλευρά. Όπως διαπιστώνει κανείς, «θύματα» κατά τον πρώτο τουλάχιστον καιρό της αποσπασεώς τους από τις οικογένειες, ήταν τα παιδιά πού βρέθηκαν στις πάσης φύσεως παιδουπόλεις. Και αυτό, ανεξάρτητα από το τελικό αποτέλεσμα, πού ήταν προσωπικό για τόν καθ' ένα. Κατά τα άλλα, εξωτερικά, τό όλο θέμα ήταν «ζήτημα όρολογίας». Για τό επίσημο κράτος, οι αντίρτες έκαναν τό παιδομάζωμα και γι' αυτό αναγκάσθηκε και αυτό νά κάνει τό παιδοφύλαγμα. Ένώ οι αντίρτες έκαναν παιδοφύλαγμα, για νά γλιτώσουν τά παιδιά από τις κακουχίες του πολέμου και τά «κάτεργα» και «γκέτο» της Φρειδερίνης!

Όταν μετά τις διαμαρτυρίες της ελληνικής κυβερνήσεως, προς τόν ΟΗΕ κ.λπ., τις πανελληνίες διαμαρτυρίες, τήν ημέρα εθνικού πένθους κ.λπ., ολοκληρώθηκε ένας κύκλος ενημερώσεως της διεθνούς κοινής γνώμης, ό ΟΗΕ ανέθεσε τό θέμα της «άρπαγής των ελληνολαίδων» στην UNSCOB. Ήταν ή Ειδική Έπιτροπή των Ήνωμένων Έθνών για τά Βαλκάνια. Συγχρόνως μέ τήν έρευνα της UNSCOB στις περιοχές απ' όπου ανηράγησαν τά παιδιά, καθώς και στις όμορες χώρες, όπου τό πρώτον αυτά εγκατεστάθησαν, άρχισε και ή μάχη στον ΟΗΕ.

Ό τότε Έλλην πρωθυπουργός και επί των εξωτερικών ύπουργός κατέθετε στην Πολιτική Έπιτροπή του ΟΗΕ ότι «... χιλιάδες παιδιών άπαχθέντων από τούς γονείς, έχουν ήδη εκτοπισθει από τις όρδές των άναρχικών εις τās χώρας τās γειτονέουσας μέ τήν Ελλάδα. Και εάν τά παιδιά ταύτα δέν εξολοθρευθούν καθ' όδόν συνελεία των στερήσεων και της κακής μεταχειρίσεως, ό ήθικός θάνατος τά αναμένει περαιτέρω...». Για νά απαντήσουν οι ΥΠΕΞ της τότε Σοβιετικής Ένώσεως και της Πιουγκουλαβίας ότι «...τά παιδιά διέδθησαν εις μεγάλας ομάδας τά σύνορα των Δημοκρατικών χωρών συνοδευόμενα υπό των γονέων των, συγγενών και φίλων. Η Κυβέρνηση των Αθηνών είναι ένοχος και υπεύθυνος (;)...». Και στις 27/11/1948, ή πλειοψηφία των δυτικών χωρών έπαιρνε τήν απόφαση μέ τήν όποία σνιστούσε «τήν επιστροφή στην Ελλάδα των ελληνολαίδων άτινα εύρίσκονται μακράν των έσπιών τους, έφ' όσον ό πατήρ ή ή μήτηρ και έν άπουσία αυτού ή αυτής, ό πλησιέστερος αυτών συγγενής εκφράσουν προς τούτο έπιθυμία...». Για νά δοθει ή απάντηση από τά βουνά, ότι από τά παιδιά τά 2.223 ήσαν άνω των 18 έτών και ήδη ήσαν μαχητές του ΔΣΕ —όπως είχαν αυτοαποκληθει οι αντίρτες— τά όποια δέν μπορούσαν νά επιστρέψουν παρά τις ένδεχόμενες αιτήσεις των γονέων τους για τόν έπα-

ναπατριόμο τους. Όμως, κατά καιρούς, ένας αριθμός παιδιών έλειπα από αίτηση των γονέων τους, επαναπατρίσθηκε μέ τή μεσολάβηση του Δ.Ε.Σ. Άλλά αυτός ό αριθμός ήταν πολύ μικρός!

Έν πάση περιπτώσει, θά πρέπει νά δεχθούμε πός μετά τόν Μάρτιο του 1948, ένας μεγάλος αριθμός ελληνολαίδων, βρέθηκε εκτός του έλλαδικού χώρου, στα χέρια των ξένων παιδαγωγών, δασκάλων κ.λπ., ενώ οι λίγοι Έλληνες δάσκαλοι και νηπιαγωγοί —πού βρέθηκαν στις ύπηρεσίες του ΔΣΕ— δέν ήταν δυνατόν νά καλύψουν και τήν ελληνική διαπαιδαγώγησή τους. Από τά στοιχεία πού υπάρχουν, δέν φαίνεται νά γινόταν διδασκαλία των θρησκευτικών, ούτε νά τελέσθηκε ποτέ Θεία Λειτουργία για τις ανάγκες των παιδιών. Άλλωστε ζούσαν σε κράτη όπου ή θρησκεία ήταν τότε τό «όπιο του λαού».

Η πλευρά της Άριστερας ύποστηρίζει ότι τά παιδιά στις Λ.Δ. έτυχαν άρίστης μεταχειρίσεως και μάλιστα, όταν έφθασαν στις παιδουπόλεις, βρέθηκαν μπροστά σε στοιχειώδεις άνέσεις (ηλεκτρικό φώς, κρεβάτια, σινδόνια, πυζάμες κ.λπ.), πού δέν είχαν στα χωριά τους. Αυτό είναι άληθές, αλλά μήπως και τά παιδιά πού έφθασαν στις παιδουπόλεις του ελληνικού κράτους, δέν βρήκαν τις ίδιες άνέσεις; Άς μή λημονούμε τή ζωή στα χωριά μας και μάλιστα τά όρεινά, κατά τή δεκαετία του 1940. Τή φτώχεια και τή δυστυχία πού επικρατούσε συνελεία του μικρού εισοδήματος των χωρικών, του πολέμου, της κατοχής και της έσωτερικής αναστάτωσης, κατά τήν περίοδο 1946-49. Άλλωστε, όπως γνωρίζουμε, στην ίδια κατάσταση εύρίσκοντο και τά χωριά των όμορων Λαϊκών Δημοκρατιών.

Σέ αντίστάθμισμα στο ότι τά περισσότερα παιδιά πέρασαν τά πρώτα τουλάχιστον χρόνια τους μακριά από τούς γονείς τους, πού ζούσαν στην Ελλάδα ή στις Λ.Δ., προβάλλεται ότι ένα μεγάλο ποσοστό έτυχε και πανεπιστημιακής μορφώσεως και μάλιστα πολλά εξ αυτών έγιναν καθηγητές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αυτό είναι οωστό. Όμως δέν μπορεί νά συγκριθει μέ τή μορφωτική εξέλιξη των παιδιών των εδώ παιδουπόλεων, διότι ή διαμονή σε αυτές ήταν πεπερασμένου χρόνου, ενώ τά ελληνόπουλα πού δέν επαναπατρίσθηκαν νωρίς από τις Λ.Δ. —και έμειναν δεκαετίες εκεί— ήταν λογικό

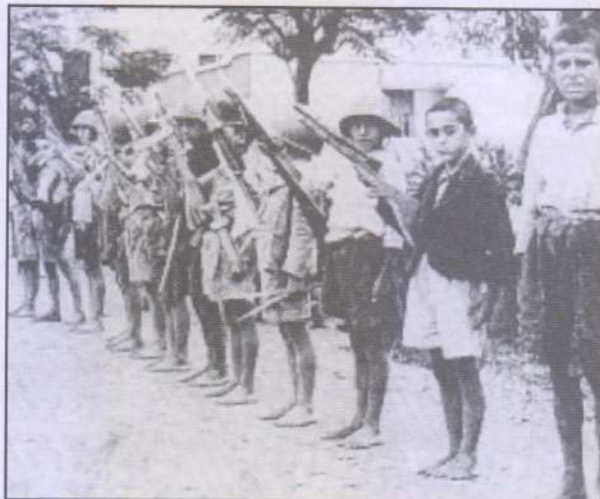

Προσευχή γι' αυτούς πού δέν γύρισαν άκόμα

τά εξ αυτών εξελίξιμα να προχωρήσουν στο μορφωτικό και πνευματικό πεδίο, στις νέες τους πατρίδες. Τό ίδιο συνέβη και με άντάρτες που μετά την ήττα τους και τό πέρασμά τους στις Λ.Δ., έφ' όσον συγκέντρωναν όριομένα «κριτήρια» που είχε θέσει ή ήγεσία τους, τους έπετράπησαν οι πανεπιστημιακές σπουδές. Χωρίς φυσικά και στην περίπτωση αυτή, να μπορεί να γίνει σύγκριση με συγχωριανούς τους στην Ελλάδα –που δρέθηκαν αντιμετώποι τους στά θουνά– και οι όποιοι έπέστρεψαν ένδεχομένως στά χωράφια τους και στις όποιες ασχολίες τους, μετά τό πέρασ του έμφυλιου.

Άπό τά υπάρχοντα στοιχεία, προκύπτει ότι τά παιδιά μετά τό πέρασμά τους από τά σύνορα μέ την Άλβανία, Γιουγκοσλαβία και Βουλγαρία και την όλιγόμηνη διαμονή τους εκεί, άνακατεμεμήθησαν και προωθήθηκαν και στις άλλες Λ. Δημοκρατίες. Έννοείται ότι έγιναν αρκετές μετακινήσεις, ώστε όριομένα –και όχι όλα– να συναντήσουν τους γονείς τους ή άδελφια τους, ώστε στις αρχές του 1950, κατά τά στοιχεία του Έλληνικου Έρυθρου Σταυρού (Ε.Ε.Σ.), τά παιδιά να κατανέμονται ως εξής: Στην Άλβανία 2.000 παιδιά, στη Βουλγαρία 2.660, στην Ούγγαρία 3.000, στην Πολωνία 3.000, στη Ρουμανία 3.800, στην Τσεχοσλοβακία 2.235 και τέλος, στη Γιουγκοσλαβία 11.600 παιδιά. Σημειώνουμε ότι τά 28.000 παιδιά είχαν συμπληρωθεί μέχρι τή 19η Ιουνίου 1949, όποτε πέρασε τά σύνορα και ή τελευταία ομάδα παιδιών.

Έντύπωση προξενεί ό δυσανάλογος μέ τίς δυνατότητες τής Γιουγκοσλαβίας τής έποχής εκείνης, αριθμός παιδιών που άνέλαβε να φιλοξενήσει. Ήδη από έκθεση του Γιουγκοσλαβικου Έρυθρου Σταυρού (Γ.Ε.Σ.) του 1948, μαθαίνουμε πως «περισσότερα από δύο χιλιάδες παιδιά βρήκαν κατάλυμα σε δώδεκα Ίδρύματα και περισσότερα από έννέα χιλιάδες τακτοποιήθηκαν σε οικογένειες...». Τό ποιές ήταν οι οικογένειες αυτές και που ήσαν εγκατεστημένες, θά μās άπασχολήσει παρακάτω. Πρέπει να δοίμε πως τελικά άντιμετώπισε ό ΟΗΕ τίς εκκλήσεις τής ελληνικής κυβέρνησης για έπαναπατρισμό τών παιδιών.

«Τό Ξηπόλυτο τάγμα». "Όταν ό πόλεμος γίνεται παιχνίδι και τό παιχνίδι πόλεμος.

Κατά τή Γεν. Συνέλευση τής 27/11/1948, τό θέμα εξετάσθηκε τελείως άνθρωπιστικά, έκδόθηκε όμόφωνο ψήφισμα (45 υπέρ, 1 κατά), κατά τό όποιο, «ή Γ.Σ. συστήνει τήν έπιστροφή στην Ελλάδα τών Έλληνόπουλων που βρίσκονται σήμερα μακριά από τά σπίτια τους, όταν τά ίδια τά παιδιά, ό πατέρας ή ή μητέρα τους, ή άν λείπουν αυτοί, ό πλησιέστερος συγγενής τους, εκφράσουν επιθυμία για κάτι τέτοιο». Και ένω θά περίμενε ν' αρχίσουν οι διαδικασίες έπαναπατριισμού τών παιδιών, οι «χώρες ύποδοχής» τών παιδιών έδειξαν άπροθυμία συνεργασίας μέ τόν Δ.Ε.Σ. Μάλιστα οι Λ.Δ. άρχισαν να δίδουν νέα έρμηνεία στον όρο «έπιστροφή», έννοώντας τήν έπιστροφή τών παιδιών στους γονείς «όπου και άν αυτοί εύρίσκονταν» και όχι άναγκαστικά στην Ελλάδα... Έτσι, τό θέμα του έπαναπατριισμού τών παιδιών μετατρεπόταν σε πολιτικό θέμα, μέ τή Γιουγκοσλαβία να φιλοξενεί 12.000 παιδιά και τό «Μακεδονικό» να παίζει πρωτεύοντα ρόλο. Άλλωστε είναι γνωστός ό ρόλος τής Γιουγκοσλαβίας κατά τή μεγαλύτερη περίοδο του έμφυλιου, μέ τήν ύλική και ήθική βοήθεια που παρείχε στους άντάρτες μέχρι τόν Ιούλιο του 1949, όποτε λόγω τής άποσχισέως τής από τή Μόσχα, έκλεισε τά έλληνογιουγκοσλαβικά σύνορα και τιοιουτοτρόπως δοήθηκε έμμεσα στη συντριβή τών άνταρτών. Όμως, από τό 1944, όταν από ένα μωσαϊκό λαών, σχηματίσθηκε ή μεταπολεμική Όμόσπονδος Γιουγκοσλαβία, στην έξ αυτών Λαϊκή Δημοκρατία τής Μακεδονίας (Λ.Δ.Μ.) έδίδετο από τόν Τίτο ιδιαίτερη προσοχή, διότι έπρεπε ν' άποτελέσει τή βάση για τή δημιουργία τής Ένιαίας Μακεδονίας. Δέν είναι άνάγκη να υπενθυμίσουμε ότι μέ τή Συνθήκη του Βουκουρεστίου, ό ευρύτερος μακεδονικός χώρος διαμοιράσθηκε μεταξύ Έλλάδος (51%) Γιουγκοσλαβίας (38%) και Βουλγαρίας (11%). Ούτε ότι κατά τήν 5η Όλομέλεια του Κ.Κ.Ε. (1949), υιοθετήθηκε τό σύνθημα για «έθνική άποκατάσταση και αυτοδιάθεση του μακεδονικου λαου». Άλλωστε είχε προηγηθεί ή Συμφωνία του Βled (Ιούλιος 1947) μεταξύ του πανίσχυρου τότε Τίτο και του «άδύνατου» Δημητρώφ, για τή δημιουργία τής Βαλκανικής Όμοσπονδίας υπό τή γιουγκοσλαβική έπιρροή, μέ τήν ένταξη σε αυτήν τής Βουλγαρίας και του «ευρύτερου» μακεδονικου χώρου. Φυσικά, ό «ευρύτερος» μακεδονικός χώρος περιελάμβανε και τήν «Αιγαιτική» Μακεδονία ή Μακεδονία του Αιγαίου, δηλαδή τή σημερινή ελληνική Μακεδονία. Και δέν χρειάζεται ιδιαίτερη προσπάθεια να κατανοηθεί γιατί ή Γιουγκοσλαβία «κατακράτησε» τό μεγαλύτερο ποσοστό παιδιών (12.000 περίπου), τά όποια και προώθησε στη Λαϊκή Δημοκρατία τής Μακεδονίας. Τά παιδιά αυτά και οι οικογένειές τους, όσες κατά τή διάρκεια τών έπιχειρήσεων, είχαν προσωρινά καταφύγει στη Λ.Δ.Μ., ήσαν μια καλή «μαγιά για τό φούσκωμα του μακεδονικου θεματος». Για τήν κατανόηση δέ μιας πλευράς του «Μακεδονικου», σε λίγες γραμμές θά θίξουμε μερικά ιστορικά γεγονότα:

Υπενθυμίζεται ότι μετά τους πολέμους του 1912-13, στην ελληνική Μακεδονία, ευρέθη και ένας πληθυσμός βουλγαρικής ή και αδήλου εθνικότητας, με ρευστή εθνική συνείδηση, ο οποίος μιλούσε ένα γλωσσικό ιδίωμα αποκλίνον προς τη βουλγαρική. Μετά το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου, που κατοχύρωσε τα σύνορά μας, τη Συνθήκη Νεϊγύ και το Σύμφωνο Πολίτη - Καλφάφ, μεγάλος αριθμός Ελλήνων της Βουλγαρίας μετώκησε στην Ελλάδα (1924), ενώ ένας μικρότερος αριθμός εκ των προαναφερθέντων Βουλγάρων της Μακεδονίας, έφυγε στη Βουλγαρία. Έν τούτοις, παρέμεινε ένας αριθμός έξ αυτών, διάσπαρτος στη Δυτ. και Κεντρική Μακεδονία, ενώ υπήρχαν και μερικά άμυγη χωριά. Είναι αυτοί που μιλούσαν μόνο το γλωσσικό ιδίωμα ή ήταν δίγλωσσοι. Πολλοί έξ αυτών είχαν ελληνική συνείδηση και ήταν οι «γραικομάνοι» ή και απόγονοι έξ αυτών, που κατά τη διάρκεια του μακεδονικού αγώνα (1904-1908), ετάχθησαν υπέρ των ελληνικών θέσεων και πολέμησαν γι' αυτό. Όμως ή έλευση των προσφύγων τό 1923, από τη Μικρά Ασία, τόν Πόντο κ.λπ. και ή εγκατάσταση 645.000 έξ αυτών στη Βόρεια Ελλάδα, καθώς και ή διανομή σέ αυτούς των τένως τουρκικών κτημάτων, έφερε μία άνασάτωση στον μακεδονικό χώρο, μέ άναγκαστικούς σέ θέματα καλλιεργειών, χρήσεως του λιγοστού νερού κ.ά. Άνασάτωση, που ένετάθη από τη διακριτική μεταχείριση από τις Άρχές των προσφύγων, σέ βάρος έντοπιών, που διακριτικό γνώρισμα είχαν τό ότι μιλούσαν τό σλαβικό ιδίωμα. Έκ του οποίου μάλιστα όνομάσθησαν, άδεξίως, Σλαβομακεδόνες, ήτοι Σλάβοι που ζούν στην Μακεδονία. Καί τό γεγονός ότι τό ελληνικό κράτος άνέθεσε στη χωροφυλακή και σέ νεοδιοριζόμενους δασκάλους από τη νότια Ελλάδα, την εθνική διαπαιδαγώγηση των «Σλαβομακεδόνων», όδήγησε αυτόν τόν, έστω και λίγο πληθυσμό, στην περιθωριοποίηση, όταν του άπαγορευόταν νά όμιλεί τη γλώσσα του. Διαπιστώνεται σήμερα, ότι μία στοργικότερη ελληνική πολιτική άπέναντι στο εύάλωτο αυτό κομμάτι του άκριτικού μακεδονικού πληθυσμού, θά είχε άποτρέψει μέρος της τραγωδίας του έμφυλιου. Άλλά αυτό δέν είναι του παρόντος. Μπορεί, όμως, νά γραφεί ότι ό πληθυσμός αυτός μέχρι τό 1944, μπορεί νά «λοξοκοιτούσε» προς τη Βουλγαρία μετά όμως τόν Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, έστράφη προς την ίσχυρή Γιουγκοσλαβία. Όμως κατά τη διάρκεια του έμφυλίου, ένας αριθμός Σλαβομακεδόνων ένετάχθη στον ΔΣΕ και σέ κάποια φάση άποτελέσε ιδιαίτερες σλαβομακεδονικές μονάδες, ενώ ένας αριθμός οικογενειών έξ αυτών, εγκατεστάθη στη Λ.Δ.Μ., τη σημερινή FYROM. Μερικοί έξ αυτών, μετά τόν έμφύλιο, επέστρεψαν στην Ελλάδα, άλλοι έφυγαν στην Άμερική, Καναδά και Άυστραλία, ενώ οι περισσότεροι παρέμειναν στά Σκόπια (FYROM).

Άπ' όλα τά παραπάνω, μπορεί εύκολα νά εξαχθεί τό συμπέρασμα ότι ένα μεγάλο μέρος των παιδιών που δρέθηκαν προσφυγόπουλα στη Λαϊκή Δημοκρατία της Μακεδονίας, προήρχετο από δίγλωσσους γονείς

και τά υπόλοιπα από μόνο ελληνόφωνους. Καί ή προσπάθεια του Τίτο ήταν νά προωθήσει προς τη Λ.Δ.Μ. δίγλωσσα προσφυγόπουλα από τις λοιπές Λ.Δ., αλλά και την υπόλοιπο Γιουγκοσλαβία, ώστε βαθμιαία ν' άφομοιωθούν από τόν γηγενή πληθυσμό.

Στην προσπάθεια έμμακεδονισμού των παιδιών του παιδομαζώματος, τοποθετείται και ή εκδίωξη των Έλλήνων δασκάλων, που τόν πρώτο καιρό της προσφυγιάς, δίδασκαν τά παιδιά όρισμένα μαθήματα στην ελληνική γλώσσα, ή οποία αντικαταστάθηκε από τη σλαβομακεδονική σέ όλα τά μαθήματα, γεγονός που έδωσε άφορμή σέ Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες στη Βουδαπέστη νά διαμαρτυρηθούν τό 1951, στον ΟΗΕ, ότι «οί Γιουγκοσλαβικές άρχές μεταχειρίζονται θαναύως τά ελληνόπουλα που είναι εκεί, ότι δέν τά δίδασκουν την ελληνική γλώσσα μέ στόχο τη λησμονιά της. Άκόμη ότι «... δέν μās επιστρέφουν τά παιδιά μας, τά κακομεταχειρίζονται, γιά νά ξεχάσουν την μητρική τους γλώσσα και ν' άπαρηθούν γονείς και πατρίδα (Ελλάδα)». Τέλος, γονείς στέλνουν στά Ήνωμένα Έθνη, γράμματα διαμαρτυρίας των παιδιών γιά τη θάναυση συμπεριφορά των Γιουγκοσλαβικών Άρχών προς τά παιδιά τους, γιατί έξηγήθησαν από την άντικατάσταση των δασκάλων τους και τη διακοπή της διδασκαλίας από Έλληνες δασκάλους. Γιά την τρίτη διαμαρτυρία, οι Γιουγκοσλαβικές Άρχές άντέτειναν ότι ευθύνονται οι κομφορμιστές Έλληνες δάσκαλοι οι όποιοι έξεδιώχθησαν και συνεπεία τούτου, παρεκίνησαν τά παιδιά νά γράψουν όσα έγραψαν, στους γονείς τους. Όπως, όμως, και άν έχουν τά πράγματα, είναι γεγονός ότι οι Γιουγκοσλαβικές Άρχές και μάλιστα οι της Λ.Δ.Μ., προσεπάθησαν μέ κάθε μέσο, τά 12.000 παιδιά άρχικά και όσα κατά καιρούς άποσπούσαν από τις λοιπές Λ.Δ., ν' άποκτήσουν «μακεδονική» συνείδηση! Ένα δείγμα της προσπάθειας έμμακεδονισμού των παιδιών, ήταν και ή μετατροπή του όνόματος τους (όνομα, όνομα πάτρός, μητρός, επώνυμο) σέ αντίστοιχο σλαβικής προελεύσεως, καθώς και του όνόματος του τόπου γεννήσεως και προτέρας διαμονής. Τό Ξυνό Νερό τό έγραφαν Έξ Σού, τη Φλώρινα Λερίν, την Έδεσσα Boden, τό Άνταρτικό Ζέλοβο κ.ο.κ.

Τό θέμα του επαναπατριsmού των 28.000 παιδιών πέρασε διάφορες φάσεις. Έπειτα από αίτήσεις γονέων από την Ελλάδα, διαβουλευείς της Ελληνικής Κυβερνήσεως, του Διεθνούς Έρυθρού Σταυρού, της Επιτροπής του ΟΗΕ, μέ τους Έρυθρούς Σταυρούς των

Τόν Νοέμβριο του 1952, διακόπεται ή λειτουργία της Μόνιμης Διεθνούς Επιτροπής του ΟΗΕ γιά τόν επαναπατριsmό των παιδιών. Καί ό λάκκος γιά τόν ένταφιαsmό του θέματος έχει άνοίξει...

Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν, κατορθώθηκε ἡ κατά καιροῦς ἐπιστροφή πολὺ λίγων παιδιῶν. Ἐπίσης ἓνα «ἀντάμωμα» παιδιῶν μέ τούς γονεῖς τους πού ζοῦσαν ὡς πολιτικοὶ πρόσφυγες στήν Ἀνατολική Εὐρώπη, πραγματοποιήθηκε, ὅταν ἐνέκριναν οἱ Γιουγκοσλαβικές Ἀρχές τήν ἀποστολή παιδιῶν πού ζοῦσαν στή Λ.Δ.Μ. σχεδόν ἐπί ἀμοιβαιότητα. Δηλαδή νά σταλοῦν στή Λ.Δ.Μ. σάν ἀντιστάθμισμα, σλαβόφωνα παιδιά πού ζοῦσαν στίς λοιπές Λαϊκές Δημοκρατίες. Καί ἐάν αὐτό δέν ἐπετεύχθη σέ ικανοποιητικό βαθμό στήν ἀρχή, ὅμως ἀπό τά μέσα τῆς δεκαετίας τοῦ 1950 (μετά τόν θάνατο τοῦ Στάλιν), πού βελτιώνονταν συνεχῶς οἱ γιουγκοσλαβο-σοβιετικές σχέσεις, μεγάλος ἀριθμός προσφύγων ἀπό τά τέως παιδιά τοῦ παιδομαζώματος, ἐγκαταστάθηκε στή FYROM.

Τό τραγικό, ὅμως, στό θέμα τοῦ ἐπαναπατρι-σμοῦ, ἦταν ὅτι, ἐνῶ εἶχε κορυφωθεῖ ἡ ἑλληνική προσπάθεια γιά τόν διαφωτισμό τῆς διεθνούς κοινῆς γνώμης μέ κινητοποιήσεις Κράτους, Ἐκκλησίας, Πνευματικῶν Φορέων, Ὁργανώσεων κ.λπ., οἱ «προστάτιδες» δυνάμεις, ΗΠΑ καί Μεγ. Βρετανία, πίεζαν τήν ἑλληνική κυβέρνηση ν' ἀποκαταστήσει διπλωματικές σχέσεις μέ τήν Γιουγκοσλαβία, ἀποσυνδέοντάς τες ἀπό τό θέμα τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ τῶν παιδιῶν. Πέραν τούτου, μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου καί τίς ἀκαρπες προσπάθειες –πλήν ἐξαιρέσεων– γιά συστηματικό ἐπαναπατρισμό ἀπ' ὅλες τίς Λαϊκές Δημοκρατίες, ἀρχίζε νά προβληματίζει τήν κυβέρνηση ἡ σκοπιμότητα ἐπιστροφῆς τῶν παιδιῶν. Καί κυρίως γιά τά παιδιά καί ἤδη ἐφήβους, πού διαβιοῦσαν στήν Λ.Δ.Μ., πού ὑφίσταντο μιά πλύση ἐγκεφάλου, μέ στόχο τόν ἐκσλαβισμό τους. Τέτοιοι ἦσαν οἱ φόβοι, ὥστε κάποια στιγμή, νά ζητήσει ἡ τότε Βασίλισσα ἀπό τή «Διεθνή Ἐνωση γιά τήν εὐημερία τοῦ Παιδιοῦ», ὅπως τά πρὸς ἐπαναπατρισμό παιδιά, προ-τοῦ ἐπιστρέψουν στήν Ἑλλάδα, νά μεταφερθοῦν ἐνδιαμέσως στή Σουηδία ἢ τήν Ἑλβετία γιά ἓνα μικρό διάστημα, ὥστε ν' «ἀποφορτισθοῦν» τρόπον τινά ἀπό τόν ἐκσλαβισμό, πού εἶχαν ἀρχίσει νά ὑφίστανται τά εἰς τήν Λ.Δ.Μ. διαβιοῦντα καί στήν

Τό θαῦμα τῆς ζωῆς στή δίνη τοῦ πολέμου

κομμουνιστοποίηση τά στίς λοιπές Λαϊκές Δημοκρατίες. Καί εἶναι ιδιαίτερα τραγικό, ὅτι ὅσον ἀφορᾶ τά εἰς τήν Λ.Δ.Μ. διαβιοῦντα παιδιά, στό ἴδιο «καλάθι» μπῆκαν τόσο τά σλαβόφωνα, ὅσο καί τά ἑλληνόφωνα.

Ὅμως στήν προσπάθεια τῶν ΗΠΑ καί τῆς Μεγ. Βρετανίας γιά τήν οὐδετεροποίηση τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἐντάσσεται ἡ ἀποκατάσταση τῶν διπλωματικῶν σχέσεων Ἑλλάδος - Γιουγκοσλαβίας καί τό μετέπειτα ὑπογραφέν Σύμφωνο Ἀμυντικῆς Συνεργασίας Ἑλλάδος, Γιουγκοσλαβίας καί Τουρκίας, πράγματα πού ἐπετεύχθησαν μέν, ἀλλά μοιραία ἔθεσαν τό θέμα τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ τῶν παιδιῶν ἀτύπως στό «ψυγεῖο».

Ἡ εὐρύτερη, ὅμως, περιφερειακή πολιτική τῶν ΗΠΑ καί τῆς Μεγ. Βρετανίας, ἔθεσε τήν Ἑλλάδα πρὸ διλήματος. Ἀντί δηλαδή νά ζηταίε νά ἐπιστρέψουν ὅλα τά παιδιά (ἑλληνόφωνα καί σλαβόφωνα), νά ἐπιζητήσει τήν ἐπιστροφή μόνο τῶν ἑλληνοφώνων, ὥστε νά ἐπέλθει μιά ὁμοιογένεια τοῦ πληθυσμοῦ στή Δυτική Μακεδονία, βοηθούσης καί τῆς μεταναστεύσεως ἑνός ἀριθμοῦ σλαβοφώνων καί δῖγλωσσων πρὸς ΗΠΑ, Καναδᾶ καί Αὐστραλία πού ἦταν τότε σέ ἐξέλιξη.

Ἄλλωστε καί στοὺς κόλπους τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, δέν ὑπῆρχε ὁμοφωνία στό θέμα. Οἱ κύκλοι τοῦ ΟΗΕ ἀντιλαμβάνονται σὺν τῷ χρόνῳ, τῆ μή σκληρῆ στάση πλέον, τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως λόγω τοῦ ὅτι ἔχει προχωρήσει ἡ κομμουνιστοποίηση τῶν παιδιῶν καί τόν Νοέμβριο τοῦ 1952, διακόπτεται ἡ λειτουργία τῆς Μόνιμης Διεθνούς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΟΗΕ γιά τόν ἐπαναπατρισμό τῶν παιδιῶν. Καί ὁ λάκκος γιά τόν ἐνταφιασμό τοῦ θέματος ἔχει ἀνοίξει... Ἡ ἑλληνική κυβέρνηση δέν ἦταν πλέον διατεθειμένη νά συνεχίσει τόν ἐπαναπατρισμό τῶν παιδιῶν, χωρὶς τήν ἐξονυχιστική ἐξέταση κάθε περιπτώσεως κερχωρισμένα. Διότι, πράγματι, ὑπῆρχε καί κάποια πικρή ἐμπειρία ἀπὸ τή συμπεριφορά παιδιῶν πού ἤδη εἶχαν ἐπιστρέψει ἀπὸ τή Γιουγκοσλαβία. Καί μαζί μέ τά ξερά κάρηκαν καί τά χλωρά.

Ἔτσι περίπου ἐκλείσει μιά τραγική σελίδα ἀπὸ τήν ἱστορία τῆς νεώτερης Ἑλλάδας. Μέ τό νά τεθεῖ τό θέμα σιγά-σιγά στό ψυγεῖο καί ἀπὸ τά μέσα τῆς δεκαετίας τοῦ 1950, ν' ἀρχίζει νά καλύπτεται ἀπὸ τήν ὀμίχλη τῆς λήθης.

Τά θετικά ἢ ἀρνητικά σημεῖα τοῦ παιδομαζώματος ἢ παιδοφυλάγματος –ὅπως ἡ κάθε πλευρά μπορεῖ νά ὑποστηρίξει– δέν μποροῦμε νά κρίνουμε ἐκ τῶν ὑστέρων ἐμεῖς πού βρεθήκαμε ἐκτός τῆς θύελλας, ὅταν ὑπάρχουν πάμπολλες ἀόρατες πλευρές καί πολλὰ ἀρχεῖα ἀπρόσιτα ἀκόμη. Εἶναι, ἀκόμη, ἀσέβεια πρὸς τά παιδιά πού ταλαιπωρήθηκαν τά πρῶτα τουλάχιστον χρόνια. Οἱ τελευταῖοι πού δέν δικαιούνται νά κρίνουν εἶναι ὅσοι φοροῦν τά παραμορφωτικά γυαλιά τῶν σκοπιμοτήτων καί τῶν ιδεολογιῶν.

Ἡ τελικὴ κρίση, ἂν ὠφελήθησαν ἢ καταστράφηκαν, εἶναι προσωπική τοῦ κάθε παιδιοῦ πού βίωσε ἐκεῖνα τά γεγονότα.

ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Εισαγωγή

Με τις αλλαγές που συντελέστηκαν μετά το 1989, η κατάσταση στον χώρο της πρώην ΕΣΣΔ υπέστη συγκλονιστικές μεταβολές. Μετάβαση από το ψυχροπολεμικό-ιδεολογικό, πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό σχήμα Ανατολής - Δύσης, στο νέο περιβάλλον των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, μία παγκόσμια υπερδύναμη σε αναζήτηση νέας θέσης για τη διάδοχο της ΕΣΣΔ, Ρωσία, όπως και νέος ρόλος για τις χώρες που φιλοδοξούν ν' αναδειχθούν σε περιφερειακή δύναμη (π.χ. Τουρκία). Παράλληλα, οι νέες συνθήκες οδήγησαν πολλές χώρες της περιοχής προς τις δυτικές δομές (Βορειοατλαντικό Σύμφωνο, Ευρωπαϊκή Ένωση), με τις οποίες βρίσκονται σε διαπραγματεύσεις πλήρους ένταξης - σε αυτό το ζήτημα η Ρωσία αντιδρά-, ενώ δημιουργήθηκαν και τοπικές περιφερειακές συνεργασίες (Οργανισμός Συνεργασίας Εύξεινου Πόντου - ΟΣΕΠ), που ανέδειξαν μία άλλη προοπτική για τον χώρο. Οι αλλαγές αυτές επηρέασαν την κοινωνία και την οικονομία της Ρωσίας, με αποτέλεσμα να υπάρξουν μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα, αφού στη χώρα υπήρχε ένα σημαντικό απόθεμα ανθρωπίνου κεφαλαίου¹, δημιουργήθηκαν νέα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα, ενώ οι αντιπαραθέσεις έφτασαν ακόμη και σ' ένοπλες συγκρούσεις, που είχαν ως κύριο στόχο την κυριότητα των πλούσιων φυσικών πόρων της περιοχής.

Η ρωσική οικονομία

Η Ρωσική Ομοσπονδία έχει έκταση 17.045.000 τ. χλμ., πληθυσμό 147.600.000 κατοίκους και εθνική σύνθεση 81,5% Ρώσοι, Ουκρανοί, Τάταροι, Τσετσένιοι, κ.λπ. Στα τέλη της δεκαετίας του 1980, κατέρρευσε η ΕΣΣΔ της οποίας βασικός στυλοβάτης τόσο της οικονομίας, όσο και της κοινωνίας -η νομενκλατούρα ή η «νέα τάξη»²- ήταν η Ρωσία, ενώ το 1991 όλη οι Σοβιετικές Δημοκρατίες ανεξαρτητοποιήθηκαν. Ο οικονομικός μηχανισμός μετά το 1990, έπρεπε ν' αλλάξει, ώστε να πραγματοποιηθεί ο μετασχηματισμός της ρωσικής οικονομίας, να σταθεροποιηθούν οι μακροοικονομικές μεταβλητές και να μπουν τα θεμέλια για τη μελλοντική ανάπτυξη της χώρας³.

Η επίτευξη αυτών των στόχων βασίστηκε στην εφαρμογή μιας δέσμης μέτρων πολιτικής, που περιλάμβανε την απελευθέρωση των τιμών, την εφαρμογή μιας «συνεπής» και σφιχτής νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, την πλήρη μεταρρυθμίση του νομίσματος, τις εκτεταμένες ιδιωτικοποιήσεις και την εφαρμογή κινήτρων για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων⁴.

Οι εκτεταμένες ιδιωτικοποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της πρώτης περιόδου, αύξησαν τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα

Του Φάνη Μαλκίδη*

στη διαμόρφωση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) από το 12,5% το 1990, στο 24% το 1994. Ωστόσο ωφελημένοι από τη διαδικασία αυτή, βγήκαν στελέχη των πρώην σοβιετικών επιχειρήσεων που ανήκαν στη νομενκλατούρα. Η περίοδος φιλελευθεροποίησης μπορεί να χαρακτηριστεί άναρχη και χωρίς ουσιαστικό προγραμματισμό, που ωστόσο μετέβαλε ορισμένα χαρακτηριστικά της ρωσικής οικονομίας. Έτσι, παρά τις όποιες αντιξοότητες στην έκβαση των μεταρρυθμίσεων, φαίνεται ότι η εικόνα της υπέστη βαθιές και μη αναστρέψιμες αλλαγές. Η εφαρμογή πολιτικών, με στόχο τη σταθεροποίηση των οικονομικών μεταβλητών και τη συνέχιση της διαδικασίας μετασχηματισμού της ρωσικής οικονομίας, φάνηκε ν' αποδίδει. Το έτος 1995 θεωρείται έτος σταθεροποίησης με σημαντικές επιτυχίες στο μέτωπο του πληθωρισμού και την επίτευξη της μακροοικονομικής ισορροπίας⁵.

Ωστόσο μέσα σε διάστημα τριών ετών τα δεδομένα ανατράπηκαν. Η υποτίμηση του ρουβλίου, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 17 Αυγούστου του 1998, ήλθε ως συνέπεια της επιδείνωσης της ρωσικής οικονομίας και του αργού ρυθμού με τον οποίο προχωρούσαν οι μεταρρυθμίσεις⁶. Η κατάρρευση του εθνικού νομίσματος, αλλά και η χρεοκοπία τραπεζικών ιδρυμάτων οδήγησαν πλήθος από Ρώσους στο ν' αποσύρουν τις οικονομίες τους σε ρούβλια ή δολάρια. Έναν μήνα μετά, οι εισαγωγές τροφίμων σημείωσαν κατακόρυφη μείωση, οι εμπορικές συναλλαγές ουσιαστικά διεκόπησαν και για πρώτη φορά μετά τη διάλυση της ΕΣΣΔ, τα καταστήματα παρουσίαζαν και πάλι την εικόνα των άδειων ραφιών. Η υπογραφή του μνημονίου με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για την αποδέσμευση πιστώσεων προς τη Ρωσία τον Απρίλιο του 1999, θεωρήθηκε ότι μπορεί ν' αποτελέσει παράγοντα τόνωσης της εμπιστοσύνης στη ρωσική οικονομία. Συγχρόνως, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο συνέστησε την αύξηση των φόρων στα οιοπνευματώδη ποτά και το πετρέλαιο, την αναβολή της μείωσης του ΦΠΑ, την αλλαγή και αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος και την άρση των συναλλαγματικών περιορισμών. Η εκλογή του Πούτιν σηματοδότησε το πέρασμα της χώρας σε μια νέα περίοδο, στην οποία σύμφωνα με τις δηλώσεις του, ο κύκλος της διαφθοράς και του κλεπτοκρατικού καπιταλισμού πρέπει απαραίτητως να κλείσει, ώστε να επιτευχθεί το δίπτυχο της σταθεροποίησης και της ανάπτυξης. Μετά από περίοδο δέκα και πλέον ετών αναζητήσεων και πειραματισμών, τα σημερινά οικονομικά δεδομένα της Ρωσίας παρουσιάζονται στον πίνακα 1 που ακολουθεί:

* Δρ. Κοινωνιολογίας

Πίνακας 1. Η ρωσική οικονομία

Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν	168.000.000.000	USD (2000),	αύξηση 7,3%	(Ιαν.-Σεπτ. 2000)
Μέσος μισθός:	67	USD		(Δεκέμβριος 1999)
Πληθωρισμός:	84,4% (1998)	36,4% (1999),	9,5%	(Ιαν.-Ιουν. 2000)
Ανεργία:	8.000.000 άτομα	11%		(Δεκέμβριος 1999)
Βιομηχανική Παραγωγή:	Αύξηση	10,4%		(Ιαν-Οκτ. 2000)
Εξαγωγές:	75.845.000.000	USD (1999),	66.769.000 USD	(Ιαν-Αυγ. 2000)
Εισαγωγές:	39.625.000.000	USD (1999),	27.575.000 USD	(Ιαν-Αυγ. 2000)
Εξαγωγές στην Ελλάδα:	634.000.000	USD (1997)	487.900.000	(1998)
Εισαγωγές από την Ελλάδα:	418.200.000	USD (1997),	266.900.000 USD	(1998)
Ξένες Επενδύσεις:	7.890.000.000	USD		(Ιαν.-Σεπτ. 2000)
Εξωτερικό χρέος:	188.000.000	USD		(Δεκ. 1999)
Συναλλαγματικά αποθέματα:	21.474.000.000	USD		(30 Σεπτεμ. 1999)

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Ρωσίας, Πρακτορείο Ειδήσεων ITAR-TASS, Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών, Ρωσία 2000, Αγορά, Εξελίξεις και Προοπτικές, Αθήνα 2000

Η ποσοστιαία σύνθεση των ρωσικών εξαγωγών και εισαγωγών, σύμφωνα με τα στοιχεία της ρωσικής στατιστικής υπηρεσίας (2001), έχει ως εξής:

Πίνακας 2. Ρωσικό Εμπορικό Ισοζύγιο

	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ
1. Προϊόντα πετρελαίου, ορυκτά	42,7	5,7
2. Μέταλλα, προϊόντα μετάλλου	25,7	7,2
3. Χημικά προϊόντα	8,4	15,3
4. Μηχανήματα, μηχανολογικός εξοπλισμός	10,9	35,7
5. Προϊόντα χάρτου	5,5	4,2
6. Τρόφιμα, γεωργικά προϊόντα	3,1	24,5
7. Κλωστοϋφαντουργικά, είδη ένδυσης	1,1	3,9
8. Λοιπά προϊόντα	1,1	3,5

Η ποσοστιαία συμμετοχή στο εξωτερικό εμπόριο της Ρωσίας, των εμπορικών εταίρων της, για το διάστημα Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2001, έχει ως εξής:

Πίνακας 3. Εμπορικοί εταίροι της Ρωσίας

A.	ΕΞΑΓΩΓΕΣ		ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	
	ΧΩΡΑ	%	ΧΩΡΑ	%
1.	Γερμανία	8,8	Γερμανία	13,0
2.	Λευκορωσία	6,4	Λευκορωσία	10,3
3.	Η.Π.Α.	7,0	Η.Π.Α.	9,2
4.	Ουκρανία	7,6	Ουκρανία	7,4
5.	Μ. Βρετανία	4,0	Μ. Βρετανία	2,8
6.	Ιταλία	4,6	Ιταλία	4,2
7.	Ελβετία	4,3	Ολλανδία	2,1
8.	Ολλανδία	5,4	Ιαπωνία	1,0
9.	Καζαχστάν	2,6	-	-

Η Γερμανία είναι η πρώτη χώρα, όσον αφορά το σύνολο των επενδύσεων στη Ρωσία, ακολουθούν οι ΗΠΑ, η Γαλλία, η Κύπρος και η Ολλανδία. Τα στοιχεία των εμπορικών σχέσεων με την Τουρκία από το 1991 έως το 1997, εκθέτονται στον πίνακα 4 που ακολουθεί:

Πίνακας 4. Τουρκο-ρωσικό εμπορικό ισοζύγιο (σε εκατ. δοληάρια)

Έτος	Εξαγωγές	Εισαγωγές	Άθροισμα	
1991	610	1.960	2.570	- 1.350
1992	438	1.040	1.478	- 602
1993	499	1.542	2.041	- 1.043
1994	820	1.045	1.865	- 225
1995	1.238	2.082	3.320	- 844
1996	1.482	1.846	3.328	- 364
1997	1.230	1.272	2.502	- 42

Πηγή: Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών

Όσον αφορά την Ελλάδα, το Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων της Ελληνικής Πρεσβείας της Μόσχας έχει εντοπίσει και καταγράψει περίπου 45 επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων, που έχουν εγκατασταθεί και δραστηριοποιούνται στη Ρωσία. Η εξέλιξη των εμπορικών συναλλαγών Ελλάδος - Ρωσίας την διετία 1994-199 (σε εκατ. δολ. Η.Π.Α.) παρουσιάζει την εξής εικόνα:

Πίνακας 5. Ελληνορωσικό εμπορικό ισοζύγιο

	1994	1995	1996	1997	1998	Μεταβολή 1998/1997	1999*	Μεταβολή 1999/1998
Όγκος Εμπορίου	790,8	973,4	1054,7	1052,7	754,4	-28%	717,7	-4,9%
Ελληνικές Εξαγωγές	243,1	270,1	360,6	418,3	266,4	-36%	247,1	-7,2%
Ελληνικές Εισαγωγές	547,7	703,3	694,1	634,4	487,9	-23%	470,6	-3,5%
Εμπορικό Ισοζύγιο	-340,6	-433,2	-333,5	-216,1	-221,5		-223,5	

* Προσωρινά στοιχεία

Πίνακας 6. Ελληνικές Εξαγωγές προς Ρωσία (σε χιλ. δολ. Η.Π.Α.):

a/a	ΠΡΟΪΟΝ	1997	1998	1999*
1.	Γουνοδέρματα & γουναρικά, τεχνητα γουνοδέρματα	177.568,52	109.504,72	90.342,5
2.	Καπνά & βιομηχανικά υποκατάστατα καπνού	30.316,20	26.540,76	33.756,11
3.	Ανόργανα προϊόντα, ενώσεις πολύτιμων μετάλλων	855,54	1.629,22	9.811,33
4.	Φρούτα και λαχανικά	38.085,92	23.237,45	6.477,53
5.	Χαρτί, χαρτόνια, είδη από χαρτοπολτό	6.723,49	2.610,75	7.029,21

Πίνακας 7. Ελληνικές από Ρωσία (σε χιλ. δολ. Η.Π.Α.):

a/a	ΠΡΟΪΟΝ	1997	1998	1999*
1.	Πετρέλαιο & προϊόντα πετρελαίου	277.442,06	274.656,66	294.191,99
2.	Φυσικό Αέριο & βιομηχανικό	-	-	75.775,99
3.	Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	99.148,21	46.958,22	29.620,42
4.	Πολτός από ξύλο & απορρίματα χαρτιού	20.885,15	19.046,62	15.298,16
5.	Χαρτί & χαρτόνι, τεχνουργήματα από χαρτί	2.174,34	9.968,14	12.197,86

* Προσωρινά στοιχεία. Πηγή: Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών, Ρωσία 2000, Η Αγορά, Εξελίξεις και Προοπτικές, Αθήνα 2000.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ρωσικός ομοσπονδιακός προϋπολογισμός σήμερα, έχει ως κύριες πηγές ξένου συναλλάγματος, τις εξαγωγές πετρελαίου. Ο Πούτιν είπε μάλιστα πρόσφατα, ότι το 40% των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού, προέρχεται από τις εξαγωγές πετρελαίου και το 25% από τις εξαγωγές φυσικού αερίου⁷.

Αν σε αυτό το 65% προστεθούν και τα έσοδα από τις εξαγωγές διαμαντιών, χρυσού, προϊόντων ξυλείας, αργύρου, νικελίου, άνθρακα και χαλκού, δεν μένει ούτε 5% για τα βιομηχανικά προϊόντα. Πρόκειται, λοιπόν, για μία απολύτως τριτοκοσμική δομή εξαγωγών που συνδέεται και με το εμπόριο οπλικών συστημάτων⁸.

Δέκα ολόκληρα χρόνια μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ, η Ρωσία δεν έχει ούτε καν τα 50% της βιομηχανικής παραγωγής της σοβιετικής Ρωσίας στα χρόνια της αποσύνθεσης. «Ακόμη και με ρυθμό ανάπτυξης 8% το χρόνο, θα χρειαστούμε 15 χρόνια για να φθάσουμε το επίπεδο ευημερίας της Πορτογαλίας... της προτελευταίας χώρας της Ε.Ε.», δήλωσε ο Πούτιν⁹.

Η ρωσική κοινωνία

Όλες οι συγκρούσεις στη Ρωσία τα τελευταία χρόνια, δεν σχετίζονται με πολιτικές και κοινωνικές διεργασίες και προτάσεις, αλλά αφορούν απλώς τους ρυθμούς καπιταλιστικής παλινόρθωσης. Από τη μια πλευρά, υπάρχει η τάση επιθετικού υπερπλουτισμού και ακραίου νεοφιλελευθερισμού, η οποία και κυριάρχησε επί Γέλτσιν, ανεξαρτήτως της πρόκλησης δυστυχίας σ' εκατομμύρια Ρώσους και σχετίζεται με τη διαφθορά και γενικώς με το «μαύρο χρήμα». Η τάση η οποία συνδέθηκε με την εκποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων της Ρωσίας και τις «υπηρεσίες», επιβλήθηκε φυσιολογικά, επειδή θεωρείται ότι ο νεοφιλελευθερισμός αποτελεί την πιο δυναμική τάση της οικονομίας της αγοράς σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η άλλη άποψη υποστηρίζεται από αυτούς που ιδιοποιήθηκαν τη βιομηχανική βάση του σοβιετικού κράτους, οι οποίοι επιθυμούσαν την κρατική βοήθεια και ενίσχυση, ώστε να διατηρηθεί η βάση αυτή. Ουσιαστικά, η συγκεκριμένη άποψη ήταν πιο κοντά σε παραδοσιακές μορφές σοσιαλδημοκρατικής διακυβέρνησης κρατικού παρεμβατισμού και προστατευτισμού, αλλά ηττήθηκε, μ' εμφανή αποτελέσματα και στη σημερινή ρωσική οικονομία και κοινωνία, όπου έχει εξαφανιστεί ο ρόλος της μεταποίησης. Το μόνο βέβαιο σε αυτήν τη φάση, είναι ότι η Ρωσία θ' αναπτύσσεται καπιταλιστικά. Ο Πούτιν, ο οποίος επιθυμεί ν' αναπτύξει την οικονομία της αγοράς στη Ρωσία, δεν μπορεί παρά ν' αποδεχθεί την ιεράρχηση των καπιταλιστικών οικονομιών, η οποία πολύ λογικό είναι να κατατάσσει τη Ρωσία πολύ χαμηλά για την ώρα, με προοπτικές που θα κριθούν τις επόμενες δεκαετίες από τις επιδόσεις της¹⁰.

Οι ερευνητές που μελετούν την κοινωνία της Ρωσίας τη δεκαετία του 1990, ξεκινούν από δεδομένα που ανάγονται στην τελευταία περίοδο του σοβιετικού συστήματος. Έτσι, ο αριθμός των ατόμων που πηγαίνουν στο θέατρο, στις αίθουσες συναυλιών, στο τσίρκο και τις βιβλιοθήκες, μειώνεται σημαντικά, όπως και η ανάγνωση λογοτεχνικών έργων και η συνδρομή σ' εφημερίδες. Η αύξηση του χρόνου εργασίας, ώστε ο Ρώσος ν' ανταποκριθεί στις νέες συνθήκες, συνέβαλε στο να γίνει ο ελεύθερος χρόνος πιο παθητικός, τη στιγμή που αυτός ήταν περισσότερο αφιερωμένος στον πολιτισμό, όταν τα τελευταία χρόνια της σοβιετικής περιόδου, ο ελεύθερος χρόνος αυξανόταν διαρκώς. Και για ν' αυξήσουν τα εισοδήματά τους, ακόμα και για να επιβιώσουν, πολλοί Ρώσοι αύξησαν τις γεωργικές και τις κτηνοτροφικές δραστηριότητές τους, με αποτέλεσμα να μειώσουν τον χρόνο ύπνου και τον ελεύθερο χρόνο. Από την εμφάνιση και επέκταση των ελευθεριών και δικαιωμάτων, όπως και από την εμφάνιση ακριβών υπηρεσιών, επωφελήθηκαν μόνο οι πιο εύποροι Ρώσοι, εκείνοι που είχαν τη μεγαλύτερη εξειδί-

κευση ή διέθεταν περισσότερο επιχειρηματικό πνεύμα. Εκτός Μάσχας, οι περισσότεροι άνθρωποι ειδαν να μειώνεται σημαντικά η δυνατότητά τους για πρόσβαση στα πολιτιστικά αγαθά. Η τηλεόραση έχει μετατραπεί σε κυρίαρχο μέσο ψυχαγωγίας, με άθλια ποιότητα των τηλεοπτικών προγραμμάτων¹¹.

Οι περισσότεροι Ρώσοι δεν χρειάζεται να κάνουν σχέδια για τη σύνταξή τους, αφού η πλειοψηφία τους, ούτε λίγο ούτε πολύ, δεν θα προλάβει να πάρει σύνταξη. Το προσδόκιμο όριο ζωής έχει μειωθεί την τελευταία δεκαετία κατά τρία χρόνια και έχει διαμορφωθεί στα 65,9 χρόνια. Χειρότερη είναι η μοίρα των ανδρών, οι οποίοι ζουν κατά μέσο όρο, λιγότερο από 60 χρόνια, δηλαδή περίπου 15 χρόνια λιγότερο από τους Δυτικοευρωπαίους. Η μικρή διάρκεια ζωής είναι εν μέρει προϊόν της κρίσης που πλήττει το σύστημα υγείας με κύρια χαρακτηριστικά τη δυσχερή πρόσβαση σε ποιότητας ιατρικά κέντρα, κατάρρευση των εθνικών προγραμμάτων υγείας, οικονομικά προβλήματα των κλινικών της περιφέρειας. Σήμερα, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (Π.Ο.Υ.) τοποθετεί τη Ρωσία στην 130ή θέση, σε σύνολο 191 χωρών, αναφορικά με την ποιότητα του συστήματος υγείας που παρέχει. Έπεται μάλιστα χαρακτηριστικά τόσο του Καζαχστάν (64ο), όσο και της Λευκορωσίας (72η). Τα παρεχόμενα μέσα δεν αρκούν για ν' αντιμετωπίσουν την επιδημία φυματίωσης και το AIDS. Υποστηρίζεται ότι οι δυσμενείς συνθήκες διαβίωσης και το στρες που έχει οδηγήσει σε χρόνια κατάχρηση βότκας και τσιγάρων και προκλήθηκε έπειτα από μια μεταβατική δεκαετία, σε συνδυασμό με τα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, είναι οι κύριες αιτίες για τον πρόωρο θάνατο των ανδρών. Περισσότεροι από 700 ανθρώπους πεθαίνουν πρόωρα κάθε ημέρα, από καρδιαγγειακές ασθένειες και καρκίνο λόγω του καπνίσματος, ενώ άλλοι 700 πεθαίνουν επίσης πρόωρα, από κίρρωση του ήπατος, δηλητηρίαση από αλκοόλ, ατυχήματα και αυτοχειρίες, που οφείλονται στην υπέρβολική κατανάλωση αλκοόλ. Τα στατιστικά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, αποκαλύπτουν ότι το 2000, οι άνδρες που βρίσκονταν στην παραγωγική ηλικία, αντιμετώπιζαν τέσσερις φορές περισσότερες πιθανότητες να πεθάνουν, απ' ό,τι οι γυναίκες. Σε κάθε 100.000 Ρώσους αυτής της ηλικιακής ομάδας, αντιστοιχούσαν 86 αυτοκτονίες, 44 δηλητηριάσεις από αλκοόλ και 55 δολοφονίες.

Για ν' αποσπάσουν την προσοχή από αυτή τη θλιβερή κατάσταση της χώρας, οι νέοι κάτοχοι της εξουσίας επιδόθηκαν σε μια ευρύτατη προπαγανδιστική εκστρατεία ενάντια στο σοβιετικό σύστημα, καταφεύγοντας σε όλα τα τεχνάσματα που χρησιμοποιούνταν παλιότερα στη Δύση. Υποστηρίζεται ότι δεν υπήρξε παρά ένα τερατώδες σύστημα, ενώ υποτίθεται ότι από την αποτυχία αυτού του τελευταίου γεννήθηκε μια νέα εποχή ελευθερίας. Οι «μεταρρυθμιστές» της ρωσικής κοινωνίας και οικονομίας δεν αρκέστηκαν στη ληηλασία των οικονομικών αγαθών της χώρας, αλλά επιτέθηκαν επίσης στο παρελθόν της με σημαία την άγνοια και όχι την ανάλυση. Παράλληλα, άρχισαν ν' αναζητούν μανιδώδες άλλα παρελθόντα που θα μπορούσαν ν' ανταποκριθούν στην επιθυμία της χώρας να δημιουργήσει μια νέα ταυτότητα. Έτσι ιδιοποιήθηκαν

Ξανά ο,τιδήποτε ήταν τσαρικό και προεπαναστατικό και απέρριψαν ο,τιδήποτε ήταν σοβιετικό.

Το δημογραφικό

Από την κατάρρευση της ΕΣΣΔ μέχρι σήμερα, ο πληθυσμός της Ρωσίας έχει υποστεί μείωση της τάξεως των 3,4 εκατομμυρίων ανθρώπων. Ο μέσος όρος ζωής των Ρώσων έχει πέσει σε πρωτοφανή για τη μεταπολεμική περίοδο, επίπεδα. Τα στοιχεία που δημοσιεύτηκαν στα μέσα του 2001, εμφανίζουν δυσσιώνες προοπτικές για τη χώρα, η Κρατική Επιτροπή Στατιστικής Γκοσκομοστάτ, προβλέπει ότι ο πληθυσμός θα μειωθεί περαιτέρω κατά 11 εκατομμύρια μέσα στην επόμενη 15ετία. Κάποιοι περισσότερο απαισιόδοξοι αναλυτές, μεταξύ των οποίων και ο Πούτιν, δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο να φτάσει τα 123 εκατομμύρια έως το 2015.

Τους πρώτους 10 μήνες του 2000, η χώρα έχασε 550.600 πολίτες, φαινόμενο που ονομάστηκε «ο Σταυρός της Ρωσίας» και είναι ενδεικτικό της αναλογίας που υφίσταται ανάμεσα στον δείκτη θνησιμότητας και τον δείκτη των γεννήσεων. Βάσει των στατιστικών στοιχείων, σε κάθε γυναίκα αντιστοιχούν 1,17 παιδιά, ενώ η κύηση και ο τοκετός ενέχουν 10 φορές περισσότερους κινδύνους, συγκριτικά με τις αντίστοιχες διαδικασίες στη Γερμανία. Δεδομένου ότι το ένα τρίτο του πληθυσμού ζει κάτω από το όριο της φτώχειας (λαμβάνοντας μισθούς μικρότερους από 20.000 δραχμές -λιγότερο από 200 Ευρώ- το μήνα), οι γυναίκες, ανησυχώντας για τα έξοδα που συνοδεύουν τη γέννηση και την ανατροφή ενός παιδιού, είτε καθυστερούν να κυφορήσουν, είτε το αποκλείουν εντελώς. Μια πρόσφατη έρευνα στην περιοχή Βολογκόντσκ, αποκάλυψε ότι το 14% των νέων μητέρων τρομοκρατήθηκε και παρουσίασε τάσεις αυτοκτονίας, μόλις πληροφορήθηκε την εγκυμοσύνη. Σε κάθε παιδί που γεννιέται, αντιστοιχούν δύο αμβλώσεις.

Ο Βλαντιμίρ Ζιρινόσφκι¹² επιχείρησε ν' αντιμετωπίσει τη δημογραφική κρίση που πλήττει τη χώρα με την πολυγαμία. Ο Ζιρινόσφκι πρότεινε μια τροποποίηση του «οικογενειακού κώδικα», ώστε να επιτραπεί στους άνδρες να έχουν έως και πέντε συζύγους, αφού περισσότερες σύζυγοι θα σήμαινε περισσότερα παιδιά και ενίσχυση του πληθυσμού. Έπειτα από μια συζήτηση στο Κοινοβούλιο, η πρότασή του απορρίφθηκε ως «ακατάλληλη». Ωστόσο η κυβέρνηση, έχοντας υπόψη της τις προκλήσεις του νέου έτους, αναμένεται να επικεντρώσει την προσοχή της στην εξεύρεση (λιγότερο ακραίων) λύσεων στο πρόβλημα, που εκτιμάται ότι θα επιδεινωθεί μέσα στην επόμενη δεκαετία, απειλώντας την οικονομική ανάκαμψη και την ανάπτυξη στη Ρωσία.

Η ρωσική κοινωνία και η Τσετσενία

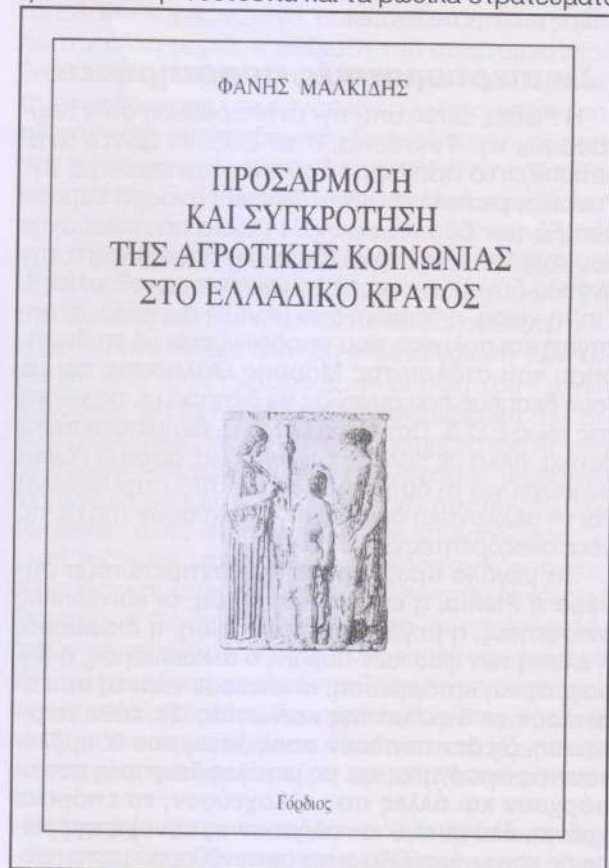
Ο Καύκασος, ανέκαθεν αποτελούσε μια εξαιρετικά ταραγμένη περιοχή της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Είκοσι χιλιάδες άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους στο Ναγκόρνο Καραμπάχ μεταξύ 1990 και 1994, 7.000 σκοτώθηκαν στους πολέμους της Αμπχαζίας, ενώ 200.000 έγιναν πρόσφυγες. Τη μεγαλύτερη πληγή για τη Ρωσία, αποτελεί η πλούσια σε πετρέλαιο Τσετσενία, με έκταση 19.200 τ.χλμ. και πληθυσμό 1.200.000 κατοίκους. Στη Δημοκρατία αυτή, η οποία αποτελεί και θέατρο της πιο αιματηρής σύγκρουσης

με τη Ρωσία, περισσότεροι από 110.000 άνθρωποι έχουν χάσει τη ζωή τους, ενώ άλλοι 430.000, (το 1/3 του πληθυσμού), έχουν γίνει πρόσφυγες, αναζητώντας ασφάλεια στη γειτονική Ινγκουσετία.

Στις αρχές του 1993, ο πόλεμος για τον έλεγχο του πετρελαίου στην περιοχή, έφθασε στο αποκορύφωμά του, με τη δολοφονία των δύο «μεγαλύτερων αφεντικών» του μαύρου χρυσού στην Τσετσενία, τους αδελφούς Ρουσλάν και Ναζαρμπέκ Ουτσέβ. Από τους πλέον γνωστούς κρατικούς αξιωματούχους οι οποίοι ενεπλάκησαν στο κύκλωμα διακίνησης του μαύρου χρυσού, θεωρούνται ο τότε αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Ιραγκούι Μαμοντάεφ, που παραιτήθηκε μετά την υπεξαίρεση 300 εκατομμυρίων δολαρίων, τα οποία προέρχονταν από εξαγωγές πετρελαίου, καθώς και ο δήμαρχος του Γκρόζνι την περίοδο 1991-1993, Μπισλάν Γκαντμίροφ, ο οποίος έπαιρνε προμήθεια 5% από τις πωλήσεις.

Η νίκη των Τσετσένων ανταρτών και η ειρηνευτική συμφωνία με τη Ρωσία που υπεγράφη στα τέλη Αυγούστου του 1996, ακολούθησε την υπογραφή του διατάγματος, με την οποία ρυθμίστηκε το ζήτημα του αγωγού μεταφοράς του μαύρου χρυσού στη Ρωσία. Τον Σεπτέμβριο του 1997, η Ρωσία και η Τσετσενία κατέληξαν σε συμφωνία για τα «διόδια» του πετρελαιοαγωγού· η Μόσχα θα έπαιρνε 15,67 δολάρια για τη μεταφορά κάθε τόνου και το Γκρόζνι 4,57 δολάρια για «βοήθεια στην μεταφορά».

Τον Μάρτιο του 1999, ο πρόεδρος της Τσετσενίας Μασχάντοφ μ' επιστολή του, υπογράμμιζε ότι τους τελευταίους πέντε μήνες, η χώρα του επέτρεπε τη «διέλευση» του πετρελαίου, χωρίς να έχει εισπράξει ούτε ένα ρούβλι από τη Ρωσία. Νέες μάχες ξεσπούν στην Τσετσενία και τα ρωσικά στρατεύματα

επανερχονται τον Σεπτέμβριο του 1999. Στη διάρκεια της διετούς παραμονής τους μέχρι την αποχώρησή τους τον Απρίλιο του 2001, τον έλεγχο του πετρελαίου αναλαμβάνει ο ρωσικός στρατός και πολλοί Ρώσοι αξιωματικοί επιδίδονται στο λαθρεμπόριο πετρελαίου συνεργαζόμενοι ακόμη με τους αντιπάλους τους Τσετσένους. Με την ανάληψη των καθηκόντων του στις αρχές του 2000, ο Ρώσος Πρόεδρος Βλαντίμιρ Πούτιν δηλώνει αποφασισμένος να θέσει τέλος στη συνεχιζόμενη λεηλασία του μαύρου χρυσού. Αρκετοί υψηλόβαθμοι Ρώσοι αξιωματικοί συλλαμβάνονται στην Τσετσενία, την Ινγκουσετία και τη βόρεια Οσσετία. Λαθρέμποροι οδηγούνται στη φυλακή, ωστόσο η επιχείρηση είναι τυπική παρά ουσιαστική, καθώς είναι αδύνατο να διαλυθεί ένα τόσο καλά οργανωμένο δίκτυο.

Η έκταση της λαθρεμπορίας του πετρελαίου στην Τσετσενία αποτελεί το μεγαλύτερο πρόβλημα. Και αυτό, γιατί σύμφωνα με τις πρώτες αναφορές της ειδικής αστυνομίας που συστάθηκε τον Μάιο για την καταπολέμηση της λαθρεμπορίας, η λεηλασία του μαύρου χρυσού φτάνει τους 3.000 με 4.000 τόνους ημερησίως! Η πλέον ριζοσπαστική λύση, σύμφωνα με τους Ρώσους πολιτικούς αναλυτές, θα ήταν ν' αποσυρθούν τα ρωσικά στρατεύματα από την περιοχή, ωστόσο η απόπειρα που έγινε, απέδειξε ότι αυτό είναι δύσκολο και επικίνδυνο εγχείρημα, λόγω της ανεξέλεγκτης δράσης των συμμοριών. Η Ρωσία προσπαθεί, αν όχι να τους εξουδετερώσει, τουλάχιστον να τους αδρανοποιήσει και εάν το πετύχει αυτό, θα έχει πολλές πιθανότητες να οδηγήσει σε μια ειρήνευση την περιοχή. Εάν όχι, οι εξελίξεις θα είναι απρόβλεπτες και προοιωνίζονται δύσκολες, κάτι που θα επηρεάσει ολόκληρη τη ρωσική κοινωνία και βεβαίως και την οικονομία.

Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Η Ρωσία, εκτός από την αντιπαράθεση στον Καύκασο και την Τσετσενία, στον Εύξεινο Πόντο αντιμετωπίζει το πρόβλημα του ανταγωνισμού με την Τουρκία, με πολλές διαστάσεις και ανοιχτά θέματα μεταξύ των δύο πλευρών. Η Ρωσία αποτελεί στην περιοχή του Εύξεινου Πόντου αναμφισβήτητη την ηγέτιδα δύναμη, παρά τις τουρκικές πρωτοβουλίες¹³. Για τη χώρα, η περιοχή έχει μεγάλη σημασία, στρατηγική και πολιτική, που αποδεικνύεται με τη διατήρηση του στόλου της Μαύρης Θάλασσας και με τους δεσμούς που συνεχίζει να διατηρεί με τις χώρες της τέως ΕΣΣΔ. Ωστόσο ο Ο.Σ.Ε.Π. αντιμετωπίστηκε θετικά, αλλά με πολλές επιφυλάξεις, αφού η Ρωσία ανησυχεί για τη δυτική δραστηριότητα στην περιοχή και τη μελλοντική διάρρηξη των σχέσεων της με τις νέες ανεξάρτητες Δημοκρατίες.¹⁴

Τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η Ρωσία, η οικονομική κρίση, οι κοινωνικές ανισότητες, η μεγάλη μετανάστευση, η διαφθορά, η κλοπή των φυσικών πόρων, ο αλκοολισμός, η δημογραφική κατάρρευση, αποτελούν νάρκες που απειλούν τα θεμέλια της κοινωνίας. Σε κάθε περίπτωση, αν δεν παρθούν αποφάσεις που θ' αμβλύνουν τις ανισότητες και τις μεγάλες διαφορές που υπάρχουν και άλλες που ελλοχεύουν, τα επόμενα χρόνια, όλα αυτά θ' απειλήσουν τη συνοχή της ρωσικής κοινωνίας. Όλα αυτά σε συνδυασμό με τα προ-

βλήματα και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ρωσική πολιτική (αντιπαράθεσης κυρίως με την Τουρκία και δευτερευόντως τη Γεωργία στον παρευξείνιο χώρο, η Τσετσενία, τα εσωτερικά προβλήματα στους κόλπους της Ρωσικής Ομοσπονδίας, κ.ά.), αποτελούν ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπίσει άμεσα η ρωσική ηγεσία.

Σημειώσεις

1. Μυλωνά Γ., Εύξεινος Πόντος, Η Ελλάδα και οι χώρες της Μαύρης Θάλασσας, Προβλήματα και προοπτικές, Εκδ. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 1995.
2. Βοσλένσκυ Μ., Η νομενκλατούρα, Οι προνομιούχοι της Σοβιετικής Ένωσης, Εκδ. Νεοεκδοτική, Αθήνα 1980 και Τζίλας Μ., Η νέα τάξη, Βιέννη - Μόναχο 1957.
3. Σχετικά με τις προϋποθέσεις για την μικροοικονομική σταθεροποίηση στη Ρωσία, βλ. Dubinin S., *Macroeconomic stabilization in Russia: the lessons of 1992-95 and the outlook for 1996-97* στο Economic Transformation: The tasks still ahead, D.C.: Per Jacobsson Foundation, Washington 1995.
4. Για τις μεταρρυθμίσεις της πρώτης περιόδου γίνεται εκτενής αναφορά στην έκθεση του οίκου Moody's (*Moody's Report on the Russian Economy*). Σχετικά με το χρηματοπιστωτικό σύστημα, με τις πολιτικές ιδιωτικοποιήσεων και με το ζήτημα του εξωτερικού χρέους της Ρωσίας βλ. Sutela P. (ed.), *The Russian Economy in Crisis and Transition*, Bank of Finland, Helsinki 1993, και Μαρούδας Λ., Τσαρδανίδης Χ. (επιμ.) Πού βαδίζει η Ρωσία; Οικονομικές και πολιτικές προεκτάσεις της μετάδοσης, Εκδ. Εξάντας, Αθήνα 1999.
5. Για την ρωσική οικονομία στην περίοδο 1992-1996 βλ. *Russian Federation, OECD economic surveys*, OECD, Paris 1997 και *Russian economic trends*, 1998, 1, Russian European Centre of Economic Policy.
6. Για τις μεταρρυθμίσεις και τη ρωσική οικονομία βλ. *Russian Federation - the 1998 Program and seventh quarterly review under the extended arrangement - letter of intent and statement of economic and structural policies for 1998*, Document of International Monetary Fund, (Confidential), June 17, 1998.
7. Η Ρωσία έχει τα μεγαλύτερα αποθέματα φυσικού αερίου στον κόσμο (48 τρισ. κ.μ.) και η Ευρώπη υπολογίζεται ότι θα δεκαπλασιάσει τις ανάγκες της (περίπου 800 δισ. κυβικά μέτρα) σε βάρος της κατανάλωσης πετρελαίου, που και ακριβότερο είναι και περνά από δύσκολους και αμφίβολους δρόμους. Παρουσίαση του παραγωγικού δυναμικού της Ρωσίας στα πλαίσια της ΕΣΣΔ επιχειρείται στο Jacques le Cacheux, *L'URSS* στο Jean-Paul Fitoussi (dir), *A l'Est, en Europe, des économies en transition*, Presses de la Fondation Nationale des Sciences Politiques, Paris 1990, σελ. 27, καθώς και στο EIU, *Country Profile Russia 1998-1999*.
8. Δελαστίκ Γ., Εφημερίδα Καθημερινή 21.7.2001.
9. Εφημερίδα Ελευθεροτυπία 4.8.2001.
10. Την ίδια περίοδο ανθεί η γνωστή πλευρά του καπιταλισμού, αφού τη μεγαλύτερη άνοδο παγκοσμίως, αλλά και τα ηνία στην Ευρώπη έχει το ρωσικό χρηματιστήριο, το οποίο σημειώνει άνοδο κατά 41% και τα κεφάλαια που διακινούνται την τελευταία τριετία, είναι τεράστια και προέρχονται από διάφορες πηγές, ακόμη και παράνομες. Στο ρωσικό χρηματιστήριο μεγάλη είναι η ζήτηση για ADR πετρελαίου με την κεφαλοποίηση ν' αγγίζει τα 15,2 τρισ. δρχ. και τις συναλλαγές ν' ανέρχονται στα 3,8 δισ. δρχ. ημερησίως.
11. Lewin M., *Le-Monde* 6.1.2002.
12. Ο Βλαδμίρ Ζιρινόφσκι στις εκλογές του 1993, είχε συγκεντρώσει το 23%, το 1995 11,5% και στις τελευταίες εκλογές απέσπασε 6%, εξασφαλίζοντας 17 έδρες στο Ομοσπονδιακό Συμβούλιο της χώρας.
13. MacFarlane N. *Russia the West and the European Security*, Survival vol. 35 No. 3 Autumn 1993, σελ. 7-8.
14. Valinakis V. - Karaganov S., *The creation and evolution of the BSEC. An assessment*, The South East European Yearbook, Athens 1997-1998, σελ. 259.

Αμπελάκια, η Κοινοτική Πολιτεία της Κοκκινιάδικης Τέχνης

Του Διονύση Μαυρόγιαννη*

Γ' Μέρος

7. Ευρωπαϊκή και διεθνής διάσταση και αναγνώριση του Αμπελακιώτικου Κοινοτικού Μοντέλου Συνεργατικής Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης

Η ανακάλυψη της Συνεργατικής Ένωσης των Αμπελακιών από πολιτικές, διπλωματικές, επιστημονικές και περιηγητικές προσωπικότητες της Ευρώπης καθώς και η γραπτή παράδοση γι' αυτήν, συνεχίστηκαν ως το τέλος του 19ου και τις αρχές ακόμη του 20ου αιώνα. Στο 6ο Συνέδριο της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης στη Βουδαπέστη (1904) συμμετείχε ο αρχικός μελετητής του αμπελακιώτικου φαινομένου, ο πολιτικός Γεώργιος Φιλάρετος, ο οποίος, γραπτώς και προφορικώς, διέδιδε τις προσυνεταιριστικές συνεργατικές εμπειρίες της Ελλάδας. Την ίδια εποχή, σε άλλο Συνέδριο της Δ.Σ.Ε. εγίνοντο συζητήσεις για τη λειτουργία των Συνεργατικών Κοινοτήτων που είχαν ιδρύσει στη Ρουέν της Γαλλίας κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου αι., οι οπαδοί του Charles Fourier και φίλοι του Francois Boulanger βάσει των γραπτών του μαρτυριών για τη Συνεργατική Ένωση των Αμπελακιών.

Η ίδρυση το 1920 τεχνικής Υπηρεσίας για τους Συνεταιρισμούς στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας στη Γενεύη (συγχρόνως με την ίδρυση Υπηρεσίας για την εκπόνηση/υιοθέτηση νομικών κειμένων σχετικά με τις εργασιακές/βιομηχανικές σχέσεις, καθώς και

Το ταβάνι που στολίζει το δυτικό δωμάτιο παλαιού αρχοντικού στα Αμπελάκια

Υπηρεσίας Εργατικής Εκπαίδευσης), επιτάχυνε την εξάπλωση και την ανάπτυξη των εκσυγχρονισμένων συνεταιρισμών σε ολόκληρη την Ευρώπη, επισκιάζοντας έτσι, όλες τις παραδοσιακές και αυθόρμητες συνεργατικές μορφές, όπως και αυτή των Αμπελακιών. Τα Αμπελάκια της Ελλάδας και όλα τα παραδοσιακά συνεργατικά φαινόμενα διαφόρων χωρών, αγνοήθηκαν, περιφρονήθηκαν και ξεχάστηκαν για μισό περίπου αιώνα, στη δίνη του εξευρωπαϊσμού και της εκλογίκευσης των λαϊκών θεσμών, του λαϊκού πολιτισμού και της συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών στους οικονομικούς μηχανισμούς. Στο διάστημα αυτό, η θεώρηση του αμπελακιώτικου φαινομένου στην Ελλάδα, συνεχίστηκε πάνω σε τρεις ιδεολογικούς άξονες. Από τη μία μεριά, η άποψη ότι επρόκειτο για τον πρώτο συνεταιρισμό του κόσμου, είχε πάντοτε θερμούς υποστηρικτές και εξέφραζε, κατά τρόπο εξιδανικευμένο και γενικευμένο, αισθήματα και βιώματα αναπλήρωσης για την πληγωμένη περηφάνια ενός λαού, στον οποίο το συνεχές ευρωπαϊκό όραμα και γίνεσθαι της Ελλάδας, από την εποχή του Ρήγα και της επαύριον της ίδρυσης του νεοελληνικού κράτους, είχε δημιουργήσει αμφιβολίες και είχε επιφέρει αποπροσανατολισμό σε μεγάλο βαθμό και έκταση, για την ίδια του την ιστορική ταυτότητα και ικανότητα, παλιότερη και νεώτερη. Από την άλλη μεριά, η σύζευξη του συνεταιριστικού θεσμού στην κομμουνιστική ιδεολογία και προοπτική της οικοδόμησης του εργατικού προλεταριάτου, πατώντας «στο σκαλοπάτι» του θεσμού αυτού, είχε και στη χώρα μας τον απόηχό της. Ο Γιάννης Κορδάτος, παλιός Γ. Γραμματέας του Σοσιαλιστικού κατ' αρχάς και του Κ.Κ.Ε. στη συνέχεια, με «προκρούστεια» μεθόδευση (μεθοδολογία), έκοψε τα άκρα και κόντυνε το μέγεθος και το συνεργατικό χαρακτήρα της Ένωσης των Αμπελακιών, υποβιβάζοντας το φαινόμενο αυτό σε μια συνήθη εκμετάλλευση των εργατών από τους εμπόρους. Η άποψη του Γιάννη Κορδάτου για τα Αμπελάκια και τον μύθο για τον Συνεταιρισμό τους, εκτός από την θελημένη ιδεολογική διαστρέβλωση των ιστορικών γεγονότων, ωφείλετο σε μεγάλο βαθμό, και στην άγνοια των πηγών, ευρωπαϊκών αλλά και ελληνικών, για τα Αμπελάκια.

Η τρίτη και μεσαία θέση εκφράστηκε από επιστήμονες και λόγιους, όπως ο καθηγητής Νικόλαος Βέης και ο Φάνης Μιχαλόπουλος, οι οποίοι μελέτησαν και προέβαλαν αυτά καθ' εαυτά τα ιστορικά γεγονότα, χωρίς να προσπαθήσουν να διατυπώσουν και να επιβάλουν θεωρητικές ετικέτες σε αυτά. Αυτή η αντικειμενική θέση ήταν και συνεχίζει να είναι παρακαταθήκη για τους ορθοδόξους συνεται-

* Καθηγητής Κοινωνιολογίας και πρ. Πρύτανης του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

Η Συνεργατική Ένωση των Αμπελακίων ήταν η μεγαλύτερη παραγωγική και εμπορική εταιρεία της Βαλκανικής και Κεντρικής τουλάχιστον Ευρώπης. Ήταν επίσης μια πολυεθνική εταιρεία, που είχε απ' ευθείας συμμετοχή στους ευρωπαϊκούς οικονομικούς μηχανισμούς.

ριστές της χώρας μας τόσο παλαιότερων (Θ. Τζωρτζάκης -Βραβείο Ακαδημίας για το περιοδικό *Ο Συνεταιριστής*, 1954-, Αριστείδης Κλήμης, Δ. Πάνος, Νικόλαος Κολύμβας), αλλά και νεώτερους. Εξ άλλου, ακαδημαϊκοί, όπως ο Ρουσσόπουλος, ο Ν. Λούρος, ο Π. Ζέπος, αλλά και επιφανείς οικονομολόγοι, όπως ο Καλλιτσουνάκης, ο Αγαπητίδης, ο Ν. Πανταζόπουλος, ο Λ. Χουμανίδης, ο Ν. Μουτσόπουλος, υποστήριξαν πολλές θετικές όψεις, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές των Αμπελακίων και της Συνεργατικής τους Ένωσης.

Τα Αμπελάκια επανήλθαν στην ευρωπαϊκή και διεθνή επικαιρότητα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και τις καινούριες ιστορικές συγκυρίες και αναζητήσεις ενδεδειγμένου και αποτελεσματικού κοινωνικο-οικονομικού μοντέλου για την παροχή τεχνικής βοήθειας προς τις χώρες του Τρίτου Κόσμου, οι οποίες ανέκτησαν ή απέκτησαν την πολιτειακή τους ανεξαρτησία μετά την ανατροπή της αποικιοκρατίας. Παράλληλα, έκανε την εμφάνισή του σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, ένα νέο ρεύμα μελέτης των παραδοσιακών θεσμών του παρελθόντος, με σκοπό τη δικαιότερη οργάνωση της οικονομίας, μ' ευρύτερη συμμετοχή των εργαζομένων στις επιχειρήσεις και στα αποτελέσματά τους, αυτών που είχαν υποστεί βαρύτερα τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης του 1928-1930 καθώς και της παγκόσμιας σύρραξης, με καταστροφή του ανθρώπινου δυναμικού, κατασπατάληση των πρώτων υλών και μ' εξουσιασμό των παραγωγικών σχέσεων.

Στη δεκαετία του 1960, όταν διαπιστώθηκε από τις διεθνείς και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις ότι η παροχή τεχνικής βοήθειας προς τις υποανάπτυκτες (όπως ελέγοντο τότε) χώρες συναντούσε δυσκολίες πρόσληψης και απορρόφησης λόγω μη συμβατότητας των ευρωπαϊκών θεσμικών μοντέλων, σημειώθηκε επιστροφή στις ήδη βιωμένες συνεργατικές μορφές του παρελθόντος. Το Διεθνές Γραφείο Εργασίας ανέθεσε σε Γάλλο εμπειρογνώμονα τη σχετική αρχειακή έρευνα και μελέτη των γνωστών αυτών εμπειριών, συμπεριλαμβανομένων και των Αμπελακίων. Το ογκώδες υλικό που συγκεντρώθηκε, ανέλαβε να το επεξεργασθεί περαιτέρω με σκοπό τη δημοσίευση και προβολή του, έτερος μελετητής γερμανικής κουλτούρας.

Το έργο μεταφρασμένο από τα γαλλικά στα γερμανικά, υπό τον τίτλο *Μη συμβατικές μορφές συνεργατισμού*, θάφτηκε στα γρανάζια του ευρωπαϊκού συμπλέγματος ανωτερότητας, χωρίς, δυστυχώς, να δει ποτέ το φως της δημοσιότητας.

Το πρόβλημα, όμως, ενός πρόσφορου θεσμικού προτύπου, εξακολουθούσε να υπάρχει. Η προσοχή των Γάλλων επιστημόνων, όπως ο καθηγητής Henri Desroche, Διευθυντής του πασίγνωστου *College Cooperative de Paris* και αργότερα Πρόεδρος του Διεθνούς Συνεταιριστικού Πανεπιστημίου, στράφηκε προς την πρώτη διατριβή του υποφαινομένου για τα Αμπελάκια. Η διατριβή αυτή, που εξεπονήθη και έγινε δεκτή από το Παν/μιο Παρισίων υπό τη διεύθυνση του καθηγητή Η.Δ, αφορούσε στις έρευνες για την Ένωση των Αμπελακίων (1780-1812) στα γαλλικά και ελληνικά Αρχεία και στις διηγήσεις των περιηγητών (1967, 300 σελίδες). Μ' επιστολή του στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας, ο καθηγητής μου Η.Δ. επεσήμανε τη σπουδαιότητα της διατριβής. Το Δ.Γ.Ε. με προσκάλεσε στη Γενεύη, όπου προσέφερα για πολλά χρόνια τις υπηρεσίες μου στο Διεθνές Συνεταιριστικό Σύστημα, ως επιστημονικό στέλεχος. Μετά πενταετή επιτόπια συμμετοχή στην εκπόνηση και εφαρμογή των Πενταετών Προγραμμάτων Κοινωνικής Ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων των συνεταιρισμών διαφόρων χωρών της Αφρικής και Ασίας, το Δ.Γ.Ε. μου παρεχώρησε εξαμηνιαία υποτροφία για την εκπόνηση διατριβής του γαλλικού κράτους, με βάση την πρώτη, η οποία περιείχε ντοκουμέντα και μαρτυρίες. Η διατριβή αυτή με τίτλο *Η Συνεταιριστική Ένωση των Αμπελακίων. Κοινωνική Ιστορία του ελληνικού συνεταιριστικού κινήματος (1780-1966)*, με ειδικό εισηγητή τον καθηγητή μου Η.Δ., έγινε ενθουσιωδώς δεκτή από την τετραμελή επιτροπή καθηγητών του Πανεπιστημίου των Παρισίων, ειδικών στο Βυζαντινό Δίκαιο, στο Κοινωνικό Δίκαιο και στην Ιστορία των Θεσμών. Στη διατριβή, εκτός του βαθμού «άριστα», απενεμήθη και η αναγνώριση της καλύτερης διατριβής του έτους 1975 και ο τίτλος του «LAUREAT».

Το Δ.Γ.Ε., την ίδια αυτή χρονιά, μου ζήτησε να προβώ, σε συνεργασία με Γάλλο εμπειρογνώμονα των συνεταιρισμών, σ' εκπόνηση και δημοσίευση περιεκτικής μελέτης για τη σημασία της Ένωσης των Αμπελακίων, σε σύγκριση με τους καταναλωτικούς συνεταιρισμούς της Αγγλίας (Ρόσντεϊλ, 1844). Στη σύντομη μελέτη μας, που δημοσιεύθηκε στην τριμηνιαία *Επιθεώρηση Συνεταιρισμών* του Δ.Γ.Ε. (1975, τεύχος 2), καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι θεσμικές δυσκολίες, όπως η έλλειψη τραπεζών και άλλα αίτια, οδήγησαν την Ένωση Αμπελακίων σ' εξαφάνιση, ενώ οι αγγλικοί συνεταιρισμοί του 1844, που θεωρούνται ως η απαρχή των σύγχρονων ευρωπαϊκών συνεταιρισμών, δεν μπορούν να συγκριθούν με την έκταση, το είδος και τα αποτελέσματα των Αμπελακίων.

Με τη δημοσίευση του άρθρου αυτού στις τρεις επίσημες γλώσσες του ΟΗΕ και την αυτόματη είσοδο στις βιβλιοθήκες των 180 κρατών - μελών του τελευταίου αυτού, επετελέσθη η διάχυση και αναγνώριση του μηνύματος για τη χρονική προτεραιότητα

και για την υπέρτερη επιστημονική σημασία του Κοινοτικού Συνεργατικού Συστήματος των Αμπελακίων.

Στα επόμενα πέντε χρόνια (1976-1980), τα Προγράμματα Τεχνικής Συνεργασίας του Δ.Γ.Ε. για την εξάπλωση και ανάπτυξη των συνεταιρισμών, άντλησαν τα στοιχεία της «Κοινότητας» και της μαζικής «συμμετοχής» του πληθυσμού στους οικονομικούς και κοινωνικούς τομείς πολλών χωρών, οι οποίες είχαν ήδη υποτυπώδες ή και ανεπτυγμένο Κοινοτικό Σύστημα, όπως η Ινδία, οι Φιλιππίνες, η Μαδαγασκάρη, η Νήσος Μαυρίκιος, η Τυνησία, το Μπουρούντι. Και τούτο, γιατί η επιτυχία των Προγραμμάτων αυτών προϋπέθετε ευρεία λαϊκή συμμετοχή για την υλοποίησή τους (people's participation in the development).

Τέλος, το 1981, με πρότασή μου στην ΠΑΣΕΓΕΣ και στην Ακαδημία Αθηνών, οργανώθηκε στην Αθήνα και στα Αμπελάκια, Διεθνές Συμπόσιο για τους παραδοσιακούς και λοιπούς Συνεταιρισμούς, με την ευκαιρία της 200ης επετείου από την ίδρυση της Κοινής Συντροφιάς και Αδελφότητας των Αμπελακίων, με την οικονομική συνδρομή του Υπουργείου Πολιτισμού. Πρόεδρος του Συμποσίου ανέλαβε ο αείμνηστος καθηγητής και ακαδημαϊκός Παναγιώτης Ζέπος, Γραμματέας ο Νικόλαος Κολύμβας και υπεύθυνος για την οργάνωση ο υποφαινόμενος.

Στο Συμπόσιο κλήθηκαν και έλαβαν μέρος με εισηγήσεις τους, εκπρόσωπος του ΟΗΕ, εκπρόσωποι της Διεθνούς Ένωσης Συνεταιρισμών, εκπρόσωποι των Ευρωπαϊκών Συνεταιριστικών Ομάδων που εδρεύουν στις Βρυξέλλες (Ευρωπαϊκή Ένωση), δεκάδες εκπρόσωποι Συνεταιριστικών Οργανώσεων πολλών ευρωπαϊκών κρατών, συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου.

Έλαβαν επίσης μέρος δεκάδες Έλληνες επιστήμονες και συνεταιριστές (καθηγ. Στέργιος Φασουλάκης, καθηγ. Γ. Παπαγεωργίου, καθηγ. Γ. Δασκάλου, καθηγ. Ηλίας Γεωργίου, Θ. Θωμόπουλος, Ελεγκτικό Συνέδριο κ.ά.).

Οι εισηγήσεις, τα μηνύματα, οι πρόλογοι και τα συμπεράσματα του Διεθνούς αυτού Συμποσίου εξεδόθησαν στα ελληνικά και στα γαλλικά (1982) μ' επιμέλεια του υποφαινόμενου και δαπάνη της Έδρας της Κοινωνιολογίας της Νομικής Σχολής του Δ.Π.Θ., όπου εδιδάσκετο από το 1978 και το μάθημα, στα πλαίσια της Γενικής Κοινωνιολογίας, της Κοινωνιολογίας του Δικαίου για τους Συνεταιριστικούς Θεσμούς και τον Κοινωνικό Μετασχηματισμό.

Περαίνοντας αυτή τη σύντομη ανατομία του Κοινοτικού και Συνεργατικού Συστήματος ευρείας, αν μη καθολικής, λαϊκής συμμετοχής των κατοίκων των Αμπελακίων στη διαδικασία και στις πρώιμες εμπειρίες του καπιταλισμού στην Ελλάδα, οφείλουμε να επαναλάβουμε και να υπογραμμίσουμε τα εξής:

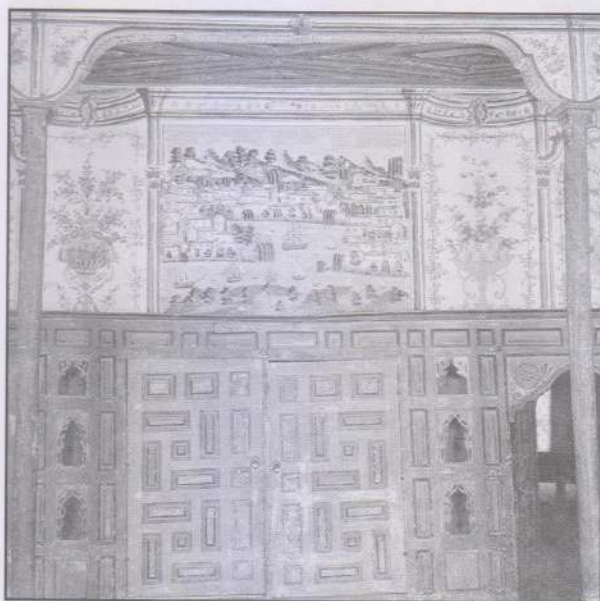
Κατ' αρχάς, η Συνεργατική Ένωση των Αμπελακίων ήταν η μεγαλύτερη παραγωγική και εμπορική εταιρεία της Βαλκανικής και Κεντρικής τουλάχιστον Ευρώπης. Ήταν επίσης μια πολυεθνική εταιρεία, που ξεπερνούσε τα εδαφικά όρια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και που είχε, αυτό είναι το κυριότερο, απ' ευθείας συμμετοχή στους ευρωπαϊκούς

οικονομικούς μηχανισμούς, στις εξαγωγές και εισαγωγές εμπορευμάτων και κεφαλαίων, με υπεροχή των πρώτων.

Ήταν η ευρύτερη από άποψη ανθρώπινου δυναμικού, και η μεγαλύτερη από άποψη παραγωγικής δυνατότητας και εμπορικής ικανότητας, στον ευρωπαϊκό χώρο. Στη Δυτική Ευρώπη, μόλις κατά τη δεκαετία του 1960, με πρωτοβουλία και νομοθετική πρόβλεψη του στρατηγού Ντε Γκώλ, Προέδρου της Γαλλικής Δημοκρατίας, εισήχθη στη Γαλλία το σύστημα της «συμμετοχής των εργαζομένων στα αποτελέσματα της επιχείρησής τους», σε μια προσπάθεια διορθωτική του άκρατου καπιταλισμού και της δικιότερης κατανομής του εθνικού εισοδήματος.

Τέλος, και ας συγκρατήσουμε τούτο, η ευρωπαϊκή και διεθνής επιστημονική κοινότητα συμπεριλαμβανομένου του ΟΗΕ, έχουν αναγνωρίσει και εκτιμήσει την ιστορική χρονολόγηση του Κοινοτικού Συνεργατισμού και την παγκόσμια και μοναδική του σημασία. Οι Έλληνες πολιτικοί, συνεταιριστές, διανοούμενοι, ιστορικοί, οικονομολόγοι και νομικοί, ας αναρωτηθούμε γιατί αυτή η αναγνώριση έρχεται απ' έξω και όχι από μέσα από τη χώρα. Και ας μη παραβιάζουμε ανοιχτές πόρτες και για άλλη πρόσθετη -νομική άραγε;- αναγνώριση της Ένωσης Αμπελακίων ως πρώτου συνεταιρισμού του κόσμου, αν δεν γνωρίζουμε και αν δε μπορούμε ή δεν θέλουμε να κατανοήσουμε αυτό που αναγνωρίζουν η Ευρώπη και η Διεθνής Κοινότητα για τα Αμπελάκια και για τη σημασία τους, για τη χρησιμότητά τους ως αξεπέραστου μοντέλου λαϊκής συνεργατικής ανάπτυξης. Και αν, επιπλέον, δεν γνωρίζουμε τις πρωτογενείς πηγές, που είναι αρκετές και μπορούν να διαφωτίσουν τον μελετητή στην ορθή εκτίμηση γεγονότων, συμβάντων, καταστάσεων και παραγωγικών σχέσεων της εποχής.

ΣΣ Στο επόμενο τεύχος, το Δ' μέρος του άρθρου με τις πολύ ενδιαφέρουσες βιβλιογραφικές σημειώσεις του κ. Μαυρόγιαννη.

Τοιχογραφία της Βασιλεύουσας στον οντά παλαιού αρχοντικού των Αμπελακίων. Από κάτω οι ντουλάπες (μουσάντρες).

Τουρκία και Αφγανιστάν

Του Μάνου Καραγιάννη*

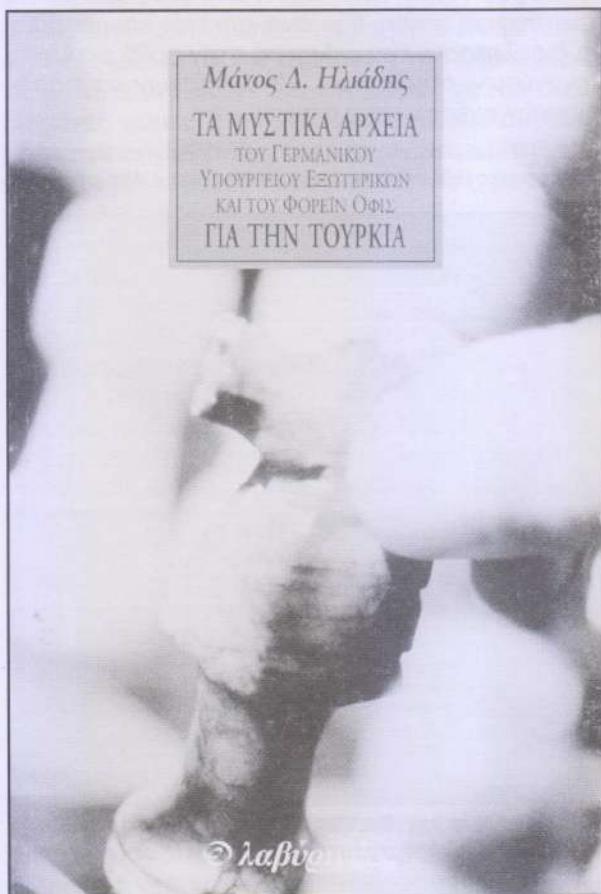
Πολλά έχουν γραφτεί και ακόμα περισσότερα έχουν ειπωθεί για την κρίση στο Αφγανιστάν και τις γεωπολιτικές εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Ασίας. Ωστόσο, υπάρχει μια σημαντική παράμετρος του αφγανικού ζητήματος, που δεν έχει αναλυθεί ακόμα αρκετά: οι σχέσεις της γειτονικής Τουρκίας με το Αφγανιστάν. Παρά τη μεγάλη γεωγραφική απόσταση που χωρίζει τις δύο χώρες, οι τουρκο-αφγανικές σχέσεις μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1960, βρίσκονταν σε αρκετά καλό επίπεδο. Η συνεργασία μεταξύ Άγκυρας και Καμπούλ είχε επεκταθεί και στον τομέα της στρατιωτικής εκπαίδευσης, καθώς πολλοί Αφγανοί αξιωματικοί φοιτούσαν σε σχολές των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων. Μετά την εισβολή των σοβιετικών στρατευμάτων το 1979 στο Αφγανιστάν, η Άγκυρα δεν επέδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις πολιτικές εξελίξεις στη χώρα. Παρ' όλα ταύτα, ως κράτος-μέλος της Ατλαντικής Συμμαχίας καταδίκασε την επέμβαση της Μόσχας και συντάχθηκε με την πολιτική των ΗΠΑ, που είχε ως βασικό στόχο την οικονομική και στρατιωτική ενίσχυση του αφγανικού αντάρτικου εναντίον του Κόκκινου Στρατού.

Η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης στις αρχές της δεκαετίας του 1990, δεν επέφερε μόνο τον τερματισμό του Ψυχρού Πολέμου, αλλά και τη ρι-

ζική αλλαγή των γεωπολιτικών συσχετισμών στην περιοχή που εκτείνεται από τον Καύκασο έως τη Δυτική Κίνα. Η δημιουργία ανεξάρτητων κρατών στην Κεντρική Ασία, προκάλεσε το ζηρό ενδιαφέρον της Άγκυρας και τροφοδότησε τις ελπίδες της τουρκικής ηγεσίας για αναβάθμιση της στρατηγικής θέσης της Τουρκίας στην εξελισσόμενη διεθνή σκηνή. Η προοπτική ένταξης της Κεντρικής Ασίας στην τουρκική σφαίρα επιρροής, δημιούργησε αισθήματα ευφορίας στην Άγκυρα και έδωσε νέα ώθηση στα παντουρκικά οράματα τουρκικών ακροδεξιών οργανώσεων. Το γεγονός ότι νεοϊδρυμένες δημοκρατίες της Κεντρικής Ασίας, εκτός από την κοινή μουσουλμανική θρησκεία, έχουν ορισμένους πολιτιστικούς, γλωσσικούς και ιστορικούς δεσμούς με την Τουρκία, ισχυροποιούσε την άποψη ότι οι τουρκικές φιλοδοξίες θα μπορούσαν να επιτευχθούν με σχετική ευκολία. Η οικονομική και πολιτική κρίση που έπληξε τη Ρωσία μετά την πτώση του κομμουνιστικού καθεστώτος, ήταν ένας άλλος παράγοντας που ευνοούσε την ανάδειξη της Τουρκίας σε δεσπίζουσα περιφερειακή δύναμη με αυξημένο κύρος στην Κεντρική Ασία.

Η στρατηγική θέση του Αφγανιστάν ανάμεσα στη Μέση Ανατολή, την Κεντρική Ασία και την ινδική χερσόνησο, το «κενό επιρροής» που δημιουργήθηκε στη χώρα μετά την αποχώρηση των σοβιετικών δυνάμεων το 1989, αλλά κυρίως η παρουσία ισχυρών τουρκογενών μειονοτήτων είναι οι σημαντικότεροι λόγοι που εξηγούν το ενδιαφέρον της Άγκυρας για τις εξελίξεις στο Αφγανιστάν. Οι βόρειες περιοχές της χώρας, το λεγόμενο αφγανικό Τουρκεστάν, κατοικούνται κυρίως από τουρκογενείς πληθυσμούς Ουζμπέκων και Τουρκμένων¹. Ήδη από τη δεκαετία του 1910, αξιωματικοί του οθωμανικού στρατού στάλθηκαν από τον Ενβέρ Πασά, ηγετικό στέλεχος της *Επιτροπής Ενώσεως και Προόδου*, που άσκησε την εξουσία στο οθωμανικό κράτος από το 1913 έως το 1918, στο Αφγανιστάν για να διαδώσουν την παντουρκική ιδεολογία και να προσεταιριστούν τους τουρκογενείς πληθυσμούς της χώρας².

Η προσπάθεια της Τουρκίας να εμψυχήσει τουρκική εθνική συνείδηση σε αυτούς τους πληθυσμούς, δεν είχε επιτυχία, αφού η φανατική προσήλωσή τους στη μουσουλμανική θρησκεία δεν επέτρεπε την ανάπτυξη κοσμικών ιδεολογιών, όπως ο παντουρκισμός. Καταλυτική για την τουρκική πολιτική στο Αφγανιστάν, ήταν η απεμπλοκή της Μόσχας από τη χώρα, στα τέλη της δεκαετίας του 1980. Ο εμφύλιος πόλεμος που ξέσπασε μετά την κατάρρευση της φιλοσοβιετικής κυβέρνησης του Νατζι-

* Ο Μάνος Καραγιάννης είναι Διδάκτωρ Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Hull της Μεγάλης Βρετανίας.

μπουλά και η αδυναμία του γειτονικού Ουζμπεκιστάν να παράσχει βοήθεια στην αφγανο-ουζμπεκική πολιτοφυλακή, ανάγκασαν την ηγεσία της ουζμπεκικής κοινότητας ν' αναζητήσει υποστήριξη στη μακρινή Τουρκία.

Ο Αφγανο-ουζμπεκός πολέμαρχος Αμπντούλ Ρασίτ Ντοστούμ επισκέφθηκε, λοιπόν, την Άγκυρα τον Αύγουστο του 1992 και σύμφωνα με κάποιες πληροφορίες, ζήτησε τη συνδρομή της τουρκικής κυβέρνησης για τη μετατροπή του Αφγανιστάν σε συνομοσπονδία ανεξαρτήτων κρατών και τη δημιουργία μιας ουζμπεκικής κρατικής οντότητας στις βόρειες περιοχές. Ένα τέτοιο κρατίδιο θα λειτουργούσε ως ανάχωμα στην εξάπλωση του ισλαμικού φονταμενταλισμού στην Κεντρική Ασία³. Δεν είναι γνωστή η τουρκική αντίδραση, αλλά είναι βέβαιο ότι η Άγκυρα προσέφερε οικονομική και ηθική βοήθεια στους τουρκογενείς πληθυσμούς του Αφγανιστάν. Υπάρχουν ενδείξεις ακόμα, ότι η Άγκυρα παρείχε διακριτικά και στρατιωτική υποστήριξη, αφού, όπως αποκάλυψε η τουρκική εφημερίδα *Aydinlik* της 27ης Οκτωβρίου του 1996, τέσσερις αξιωματικοί της μονάδας πληροφοριών της τουρκικής Χωροφυλακής (*JITEM*) υπηρετούσαν στο επιτελείο του Ντοστούμ⁴.

Στον διπλωματικό τομέα, ένα καλά στελεχωμένο τουρκικό προξενείο λειτούργησε στην πόλη Μαζάρι-Σαρίφ στο βόρειο Αφγανιστάν, υπό την προστασία του Ντοστούμ, μέχρι την κατάληψή της τον Αύγουστο του 1998, από τις δυνάμεις των Ταλιμπάν. Ο Ντοστούμ μαζί με το επιτελείο του, κατέφυγε στην Τουρκία, όπου του δόθηκε αμέσως άδεια παραμονής. Η τουρκική διπλωματική παρουσία στο βόρειο Αφγανιστάν, δεν υποδήλωνε μόνο το έντονο ενδιαφέρον της Άγκυρας για τα πολιτικά τεκταινόμενα στη χώρα, αλλά και την αποφασιστικότητά της να εμφανιστεί ως προστάτιδα δύναμη των τουρκογενών πληθυσμών.

Η τουρκική κυβέρνηση, επίσης, προσπάθησε να οργανώσει υπό την αιγίδα της μια διάσκεψη για τον τερματισμό του εμφυλίου πολέμου στο Αφγανιστάν, με συμμετοχή όλων των αφγανικών παρατάξεων στην Κωνσταντινούπολη. Την ιδέα επιχείρησε να προωθήσει, χωρίς όμως αποτέλεσμα, ο υπουργός Εξωτερικών Ισμαήλ Τζεμ, κατά τη διάρκεια επίσκεψής του στο Πακιστάν τον Απρίλιο του 1998⁵. Επίσης, τουρκική διπλωματική αντιπροσωπία επισκέφθηκε το βόρειο Αφγανιστάν τον Οκτώβριο του 2000, με σκοπό να εκτιμήσει τις ανθρωπιστικές ανάγκες του τοπικού πληθυσμού και να προσφέρει ιατροφαρμακευτική βοήθεια σε αφγανικά νοσοκομεία.

Ο διαμελισμός του Αφγανιστάν σε μικρά κρατίδια, με βάση τις διάφορες εθνοτικές ομάδες και η δημιουργία ουζμπεκικής κρατικής οντότητας στις βόρειες περιοχές, είναι μια πιθανή εξέλιξη, αν δεν σχηματιστεί μετά τους αμερικανικούς βομβαρδισμούς, βιώσιμη κυβέρνηση εθνικής ενότητας, που ν' αντιπροσωπεύει το σύνολο του αφγανικού πληθυσμού. Δεν είναι περίεργο, λοιπόν, που τον τελευταίο καιρό έχει παρατηρηθεί μια επαναδραστηριοποίηση της τουρκικής διπλωματίας στο Αφ-

γανιστάν, που στοχεύει στην αναβάθμιση του ρόλου της Άγκυρας στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Ασίας. Οι στενές σχέσεις που διατηρεί η τουρκική ηγεσία με την αφγανο-ουζμπεκική πολιτοφυλακή, της επιτρέπει να διαδραματίζει έναν διαμεσολαβητικό ρόλο μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Βόρειας Συμμαχίας, που πολέμησε για την ανατροπή του καθεστώτος των Ταλιμπάν.

Προς αυτό το συμπέρασμα συνηγορούν μια σειρά από πρόσφατα γεγονότα: η μη προγραμματισμένη επίσκεψη του Αμερικανού υπουργού Αμύνης Ντόναλντ Ράμσφελντ στην τουρκική πρωτεύουσα στις αρχές Οκτωβρίου του 2001, οι δημόσιες ευχαριστίες του Προέδρου Μπους προς την τουρκική ηγεσία για τη συμβολή της στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας και η απόφαση της τουρκικής εθνοσυνέλευσης να εξουσιοδοτήσει ύστερα από αίτημα της Ουάσινγκτον, την κυβέρνηση να συνδράμει με στρατεύματα τις χερσαίες επιχειρήσεις των Αμερικανών στο Αφγανιστάν. Η τουρκική πολιτική στο Αφγανιστάν πρέπει, λοιπόν, ν' αποτελέσει αντικείμενο προσεκτικής μελέτης από την ελληνική πλευρά, γιατί, όπως έχει αποδειχτεί στο παρελθόν με τον πόλεμο εναντίον του Ιράκ το 1990, η τουρκική διπλωματία είναι ιδιαίτερα ικανή στην εκμετάλλευση διεθνών κρίσεων για αποκόμιση ανταλλαγμάτων στο Κυπριακό και τις ελληνοτουρκικές διαφορές.

Σημειώσεις

1. Σύμφωνα με την απογραφή του 1979, που όμως δεν ολοκληρώθηκε λόγω της σοβιετικής εισβολής, υπήρχαν περίπου 1.300.000 Ουζμπεκοί και 300.000 Τουρκόμνηοι στο Αφγανιστάν. Πλειοψηφούσα εθνότητα στη χώρα, είναι οι Παστουνίοι.
2. Βλ. Jacob M. Landau, *Παντουρκισμός: Το δόγμα του τουρκικού επεκτατισμού*, εκδ. Θετίλη, Αθήνα 1985, σσ. 83-86.
3. Βλ. Muhatir Ahmed, *Afghanistan and Tadjikistan: Destabilising Factors for South and Central Asian Region*, Perceptions, vol. III, no. 1, Μάρτιος-Μάιος 1998.
4. Βλ. Μάνος Ηλιάδης, *Οι τουρκικές Μυστικές Υπηρεσίες και η MIT*, εκδ. Λαβύρινθος, Αθήνα 1998, σ. 309.
5. Βλ. Ishtiaq Ahmad, *Containing the Taliban: Path to Peace in Afghanistan*, Perceptions, vol. V, no. 4, Δεκέμβριος 2000-Φεβρουάριος 2001.

ΒΑΒΟΥΡΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

ΒΡΥΟΥΛΩΝ 73 & ΚΥΠΡΟΥ - ΝΙΚΑΙΑ
ΤΗΛ. 4907286, ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ: 4910354

Δέχεται μόνο με ραντεβού

Η αρχαία ελληνική πρωτογενής γλώσσα Ανατροπή των μύθων

Α' Μέρος

Του Ανδρέα Μακρίδη*

Όπως συμβαίνει και σε όλους τους άλλους τομείς, έτσι και στον γλωσσικό, οι ξένοι κατασκεύασαν σειρά από ευφάνταστους μύθους, τους οποίους επέβαλαν ως δογματική-επιστημονική αλήθεια. Ο Ελληνισμός βγαλμένος από τη διαλυτική παρακμή της οθωμανικής δουλείας, αποδείχθηκε ανίκανος ν' αποκρούσει τους μύθους αυτούς, τους υιοθέτησε και αυτοεγκλωβίσθηκε στα στεγανά μιας αυταπάτης, που αφενός μεν επέτρεπε την επικράτηση και καταξίωση του γλωσσικού ιμπεριαλισμού και αφετέρου του στέρησε το δικαίωμα και την προοπτική της παραγωγής πρωτογενούς γλωσσολογικού λόγου.

Κορυφαίοι Έλληνες γλωσσολόγοι παγιδεύτηκαν στην ξενική σκευωρία απαγορεύοντας στη σοφία τους, να παράγει και να καταθέσει αληθινό έργο. Σήμερα, Έλληνες και ξένοι μελετητές ανατρέπουν τους γλωσσικούς μύθους και αποκαλύπτουν σταθερά την αλήθεια της γλωσσικής μας ιστορίας, την ιστορία της ελληνικής γλώσσας.

Στην παρούσα εργασία, θ' ασχοληθώ συνοπτικά, με τρεις από τους πολλούς μύθους, που κοσμούν την αγγλοσαξωνική παραμυθολογία. Τρεις μύθους, οι οποίοι για δεκαετίες καταδυνάστευσαν την ιστορική πραγματικότητα και την κράτησαν στο ιδιοτελές σκοτάδι της αναλήθειας: α) Ο μύθος της μητρικής ινδοευρωπαϊκής γλώσσας, β) ο μύθος του φοινικικού αλφαβήτου και γ) ο μύθος των προελληνικών φύλων της Ελλάδας.

α) Η ινδοευρωπαϊκή μητρική γλώσσα

Η ιστορικοσυγκριτική μελέτη των διαφόρων γλωσσών κατέδειξε πολλές ομοιότητες ανάμεσα σε αυτές, λεξιλογικές, φωνητικές, γραμματικές κ.ά. Αυτό οδήγησε στη συγκρότηση της θεωρίας των μητρικών γλωσσών, από τις οποίες προήλθαν αργότερα οι διάφορες γλώσσες. Μία από τις μητρικές γλώσσες, θεωρήθηκε η ινδοευρωπαϊκή. Οι Γερμανοί μελετητές, προχωρώντας ένα βήμα παραπάνω, προτίμησαν να ονομάζουν την ινδοευρωπαϊκή, ινδογερμανική. Άλλοι χρησιμοποίησαν τον όρο ινδο-χεττιτική, ενώ οι παλαιότεροι Έλληνες γλωσσολόγοι δέχθηκαν τον όρο του Γ. Χατζηδάκι: Ιαπετική οικογένεια γλωσσών.

Η ινδοευρωπαϊκή χωρίζεται σε 10 κύριους κλάδους. Η Ελληνική, παρά τη διαλεκτική της ποικιλία, ανεγνωρίσθη ως ενιαία γλώσσα και μαζί με τη χεττιτική και την ινδοϊρανική, θεωρήθηκαν ως οι αρχαιότερες ινδοευρωπαϊκές γλώσσες.

Κατά τους διάφορους μελετητές, η μητέρα ινδοευρωπαϊκή διαιρέθηκε σ' επιμέρους γλώσσες πριν από το 2000 π.Χ., οπωσδήποτε, όμως, όχι πριν το 3000 π.Χ.

Αργότερα, καθώς η ανακάλυψη γραπτών ελληνικών μνημείων έσπρωχνε τη γένεση της Ελληνικής, βαθύτερα μέσα στις χιλιετίες, οι ξένοι ερευ-

νητές, τους οποίους δεν ικανοποιούσε πλέον ο όρος ινδοευρωπαϊκή, εμπνεύστησαν έναν άλλο, τον όρο Πρωτοϊνδοευρωπαϊκή, που μάκραινε ακόμη περισσότερο την ηλικία της επίπλαστης μητρικής γλώσσας, που επενόησαν.

Ως λαός που μιλούσε αρχικώς την Πρωτοϊνδοευρωπαϊκή, θεωρήθηκε επίσης ένας φαντασιακός λαός, που βρισκόταν σε προχωρημένο στάδιο του νεολιθικού, ίσως και του χαλκολιθικού πολιτισμού.

Ο χρόνος της διάσπασης της Πρωτοϊνδοευρωπαϊκής και η κοιτίδα προέλευσής της ουδέποτε ορίσθησαν με ακρίβεια. Μια πιθανή τέτοια περιοχή θεωρήθηκε ότι εντοπίσθηκε στον πολιτισμό Κουργκάν στη νότια ρωσική στέππα, μεταξύ Δνειπέρου, Καυκάσου και Ουραλίων. Η Αμερικανίδα αρχαιολόγος Μαρίγια Τζίμπουτας, υπεστήριξε στο βιβλίο της «Ινδοευρωπαϊκή και Ινδοευρωπαίοι» (1970), ότι ο πολιτισμός της περιοχής αυτής άρχισε να εξαπλώνεται προς τα δυτικά, μεταξύ του 4000-3500 π.Χ., ενώ μεταξύ 3500-3000 π.Χ., είχε επεκταθεί πλέον από την Ανατολικοκεντρική Ευρώπη μέχρι το βόρειο Ιράν.

Από τον 16ο μ.Χ. αιώνα, οι μελετητές γνωρίζουν τη Σανσκριτική και αρχίζουν να εντοπίζουν τις ομοιότητές της με τις ινδοευρωπαϊκές γλώσσες. Ο γερμανός γλωσσολόγος Καρλ Μπούγκμαν στο βιβλίο του «Γενικές αρχές της Συγκριτικής Γραμματικής των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών» (1897-1916), ενσωματώνει τις απόψεις των προηγούμενων μελετητών. Η ινδοευρωπαϊκή του Γραμματική αποτελεί, και μέχρι σήμερα, την πιο ολοκληρωμένη περιγραφή της ινδοευρωπαϊκής οικογένειας γλωσσών.

β) Το φοινικικό αλφάβητο

Οι Φοίνικες ήταν λαός πολεμικός, που κατοικούσε αρχικώς στα παράλια του Περσικού Κόλπου. Εκδιώχθησαν από εκεί γύρω στο 2500 π.Χ. και με-

* Φιλολόγος - Ιστορικός

τακινήθηκαν προς τα δυτικά. Τελικά εγκατεστάθησαν στις περιοχές του σημερινού Λιβάνου. Ίδρυσαν μεγάλες πόλεις (Τύρος, Σιφώνα, Βύβλος) και διεκρίθησαν στο εμπόριο και τη ναυτιλία.

Ο όρος Φοίνικες απαντά ήδη στον Όμηρο και αργότερα στον Ηρόδοτο. Οι μελετητές δεν αποδέχονται ότι πρόκειται για συγκεκριμένο λαό, αλλά ανάμιξη των φύλων που μετακινήθηκαν από τον Περσικό Κόλπο, με άλλους πληθυσμούς και ντόπιους. Άλλοι υποστηρίζουν ότι οι Φοίνικες δεν ήταν άλλοι, παρά οι Χαναανίτες της πρώτης π.Χ. χιλιετίας.

Το φοινικικό αλφάβητο ήταν συλλαβικό και θεωρείται ως προϊόν εξέλιξης του βορειοσημιτικού πρωτοτύπου. Αποτελείται από 22 γράμματα, γραφόμενα από δεξιά προς τα αριστερά, τα οποία δήλωναν μόνο σύμφωνα και είχαν την ίδια φωνητική βάση με τα αντίστοιχα γράμματα του βορειοσημιτικού αλφαβήτου.

Αρχαιότερο μνημείο του φοινικικού αλφαβήτου είναι η επιγραφή Αχιράμ. Βρέθηκε στη Βύβλο και ανάγεται στον 11ο, μόλις, π.Χ. αιώνα.

γ) Οι Προέλληνες

Με τον όρο Προέλληνες, εννοούνται οι Κάρες, οι Λέλεγες, οι Πελασγοί και διάφορα άλλα φύλα, τα οποία ήταν εγκατεστημένα στον ελλαδικό χώρο, πριν από την άφιξη των ελληνικών φύλων, δηλαδή των Αχαιών, των Δωριέων κ.λπ., οι οποίοι έφεραν, υποτίθεται, μαζί τους και επέβαλαν την ελληνική γλώσσα.

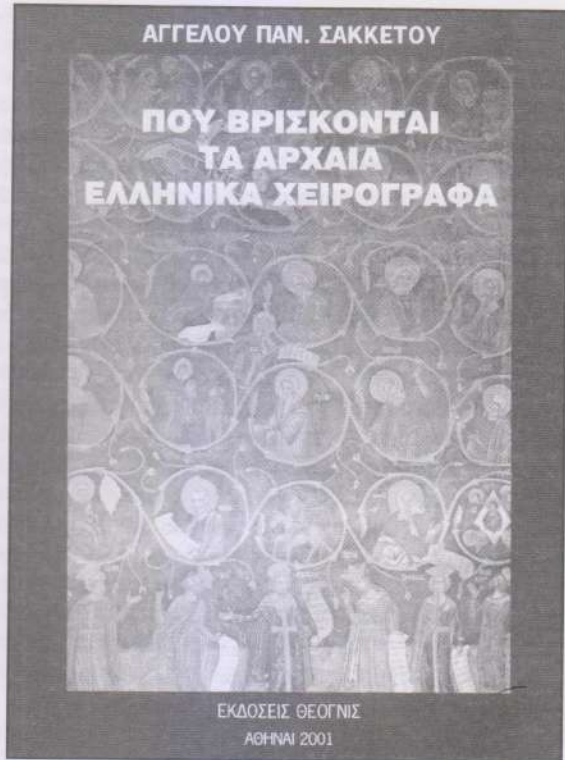
Σύνοψη των μύθων

Κατά τους μύθους των αγγλοσαξόνων μελετητών, η Ελληνική είναι μια δευτερογενής γλώσσα, που απεσπάσθη από τη μητρική Ινδοευρωπαϊκή και ανεπτύχθη σε ξεχωριστή γλώσσα, γύρω στα 1600-1500 π.Χ. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ριζών και του λεξιλογίου της προέρχεται από την Ινδοευρωπαϊκή Κοινή. Η γραπτή ελληνική γλώσσα δανείστηκε τα σύμβολα του αλφαβήτου της από τους Φοίνικες, οι Έλληνες όμως δημιούργησαν τα φωνήεντα, τα οποία και δάνεισαν στις ευρωπαϊκές και σε άλλες γλώσσες. Οι Προέλληνες μιλούσαν γλώσσα μη ελληνική, υιοθέτησαν όμως την Ελληνική, που έφεραν μετά την κάθοδό τους, τα ελληνικά φύλα.

Το παραμύθι αυτό, εφάμιλλο των παραμυθιών της Χαλιμάς, απετέλεσε, δυστυχώς, τους δύο, περίπου, τελευταίους αιώνες, την κοινώς αποδεκτή «επιστημονική» γλωσσολογική βάση, πάνω στην οποία δομήθηκε η σκέψη των ξένων και των Ελλήνων μελετητών της ιστορίας των γλωσσών και της ελληνικής γλώσσας. Σήμερα, οι μύθοι αυτοί ανασκευάζονται και ανατρέπονται από τα ίδια τα ευρήματα της Αρχαιολογίας, της Εθνογραφίας, της Ιστορίας και της Γλωσσολογίας.

Γενικές σκέψεις

• Από όλες αυτές τις θεωρίες, προεξέχει πραγματικά το θράσος των Γερμανών να ονομάζουν την μητρική γλώσσα Ινδογερμανική. Οι αρχαιότερες εν-

δείξεις της ύπαρξης γερμανικών φύλων, ανάγονται στα μέσα της πρώτης, μόλις, χιλιετίας, κατά την οποία, τα φύλα αυτά ήταν εγκατεστημένα στη Ν. Σκανδιναβία και στη Β. Γερμανία. Ασφαλέστερες είναι οι πληροφορίες για τις μετακινήσεις και επιδρομές των Γερμανών από τον 2ο π.Χ. αιώνα, ενώ η παλαιότερη γερμανική γλώσσα, για την οποία υπάρχουν δεδομένα, είναι η Γοτθική του 4ου μ.Χ. αιώνα. Η αναγωγή της Γερμανικής σε μητρική γλώσσα, αποτελεί πραγματικά γλωσσικό ρατσισμό, όταν μάλιστα οι Γερμανοί κατατάσσουν την Ελληνική, τα γραπτά κείμενα της οποίας είναι κατά χιλιετίες αρχαιότερα, στις δευτερογενείς γλώσσες.

• Μέχρι σήμερα ακόμα, τα έπη του Ομήρου, παρά τα αναρίθμητα επιστημονικά στοιχεία, εξακολουθούν να παρουσιάζονται ως τα πρώτα γραπτά μνημεία της ελληνικής γλώσσας. Αν ξεχάσουμε όλα τα αρχαιότερα γλωσσικά μνημεία που έχουν ανακαλυφθεί, και αποδεχθούμε τη θεωρία αυτή, η γλώσσα του Ομήρου δεν είναι αρκετή για να καταδείξει την αρχαιότητα της Ελληνικής; Δεν εξυπακούεται ότι μια γλώσσα, όπως η Ομηρική, με πλούσιο λεξιλόγιο και τέλεια δομή γραμματικής και συντακτικού, προϋποθέτει πορεία, τουλάχιστον μερικών χιλιάδων χρόνων, για να φθάσει στην κορύφωσή της αυτή;

• Πρώτος ο Άγγλος γλωσσολόγος Thomas Young, στα 1816, ονόμασε τη μητρική γλώσσα Ινδοευρωπαϊκή. Οι μαρτυρίες για την ινδοευρωπαϊκή γλώσσα, περιορίζονται στη μελέτη και την ιστορικοσυγκριτική διερεύνηση του πρωτολεξιλογίου των ονομαζόμενων ινδοευρωπαϊκών γλωσσών, άρα η αναγνώριση της ύπαρξης της γλώσσας αυτής, για την οποία δεν έχουμε καθόλου γραπτά μνημεία, είναι καθαρά υποθετική. Μια εξελιγμένη γλώσσα, όπως η Ινδοευρωπαϊκή, θα πρέπει αναμφιβό-

λως να προέρχεται από έναν εξελιγμένο πολιτισμό. Πουθενά, όμως, δεν βρέθηκε ένας τέτοιος πολιτισμός. Η Ινδοευρωπαϊκή παρουσιάζεται ως ένα εξελιγμένο σύστημα γραπτής γλωσσικής επικοινωνίας, χωρίς να υπάρχει και ο αντίστοιχος εξελιγμένος πολιτισμός που τη δημιούργησε. Κατά συνέπεια, έχουμε μια φανταστική γλώσσα, η οποία προέρχεται από έναν φανταστικό πολιτισμό.

Αντιθέτως, αν αποδεχθούμε ως μητρική γλώσσα της ινδοευρωπαϊκής γλωσσικής οικογένειας την Ελληνική, έχουμε και τον υψηλό πολιτισμό που τη δημιούργησε και τη γλώσσα που αντιστοιχεί στο πολιτισμικό επίπεδο του πολιτισμού αυτού.

- Η Ελληνική θεωρήθηκε ως δευτερογενής γλώσσα, όταν ακόμη δεν είχε μεταφρασθεί η Γραμμική Β' και δεν είχαν ευρεθεί οι πινακίδες της Πύλου, της Κνωσού, της Φαιστού κ.λπ. Η μετάφραση της Γραμμικής Β' και των πινακίδων, αποφαίνεται ότι η Ελληνική είναι αρχαιότατη, όμως ο μύθος της δευτερογενούς γλώσσας παραμένει ασάλευτος και αδιαμφισβήτητος.

Η αμφισβήτηση των γλωσσικών μύθων

Κατά τη γνώμη μου, **οι θεωρίες περί μητρικής ινδοευρωπαϊκής γλώσσας είναι επιστημονικοφανείς και επίπλαστες**. Οι μελετητές υπηρέτησαν ή επηρεάστησαν από πολιτικές σκοπιμότητες, οι οποίες εντάσσονται στα πλαίσια της δημιουργίας και προβολής μιας μητροπολιτικής πολιτισμικής ανωτερότητας, που θα καταξίωνε τη σχέση: Μητρόπολη και αποικία, εξουσιαστής και εξουσιαζόμενος. **Οι ευρωπαϊκές μητροπόλεις, και ιδιαίτερα η Αγγλία και η Γερμανία, χρειάζονταν και στον τομέα της γλώσσας, μια θεωρία που θα εξυπηρετούσε τον πολιτιστικό ιμπεριαλισμό τους**. Η θεωρία αυτή θ' ανύψωνε τη γλώσσα της Μητρόπολης στο επίπεδο της μητρικής και ταυτόχρονα θα υποβάθμιζε τις γλώσσες των αποικιοκρατούμενων λαών στο επίπεδο των δευτερογενών γλωσσών.

Εμπόδιο στη ρατσιστική αυτή πολιτική, αποτελούσαν οι πανάρχαιες γλώσσες (Ελληνική, Ινδική, Χεττιτική, Περσική), στις οποίες «χαριστικά» αναγνωρίστηκε το προνόμιο να θεωρούνται ως οι αρχαιότερες γλώσσες, που προέρχονται από την Ινδοευρωπαϊκή!

Ο ναός της Αθηνάς (Ερεχθείο)

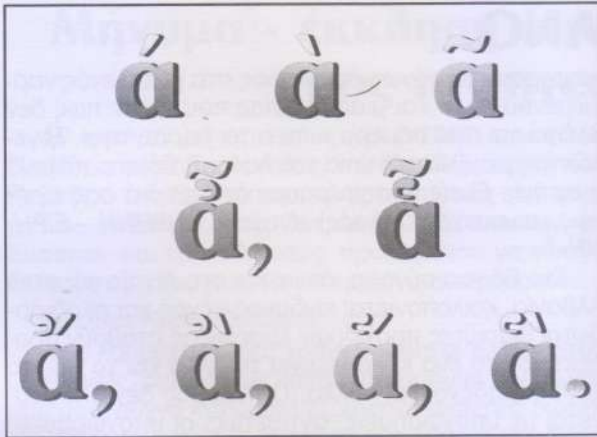
Οι αποικιοκράτες καλλιέργησαν μ' επιστημονικό τρόπο, σε όλους τους αποικιοκρατούμενους λαούς, τη συνείδηση της πολιτιστικής τους κατωτερότητας και παράλληλα, την αντίληψη της πνευματικής ανωτερότητας των Μητροπόλεων.

Οι αποικιοκράτες καλλιέργησαν μ' επιστημονικό τρόπο, σε όλους τους αποικιοκρατούμενους λαούς, τη συνείδηση της πολιτιστικής τους κατωτερότητας και παράλληλα την αντίληψη της πνευματικής ανωτερότητας των Μητροπόλεων. Το πρότυπο του καθυστερημένου Ανατολίτη αποτελούσε το ισχυρότερο μέσο της αυτοαποικιοποίησης των λαών και της διαίωσης της κυριαρχίας τους. Και στην περίπτωση των γλωσσών, ίσχυσαν οι ίδιες σκοπιμότητες.

Ο καθυστερημένος Έλληνας και η Ελλάδα δεν εδικαιούντο να έχουν τη μητρική γλώσσα από την οποία προήλθαν οι δικές τους ευρωπαϊκές γλώσσες και ο δικός τους πολιτισμός. Η Ελλάδα έπρεπε να παραμείνει η Ψωροκώσταινα και ο Έλληνας ο υποανάπτυκτος Ανατολίτης, που θα έσκυβε το κεφάλι απέναντι στη λάμψη του αγγλοσαξονικού πολιτισμού και απέναντι στις φραγκικές γλώσσες. Η Αγγλική και η Γερμανική, ως οι νέες διεθνείς γλώσσες, έπρεπε ν' αποκτήσουν μακρό ιστορικό παρελθόν και να καταξιωθούν με προϊστορία ικανή να τυφλώνει με τη λάμψη της τους αμόρφωτους ιθαγενείς.

Η σκευωρία που υφέρπει σε όλες αυτές τις θεωρίες, πέτυχε πλήρως και δοξάστηκε. Οι ιθαγενείς τραύλιζαν σε κάθε τους βήμα την Αγγλική και οι σπουδασμένοι στη Γερμανία θεωρούσαν ως ευλογία την εκμάθηση της μητρικής γερμανικής γλώσσας.

Στην Κύπρο, το πρότυπο του Ανατολίτη στήθηκε με ακόμη μεγαλύτερη επιτυχία. Κατασκευάστηκε εκ του μηδενός, ο πρόγονος των Κυπρίων Στεοκύπριος, ο οποίος ακύρωνε την καταγωγή των Κυπρίων από τους Αχαιούς, και τους κατέτασσε στα ασιατικά φύλα. Οι αγγλικές και σουηδικές αρχαιολογικές ανασκαφές, έφεραν στο φως τους νεολιθικούς συνοικισμούς των ασιατικής προέλευσης Κυπρίων, ενώ αρνήθηκαν επιμελώς ν' ανασκάψουν μυκηναϊκούς χώρους. Δόθηκε η εικόνα μιας φοινικικής Κύπρου, που σε μερικές περιοχές διαστρεβλωνόταν από τη μυκηναϊκή παρουσία. Η θεωρία ότι το φοινικικό αλφάβητο επεκράτησε στην Ελλάδα περνώντας από την Κύπρο, επεκύρωνε πλήρως τον φοινικικό χαρακτήρα του νησιού. Έτσι, ο Κύπριος κατά τον 20ό αιώνα, περιέμεινε ο καθυστερημένος βρακοφόρος Ανατολίτης, που οργώνει με τα βόδια, περιποιείται και θεωρεί ως μέγιστη τιμή, το μουστάκι του, και αναλώνεται υπνωτισμένος στο καφενείο, παίζοντας το κομπολόι του. Στον τομέα της γλώσσας, επιστρατεύθηκαν η βαριά και γεμάτη τσιτακισμούς διάλεκτος του Κυπρίου και η λατρεία της Αγγλικής, για να τον αποξενώνουν από

Το «α» σε 9 μορφές

την ελληνική του γλώσσα και να του υπενθυμίζουν την ανατολίτικη φυσιογνωμία του.

Η Ελληνική πρωτογενής-μητρική γλώσσα

Τα έπη του Ομήρου και μόνο, θα έπρεπε να θεωρούνται αρκετά για να θεωρηθεί η Ελληνική ως πρωτογενής γλώσσα. Χωρίς αμφιβολία, για να φθάσει μια γλώσσα στη δομική και μορφολογική τελειότητα και το κάλλος της Ομηρικής, απαιτείται πορεία και γλωσσική προϊστορία χιλιάδων ετών.

Τα ομηρικά έπη εγράφησαν πιθανότατα τον 8ο π.Χ αιώνα, αποτελούν όμως καταγραφή των επικών τραγουδιών, που άρχισαν από τα Τρωικά και ανάγονται στο 1200 με 1240 π.Χ.

Στον Όμηρο σώζονται σπάνιες ή μοναδικές λέξεις, μορφήματα, ρίζες, επιθήματα, επιφωνήματα και άλλα γλωσσικά υλικά, τα οποία αποκαλύπτουν τη μακράιωνη περιπέτεια της ελληνικής γλώσσας. Παράλληλα, απαντούν τοπωνύμια και ονόματα ελληνικά, πολύ αρχαιότερα της εποχής του ποιητή και της εποχής της εκστρατείας των Αχαιών στην Τροία, που σημαδεύουν και τοποθετούν την αφηγηρία της Ελληνικής πολλές χιλιετίες πριν.

Η Γραμμική Β', που αποκρυπτογραφήθηκε στα 1952, από τον άγγλο αρχιτέκτονα Michael Ventris και τον γλωσσολόγο John Chadwick, καθηγητή της κλασικής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Cambridge, αναγνωρίζεται σήμερα ως ελληνική γλώσσα και απωθεί με ασφάλεια τη γένεση της Ελληνικής στα 1500 π.Χ. Ο ίδιος ο J. Chadwick παραδεχόταν τη Γραμμική Β' ως την πρώτη ελληνική γραφή.

Σήμερα, έχει ανακοινωθεί και η μετάφραση της Γραμμικής Α' από τον Μαθηματικό καθηγητή κ. Τσικριτή, ο οποίος κατάφερε την αποκωδικοποίηση της γλώσσας αυτής με ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Η μετάφραση της Γραμμικής Α' και η απόδειξη ότι πρόκειται για ελληνική γλώσσα αναιρεί και πάλι την αρχή της γλώσσας μας και την τοποθετεί στα 1800-1750 π.Χ.

Απόδειξη γραπτής ελληνικής γλώσσας αποτελούν και τα κυπριακά συλλαβάρια, που ανάγονται πιθανότατα στο 2000 π.Χ. Ο Sir Arthur Evans διετύπωσε παλαιότερα την άποψη ότι η αρχική μορφή γραφής της κυπριακής γραμμικής πηγάζει αυτούσια από την Κρητομινωική Γραμμική Α', γι' αυτό και ο-

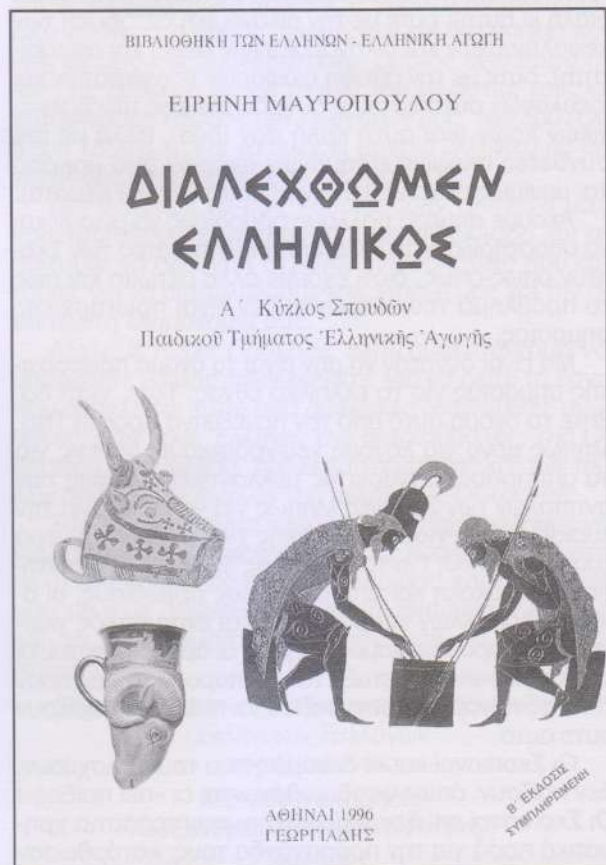
νόμασε την κυπριακή γραφή Κυπρομινωική. Όρο, που απεδέχθησαν όλοι οι ειδικοί επιστήμονες.

Η σύγχρονη αρχαιολογική έρευνα φέρνει στο φως πινακίδες και άλλα στοιχεία, που καθημερινώς αποδεικνύουν ότι η Ελληνική είναι γλώσσα πανάρχαια και μητρική. Το αρχαιότερο γραπτό κείμενο σε παγκόσμιο επίπεδο, είναι μια επιγραφή σε ξύλινη πινακίδα, η οποία βρέθηκε στον λιμναίο συνοικισμό του Δισπηλιού στην Καστοριά. Η ιλύς της λάσπης, μέσα στην οποία ήταν θαμμένη η πινακίδα, συντήρησε το ξύλο. Βάσει της μεθόδου C-14, η πινακίδα χρονολογήθηκε στα 5250 π.Χ., ενώ διεπιστώθη ότι πρόκειται για πρώτη ελληνική γραφή, συγγενική προς τη Γραμμική Α'. Παράλληλα, οι ανασκαφές στον χώρο του Χουρμουζιάδη, έδειξαν ότι στο Δισπηλιό υπήρχε οργανωμένος πολιτισμός από την 6η π.Χ. χιλιετία. Εκεί βρέθηκε και το πρώτο μουσικό όργανο στον κόσμο, μια οστέινη φλόγα.

Στα 1994, ο Καλλίμαχος Διογένης (περιοδικό «Δαυλός», τχ. 147) στηριζόμενος στη Γραμμική Α', ανέγνωσε την πινακίδα του Δισπηλιού και έδωσε την πιο κάτω μετάφραση: «Στον Κάστορα της Θεσπρωτίας λίμνης της Δύσης (ή των δύο λιμνών) τον ήρωα».

Στον ίδιο χώρο ανακαλύφθηκε πέτρα με γραμμικά σήματα, που χρονολογήθηκαν στα 5235 π.Χ. Τέλος, η γραπτή κεραμική της Ελατείας χρονολογήθηκε στα 6400-6300 π.Χ.

Τα ευρήματα που αποδεικνύουν ότι η Ελληνική είναι πρωτογενής μητρική γλώσσα, είναι άφθονα, και μόνο όμως η πινακίδα του Δισπηλιού, τοποθετεί την Ελληνική στο 5250 π.Χ., σαρώνοντας κυριολεκτικά τις οποιεσδήποτε αντιρρήσεις.

ΣΚΟΠΙΑΝΟ

Ένας σοφός γέροντας του αιγυπτιακού ιερατείου, συνομιλώντας με τον Σόλωνα τον Αθηναίο, όταν αυτός είχε επισκεφθεί την Αίγυπτο, του είπε: «Ω Σόλων, Σόλων, Έλληνες αεί παίδες εστέ, γέρων δε Έλλην ουκ έστιν» (Πλάτωνος, Τίμαιος 22B). Όταν ο Σόλωνας ρώτησε τον λόγο, ο γέροντας Αιγύπτιος του απάντησε: «Όλοι είσθε νέοι κατά την ψυχή, γιατί δεν έχετε μέσα στην ψυχή σας καμία παλαιά γνώση για την αρχαία παράδοση, δεν γράφετε τα γεγονότα τα ιστορικά, με αποτέλεσμα να τα ξεχνάτε κ.λπ.».

Εμείς, οι Έλληνες, το «αεί παίδες» το πήραμε μόνο από τη θετική σημασία του, την αρνητική την αφήσαμε να παρέλθει, όπως θα λέγαμε, απαρατήρητη.

Κύριοι Έλληνες, είσθε πάντοτε παιδιά, άγουρα και ανώριμα. Είσθε πάντοτε χωρίς τις εμπειρίες του χρόνου και των γεγονότων. Είσθε χωρίς ενημέρωση του παρελθόντος και ως εκ τούτου, ανήμποροι ν' αποφασίσετε για το μέλλον σας.

Το πόσο δίκαιο είχε ο Αιγύπτιος, θα το αντιληφθούμε, εάν σταθούμε προσεχτικοί μπροστά στα γεγονότα και κριτικάρουμε τις ενέργειές μας και τις αποφάσεις μας ως λαός και ηγεσία. Θα διαπιστώσουμε πως συνεχώς παιδιαρίζουμε, λες και πρόκειται για ποδοσφαιρικό αγώνα, σκεπτόμενοι μόνο το παρόν, μόνο τα ωφέλη του σήμερα, χωρίς στρατηγική, χωρίς κριτική ανάλυση των λαθών μας, τα οποία λάθη μας τα σκεπάζουμε σαν τη γάτα, με ταχύτητα και τέχνη, χωρίς οι αποφάσεις και οι ενέργειές μας να έχουν καμία προοπτική.

Το Σκοπιανό και τόσα άλλα εθνικά θέματα δεν είναι τόσο απλά για να λύνονται με κάποια συναυλία (καλή κι αυτή), ούτε με την οικονομική διεύθυνση των κεφαλαιούχων και οικονομολόγων (καλή και απαραίτητη), ούτε με την άποψη διαφόρων τεχνοκρατών και ιδεολόγων ουτοπιστικής συναδέλφωσης των βαλκανικών λαών (και αυτή καλή σαν ιδέα), αλλά με πιο σύνθετες σκέψεις ειδημόνων ανδρών από μακρού και μονίμως ασχολουμένων με αυτά (εθνικά θέματα).

Ακούμε σήμερα πολλούς αρμόδιους να μιλούν και να υποστηρίζουν το κλείσιμο του ζητήματος των Σκοπίων όπως-όπως, διότι έχουμε άλλα μέτωπα και πως το πρόβλημα του ονόματος δεν είναι πρωταρχικής σημασίας.

Μα είναι δυνατόν να μην είναι το όνομα πρωταρχικής σημασίας για το ελληνικό έθνος; Τότε, γιατί δόθηκε το όνομα αυτό από τον πανέξυπνο Κροάτη Τίτο; Μήπως μόνο για λόγους γεωγραφικούς; Μήπως για να αποπροσανατολίσει τις μελλοντικές βλέψεις των αντιπάλων των Σέρβων; Μήπως για να επεκτείνει την κυριαρχία της γιουγκοσλαβικής χώρας προς τα νερά του Θερμαϊκού; Για τους απλούς Έλληνες, η απάντηση είναι εύκολη και απλή, για τους αρμοδίους, οι οποίοι περί άλλων τυρβάζουν, είναι ένας απλός γεωγραφικός προσδιορισμός! Μήπως οι αρμόδιοι αυτοί, οι οποίοι διαφωνούν μεταξύ τους, μπορούν να μας πουν τι τέλος πάντων θέλουν; Φοβούμαι πως δεν γνωρίζουν ούτε αυτό.

Οι Σκοπιανοί και οι δυνάμεις που τους ενισχύουν, δεν παίζουν, όπως ψευδαισθάνονται οι «αεί παίδες»! Οι Σκοπιανοί επί δεκαετίες πλήρωναν τεράστια χρηματικά ποσά για την προπαγάνδα τους, κατόρθωσαν

να φέρουν τα πάνω κάτω μπρος στα μάτια ενός ναρκωμένου λαού και μιας ηγεσίας που έκανε πως δεν βλέπει και που σήμερα «νίπτει τα χείρας της», ξεγελώντας με χίλια τερτίπια τον λαό. «Τι θέλετε, πόλεμο ή ειρήνη; Εμείς προσφέρουμε στα παιδιά σας ειρήνη», και εκείνος (ο λαός) αντιβόα: «ΕΙΡΗΝΗ – ΕΙΡΗΝΗ»!

Στα βόρεια σύνορα, όπως και στο Αιγαίο και στην Αλβανία, κοιλοπονιέται κίνδυνος μέγας και οι αδιόρθωτοι θιασώτες προχείρων λύσεων ας σταθούν προσεκτικοί, το ένα κακό φέρνει το άλλο και το πρώτο λάθος διαδέχονται πολλά. Ο πόλεμος δεν αποφεύγεται με υποχωρήσεις, αντιθέτως, οι υποχωρήσεις φέρνουν τον πόλεμο και την ήττα.

Η δύναμη, οικονομική, στρατιωτική, διπλωματική (πολιτική), η γνώση του να ξέρεις τι θέλεις και πάντα να ζητάς, μπορούν να δώσουν στον λαό την ενότητα και αποφασιστικότητα να νικήσει!

Αλλιώς, η πλούσια τράπεζα των προκλητικών εδωμάτων, διεγείρει τις παράλογες και παράτολμες ορέξεις των διαφόρων πεινασμένων, οι οποίοι συγκρουόμενοι με τους έχοντες, βγαίνουν πάντοτε νικητές!

Οι «αεί παίδες» και οι γιοι αυτών ας ενδιαφερθούν, όσο ακόμη είναι καιρός, για να μην οδηγηθούν δέσμιοι σε παρέλαση και οι «Πέρσες» διαβούν τα σύνορα με τη βοήθεια (πιθανόν) μικροφιλόδοξων συμπατριωτών!

Πολύβιος Μαργιάς
Στρατηγός ε.α.

«Έάν σέ εγκαταλείψωμεν, ὦ ἱερά πατρίς τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ ἔθνικόν σάβανόν σου θά καλύψῃ καί τὸ πτώμα τῆς Ἑλλάδος».

Ἰωάννης Πετρώφ
(ὁ ἐκ Μόσχας—1903)

Μήνυμα - έκκληση των Ελλήνων της Ουκρανίας προς την ηγεσία της Ελλάδας

Μ' επείγον μήνυμα τους (25-2-2002) προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και τους αρχηγούς των κομμάτων, οι Έλληνες της Ουκρανίας εκθέτουν την «οδύσσεια» και τα πάθη τους, προκειμένου να γίνουν δεκτοί στη χώρα μας. Συγκεκριμένα αναφέρουν:

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Εδώ και εκατοντάδες χρόνια, εμείς, οι Έλληνες της Ουκρανίας, διατηρούμε και αναπτύσσουμε τον πολιτισμό μας, συχνά κάτω από εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες. Τα δε τελευταία δέκα χρόνια, ευτυχίσαμε επιτέλους, να ενισχύσουμε τους δεσμούς μας με την Ελλάδα.

Όμως, χρησιμοποιώντας αθέμιτους τρόπους, ορισμένοι στην Ελλάδα προσπαθούν να μας εμπλέξουν σε περιπέτειες και να μας δημιουργήσουν σοβαρά προβλήματα με τα ελληνικά πολιτικά κόμματα, την κυβέρνηση και τους πολίτες, αλλά και με την Ουκρανική Πολιτεία.

Κύριε Πρόεδρε, με την παρούσα επιστολή θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι οι Έλληνες της Ουκρανίας, οι Σύλλογοί τους, η Ομοσπονδία των Συλλόγων και εμείς προσωπικά, δεν ασχολούμεθα με την πολιτική στην Ελλάδα, γιατί είμαστε πολίτες της Ουκρανίας και γιατί δεν ξεχωρίζουμε τους Έλληνες ανάλογα με την κομματική τους τοποθέτηση. Μάλιστα, το Συνέδριο της Ομοσπονδίας έχει ρητά δεσμευτεί να μην αναμιγνύονται η Ομοσπονδία και οι Σύλλογοι, σε οποιαδήποτε κομματική ή άλλη πολιτική δραστηριότητα στην Ελλάδα και την Ουκρανία.

Δυστυχώς, αυτή η παραπλανητική τακτική εξυπηρετεί όσους δεν θέλουν να έλθουν στο προσκήνιο τα πραγματικά προβλήματά μας, που αφενός εμποδίζουν την ολοκλήρωση των σχέσεών μας με την Ελλάδα και αφετέρου εξουθενώνουν τον Ελληνισμό της Ουκρανίας. Ένα από τα πιο σοβαρά, αφορά τη νέα απομόνωση, στην οποία έχουμε περιέλθει τα τελευταία χρόνια.

Σας γνωρίζουμε ότι από τότε που ψηφίστηκε ο νόμος 2790/Ιαν. 2000, που ρυθμίζει τις προϋποθέσεις για την απόκτηση Δελτίου Ταυτότητας Ομογενούς ή Ελληνικής Υπηκοότητας από τους ομογενείς της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, κανένας Έλληνας της Ουκρανίας δεν πήρε ταυτότητα ή υπηκοότητα. Αντιθέτως, οι εκεί Έλληνες ζουν σ' ένα ιδιότυπο καθεστώς αποκλεισμού, στερούμενοι ακόμα και την εθνική βίζα που τους δινόταν μέχρι τον Νοέμβριο του 1998. Δηλαδή, ο νόμος χρησιμοποιείται για να μας αφαιρέσει ακόμα και τα στοιχειώδη δικαιώματα που η Ελληνική Πολιτεία αναγνωρίζει σ' εκατοντάδες χιλιάδες Αλβανούς, Πακιστανούς, Κούρδους, Γεωργιανούς, Πολωνούς και άλλους αλλοεθνείς, οι οποίοι εξασφαλίζουν δια νόμου -μ' ελάχιστες προϋποθέσεις- άδειες παραμονής και εργασίας στην Ελλάδα.

Αντιθέτως, οι δικοί μας, οι Έλληνες της Ουκρανίας, μπορούν μόνο παράνομα να παραμένουν στην Ελλάδα ή αναγκάζονται να διεκδικούν μια άδεια σαν αλλογενείς! Οι Αφρικανοί μετανάστες κοροϊδευτικά μας προτείνουν να βαφτούμε μαύροι για ν' αποκτήσουμε κάποιο δικαίωμα στην Ελλάδα!

Για την κατάσταση αυτή, έχουμε επανειλημμένα διαμαρτυρηθεί στις Ελληνικές Αρχές, χωρίς επιτυχία. Γι'

αυτό το πολύ σοβαρό ζήτημα, θέλουμε την άμεση συμπαράστασή σας, γιατί ο Ελληνισμός της Ουκρανίας, που ξεπερνάει τις 200 χιλιάδες ψυχές, βρίσκεται σε απόγνωση, αποκομμένος από την Ελλάδα.

Σήμερα, σε κανένα από τα προξενία της Ελλάδας στην Ουκρανία, δεν λειτουργεί η Επιτροπή που προβλέπει ο νόμος. Γιατί; Και γιατί ψηφίστηκε ο νόμος;

Εμείς δεν θέλουμε ν' εγκαταλείψουμε τη γη των προγόνων μας και να μετακομίσουμε μαζί στην Ελλάδα, όπως έκαναν άλλοι ελληνικοί πληθυσμοί από διάφορες χώρες. Απόδειξη γι' αυτό είναι ότι δεν το κάναμε μέχρι τώρα και ότι στις αιτήσεις που υποβλήθηκαν στο Προξενείο της Μαριούπολης, η συντριπτική πλειοψηφία των αιτούντων ζητάει ταυτότητα και όχι υπηκοότητα. Και πολλοί από αυτούς που ζητούν υπηκοότητα, το κάνουν, γιατί φοβούνται μήπως η ταυτότητα πάψει κάποια στιγμή να ισχύει και βρεθούν πάλι μετέωροι.

Θέλουμε δίκαιη μεταχείριση. Θέλουμε να εφαρμοστεί ο νόμος που υπογράφεται από 15 υπουργούς και ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή. Θέλουμε να ταξιδεύουμε στην Ελλάδα, για να μυρίσουμε το χρώμα των πεύκων, να γευτούμε την αλμύρα της θάλασσας και να φιλήσουμε τα μάρμαρα της Ακρόπολης. Θέλουμε ακόμα -για να μη διαλυθούν οι κοινότητές μας- να έχουμε τη δυνατότητα να εργαζόμαστε για λίγο εκεί, για να μπορούμε να στηρίξουμε τις οικογένειές μας εδώ, που βρίσκονται σε αδιέξοδο λόγω της οικονομικής κρίσης, που κρατάει πάνω από δέκα χρόνια. Και πάνω απ' όλα, θέλουμε να καταλάβετε όλοι ότι είμαστε Έλληνες πολύ παλαιοί. Η γνωστή ελληνική μας ρίζα φτάνει στο βάθος των αιώνων και δεν μπορεί κανείς να μας την αμφισβητήσει. Όποιοι έχει αμφιβολίες, ας έρθει να δει με τα ίδια του τα μάτια, τους ενεπίγραφους τάφους των προγόνων μας, του 500 π.Χ. ή του 1500 μ.Χ., και να μιλήσει αρχαία ελληνικά με τις γιαγιάδες και τους παππούδες μας!

Δεν θέλουμε να μας κοροϊδεύουν, ούτε να μας χρησιμοποιούν, επειδή αγαπούμε την Ελλάδα και απαιτούμε να σέβονται τη μεγάλη προσπάθεια που κάναμε, για να διαφυλάξουμε την ύπαρξή μας και την ανεκτίμητη κληρονομιά μας.

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε, ελπίζουμε σύντομα να μπορέσετε να μας επισκεφθείτε, για να δείτε το έργο που επιτελείται κάτω από δύσκολες οικονομικές συνθήκες, από τους Έλληνες της Μαριούπολης, της Οδησσού, του Κιέβου, της Σεβαστούπολης και των άλλων πόλεων και χωριών της φιλόξενης Ουκρανίας.

Σας ευχαριστούμε πολύ και σας παρακαλούμε να γνωστοποιήσετε στους αγαπητούς βουλευτές και στα μέλη του κόμματός σας, τις απόψεις και τις θέσεις μας, να τους διαβεβαιώσετε ότι αγαπούμε την Ελλάδα και ότι χρειαζόμαστε την κατανόηση και συμπαράσταση όλων.

Εξ ονόματος του Συνεδρίου της Ομοσπονδίας
Ελληνικών Συλλόγων
της Ουκρανίας

Με πολλή εκτίμηση,
Αλεξάνδρα Προτσένκο-Πιπατζή
Πρόεδρος

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΕΝΩΣΗ ΠΡΩΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΦΥΛΑΚΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ
ΕΞΟΡΙΣΘΕΝΤΩΝ Β. ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ
ΖΗΝΩΝΟΣ 3, 104 31 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 010 52 35 187
ΠΑΝΕΛ. ΕΝΩΣΗ ΠΡΩΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΡΙΣΘΕΝΤΩΝ
Β. ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ
ΤΗΛ. 010 52 43 270

Αγαπητοί Συνέλληνες,

Είμαστε ολίγες εκατοντάδες ατόμων με αλβανική υπηκοότητα και εθνικότητα ελληνική, που γεννηθήκαμε στη Βόρειο Ήπειρο, δηλαδή εκεί που γεννήθηκαν οι Σίνας, Αρσάκης, Ζάππας, Ζωγράφος και τόσοι άλλοι ευεργέτες και μάρτυρες του Ελληνισμού. Τα τυραννικά καθεστώτα των Χότζα, Αλία και Μπερίσα μας κυνήγησαν λόγω της εθνικής μας καταγωγής και συνείδησης. Επί χρόνια, ζήσαμε κατατρεγμούς και διώξεις, με αποτέλεσμα να έχουμε συνολικά καταδικαστεί σε πολλές χιλιάδες χρόνια φυλακής και καταναγκαστικών έργων. Όλων μας το έγκλημα ήταν ότι είμαστε Έλληνες και δεν δεχθήκαμε να προδώσουμε το γένος μας.

Όταν το 1991, κατέρρευσε το καθεστώς Χότζα-Αλία και άνοιξαν οι πόρτες των φυλακών μας, ήρθαμε σιγά-σιγά στην Ελλάδα, διότι και το νέο καθεστώς εξακολουθούσε να μας κυνηγά. Σίγουρα θα θυμάστε τον κατατρεγμό των Ελλήνων το 1994-1995 με τη «Δίκη των 5» και τι τράβηξαν οι Βορειοηπειρώτες κατά τα γεγονότα του 1997, μετά το σκάνδαλο με τις πυραμίδες. Χωρίς να ξεχνάμε τον τόπο μας και τα χωριά μας, πιστέψαμε ότι εδώ, στη μητρόπολη του Ελληνισμού, θα βρίσκαμε κάποια εμψύχωση και θα γιαιτρεύονταν με το πέρασμα του χρόνου οι πληγές τόσων ετών. Δυστυχώς, κατά τα 12 χρόνια που βρισκόμαστε στην Ελλάδα, συναντήσαμε από το επίσημο κράτος μόνο υποσχέσεις για το θέμα της απονομής της ελληνικής υπηκοότητας.

Γι' αυτό, λοιπόν, εμείς -οι λίγοι στη ζωή ακόμη- φυλακισθέντες και εξορισθέντες, που άλλος από εμάς έχει αφήσει ένα πόδι, άλλος ένα πνευμόνι, άλλος ένα νεφρό, στις φυλακές ή στα ορυχεία της δικτατορικής Αλβανίας, απευθυνόμαστε άλλη μια φορά ως Έλληνες προς Έλληνες και ζητάμε να γίνει τελικά δεκτό το αίτημά μας αυτό, γιατί δεν είναι μόνο δίκαιο αλλά και η λύση του θα είναι σε όφελος της Ελλάδας και του Ελληνισμού γενικότερα.

Νομίζουμε, μάλιστα, ότι είναι και νομικά εφικτό με βάση το άρθρο 8 του Ν. 2130/1993, που έχει εφαρμογή σε πρόσωπα που έχουν προσφέρει εξαιρετικές υπηρεσίες στην Ελλάδα. Τη γνώμη μας αυτή τη βασιζόμαστε όχι μόνο στο ιστορικό του καθενός από εμάς, αλλά και στο γεγονός ότι με τον νόμο αυτό, «έγιναν Έλληνες» και αποδεδειγμένα αλλοεθνείς, όπως ποδοσφαιριστές, καλαθοσφαιριστές και άλλοι.

Δεν ζητάμε μια γενική ρύθμιση για μαζική πολιτογράφηση, αλλά εφαρμογή του άρθρου αυτού,

μετά από έρευνα των στοιχείων κάθε ενός από εμάς ξεχωριστά.

Με αυτό το σκεπτικό έχουμε απευθυνθεί πάρα πολλές φορές, στους αρμόδιους φορείς, στέλνοντας το πρώτο μας υπόμνημα στις 21-5-1991. Επειδή, όμως, μετά από τόσα χρόνια, δεν είχαμε καμιά εξέλιξη, συγκαλέσαμε Γενική Συνέλευση στις 22-2-2001 και, αφού ενημερώσαμε πολλούς δημοσιογράφους, αποφασίσαμε να διαμαρτυρηθούμε κάνοντας ΑΠΕΡΓΙΑ-ΠΕΙΝΑΣ στις 19-3-2001, στην Πλ. Κλαυθμώνος.

Αλλά τα ακόλουθα γεγονότα μας οδήγησαν στην αναβολή της απεργίας πείνας:

- Σε μια από τις τηλεοπτικές εκπομπές του κύριου Βέλιου στον τηλεοπτικό σταθμό EXTRA, τον Μάρτιο 2001, επενέβη ο κύριος Κ. Καϊσερλής (υφυπουργός του Υπ. Εσωτερικών) και στο όνομα της κυβέρνησης δεσμεύτηκε, λέγοντας ότι θα δοθεί λύση σε αλλά θέματα και προβλήματα των φυλακισθέντων και εξορισθέντων Βορειοηπειρωτών και όχι μόνο στο ένα συγκεκριμένο που αυτοί ζητούν.

- Κατατέθηκαν ερωτήσεις στη Βουλή, από βουλευτές του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ προς την Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Βάσω Παπανδρέου, τότε, με θέμα την «Απόδοση ελληνικής υπηκοότητας σε πρώην πολιτικούς φυλακισθέντες και εξορισθέντες Βορειοηπειρώτες», και άλλα παρεμφερή. Οι απαντήσεις, μάλιστα, ήταν όλες θετικές.

- Στις 17-3-2001, προσκλήθηκαν οι εκπρόσωποι του Συλλόγου μας από τον Γ.Γ. Υπ. Δημόσιας Τάξης, όπου τους ανήγγειλε ότι η Κυβέρνηση είναι πρόθυμη να προβεί στην επίλυση του αιτήματός μας.

- Στις 18-3-2001, συναντήθηκαν οι εκπρόσωποί μας στο Υπ. Εσωτερικών, με τον κ. Κ. Καϊσερλή, τον κ. Δ. Ευσταθιάδη και εκπροσώπους του ΥΠΕΞ, οι οποίοι μας διαβεβαιώνουν άλλη μια φορά, ότι θα λυθούν τα προβλήματα που μας απασχολούν.

- Μας ζητήθηκε, μάλιστα, σε μετέπειτα συναντήσεις με τον κ. Κ. Καϊσερλή να καταρτίσουμε σχετικούς καταλόγων όλων των μελών μας. Ακόμη, ο κ. Κ. Καϊσερλής επισκέφτηκε εκείνη την περίοδο και τα γραφεία μας και μίλησε στα μέλη του Συλλόγου μας ότι η Κυβέρνηση του κ. Κ. Σημίτη θα δώσει λύση σε πολλά προβλήματα των φυλακισθέντων και εξορισθέντων Βορειοηπειρωτών.

- Αποκορύφωμα όλων αυτών των διαδοχικών συναντήσεων, ήταν η πρόσκληση των εκπροσώπων μας να παραστούν στις 5-09-2001, σε υπουργική συνδιάσκεψη, στην οποία έπαιρναν μέρος οι κ.κ. Κ. Καϊσερλής (Υφυπουργός Εσωτερικών), Δ. Ευσταθιάδης (Γ.Γ. Υπ. Δημόσιας Τάξης), Μαλιάς (Πρέσβης στο ΥΠ.ΕΞ., υπεύθυνος για την εξωτερική πολιτική στα Βαλκάνια), καθώς και άλλοι αρμόδιοι παράγοντες. Αφού ακούστηκαν άλλη μια φορά, οι απόψεις μας, οι κυβερνητικοί παράγοντες μας ανακοίνωσαν ότι: «ΑΠΟΦΑΣΙΣΑΜΕ ΝΑ ΣΑΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΑΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ Ε-

ΘΝΟΣ, ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΣΑΣ ΕΚΠΛΗΡΩΘΗΚΕ, ΣΥΝΤΟΜΑ ΘΑ ΚΑΤΟΧΥΡΩΘΕΙΤΕ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΑ».

Αλλά έκτοτε και μέχρι σήμερα δεν δόθηκε από τους αρμοδίους καμιά συνέχεια στο θέμα.

Εμείς, όμως, προσπαθήσαμε επανειλημμένα να έρθουμε σε επαφή με τους κυβερνητικούς παράγοντες που συνομιλούσαν μέχρι τις 5-9-2001, μαζί μας. Μη βρίσκοντας κανέναν να μιλήσουμε, στείλαμε στις 7-1-2002, σχετικό υπόμνημα στον κ. Πρωθυπουργό. Το Πολιτικό Γραφείο του έστειλε στις 4-2-2002, επιστολή προς τον κ. Κ. Σκανδαλίδη, Υπουργό Εσωτ. Δ. Δ. Αποκ., με την οποία τον παρακαλεί να εξετάσει το θέμα της χορήγησης της ελληνικής ιθαγένειας και να ενημερώσει τον κ. Πρωθυπουργό και εμάς.

Στο μεταξύ, βέβαια, οι φυλακισθέντες και εξορισθέντες πεθαίνουν περιμένοντας μια ρύθμιση του θέματος αυτού και έτσι ο κατάλογος των επιζώντων μελών του Συλλόγου μας που ίσως τιμηθούν με την απονομή της ελληνικής υπηκοότητας, γίνεται κάθε μέρα και μικρότερος.

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

**ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΑΓΩΝΑ ΚΥΠΡΟΥ
ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ 12
153 41 ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΑΤΤΙΚΗΣ**

Αθήνα, 28-01-2002

Προς τους:

κ. Κωστή Στεφανόπουλο

Πρόεδρο Ελληνικής Δημοκρατίας

κ. Κωνσταντίνο Σημίτη

Πρωθυπουργό

κ. Γεώργιο Παπανδρέου

Υπουργό Εξωτερικών

κ. Απόστολο Κακλαμάνη

Πρόεδρο της Ελληνικής Βουλής

κ. Αρχηγούς Ελληνικών Κομμάτων

Υπάρχουν αρκετοί πολίτες σε τούτο τον τόπο που δεν συμβιβάζονται με την οριστικοποίηση της τουρκοποίησης της κατεχόμενης Κύπρου.

Καθοριστικές πιέσεις ασκούνται προς μια τέτοια κατεύθυνση, με πρώτη και κύρια την παρουσία των τουρκικών στρατευμάτων και των εποίκων στο κατεχόμενο τμήμα της Μεγαλονήσου.

Ένα σημαντικό πολιτικό βήμα που διευκολύνει την Τουρκία στις επιδιώξεις της, έγινε στις 22 Ιανουαρίου στη Λευκωσία από τον Αμερικανό Πρέσβη, κ. Μπάτλερ, ο οποίος εγκαινίασε «πανηγυρικά» το νέο γραφείο της Πρεσβείας του στα κατεχόμενα. Αποκαλώντας «Βόρεια Κύπρο» τα κατεχόμενα εδάφη και προσκαλώντας σε αυτήν την τελετή τον Ραούφ Ντενκτάς μαζί με τους άλλους τρομοκράτες του Αττίλα, καθώς και τον «διαπιστευμένο» εκεί Τούρκο Πρέσβη. Ο κ. Μπάτλερ απέδειξε ότι η χώρα του στοχεύει στο να ενισχύσει αποφασιστικά την πορεία αναγνώρισης του ψευδοκράτους.

Δικαίως οι ενέργειες του Αμερικανού Πρέσβη εξόργισαν την Κυπριακή Κυβέρνηση, τη στιγμή μάλιστα που διεξάγονται συνομιλίες ανάμεσα στον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, Γλαύκο Κλη-

Γι' αυτό σήμερα, 17-02-2002, ημέρα της επέτειου της αυτονομίας της ιδιαίτερας μας Πατρίδας, συνήλθαμε σε Γενική Συνέλευση και αποφασίσαμε ότι θ' αγωνιστούμε με όλες μας τις δυνάμεις, μέχρι να τύχουμε αυτής της τιμής. Αν δεν ακουσθούμε και τώρα, το μόνο που μας μένει είναι να κατεβούμε σε ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΕΙΝΑΣ, στην Πλατεία Κλαυθμώνος, στις 19 Μαρτίου 2002, με αίτημα: **Η αναγνώριση της προσφοράς μας στο ελληνικό έθνος και η απονομή της ελληνικής υπηκοότητας.**

Η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΝΩΣΕΩΝ

Αθήνα 17-02-2002

Άγγελος Μπολάνος

Πρόεδρος της Ένωσης Πολιτικών Φυλακισθέντων και Εξορισθέντων Βορειοηπειρωτών

Σπύρος Κουμπουλής

Πρόεδρος της Πανελ. Ένωσης Πολιτικών Καταδίκων και Εξορισθέντων Βορειοηπειρωτών

ρίδη, και στον Ραούφ Ντενκτάς, για την επίλυση του Κυπριακού.

Τα προαναφερθέντα γεγονότα αποκαλύπτουν τη διχοτομική κατεύθυνση προς την οποία δρομολογείται ο διάλογος ανάμεσα στην ελληνοτουρκική και τουρκοκυπριακή πλευρά.

Μήπως, όμως, αυτή η εξέλιξη είναι απότοκος των μη εύστοχων χειρισμών των τελευταίων 28 ετών, με βάση τους οποίους η Τουρκία έχει πάψει να είναι ο εισβολέας και η κατοχική δύναμη, αλλά ενδιαφερόμενο μέρος, το οποίο μάλιστα, καλείται να βοηθήσει στην επίλυση της διακοινοτικής διαφοράς;

Μπορεί να είμαστε η αδύνατη πλευρά, όπως μερικοί λένε για να δικαιολογήσουν, ίσως, την απραξία τους. Αλλά το δίκαιο είναι αναμφισβήτητο με το μέρος μας και είναι απορίας άξιο πώς δεν δρούμε πολιτικά, ακριβώς με βάση αυτό το δεδομένο.

Η πράξη του κ. Μπάτλερ αποτελεί κατάφωρη παραβίαση της διεθνούς νομιμότητας. Το ψήφισμα 541 (1983) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών κηρύσσει άκυρη την απόφαση δημιουργίας «Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου», ζητά από την τουρκική πλευρά την απόσυρση της σχετικής απόφασης και καλεί όλα τα κράτη-μέλη να σεβαστούν την κυριαρχία, ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το 2001, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε μια πρωτοφανή (υπέρ των ελληνικών δικαίων) απόφαση, ονομάζει και καταδικάζει την Τουρκία ως κατοχική δύναμη και αποφαινεται ότι το τουρκοκυπριακό «κράτος» δεν έχει καμιά νόμιμη υπόσταση.

Μπροστά στη σοβαρή αυτή εξέλιξη που προκάλεσε η ενέργεια των Ηνωμένων Πολιτειών, **προξενεί εντύπωση η σιωπή της Ελληνικής Κυβέρνησης, και ιδιαίτερος του Υπουργείου Εξωτερικών**, όπως επίσης και η αδράνεια των ελληνικών πολιτικών κομμάτων.

Πιστεύουμε ότι τώρα ήρθε η ώρα να γίνει η αναγκαία επανατοποθέτηση, η οποία θ' αποκαταστήσει το Κυπριακό ως θέμα εισβολής, κατοχής και καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Εάν για ν' αντιδράσουμε, περιμένουμε και την επίσημη αναγνώριση του ψευδοκράτους από τις Η-

νωμένες Πολιτείες, όπως και από άλλα κράτη που σίγουρα θ' ακολουθήσουν, τότε θα είναι πολύ αργά...

Με εκτίμηση,
Για το Διοικητικό Συμβούλιο,
Ευαnthία Τσόκα **Ε. Νιάρχου**
Πρόεδρος **Γεν. Γραμματέας**

Ανοικτή Επιστολή για όσους θέλουν να γνωρίζουν την ΑΛΗΘΕΙΑ

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΓΕΝΩΝ
ΑΔΗΛΩΤΩΝ ΑΙΧΜΑΛΩΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓΝΟΥΜΕΝΩΝ
ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ**
ΖΑΛΟΓΓΟΥ 13-15, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 010-3819.757
**PANHELLENIC COMMITTEE OF PARENTS AND
RELATIVES OF UNDECLARED PRISONERS AND
MISSING PERSONS OF THE CYPRUS TRAGEDY**
13-15 ZALOGOU STR., 106 78 ATHENS, GREECE,
TEL.: 010-3819.757

28 χρόνια μετά τη βάρβαρη τουρκική εισβολή στην Κύπρο και η Πανελλήνια Επιτροπή Αγνοουμένων συνεχίζει ν' αγωνίζεται και ν' αγωνιά για τα χαμένα παιδιά της.

Όταν άρχιζε το δράμα μας, δεν φανταζόμασταν ότι θα έρχονταν η στιγμή ν' αντιμετωπίσουμε την πραγματικότητα του σήμερα.

Σήμερα που οι λέξεις έχουν χάσει πια τη σημασία τους και ηθικές και συμπεριφορές έχουν πια εκφυλιστεί, εμείς επιμένουμε και ζητούμε πραγματική διερεύνηση της τύχης 83 ΑΕ/κών, Υπαξ/κών και Στρ/τών του Ελληνικού Στρατού, όλοι σε διατεταγμένη υπηρεσία και αρκετοί από αυτούς, βάσει μαρτυριών, αδήλωτοι αιχμάλωτοι στην Τουρκία. Αφημένοι στα αζήτητα όχι μόνο της Ιστορίας, αλλά και της πατρίδας τους.

Στην Οδύσσειά μας και χάρη του ατιμώρητου των εσκεμμένων και μη παραλείψεων, αντιμετωπίσαμε και ξεπεράσαμε πολλές Συμπληγάδες. Σκο-

πός μας η πραγματική διερεύνηση της τύχης των αγαπημένων μας. Αγωνιζόμαστε με φόβο Θεού και οδηγό τη συνείδησή μας σ' ένα οδοιπορικό γεμάτο εμπόδια και πισώπλατα κτυπήματα «φίλων», έχοντας εξορκίσει και το παραμικρό ίχνος φόβου.

Μεταξύ λαϊκών χορών, ελληνοτουρκικής φιλίας και καλλιτεχνικών ανταλλαγών, καταρρακώνεται η ελπίδα μας. Όμως επιμένουμε, ζητούμε διεκδίκηση των αδήλωτων αιχμαλώτων από τους Τούρκους και ως απάντηση δρομολογήθηκε η απομόνωσή μας από τα Μ.Μ.Ε. Και όμως επιμένουμε, ζητήσαμε ν' αποδώσουμε τιμή στους νεκρούς μας και μας είπαν ασεβείς στον Εθνικό μας Ύμνο... και όμως επιμένουμε...

Οι συγγενείς των Ελλαδιτών αγνοουμένων είμαστε εδώ, γυρίζουμε τις εναντίον μας μομφές σε όσους τις ξεστομίζουν. Και επιμένουμε, είμαστε ανοιχτοί μόνο σε αλήθειες. Και σε ό,τι αφορά τις κατηγορίες ότι δεν συμμετέχουν ορισμένοι από εμάς στη διαδικασία της αναγνώρισης λειψάνων με τη μέθοδο του DNA, απαντούμε στους έχοντες και κατέχοντες θέσεις, ότι τα οστά των κοιμητηρίων της Κύπρου σε οποιαδήποτε εθνικότητα λείψανο και ν' ανήκουν, για μας είναι ΙΕΡΑ. Επιμένουμε και συνεχίζουμε χωρίς φόβο, διεκδικώντας ζωές και αλήθεια. Οι μη έχοντες ηθική, ας σιωπήσουν.

Το Δ.Σ. της Επιτροπής

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τό καλοκαίρι του 1997, ο πρώτος Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, κ. Μιχαήλ Στασινόπουλος άπηύθυνε μέσω του Τύπου, έκκληση για τή δημιουργία μίας οργανώσεως με σκοπό τή ενημέρωση της κοινής γνώμης στα εθνικά μας θέματα. Η κίνηση αυτή έγινε έπιτακτική μετά τή τουρκική εισβολή στην Κύπρο και με τίς αυξανόμενες απαιτήσεις της Τουρκίας στό χώρο του Αιγαίου. Αμέσως μετά τήν έκκληση εκείνη και με τήν όμόθυμη συμπαράσταση και συμμετοχή του πνευματικού κόσμου της χώρας, ουστήθηκε υπό τήν προεδρία του κ. Στασινόπουλου, τό σωματείο «Επιτροπή Ενημερώσεως για τά Έθνικά Θέματα».

Η Έπιτροπή, στην όποια τώρα προεδρεύει ο κ. Άχιλλέας Γ. Λαζάρου, δέν έχει κανέναν πολιτικό χαρακτήρα. Έπιδιώκει δέ τή συνεργασία δημοσίων και ιδιωτικών φορέων στην Ελλάδα ή και οργανισμών που έχουν ανάλογους σκοπούς για τήν πραγματοποίηση του δύσκολου έργου της. Έχει, όμως, τήν ανάγκη κυρίως των πνευματικών ανθρώπων και των νέων, που τους προσκαλεί νά συνεργαστούν μαζί της για νά τή βοηθήσουν στό έργο της. Στη-

ρίζεται όμως γενικότερα, στή συμπαράσταση όλου του κοινού, γιατί τά θέματα που θέλει νά προωθήσει, άφορούν τό σύνολο του έθνους.

ΝΕΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Άχιλλέας Γ. Λαζάρου, Ρωμανιστής - Βαλκανολόγος, Δρ. Πανεπιστημίου Άθηνών, τ. Chargé de cours à la Sorbonne (Paris IV)

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ: Κωνσταντίνος Βουλουτιάδης, Στρατηγός ε.ά., Θεόδωρος Τζώνος, Άντιπρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου

ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Παναγιώτης Παπαβασιλείου, Δικηγόρος

ΤΑΜΙΑΣ: Δημήτριος Μοσχονάς, έπίτ. Διευθυντής Έλεγκτικού Συνεδρίου

ΜΕΛΗ: Άθηναΐς Άγαπητίδου, Έκπρόσωπος Όμοσπονδίας Δωδεκανησιακών Σωματείων, Άννα Γουήλ-Μπαδιερίτζη, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Άθηνών, Έλενα Ζενάκου, Καθηγήτρια - Ε.Ε.Δ.Ι.Π. Χαροκοπέου Πανεπιστημίου, Διονύσιος Άσλανίδης, Ιατρός.

Σταῦρος Λάλας "Ένας προδομένος ήρωας"

Ομολογουμένως, θέμα της εβδομάδας που διανύσαμε, ήταν η πολύκροτη τηλεοπτική έκπομπή «ΦΑΚΕΛΛΟΙ» του Άλξη Παπαχελά. Κυρίως για τό άποκαλυπτικό φαινόμενο έλληνικότητας, που όνομάζεται Σταῦρος Λάλας! (...).

Λίγες έκπομπές και λιγότερες εφημερίδες επέκτειναν τό ενδιαφέρον του κοινού τους στό πιο συγκλονιστικό υπόθεμα της έκπομπής, δηλαδή στον έλληνοαμερικανό πολίτη Στήβ Λάλας. Η εφημερίδα μας, όμως, σεμνύνεται ότι άμέσως, τήν επαύριο της έκπομπής, άφιέρωσε δύο σχεδόν σελίδες για τήν περίπτωση του άφανους και προδομένου από τήν Ελλάδα Λάλα («Σημαία», Πέμπτη 13 Δεκ. 2001, σσ. 5 και 15).

Ο Λάλας, λοιπόν, ήταν παιδί Έλληνα μικρασιάτη μετανάστη, ό οποίος εμφύσησε στον γιό του τήν αγάπη για τήν Ελλάδα. «Παιδί μου, ν' αγαπάς και νά βοηθάς τήν πατρίδα. Και νά είσαι υπερήφανος που είσαι Έλληνας», ήταν η παρακαταθήκη του πατέρα του. Μεγάλωσε στην Άμερική, αλλά έκλεισε στην ψυχή του τήν Ελλάδα. Υπηρέτησε στην άμερικανική υπηρεσία πληροφοριών, αλλά δέν άντεξε νά ύπονομεύσει τήν Ελλάδα. Γι' αυτό και, χωρίς νά βλάψει τή γενέτειρά του, χωρίς νά εκθέσει σ' έχθρους της μυστικά που σχετίζονται μέ τήν ασφάλεια της, διοχέτευσε στην Ελλάδα πληροφορίες άναφερόμενες στό έλληνοτουρκικά και στό έλληνογιουγκοσλαβικά. Μέ άντιδοτέλεια ύπηρέτησε τρεις Έλληνες Πρωθυπουργούς και άναδείχτηκε στον πολυτιμότερο σύμμαχο της (συμμάχου των ΗΠΑ) Ελλάδας! Χωρίς νά προδώσει τήν Άμερική, τήν όποιαν άλλωστε ύπηρέτησε στό Βιετνάμ (όπου άρνήθηκε νά ύπηρετήσει ό Μπίλ Κλίντον!) και από τήν όποια παρασημοφορήθηκε για τήν επίδειχθεισα άνδρεία του!

Άντιλαμβανόταν, ίσχυρίστηκε, τή μονομερή φιλοτουρκική πολιτική του Υπουργείου Έξωτερικών και μέ φλογερό πατριωτικό ύποδοήθηκε τήν Ελλάδα χειριζόμενος άπόρρητα έγγραφα στις ευάσθητες περιοχές Κωνσταντινούπολης και Σμύρνης. Τελικά, ό έλληνόψυχος Λάλας προδόθηκε από τή μία πατρίδα του (τήν άνοργάνωτη, τή διαβρωμένη, τήν κομματικοποιημένη) προς τήν άλλη. Και η

άλλη τόν συνέλαβε, τόν δίκασε και τόν καταδίκασε σέ φυλακή 14 χρόνων! Και η Έλλάς, η άποφράς, μέ τήν ούρά στά σκέλη της, εσιώπησε! Ήρθαν οι Ισραηλινοί κατάσκοποι, ήρθαν Άγγλοι κατάσκοποι, ήρθαν Τούρκοι κατάσκοποι και συνέληφθησαν. Όμως, τά κράτη που τούς απέστειλαν, δέν τούς «πέταξαν σάν στυμμένες λεμονόκουπες». Κίνησαν τά σύμπαντα, για νά έλαφρύνουν τή θέση τους. Και τό πέτυχαν. Άλλωστε, όλοι τό γνωρίζουν: η κατασκοπεία είναι επίσημα τό τρίτο μάτι και τό τρίτο αντί-του διπλωμάτη. Λίγους κατασκόπους εκπαίδευσε και εκπαιδεύει η CIA; Λίγους Άραβες τρομοκράτες γαλούχησε;

Και όμως, η Έλλάς τόν εγκατέλειψε! Και έστειλε ό άνθρωπος τή γυναίκα και τά παιδιά του στην Ελλάδα, νά ζήσουν φτωχικά, χωρίς τό όνειδος του προδότη... Και μίλησε η έξοχη αυτή κυρία, τηλεφωνικά, βέβαια, στην έκπομπή, μέ άπίστευτη άξιοπρέπεια. Εργάζεται η γυναίκα «έφτά μέρες τήν εβδομάδα», για νά μεγαλώσει τρία άνήλικα παιδιά, τά «παιδιά του ήρωα», όπως γράφει εύστοχα ό Δημ. Ρίζος. Δέν διασάλπισε τήν κρατική άδράνεια, δέν κατήγγειλε τήν άδιαφορία, δέν σύρθηκε σέ γραφεία βουλευτών, ύπουργών, πρωθυπουργών. Συμμάζεψε στην ψυχή της όση δύναμη είχε, όση περηφάνεια είχε και πάλεψε για τήν οικογένειά της! «Άν δέν είχα τή γυναίκα μου, θά είχα πεθάνει», είπε τηλεφωνικά ό ήρωας!

Τέτοιες γυναίκες δέν βγαίνουν στό πρωτοσέλιδο η στίς πρώτες τηλεοπτικές ειδήσεις. Βγαίνουν οι ήμίγνες, οι άγοραίες, οι σκανταλιάρες, οι διασμένες, οι άναξιοπρεπείς. Και τέτοιοι ήρωες δέν έκλιπαρούν τά κανάλια. Μιλάνε από τή φυλακή του μαρτυρίου τους μέ λεβεντιά, χωρίς παρακάλια κλαψούρικα. Και άνυμνούν τήν πατρίδα-ιδέα (έπειδή η πατρίδα-πραγματικότητα έχει πνιγεί στις διαπλεκόμενες λοβιτούρες).

«Ζήτω η Ελλάδα!» Αυτό ακούσαμε νά διατρανώνει από τή φυλακή, μ' έναν βαθύ λυγμό...

Έχει δίκιο ό Δ. Ρίζος: «Συγκλονίστηκε τό Πανελλήνιο που τόν άκουγε. Δέν είχα κανένα άπωθημένο κατά της Ελλάδας ό εγκλειστος ήδη 8 χρόνια Λάλας», ό σεμνός, ό λεβέντης υπερέλληνας.

(«Σημαία» Καλαμάτας 15.12.01)

Γ. ΓΙΑΚΟΥΜΗΣ

ΜΕ ΤΟ ΝΤΟΥΦΕΚΙ ΚΑΙ ΤΗ ΛΥΡΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΥΣ ΗΡΩΕΣ ΑΛΛΑ ΤΙ ΚΑΝΟΥΝ ΟΙ ΕΠΙΓΟΝΟΙ;

Τα τελευταία χρόνια, πληθαίνουν οι αναφορές στους αγωνιστές της Ελευθερίας και της Ένωσης. Προτομές και ανδριάντες τους υψώνονται στους τόπους όπου ανδραγάθησαν. Διοργανώνονται εκδηλώσεις απότισης τιμών σε αυτούς. Ομιλίες αναφέρονται στη δράση τους. Υπάρχει μια γενικότερη κινητικότητα, η οποία σίγουρα είναι θετική: Ξαναδιαβάζουμε το παρελθόν μας, άρα μπορούμε ν' αντλήσουμε παραδείγματα και για το παρόν, διδάγματα για το μέλλον. Η δράση των παλιών μάς γεμίζει δέος, υπερηφάνεια είναι, όμως, και πρόκληση για να σταθούμε κι εμείς αντάξιοί τους. Για να τους ξεπεράσουμε. Όμως, αυτό συμβαίνει πραγματικά;

Δυστυχώς, υπάρχει κι άλλη προσέγγιση του παρελθόντος. Αυτή των παραγόντων, αυτή των άκαπνων, που βρίσκουν την ευκαιρία να προβάλουν ανύπαρκτες δράσεις καλυμμένοι από τον χρόνο που έχει σωρευτεί. Αυτοί που ανέξοδα βρίσκουν την ευκαιρία να προβληθούν, σκυλεύοντας τη δόξα και το αίμα αυτών που αγωνίστηκαν όχι για τα πρόνομα, αλλά για την Πατρίδα.

Σε κάθε εκδήλωση προς τιμή των ανθρώπων αυτών, υπάρχουν κάποιοι που θεωρούν ότι η εκδήλωση γίνεται προς τιμή δική τους. Στριμώχνονται μπροστά στις κάμερες και τις φωτογραφικές μηχανές. Διαγκωνίζονται για να πάρουν θέση δίπλα στους φορείς της εξουσίας. Λιώνουν για μια φωτογραφία μαζί τους. Είναι οι αυτοαποκαλούμενοι «παράγοντες» του πολιτισμού, του χωριού, του φορέα, του συλλόγου όπου είναι μέλη όχι για να τον υπηρετούν, αλλά για να τον χρησιμοποιούν. Διέξοδος της ανάγκης αυτής για δημόσιες σχέσεις, είναι και οι εκδηλώσεις τιμής των ηρώων μας. Αποτελεί προσβολή στη μνήμη και τους

αγώνες τους το ότι σήμερα γίνονται μέσω προβολής κάποιων ανάξιων, εκείνοι στους οποίους οφείλουμε και την ύπαρξή μας και την αίγλη που έχει αποκτήσει η Κρήτη ανάμεσα στους ελληνικούς πληθυσμούς.

Δεν είναι, όμως, μόνο αυτό. Ανακαλύπτουμε σήμερα και νέους ήρωες. Άγνωστοι ή αμέτοχοι ή με μικρή συμβολή στα συμβάντα της εποχής τους, χρησιμοποιούνται σήμερα προς τόνωση του Εγώ των επιγόνων τους, σεμνοί αγωνιστές, που κάποτε έδωσαν ό,τι μπορούσαν, βλέπουν από τον ουρανό τους σημερινούς να τους προσάπτουν ιδιότητες που θα τους έκαναν να κοκκινίζουν από ντροπή. Κι όχι, βέβαια, για να τιμήσουν τους άδολους αγωνιστές. Για να τιμηθούν οι ίδιοι, ως απόγονοι, χωριανοί κ.λπ. των παλιών. Για να μπορούν να δικαιολογήσουν μια ηρωική τουριστική ατραξιόν, μια καπετανίστικη ψευτομαγκιά, που έχει ανάγκη ένα ένδοξο παρελθόν.

Δεν καταλαβαίνουν ότι έτσι εκτίθενται και εκθέτουν. Εκθέτουν τους αγωνιστές τους απλούς, που δεν μπορούν πια ν' ανοίξουν το στόμα τους να τους φασκελώσουν για τον τρόπο που τους χρησιμοποιούν. Κι εκτίθενται, γιατί έτσι φαίνεται η γύμνια τους η μεγάλη. Η προσπάθεια να καλύψουν την αναξιοτήτά τους με την επίκληση του παρελθόντος εκείνου το οποίο προσβάλλουν. Και ας μη νομίζουν ότι αυτό δεν γίνεται αντιληπτό. Ο απλός κόσμος έχει και νου και γνώση. Βλέπει και κρίνει, και η ετυμηγορία του είναι η μεγαλύτερη δικαίωση των παλιών εκείνων αγωνιστών που γίνονται μέσω προβολής κάποιων πονηρών συγχρόνων μας. Κι οι τιμές που αποτίνει στους παλιούς μας ο απλός κόσμος, είναι η μεγαλύτερη δικαίωση του αγώνα μας.

(Του Μανώλη Εγγλέζου-Δεληγιαννάκη
"ΚΡΗΤΙΚΑ ΝΕΑ", Νοέμβριος 2001)

ΕΠΙΔΟΜΑ ΣΤΙΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ ΣΥΚΕΩΝ

Την εφάπαξ οικονομική ενίσχυση των οικογενειών που θα αποκτήσουν το τρίτο παιδί ή και περισσότερα, αποφάσισε ο Δήμος Συκεών στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής που υλοποιεί.

Με στόχο τη στήριξη των πολύτεκνων οικογενειών και την επίλυση του δημογραφικού προβλήματος, η δημοτική αρχή Συκεών θα δώσει επίδομα 500.000 δραχμών στις οικογένειες που θα φέρουν στον κόσμο τρίτο παιδί, ενώ οι οικογένειες που θ' αποκτήσουν το τέταρτο παιδί, θα λάβουν το ποσό του 1.000.000 δραχμών και για κάθε επόμενο παιδί θα ενισχύονται με 1.000.000 δραχμές επιπλέον.

Προϋπόθεση για τη λήψη του επιδόματος στις ενδιαφερόμενες οικογένειες είναι τα εκκαθαριστικά των δύο προηγούμενων ετών να μην ξεπερνούν το ποσό των 12.000.000 δραχμών.

(Ημερήσια εφημερίδα της Δράμας "ΗΧΩ" 24/1/02)

ΑΡΝΗΘΗΚΕ ΝΑ ΣΥΝΑΝΤΗΘΕΙ ΜΕ ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΔΡΑΜΑΣ Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ

Χθες (18.2.2002), ο Νομάρχης Δράμας, κ. Κων/νος Ευμοιρίδης, έλαβε από το Πολιτικό Γραφείο του Πρωθυπουργού κ. Κώστα Σημίτη, επιστολή με αρ. πρωτ. 26/18.2.2002, σε απάντηση της επιστολής που είχε στείλει ο κ. Νομάρχης και ζητούσε συνάντηση με τον Πρωθυπουργό για τα μεγάλα ζητήματα του Ν. Δράμας. Την επιστολή υπογράφει η Προϊσταμένη του Γραφείου Οργάνωσης και Διοίκησης του κ. Σημίτη.

Ο κ. Ευμοιρίδης μόλις έλαβε την παραπάνω επιστολή προέβη στις ακόλουθες δηλώσεις: «Είναι απαράδεκτο και ανεπίτρεπτο εδώ και τρία χρόνια, τρεις βουλευτές, ένας Νομάρχης, οι Πρόεδροι της ΤΕΔΚ, του Επιμελητηρίου, του Ε.Υ.Κ. και της Ε.Α.Σ., να ζητάμε μια ολιγόλεπτη συνάντηση με τον Πρωθυπουργό της χώρας και να λέει πως για έναν ολόκληρο νομό δεν του περισσεύουν πέντε λεπτά...».

(Ημερήσια Εφημερίδα της Δράμας "ΗΧΩ" 19/2/02)

Εξ αφορμής της επίσκεψης Σημίτη

Όχι μόνο συζητήσεις για το πώς θα πάρουν οι Βούλγαροι από Ελλάδα, αλλά τι θα επιστρέψουν

Υπάρχουν εκκρεμότητες από πλιατσικολόγημα-τα αρχαίων και εκκλησιαστικών αντικειμενικών από την Θράκη, που πρέπει για χάριν της καλής γειτονίας να τα επιστρέψουν για να μπορούν να ζητούν.

Μέσα στην ατζέντα συνομιλιών του πρωθυπουργού Κ. Σημίτη στη Σόφια, συζητήθηκαν θέματα που αφορούν τις δύο χώρες, αλλά μ' έκπληξη διαπιστώνεται ότι τα περισσότερα των θεμάτων αυτών αφορούν βοήθεια της Ελλάδος για ένταξη της Βουλγαρίας στην Ε.Ε., διασυνοριακά προγράμματα και... πάσα προσφορά δεκτή. Σε όλα τα θέματα που χρειάζεται η βοήθεια των Βουλγάρων, για τον αγωγό πετρελαίου, για τα νερά των ποταμών, για την προώθηση λαθρομεταναστών κ.λπ., η Βουλγαρία εμφανίζεται άτεγκτη και σκληρός διαπραγματευτής.

Θα μπορούσε άραγε κάποιος από την ελληνική αντιπροσωπεία, να ενημερώσει τον κ. Σημίτη για τα αιτήματα της Θράκης από τη Βουλγαρία; Είναι γνωστό το πλιατσικολόγημα κατά τη βουλγαρική κατοχή όλων των αρχαιοτήτων της Θράκης, που κοσμούν τα βουλγαρικά μουσεία και λεηλατήθηκαν από Μαρώνεια και Κομοτηνή, όπως και των ανεκτίμητης αξίας εκκλησιαστικών κειμηλίων και των θησαυρών που αρπάχτηκαν από τα μοναστήρια του Παγγαίου και της Θράκης.

Θα πρέπει και αυτά να θεθούν στην ατζέντα των συνομιλιών και να ζητηθεί η επιστροφή τους, μια και τα περισσότερα είναι καταγεγραμμένα και άλλα μπορούν να καταγραφούν σε μια απλή επίσκεψη στα μουσεία Χασκόβου, Κίρτζαλι, Φιλιππούπολης και Σόφιας. (Ημερήσια Εφημερίδα της Κομοτηνής "ΧΡΟΝΟΣ" 22/1/02)

Μικρο-Κομοτηναίικα

Σύμφωνα με τον τουρκικό Τύπο, «εποικοδομητικές» ήταν οι επαφές που είχε ο ψευτομουφτής Ξάνθης κ. Αγγά, στην τελευταία του επίσκεψη στην Τουρκία, όπου έγινε δεκτός από τον πρόεδρο Σεζέρ, τον πρωθυπουργό Ετσεβίτ, τον υπουργό Εξωτερικών Τζεμ και τον αρχηγό Ενόπλων Δυνάμεων, στρατηγό Κεβρίκογλου.

Σε δηλώσεις του, μάλιστα, στη «Ζαμάν», ο κ. Αγγά ζήτησε από την Τουρκία να βρίσκεται στο πλευρό των «Τούρκων» όχι μόνο της Δυτικής Θράκης, αλλά και των Βαλκανίων, μια και έχουν μεγάλη σημασία για την Τουρκία, οι πληθυσμοί αυτοί.

Δήλωσε ακόμη ότι «ο μεγαλύτερος φόβος της Ελλάδος είναι η ανεξαρτοποίηση/απελευθέρωση της Δυτικής Θράκης, ότι οι μουσουλμάνοι της περιοχής αντιμετωπίζουν σημαντικό πρόβλημα εκπαίδευσης

και ότι χρειάζεται να ενεργοποιηθούν το συντομότερο, τα δικαιώματα από τη Συνθήκη της Λωζάννης».

- Ισχυρίστηκε και κάτι ακόμη, ότι η Αθήνα ασκεί πίεση στην περιοχή της Δυτικής Θράκης και δεν παραδίδει τη βοήθεια που αποστέλλεται από την Ε.Ε. για να χορηγηθεί στους «Τούρκους».

Ποια είναι, όμως, αυτή η βοήθεια και γιατί δίδεται επιλεκτικά στους «Τούρκους», μήπως μπορούν να πληροφορήσουν την κοινή γνώμη οι αρμόδιες υπηρεσίες, γιατί είναι γνωστό ότι όλα τα προγράμματα της Ε.Ε. για μειονοτικούς πληθυσμούς εφαρμόζονται, και μάλιστα, οι μουσουλμάνοι ιδίως των ορεινών περιοχών, καρπώνονται ουκ ολίγα και είναι οι πλέον ευνοούμενοι.

(Ημερήσια Εφημερίδα της Κομοτηνής "Ο ΧΡΟΝΟΣ" 6/2/2002)

Καταργήθηκε η επιδότηση για το 4ο παιδί, που είχε ορίσει ο Δήμος Δράμας

ΑΠΕΡΡΙΦΘΗ από την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Δράμας, με την οποία, θα επιχορηγηίτο με το ποσό του 1.000.000 δραχμών κάθε οικογένεια Δραμινών που θ' αποκτούσε τέταρτο παιδί από το 2002 και εφεξής.

Με την ίδια απόφαση της Περιφέρειας, ακυρώθηκε και η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, με την οποία, τα άτομα με ειδικές ανάγκες θ' απαλλάσσονταν από τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού. Το αιτιολογικό της απορριπτικής απόφασης, όπως επισημαίνεται σε σχετική ανακοίνωση του Δημάρχου Δράμας, είναι ότι η οικονομική πε-

ρίθαλψη των αναξιοπαθούντων ασκείται από το Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και για το γεγονός ότι δεν πρέπει ν' αποφεύγεται το ακραίο όριο διακριτικής και οικονομικής ευχέρειας των ΟΤΑ!

Για την αρνητική αυτή εξέλιξη, ο Δήμαρχος Δράμας δήλωσε: «Στην εποχή της εξάρσης των κοινωνικών προβλημάτων είναι απαράδεκτο να μην αφήνεται η Αυτοδιοίκηση ν' ασκήσει κοινωνική πολιτική. Δεν ζητήσαμε από την κυβέρνηση χρήματα, γι' αυτό άσκησαν έλεγχο σκοπιμότητας καταργώντας το αυτοδίκαιο της Αυτοδιοίκησης».

(Ημερήσια εφημερίδα της Δράμας "ΗΧΩ" 23/1/02)

**Νίκου Ψυρούκη:
ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ
ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΣΗΨΗ,
Εκδόσεις «ΑΙΓΑΙΟΝ - ΚΟΥΚΙΔΑ»**

Αυτές τις ημέρες, κυκλοφόρησε το νέο έργο του ιστορικού Νίκου Ψυρούκη, «Καπιταλισμός - από τη γενική κρίση στη σήψη». Όπως αναφέρει ο εκδοτικός οίκος, ο χρόνος συγγραφής του έργου δεν συμπίπτει με το έτος της έκδοσης. Αυτό χαρακτηρίζει όλα τα έργα του Νίκου Ψυρούκη, μια και θεωρεί αναγκαίο το έργο να «σιτεύει» (έκφραση του ίδιου). Ταυτόχρονα, η αντιμετώπισή του από το κατεστημένο, με τα τόσα εμπόδια που του δημιουργεί, τον υποχρεώνει ν' αξιολογεί τις ελάχιστες ευκαιρίες που του δίνονται κάθε τόσο, για να εκδόσει κάποιο έργο του. Έτσι και το έργο του αυτό πήρε την τελική του μορφή το 2000, ενώ η συγγραφή του άρχισε το 1990.

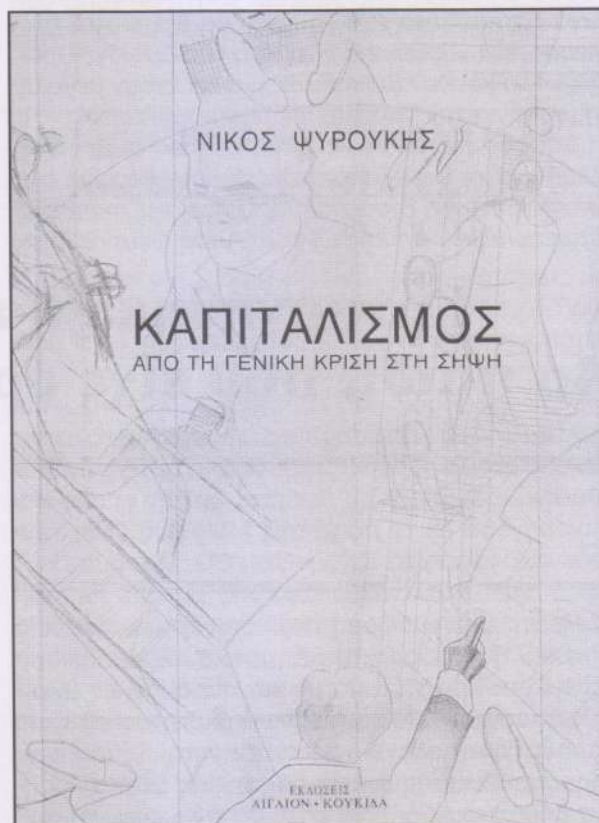
Και σε αυτό το έργο, ο Ν. Ψυρούκης ακολουθεί τη μέθοδο (την κοσμοθεωρία) της παρακολούθησης της **αένας κίνησης**, που προκαλείται από τον καθολικό νόμο της αντίφασης, τον νόμο που διέπει την αντικειμενική πραγματικότητα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, βασιζόμενος σε πλούσιο υλικό, τεκμηριώνει τη θέση του σχετικά με το γιατί το καπιταλιστικό σύστημα, μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο (τόσο σε όλες τις χώρες της μητρόπολης, όσο και της περιφέρειας), ούτε καταλύθηκε, μα ούτε και σταθεροποιήθηκε σχετικά, αλλά οδηγήθηκε σ' ένα νέο στάδιο, στο στάδιο της **σήψης**, της αλληλουχίας του χάους, όπου μ' επιταχυνόμενο ρυθμό, το σύστημα, γίνεται όλο και περισσότερο παρασιτικό, κανιβαλικό, αυτοκαταστροφικό. Η **δυσσομία** είναι γενικευμένη σε όλες τις σφαίρες της κοινωνικής ζωής. Πραγματικά, πρόκειται για μια μελέτη πολύ επίκαιρη και για τον τόπο μας, όπου η παρακμιακή πραγματικότητα είναι αναμφισβήτητη και όπου το έθνος κινδυνεύει από αφανισμό. Στην κλίμακα των αξιών του καπιταλιστικού συστήματος, μας λέει ο συγγραφέας, την πρώτη θέση την κατέχει το κνηγιτό του μέγιστου κέρδους, που πετυχαίνεται με την καταστροφική χρησιμοποίηση των επιστημονικών επιτευγμάτων με βάση την άρνηση της ηθικής και την καταπολέμηση της ανθρώπινης ελευθερίας (ολοκληρωματισμός - δουλεία). Κατά τον συγγραφέα, αυτή είναι και η ουσία της λεγόμενης «παγκοσμιοποίησης».

Πάνω στο μέγα θέμα της λεγόμενης «παγκοσμιοποίησης» (γκλομπλισμός), ο συγγραφέας μ' επιμονή στέκεται στις συνέπειές της και τεκμηριωμένα αποδεικνύει ότι δεν πρόκειται για φαινόμενο των ημερών μας, αλλά ανάγεται, τουλάχιστον στην εποχή του μεσοπολέμου. Η «παγκοσμιοποίηση» ή ολοκλήρωση του παγκοσμίου κεφαλαίου, όπως γράφει ο συγγραφέας, από την αρχή, βασίστηκε στην καταπολέμηση α) της εθνικής ταυτότητας των λαών, β) του πατριωτισμού και γ) της ιστορίας κάθε λαού. Και ενώ οι ίδιοι λόγοι του γκλομπλισμού ανέπτυσσαν και αναπτύσσουν το ιδεολόγημα του κοσμοπο-

λιτισμού (πολίτες του κόσμου), ταυτόχρονα προπαγανδίζουν την παγκόσμια αγγλοσαξωνική κοινωνία ως μοναδικό θεσμό σωτηρίας (εθνικιστικός σωβινισμός). Και αυτό, γιατί κατ' αυτούς, όλα τα άλλα έθνη, ως άνθρωποι, δεν είναι ολοκληρωμένοι. Είναι ανθρωποειδή όντα! (BOGARDUS 1945).

Ο EVERY REVERS, και αυτός το 1945, έγραφε πως για την ειρήνη πρώτιστος στόχος αποτελεί η αποδόμηση των εθνών και η επιβολή της αγγλοσαξωνικής κοσμοκρατορίας. Η προπαγάνδα του ολοκληρωτισμού με στυλοβάτη την PAX AMERICANA, προϋποθέτει την εξαφάνιση των εθνών. Έτσι μονάχα, μπορεί και να μετατραπεί ολόκληρη η ανθρωπότητα σε ανδράποδα, σε δούλους του παγκοσμιοποιημένου κεφαλαίου (βλέπε σ. 412 κ.ε. του έργου του Ν. Ψυρούκη). Οι άνθρωποι δεν μπορούν να είναι ελεύθεροι και ταυτόχρονα να έχουν αποκοπεί από τις ιστορικές ρίζες τους, να έχουν χάσει τη γλώσσα τους, τον πολιτισμό τους, την εθνική ταυτότητά τους. Και όπως γράφει ο Ν. Ψυρούκης, στην Ευρώπη, οι ένθερμοι οπαδοί της «αγγλοσαξωνικής παγκόσμιας κοινωνίας» πάντα υπήρξαν οι οπαδοί της λεγόμενης «σοσιαλιστικής» αριστεράς! Ας μην ξεχνάμε ότι μας προτείνουν ν' αποκτήσουμε ως δεύτερη μητρική γλώσσα το βορειοαμερικάνικο ιδίωμα της αγγλικής.

Και αυτό το έργο του Ν. Ψυρούκη, όπως και τα προηγούμενά του έργα, αποτελεί άλλη μια ένδειξη, ότι ακόμα και στις συνθήκες της κοινωνικής σήψης και παρακμής υπάρχουν δυνάμεις που αντιστέκονται και που παλεύουν για την αναγέννηση της ανθρωπότητας, μα και για την ανεξαρτησία των εθνών (και τα δύο αυτά αποτελούν ταυτόσημες έννοιες).

**Θανάση Ν. Παπαθανασίου:
Κοινωνική Δικαιοσύνη και
Ορθόδοξη Θεολογία**

**Μια προκήρυξη,
Εκδόσεις ΑΚΡΙΤΑΣ, Αθήνα 2001**

Η Ορθόδοξη Θεολογία, χωρίς να μπαίνει στα καλούπια οποιουδήποτε πολιτικού συστήματος, αποτελεί μια κοσμοθεώρηση, η οποία δεν αφήνει έξω από τον προβληματισμό της ό,τι απασχολεί τον άνθρωπο ως κοινωνικό όν: επαγγελματικές αντιξοότητες, αδυναμία προσπορισμού των αναγκαίων αγαθών, φτώχεια, ανεργία, άδικη κατανομή των πλουτοπαραγωγικών πηγών.

Η παρακάτω προσέγγιση στοιχειοθετεί –τρόπον τινά– τη ραχοκοκαλιά της ορθόδοξης πατερικής ανθρωπολογίας, όπως αυτή αναπτύχθηκε από τον 4ο μ.Χ. αιώνα και μεταγενέστερα, κυρίως στην Ανατολή. Πιο συγκεκριμένα, είναι γνωστό πως εξέχουσες μορφές της Ορθόδοξης Εκκλησίας, όπως ο Μέγας Βασίλειος και ο Ιωάννης Χρυσόστομος, καταδικάζουν απερίφραστα τον άδικο πλουτισμό, τις ταξικές διακρίσεις, τη μη χρήση των αγαθών απ' όλους τους ανθρώπους. Δεν μπορεί κάποιος να είναι σωστός χριστιανός, εάν ο πλησίον του υποφέρει από την πείνα ή δεν έχει κάποια εργασία με την οποία να μπορεί να καλύπτει τις βασικές του ανάγκες.

Φυσικά αυτό που πρέπει να προτείνει πάντα είναι η αρετή της διάκρισης. Θεολογικός στοχασμός χωρίς κοινωνική δυναμική είναι ανώδυνη ηθικολογία: ποιμαντική πρακτική ακτιβιστικού τύπου χωρίς θεολογικές προϋποθέσεις είναι μια άρριζη και αθεολόγητη υπερδραστηριοποίηση. Η διασύνδεση θεολογίας και κοινωνικότητας παρουσιάζεται, ιδίως σήμερα, ως ένα ζήτημα καίρια σημαντικό, αφού το δεύτερο σκέλος αυτής της σχέσης συχνά παραθεωρείται ή απορρίπτεται εντελώς. Το βιβλιαράκι αυτό, που αποτελεί το πρώτο μίας ενδιαφέρουσας σειράς των εκδόσεων ΑΚΡΙΤΑΣ, επιχειρεί μέσα σε λίγες σελίδες να θέσει το πρόβλημα σε μία νέα προοπτική: εκείνη της νήψης, της γνήσιας ταπεινώσεως αλλά και του ανοίγματος των Χριστιανών απέναντι σε ανθρώπους, οι οποίοι σκέφτονται με κάπως παρόμοιο τρόπο, αλλά δεν βρίσκονται στον εκκλησιαστικό χώρο. Με αφορμή μια συζήτηση στη Φιλοσοφική Αθηνών, τον Μάρτιο του 1999, ο γνωστός θεολόγος-συγγραφέας Θανάσης Παπαθανασίου αποπειράται ένα έργο απλό αλλά και δύσκολο μαζί: τη συνάντηση με τον άνθρωπο που κινείται και ζει στα σύγχρονα αστικά μεγαθήρια. Ο λόγος του, απέρριπτος και οξύς, προσπαθεί να καταδείξει πως η Εκκλησία –ως αληθινά ορθόδοξη και καθολική– συνδέει πραγματικά, και όχι αφηρημένα, την πράξη με τη θεωρία. Αυτό που χρειάζεται να γίνει, όσον αφορά τους Χριστιανούς του σήμερα είναι η ρήξη με την τυποποιημένη θρησκευτικότητά της και τις ποικίλες αυτονομίες «αλήθειες» της. Η ζωή της Εκκλησίας δεν είναι άσαρκο ιδεολόγημα, αλλά προσευχή, εργασία, λατρεία, αλλά και μέριμνα για τον ενδεή, τον κουρασμένο, τον άρρωστο. Όσο για τους λεγόμενους «άπιστους», ας μη βιαστούμε

να τους καταδικάσουμε. Ίσως η στάση τους μας βοηθήσει να γίνουμε περισσότερο εκκλησιαστικοί άνθρωποι και λιγότερο θρησκευτικοί τύποι. Όσοι δεν πιστεύουν, μπορούν απλώς, να πάψουν να είναι δογματικοί και απόλυτοι, όσο αυτό είναι βέβαια δυνατόν. Θα κλείσουμε μ' ένα απόσπασμα από τον Μέγα Βασίλειο, το οποίο παραθέτει ο συγγραφέας στο τέλος του προλογικού του σημειώματος: «Γνωρίζω πολλούς που νηστεύουν, προσεύχονται, σκληραγωγούνται και γενικά εφαρμόζουν με προθυμία κάθε θρησκευτική συνήθεια, αρκεί να μην τους κοστίζει τίποτα, και δεν διαθέτουν δεκάρα για όσους έχουν ανάγκη. Τί τους ωφελεί η υπόλοιπη αρετή τους; Δεν κάνουν για τη βασιλεία του Θεού».

Κρομμύδας Βασίλης

**Δημήτρη Σταμέλου:
'Ο θάνατος του Καραϊσκάκη**

Από τις εκδόσεις του Βιβλιοπωλείου της «Εστίας» κυκλοφόρησε σέ τρίτη έκδοση, η μελέτη του Δημήτρη Σταμέλου, «'Ο θάνατος του Καραϊσκάκη. Συμπωματικό γεγονός ή οργανωμένη δολοφονία;». (σελ. 174, δρχ. 3.630).

Κατά την πρώτη έκδοση του βιβλίου (1985), ο Νικηφόρος Βρεττάκος έγραψε πώς τό βιβλίό «σου δίνει μά γένση τραγωδίας. Όχι μιάς τραγωδίας πού τή βλέπεις άνεθασμένη στό θέατρο, αλλά πού τή βλέπεις τήν ώρα πού τή ζει ή ίδια ή ζωή». 'Ο Νίκος Παπ-

πας τό χαρακτηρίσε «ἐξαίρετο δείγμα ψύχραιμης κριτικής, λογοτεχνικού ύψους καί λαμπρῆς ἀκτινοβολίας, πού καταναγάζει ὀλόκληρο τόν χώρο ἐκείνης τῆς ἐποχῆς». Ὁ Γιωργῆς Κότσιρας ἐπεσήμανε τό ιστορικό ἐνδιαφέρον πού παρουσιάζει, ἀλλά καί «τὴν ἀριότητα τῆς λογοτεχνικῆς διατύπωσής του». Ὁ Δημήτρης Σιατόπουλος εἶπε πῶς τό ἔργο «ἐξαντλεῖ μὲ γλαφυρότητα ἀπὸ κάθε πλευρά, τό πρόβλημα τοῦ χαμοῦ τοῦ μεγάλου λαϊκοῦ ἥρωα τοῦ *Εἰκοσιένα*». Τέλος, ὁ Δημοσθένης Ζαδὲς σημείωνε πῶς «χρωστοῦμε μεγάλη χάρη στὴν ἐπίμονη κι ἐπίπονη ἐρευνα τοῦ Δ. Σταμέλου, πού ἔφερε σὸ φῶς συγκεντρωμένα, ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἐλληνικοῦ δράματος, πού τόσο δάφνυε πάνω στὴ μοῖρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ».

Ὁ θάνατος τοῦ Καραϊσκάκη σὸ Φάληρο, τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1827, ὑπῆρξε ὀριακὸς σταθμὸς τῶν στρατιωτικῶν καί πολιτικῶν ἐξελίξεων στὴν ἐπαναστατημένη χώρα μας καί ἀφορμὴ ξενικῆς ἐπέμβασης καί ἐξάρτησης, πού διαμόρφωσε τελικὰ τὴν κοινωνικὴ δομὴ τῆς μεταπελευθερωτικῆς Ἑλλάδας. Τὰ ἐπακόλουθα τοῦ θανάτου του (καταστροφὴ σὸν Ἀνάτο καί διάλυση τοῦ στρατοπέδου του σὸν Πειραιᾶ, τό μεγαλύτερο στὴ διάρκεια τῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821) στάθηκαν ὀλέθρια γιὰ ὀλόκληρο τό ἐπαναστατικὸ κίνημα, γιατί ἀνέβαλαν τὴν ἀπελευθέρωση, περιορίσαν τὶς ἐλληνικὲς περιοχὲς πού λευτερώθηκαν, νόθευσαν τὶς θαυτέρες προοπτικὲς τοῦ Ἀγῶνα.

Ὅλα αὐτὰ τὰ γεγονότα καί οἱ διαπιστώσεις ὀδηγοῦν σὸ βασικὸ ἐρώτημα: Ἦταν ὁ θάνατος τοῦ Καραϊσκάκη συμπωματικὸ γεγονός ἢ τό ἀποτελεσμα μιᾶς καλᾶ ὀργανωμένης συνωμοσίας μὲ στόχο τὴ δολοφονία του καί γιατί; Ποιοὶ παράγοντες, ἐλληνικοὶ καί ξένοι, μποροῦσαν νὰ συλλάβουν καί γιὰ ποιούς σκοπούς, αὐτό τό καταχθόνιο σχέδιο γιὰ τὴ δολοφονία τοῦ Καραϊσκάκη, πού ἦταν ἡ μοναδικὴ ἐγγύηση στὴ συγκεκριμένη χρονικὴ περίοδο, γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας καί τὴ δικαίωση τῶν ὀραμάτων τῶν ἀγωνιστῶν.

Σὲ αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα προσπαθεῖ νὰ δώσει ἀπάντηση τό ἔργο αὐτό, μὲ βάση τὴν πλατιά ιστορικὴ ἐρευνα (ἀρχαιακὲς καί διβλιογραφικὲς πηγές, ἀὐθεντικὲς μαρτυρίες συμπολεμιστῶν του, διαπιστώσεις Ἑλλήνων καί ξένων ιστορικῶν), πού ἀναφέρεται τόσο σὸν θάνατό του, ὄσο καί σὸ γενικότερο πλαίσιο τῶν γεγονότων τῆς ἐποχῆς, σὲ συσχετισμὸ μὲ τὶς ξενικὲς ἐπεμβάσεις πού εἶχαν στόχο τους τὴν ἀλλοίωση τῶν σκοπῶν τοῦ Ἀγῶνα, τὴν ἐπεκατακτικὴ πολιτικὴ τους καί τὴν ὑποστήριξη τῆς Τουρκίας. Ἡ ἐρευνα φτάνει σὶς ἀνὀθευτες πηγές τῆς ἀλήθειας. Καί τὴν ἀλήθεια πρέπει νὰ τὴ γνωρίζει τό ἔθνος. Τό ἴδιο καί ὁ λαός, γιὰ νὰ προβληματίζεται σωστὰ καί στὴν ἐποχὴ μας.

Κων/νου Χρήστου: *Αρωμούνοι: Μελέτες γιὰ τὴν καταγωγή τῆς ιστορίας τους,* Εκδόσεις ΚΥΡΟΜΑΝΟΣ

Ὁ συγγραφέας τοῦ πονήματος αὐτοῦ, παρὰ τό γεγονός ὄτι εἶναι νέος στὴν ηλικία, δείχνει μιὰ καταπλη-

κτικὴ ωριμότητα στὴ μέθοδο τῆς ἐρευνας καί τῆς συγγραφικῆς. Ἰδιαίτερα οἱ ἐπιδόσεις του στὴ συγκριτικὴ ἐρευνα καί ἡ παρουσίαση τῶν θεμάτων μὲ αντικειμενικότητα, τὸν ἀναδεικνύουν σὲ ἀξιο χειριστὴ τῆς καλῶν.

Τό ἔργο τοῦ *Αρωμούνοι* παρουσιάζει πρωτοτυπία στὴν ἐξέταση τῆς εμφάνισης, διαδρομῆς καί λήξης τοῦ λεγόμενου «*Βλαχικοῦ Ζητήματος*» καί ἀποτελεῖ θετικὴ συμβολὴ στὴν ιστορικὴ ἐρευνα. Ἀρχίζει ἀπὸ τους Ἀτιντᾶτες, τους ὀποίους χαρακτηρίζει ὡς Βλάχους τῆς ἀρχαίας Ἠπείρου (σ. 3-30), παρουσιάζει στὴ συνέχεια τὸ θέμα: «*Οἱ Αρωμούνοι σὸ Βυζάντιο ἔως τὸν 11ο αἰῶνα*» (σ. 31-50), ἐνὼ στὴ σ. 51 προτείνει συμπεράσματα, ἀλλὰ καί τονίζει μὲ μετριοπάθεια τὴν ἀδυναμία του νὰ δώσει λύσεις σὸ ὄλο θέμα, ἀκριβῶς λόγω ἐλλείψης πληροφοριῶν (σ. 51, παρ. 2), σὲ ἀντίθεση μὲ ἄλλους συγγραφείς πού βρίσκουν εὐκόλες λύσεις γιὰ ὄλα τὰ θέματα. Ἀπὸ τὴ σ. 53 καί ἐξῆς, ὁ συγγραφέας ἀσχολεῖται μὲ τὴ δημιουργία τοῦ Αρωμουνοῦ Ζητήματος καί ἐξετάζει τὸ πρόβλημα σὸς αἰῶνες πού πέρασαν, τονίζοντας ὄτι οἱ Αρωμούνοι τῶν ἐλληνικῶν περιοχῶν τόσο στα βυζαντινὰ χρόνια ὄσο καί στὴν Τουρκοκρατία, ποτέ δὲν διατάραξαν σοβαρὰ τὶς σχέσεις τους μὲ τὸν υπόλοιπο Ἑλληνισμό, ἐνὼ ἐπισημαίνει ὄτι τὰ προβλήματα ἀρχισαν μὲτὰ τὸν 19ο αἰῶνα, τονίζοντας ὄτι μὲχρι τὸ 1880 κανεὶς δὲν ἀναφέρει τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Αρωμουνοῦ Ζητήματος. Ἀναφέρεται κατόπιν σὶς ἐνέργειες διαφόρων «συγγραφέων-διανοούμενων» ευρωπαϊκῶν κρατῶν καί στὴν πορεία τῆς ρουμανικῆς προπαγάνδας, τὶς διαφορὲς διακυμάνσεις τοῦ ζητήματος καί καταλήγει σὸς λόγους ἀποτυχίας τῆς προπαγάνδας αὐτῆς. Τέλος, ὡς κατακλειδα, ὁ συγγραφέας παραθέτει ἕνα ἐπιτυχημένο κεφάλαιο ὄπου παρελαύνουν ἕνα πρὸς ἕνα τὰ διάφορα στάδια καί οἱ ἀπὀπειρες γιὰ τὴ σύσταση ψευδωνύμων κρατιδίων στὴ Χερσόνησο τοῦ Αἴμου (σ. 63-73).

Ὁ συγγραφέας αὐτός, πού εἶναι γνώστης τοῦ Αρωμουνοῦ Ζητήματος, ἀλλὰ καί γνώστης τοῦ λεγόμενου «*Μακεδονικοῦ Ζητήματος*», μὲ τὴν τελευταία παράγραφο τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ (σ. 74) γίνεται ἀγγελος δυσσοίωνων προβλέψεων πού επαληθεύονται σὶς μέρες μας σὸν πολιτικὸ καί ἐθνολογικὸ ὀρίζοντα τῶν Βαλκανίων, μὲ κύριο παράγοντα τὴν Ἑλλάδα, λόγω τῶν συγκρούσεων πού λαμβάνουν χώρα στα βόρεια σύνορά μας, στα ἐδάφη ἐνός πολυεθνικοῦ κρατιδίου μὲ κληρονομικὲς βλέψεις ἐπὶ τῆς Μακεδονίας. Θα ευχόμεσταν νὰ μὴ επαληθευθοῦν οἱ φόβοι τοῦ Κωνσταντίνου Χρήστου, πού εἶναι καί δικοὶ μας φόβοι.

Ἡ εὐλικρίνεια καί ἡ αντικειμενικότητα τῶν παρατηρήσεων τοῦ συγγραφέα, πού δὲν ἀνήκει ὁ ἴδιος σὸ γένος τῶν Βλάχων, ἀποτελοῦν ἐγγύηση ὄτι ἡ μελέτη θ' ἀποβεί χρήσιμος ὀδηγός γιὰ κάθε ἐρευνητὴ, γιὰ κάθε μελετητὴ τοῦ λεγόμενου «*Βλαχικοῦ Ζητήματος*».

Αχιλλέας Ἀνθεμίδης,
Δρ. Νομικῆς

«ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ» Ο ΠΡΩΤΟΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΕΣ

ΒΡΑΒΕΙΟ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Τόν **ΘΕΟΔΩΡΟ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ** παρουσιάζει ό τ. πρόεδρος του **ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ**, Χρήστος 'Α. Στασινόπουλος, σέ μιά έξάτομη βιογραφία, σπριγμένη σέ πλήθος ιστορικῶν πηγῶν, μέ χιλιάδες παραπομπές, αποδείξεις καί φωτογραφίες. Είναι τό έργο πού έλειπε από τήν ιστοριογραφία μας.

Εἶναι καιρός νά γνωρίσουν οἱ Έλληνες τόν έλευθερωτή, τόν μεγάλο άρχηγό καί πολέμαρχο, πού άρχισε τό ξήλωμα τῆς Όθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, τόν μεγάλο δάσκαλο, πού διδάσκει «τούς λαούς πῶς οἱ δοῦλοι γίνονται έλεύθεροι»,

άλλά καί πῶς μπορούῦν καί πρέπει νά μένουν έλεύθεροι.

Παραγγελίες

στή Ταχυδρομική διεύθυνση
τῆς «ΕΛΛΟΠΙΑΣ» 25ης Μαρτίου 1
155 61 - Χολαργός
ἢ στό τηλέφωνο καί τηλεμοιότυπο
010-65.19.728

ΕΠΕΤΕΙΑΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ «ΕΛΛΟΠΙΑΣ»

στούς Συνδρομητές καί Άναγνώστες τῆς, τό βτομο
δερματόδετο βραβευμένο έργο
τοῦ Χρήστου Στασινόπουλου:

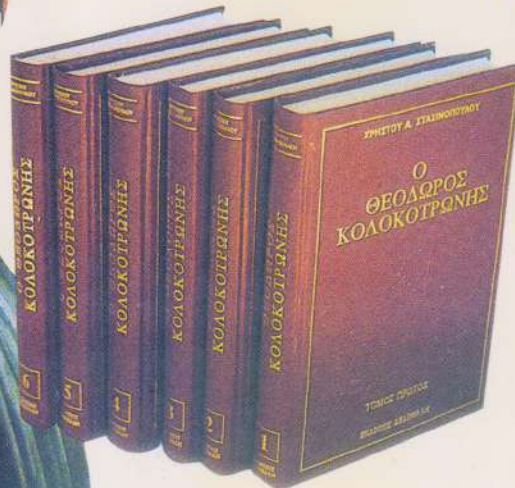
«ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ»

τῶν εκδόσεων «ΔΕΔΕΜΑΔΗ»

* Έμπορικῆ αξία 220,00 €

*«...Μέ λιγώτερα αίματα,
λιγώτερες θυσίες καί
καταστροφές
θά είχαν επιτύχει
πολύ περισσότερα
οἱ Νεοέλληνες
έν έγνώριζαν
καλύτερα
τήν ιστορία τους
καί είχαν διδαχθεῖ
άπό αὐτή».*

Χρήστος 'Α. Στασινόπουλος

Η «ΚΑΣΤΑ» ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΩΝ ΑΦΘΑΡΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Έκπληκτοι και άφωνοι παρατηρούμε τις τελευταίες εβδομάδες, τα όσα καταγγέλλονται σε βάρος του πολιτικού κατεστημένου της χώρας. Αναδύεται σε όλο το μεγαλείο της, μία κάστα εξουσίας, που απαρτίζεται από συγκεκριμένους πολιτικούς κύκλους, μεγαλεργολάβους, καναλάρχες και δημοσιογράφους, στενά συνεργαζόμενους και αλληλοεξαρτώμενους. Άλλωστε, τί θα γίνονται οι μεν χωρίς τους δε;

Πίσω από τις αλεπάλληλες καταγγελίες και σκάνδαλα από τις παράνομες ελληνοποιήσεις έως τα «φρουτάκια», αναδύεται η σήψη που κατατρώνει τον κοινωνικό ιστό, μια κοινωνία σε αποσύνθεση.

Απότοκος αυτής της νοσηρής κατάστασης είναι το γεγονός, όπως το εμφανίζουν οι τελευταίες σφυγμομετρήσεις, το 54% των πολιτών να θεωρεί ότι δεν εκφράζεται από το παρόν πολιτικό τοπίο. Και δεν ενοχοποιείται στη συνείδηση του κόσμου μόνο η κυβέρνηση, για τα όσα πράττει. Συνένοχη είναι, διά της σιωπής ή της υποτονικής κριτικής που ασκεί, και η αξιωματική αντιπολίτευση, που έμμεσα πλην σαφώς, μας λέει ότι «περίπου και εμείς τα ίδια θα κάνουμε» (Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι ένας πολιτικός απευθυνόμενος προς όλα τα κόμματα του κοινοβουλίου, είχε δηλώσει το 1993, ότι πρέπει να προστατευούμε από τα διαπλεκόμενα).

Τα αδιέξοδα αυτά, μεγαλώνουν τις ευθύνες των πολιτικών ηγετών που βρίσκονται έξω από το υπάρχον πλαίσιο ή που ετοιμάζονται να εγκαταλείψουν τα κόμματα της φθοράς. Είναι στο δικό τους χέρι ν' αρθρώσουν έναν υγιή, έντιμο και δημοκρατικό λόγο, ενωμένοι και δυνατοί. Γιατί όσοι θέλουν ν' αντισταθούν στην ισοπέδωση και τη διαπλοκή, δεν έχουν την πολυτέλεια να βαδίσουν χωριστά. Το κατεστημένο λειτουργεί σαν μια γροθιά, ελέγχει, κατευθύνει, παραπληροφορεί, εξαγοράζει. Ενωμένοι και σαν μια γροθιά, ας απαιτήσουμε λοιπόν και εμείς, οι ενεργοί πολίτες, που δεν αντέχουμε άλλο στη σαπίλα και τη δυσοσμία.

Υπάρχουν οι εκπρόσωποι εκείνοι του πολιτικού κόσμου που και άφθαρτοι είναι, και έντιμοι. Ας βρουν τη θέληση να **συνεννοηθούν** και να συσπειρώσουν τον κόσμο, που αγανακτισμένος περιμένει κάτι νέο, κάτι διαφορετικό.

Γιατί καλό θα ήταν να μην ξεχνάμε ότι ένα από τα ασυγχώρητα λάθη, το οποίο βαρύνει τους πολίτες σε συλλογικό και προσωπικό επίπεδο, είναι η ΑΔΡΑΝΕΙΑ...

ΚΑΛΟΓΡΙΤΣΑΣ

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 571, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΤΗΛ.: 010 6014144-49

ΠΡΟΤΥΠΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ